

**GÜL İLE SİTEMKÂR-HURŞİT İLE MAHİMİHRİ HİKÂYESİ
(İNCELEME-METİN-DİZİN)**

Hande Havva İLDİZ

Haziran 2022

DENİZLİ

**GÜL İLE SİTEMKÂR-HURŞİT İLE MAHİMİHRİ HİKÂYESİ
(İNCELEME-METİN-DİZİN)**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Yeni Türk Dili Programı**

Hande Havva İLDİZ

Danışman: Prof. Dr. Turgut TOK

Haziran 2022

DENİZLİ

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu alışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan alışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Hande Havva İLDİZ

ÖN SÖZ

Türk toplumunun dili sadece iletişim kurmaya değil edebi ve estetik ürünler üretmeye yönelik gelişim göstermiştir. Bunun en güzel kanıtı toplumun duygu ve düşüncelerinin “aşık” denilen profesyonel anlatıcılar tarafından sözlü kültür ortamında icra edildiği “halk hikaye” leridir. Sözlü gelenek içinde anlatıda musiki kültürünün de yer aldığı zengin bir anlatı türü olan ve kültürümüzün önemli bir parçasını oluşturan halk hikayeleri sadece halkbilimi araştırmaları olarak değil dil bakımından da incelenmeye değerdir.

“Hurşit ile Mâhımihri” ve “Gül ile Sitemkar” adlı halk hikayelerinin dil incelemesinin yapıldığı bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş ile beraber halk hikayeleri ile ilgili yapılan çalışmalara, hikayelerin kısa özetine ve eserin yazım özelliklerine değinilmiştir. İkinci bölüm iki alt başlıktan oluşan eserin dil incelemesinin yapıldığı bölümdür. Birinci alt başlık eserin ses bilgisi özelliklerinin, ikinci alt başlık ise eserin şekil bilgisi özelliklerinin incelendiği bölümdür. Üçüncü bölüm metnin Türk çeviriyazısına aktarılmasıdır. Dördüncü bölüm eserin kelime zenginliğinin “Genel Dizin- Kişi İsimleri Dizini-Yer İsimleri Dizini” alt başlıklarıyla incelendiği bölümü oluşturur.

Bu tezin hazırlanmasında lisans dönemimden bugüne kadar tez danışmanım saygıdeğer Prof. Dr. Turgut TOK başta olmak üzere üzerimde emeği olan tüm bölüm hocalarıma, eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen, her zaman yanımda olan aileme, eserin temin edilmesinde bana destek olan kıymetli hocam Prof. Dr. Mehmet Fevzi Köseoğlu’na ve ailesine teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

GÜL İLE SİTEMKÂR-HURŞİT İLE MÂHİMİHRİ HİKÂYESİ (İNCELEME-METİN-DİZİN)

İLDİZ, Hande Havva

Yüksek Lisans Tezi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yeni Türk Dili Programı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Turgut TOK

Haziran 2022, VI+ 259

Yapmış olduğumuz çalışma “Gül ile Sitemkâr-Hurşit ile Mâhimihri Hikâyeleridir” adını taşıyan taşbaskı eserin dil incelemesinin yapılması ve metnin Türk çeviriyazısına aktarılmasıdır.

İnceleme dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde adı geçen halk hikayeleri hakkında genel bilgiler, yapılan çalışmalar ve hikayelerin özetleri yer almaktadır. İkinci bölüm eserin dil yönüyle incelenmesini esas almaktadır. Dil incelemesinde dönemin dil özellikleri dikkate alınarak ses ve şekil bilgisi bakımından benzerlik ve farklılıklar üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölüm arap harfli metnin Türk çeviriyazıya aktarılmasıdır. Dördüncü bölüm ise eserin dizinini oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk hikâyesi, Eski Anadolu Türkçesi, Türkçe

ABSTRACT**THE STORY OF GÜL AND SİTEMKÂR - HURŞİT AND MÂHİMİHRİ
(REVIEW-TEXT-INDEX)**

İLDİZ, Hande Havva

Master Thesis

Department of Turkish Language and Literature

New Turkish Language Program

Thesis Supervisor: Prof. Dr. Turgut TOK

June 2022, VI+ 259

The study we have conducted is the linguistic analysis of the lithographic work titled “The Story of Gül and Sitemkâr-Hurşit and Mâhimihri” and the transcription of the text into Turkish transliteration.

The analysis consists of four parts. The first part includes general information about the folk tales, studies and summaries of the stories. The second part is based on the linguistic analysis of the work. In the language analysis, similarities and differences in terms of phonology and morphology were emphasized by taking into account the language features of the period. The third chapter is the transcription of the Arabic text into Turkish transliteration. The fourth part is the index of the work.

Keywords: Folk tale, Old Anatolian Turkish, Turkish

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	v
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ.....	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Giriş.....	1
1.2. Halk Hikâyesinin Özellikleri.....	2
1.3. Gül İle Sitemkâr Hikâyesi.....	4
1.4. Hurşit ile Mâhımihri Hikâyesi.....	5
1.5. Gül ile Sitemkâr Hikâyesi Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	7
1.6. Hurşit ile Mâhımihri Hikâyesi Üzerine Yapılan Çalışmalar.....	9
1.7. Eserin Yazım Özellikleri.....	10

İKİNCİ BÖLÜM DİL ÖZELLİKLERİ

2.1. Ses Bilgisi Özellikleri.....	13
2.2. Şekil Bilgisi Özellikleri.....	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM METİN

3. Metin.....	42
---------------	----

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM DİZİN

4.1. Genel Dizin.....	96
4.2. Özel İsimler Dizini.....	215
4.3. Yer İsimleri Dizini.....	217
SONUÇ.....	218
KAYNAKLAR.....	220
EKLER.....	223
ÖZGEÇMİŞ.....	259

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

-	Fiil Kökü
//	Sesleri gösterir
+	İsim kökü
~	Veya yerine kullanılır
<	Tarihi gelişimde sonraki şekli gösterir
>	Tarihi gelişimde önceki şekli gösterir
Ø	Ses düşmesi, boş birim
-a-	İç ses
a-	Ön ses
-a	Son ses
-An	Büyük olan harf değişken demektir. (-an / -en)
Alm.	Almanca
Ar.	Arapça
bk.	bakınız
C.	Cilt
Far.	Farsça
S.	Sayı
s.	Sayfa
TDAY	Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK	Türk Dil Kurumu
T.	Türkçe
vb.	Ve benzeri
Yay.	Yayımları

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا	a, e, ā	ص	ş
ب	b	ض	d, ž
پ	p	ط	t
ت	t	ظ	z
ث	s	ع	‘
ج	c	غ	g
چ	ç	ف	f
ح	h	ق	k
خ	h	ك	k, g, ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ũ, o, ö, ū
ژ	j	ه	h, e
س	s	ی	y, ī
ش	ş	ء	’

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Bir toplumun kültürel varlığını sürdürebilmesi, içerisinde var olan sosyal yapıyı yaşatabilmesi, sahip olduğu değer yargılarının bilincinde olarak çeşitli kültürel yaratmalar ortaya koymasıyla mümkündür. Tarih boyunca insanoğlu kültürel aktarımı gerek sözlü kültür ortamına gerekse yüz yüze iletişim ortamına bağlı olarak farklı şekillerde tezahür etmiştir. Bu tezahürlerin ürünlerinden biri olarak “halk hikâyeleri” karşımıza çıkmaktadır. Halk hikâyesi, sözlü kültür ortamında destanlara göre daha bireysel konuların işlendiği ve bireyin kendi içsel problemlerinin ele alındığı, romanlara göre ise bireyselliğin çok yoğun olmadığı, manzum ve mensurun bir arada bulunduğu, şekil ve muhteva bakımından kendine has bir yapıya sahip olan destan ve roman arasında ortaya çıkan bir geçiş dönemi eseridir. En eski örneğine “Dede Korkut Hikâyeleri” nde rastladığımız halk hikâyeleri günümüzde yaşanmış ve yaşanabilecek olayların anlatılması noktasında daha realist bir yapıdadır. Halk arasında ve halkın anlayacağı sadelikte sözlü kültür ortamında ortaya konulan bu kültürel birikim yazının icat edilmesiyle birlikte gelecek kuşaklara da aktarılabilmiştir. Çalışmamıza konu olan “Gül ile Sitemkâr-Hurşit ile Mâhımihri Hikâyeleridir” adını taşıyan eser halk hikâyesi özelliği barındıran önemli bir eserdir. Eser taş baskısı olarak 1301 H. / 1884 M. tarihli olup İstanbul’da (Hacı Hüseyin Efendinin Matbaası) basılmıştır. Eserin tamamı 71 sayfa olup içerisinde iki farklı halk hikâyesini barındırmaktadır. İlk 20 sayfasında Gül ile Sitemkâr adlı hikâye 21. sayfadan itibaren de Hurşit ile Mâhımihri hikâyeleri neşredilmiştir. Araştırmalarımıza göre metnin birçok farklı neşri yer almakla birlikte araştırmacılar eserlerinde bu hikâyelerin sadece isimlerinden ya da hikâyelerden kısaca bahsetmişlerdir. Bu çalışmalarda dil unsuru göz ardı edilmiş ve inceleme konusu olarak ele alınmamıştır. Çalışmamız bu hedef doğrultusunda şekillendirilmiştir. Ele aldığımız eser ciltsizdir ve fiziksel tahribattan dolayı bazı kısımlar okunamamıştır.

1.2. Halk Hikâyesinin Özellikleri

Halk hikâyesi, destan ve roman arasında ortaya çıkan edebi bir türdür. Halk hikâyesinin oluşumunun daha iyi anlaşılabilmesi için destan döneminin aydınlatılması gerekmektedir. Destanlar epik döneme ait eserlerdir. Batıda destan türündeki ürünler Antik dönemden beri kullanılır ve “Epopé, Epic, Epose” olarak adlandırılır. Epik dönem eserleri toplum içindeki kahramanın topluma yönelik çeşitli tehditlere karşı durması ile ilgili verdiği mücadelenin sanatsal olarak hikâye edilmesidir. Destan kelimesi dilimize Arapça ve Farsçadan geçmiş edebi bir terimdir. En genel tanımıyla TDK’de “Tarih öncesi tanrı, tanrıça, yarı tanrı ve kahramanlarla ilgili olağanüstü olayları konu alan şiir, epope.” olarak verilmiştir. Şükrü Elçin’in destan tanımı: “ Destan (epos), bir boy, ulus, millet hayatında uzun tam estetik hüviyet kazanamamış eser sayılan efsanelerden sonra nazım şeklinde ortaya çıkan en eski halk edebiyatı mahsullerinden biridir. Sözlü geleneğe bağlı bu anonim mahsuller, zaman ve mekân içinde cemiyetin iradesini ellerinde tutan “ Kahraman-Bilge ” şahsiyetlerin menkıbevi ve hakiki hayatları etrafında teşekkül etmiş uzun, didaktik hikâyelerdir. Tarihe bağlı olmakla beraber, tarih sayılmayan; ozanların Kobuzlarla terennüm ettiği; cemiyetin ortak hayat görüşü ile ülkülerini aksettiren bu eserlerin teşekkülü için bir “ yaratma zemini” ile savaş, din değiştirme, göç, kuraklık vb. gibi büyük hadiselerin millet vicdanında birtakım sarsıntılara sebep olması lazımdır.” şeklindedir (Elçin, 1986: 72).

Destanların toplumun ve milletin hayatında derin iz bırakan olayların anlatıldığı edebi tür olması bakımından toplum hayatında etkilidir. Bazı destanlar Türk boylarının ilk devletlerini kurma aşamalarındaki mücadelelerin anlatımını konu edinip bunlardaki tarihi olay kabileden devlete gidişin anlatımı olarak ortaya çıkarken, bazı destanlardaki çekirdek olay kurulan bir devletin korunmasıyla ilgili mücadeleden ibarettir (Oğuz vd. 2017: 165). Toplumların dışı dönük mücadelelerinin anlatıldığı bir tür olması bakımından destanlar toplumların kimliklerini oluşturmalarında önemli bir yere sahiptir. Destan döneminde var olan Bozkır kültürü, devlet ve imparatorluk kurma mücadelelerinin tamamlanması ve İslamiyet’in kabulüyle sosyal ve kültürel

ortamın değişmesinin sonucu olarak yerini yerleşik hayata bırakmıştır. Bu sosyal ve kültürel yapının değişimi bir anda olmayıp uzun yıllar almıştır. Buna bağlı olarak Bozkır kültürü döneminin eseri olan destanlardan yerleşik hayatın ürünü olan halk hikâyesine geçiş bir anda olmayıp iki tür arasında geçiş dönemi yaşanmıştır. Geçiş dönemi hem destanların oluştuğu epik dönem özelliklerini taşır hem de halk hikâyesi (romantik dönem) ve yeni türün özellikleriyle bu döneme kaymaya başlayan dönemdir. Bu yüzden geçiş dönemi nazım ve nesrin bir arada olduğu karma dönemdir. Bu dönemin sirayet ettiği en önemli ürün ise 15. yy 'da ortaya çıkan “ Dede Korkut Kitabı” adlı eserdir. Bu geçiş dönemi sonrasında şekil, içerik, anlatım tekniği, icra şekli ve icra ortamları yönünden farklı olan türe Batı'da “Romance” adını vermişlerdir. Romanlar hem insanların iç dünyalarına hem toplumun iç problemlerine yönelik meseleleri anlatan anlatılardır. Dışa yönelik kahramanlığın merkezde olduğu epik dönem anlatılarından içe yönelik bir anlatı biçimine doğru değişim ve dönüşüm gösterir. Bu değişim ve dönüşüm halk hikâyesi adıyla karşımıza çıkar. Bizde ilk defa halk hikâyeleri üzerinde çalışıp adını “Halk Hikâyesi” olarak kullanan Pertev Naili Boratav'dır.

Hikâye, sözlükteki genel anlamıyla “Bir olayın sözlü veya yazılı olarak anlatılması; gerçek veya tasarlanmış olayları anlatan düz yazı türü, öykü; yalın bir olayın çevresinde kişilerin ilişkilerini anlatma esasına dayanan edebi bir tür (Albayrak, 2005: 39).” şeklinde tanımlanabilir. Verilen tanımda hikâye için düz yazı türü olarak bahsedilmiştir. Ancak destanlardan halk hikâyeciliğine geçişin hemen olmaması sebebiyle destanların vasıflarını taşıdığını mensur ve manzumun karışık olarak verilmesi, edebi olması, musiki ile icra ediliyor olması noktasında gösterir. Zamanla bu manzum bölümler yerini tamamen mensur yazım şekline bırakmıştır. Bu değişim ise devamında halk hikâyesinin yerini romanların almasıyla paraleldir. Bu noktada halk hikâyeleri destan ile roman arasında kalan “epico-romanesque” olarak adlandırılan geçiş döneminde ortaya çıkan eserlerdir. Halk hikâyesini standan ayıran noktalar ise şekil, muhteva, icra ortamı ve edilişi, anlatıcı özelliğidir. Halk hikâyeleri tam profesyonel olmayan “âşık” dediğimiz temsilciler tarafından, resmî olmayan sosyal ortamlarda (kahvehane, ev bahçesi vb.) gerçekleşir. Şekil olarak döşeme, hikâye metni, dua/duvak kapama kısımlarından oluşan kalıplaşmış yapılara sahiptir.

Tematik özellikler olarak kahramanlık duygusunun hâkim olduğu destan döneminden farklı olarak bireyin iç dünyasının görülmesi ile “aşk” konusu etrafında şekillenir. Aşıkların çektiği sıkıntılar, iki farklı çevrenin birbirine aşık olması, bundan doğan problemler toplumun iç dünyasıdır. İçsel olan romantizmin topluma yansıyan boyutta hem toplumsal hem bireysel iç çatışmaların olduğu boyutu ifade eder. Konuları bakımından aşk (Aşık Garip ile Şahsenem, Kerem ile Aslı vb.), kahramanlık (Köroğlu vb.), aşk ve kahramanlık konularının bir arada olduğu (Elif ile Mahmut vb.) konular işlenir.

1.3. Gül ile Sitemkâr Hikâyesi

Hikâye eserin kapak sayfasından sonra ilk 20 sayfasında anlatılmaktadır. İlk sayfa 16 satır, diğer sayfalar ise 21 satırdan oluşmaktadır. Eserde olay örgüsünün anlatıldığı kısımlar mensur, duygu yoğunluğunun olduğu kısımlar ise manzum bir şekilde verilmiştir. Yapılan araştırmalar sonucunda kesin olmamakla beraber hikâyenin Güneydoğu Anadolu ve Erzurum Bölgesi etrafında şekillendiği söylenebilir. Eser muhteva bakımından bir Horasan padişahının oğlu olan Sitemkâr ile vezirin kızı olan Gül’ün birbirlerine aşık olmalarını konu edinir. Elimizdeki metinde Sitemkârın babasının ismi verilmeyip padişah, Gül’ün babası için de sadece vezir olarak bahsedilmiştir. Halk hikâyeleri genel olarak fasıl/döşeme/hikaye/dua ya da duvak kapama şeklinde 4 bölümden oluşur. Ancak bu durum sözlü kültür ortamında ya da yazılı kültür ortamında aktarılması bakımından farklılık gösterir. Elimizdeki taş baskısı eserde fasıl ve döşeme kısımlarına yer verilmeyip asıl konunun anlatıldığı olay örgüsü anlatılmaya başlanmıştır. Eserde kahramanların birbirine kavuşmaları noktasında söylenen güzelleme ya da iyi dilekte bulunma kısmı da yer almamaktadır. Hikâyede olayların gelişimine etki eden epizotlardan ilki halk hikâyelerinde çoğunlukla karşımıza çıkan zengin bir padişahın ve vezirin çocuklarının olmaması sonucunda bir pîr veya ihtiyarın yardımıyla çocuk sahibi olmalarıdır. Eserde dua ile isteme sonucunda çocuk sahibi olmuşlardır herhangi bir pîr ve ihtiyardan bahsedilmez. Padişahın oğlu olan Sitemkâr ile vezirin kızı olan Gül ilerde evlendirileceklerdir. Kahramanların mektep arkadaşlığı zamanla aşka dönüşür. Bu aşk karşısında birçok dedikodu yayılır ve padişaha bunun

sonunun iyi olmayacağı belirtilir. Sitemkâr'ın annesi Banu-yı Şekerleb Gül'ü haramzâde olarak nitelendirir ve istemez. Sitemkâr'ı sarayından Cevrî adında bir cariye ile evlendirmek ister. Gül bunu duyunca Sitemkâra derdini şiirlerle anlattığı bir mektup gönderir. Sitemkâr mektubu okuyunca baygınlık geçirir. Annesi bunu görünce oğlunun Gül yüzünden öyle olduğunu anlar ve padişahın Gül'ü sürgün etmesini ister. Böylece kahramanlar arasında doğan aşkı engelleme epizodu kendini Sitemkâr'ın annesi Banu-yı Şekerleb'in Gül'ü sürgün ettirmesi ile gösterir. Gül'ün anne ve babası Gül'ü sürgün etmek yerine onu bir odaya hapsedip zincire vurur. Sitemkâr'ın gerdek gecesinde Gül orada olabilmek için Allah'a duâ eder ve olağanüstü bir şekilde kendini orada bulur. Cevrî bunu Sitemkâr'ın annesine söyler ve sürgün etmedikleri ortaya çıkınca Gül'ün babasını katletmek ister. Gül'ün sürgün edilmesine karşılık Sitemkâr'da gitmek isteyince padişah Sitemkâr'ı zincirlemeye karar verir. Sitemkâr zincirini çözmesi sonucunda onunla evlenme vaadi verip zinciri çözdürür ve Cevrî'ye zincir ile bayılana kadar vurur. Kahramanları ayırmak için Banu-yı Şekerleb bin altın karşılığında cadı kadını ayarlayıp Gül'ü mağaraya hapsedirir. Gül'ü aramaya çıkan Sitemkâr Yeşim Dağı'nda pınar başında Gül'ü görmek için duâ eder ve duâsı kabul olur ve bir Hızır gelip Sitemkâr'a Gül'ün yerini söyler. Cadı Gül'den bûse ister. Sitemkâr kabul eder ve yaklaşınca cadıyı öldürür. Gül'ün bendini çözer ve birbirlerine kavuşurlar. Cevrî ise onların hizmetçisidir. Gül Cevrî'nin de onlarla beraber zorluk çektiğini söyleyerek Sitemkâr'ın Cevrî ile nikâh kıymasını söyler. Sitemkâr Gül'ü kırmayıp kabul eder.

Gül ile Sitemkâr ile ilgili en geniş çalışma Bilgi TOMO tarafından yüksek lisans tezi olarak “Gül ile Sitemkâr Hikâyesi Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma” adıyla yapılmıştır.

1.4. Hurşit ile Mâhımihri Hikâyesi

Hurşit ile Mâhımihri Hikâyesi iki hikâyenin yer aldığı taş baskısı eserin 20.-71. sayfaları arasında yer almaktadır. Eserin birçok farklı varyantı olduğu bilinmekle beraber elimizdeki taş baskısı eserde Hurşit'in babası Genç Karabağı şehrinin padişahı Tekin Şah'tır. Mâhımihri ise konar-göçer bir aileye mensup

olup İçmean Beyi'nin kızı olarak karşımıza çıkar. Ancak metnin özellikle manzum kısımlarında Türkmen kızı olarak yer almaktadır. Bunlara örnek olarak:

48/21 iremedim şu *türkmeniñ* işine tolmuşdır gözlerim kanlı yaşına

59/15 *türkmeniñ* kızları hilâl kaşlıdır ebruları siyâh sünbül mislidir

68/03 kısmet degil imiş *türkmeniñ* kızı kerem eyle ' arab kul âzâd eyle

bu satırlar gösterilebilir. Konar-göçer aileye mensup olmaları Mâhımihri'nin ailesinin Tekin Şah'ın yerine oba kurmasıyla hikâyenin asıl olayları gelişmeye başlar. Tekin Şah çocuğu olmayan bunun için sürekli dua eden bir padişaktır. Çoğu halk hikâyesinde karşımıza çıkan pîr ya da Hızır'ın verdiği elmayı eşiyerek çocuk sahibi olma motifi yer almaktadır. Bu noktada Mâhımihri'nin doğumu ile ilgili bilgi metinde yer almamaktadır. Hurşit güneş kadar güzel olduğu için ona Hurşit ismi verilmiştir. Hurşit 3-4 yaşına gelince mektepte ilim görmüş ve tahsilini bitirmiş elinde sazıyla sürekli gezen her şeye şiir okuyup saz çalan tip olarak karşımıza çıkar. Hurşit'e rüyasında kırklar tarafından yedi buçuk ay sonra kavuşacakları belirtilen Mâhımihri gösterilir ve böylece rüyada aşık olma epizodu karşımıza çıkar. Kırklar kızın rüyasında da Hurşit'i aynı şekilde gösterirler kız da Hurşid'e aşık olur. Bunların aşık oldukları tepenin adı Murat Tepesi olarak belirtilir. Hurşit Mâhımihri'nin aşkından hastalanır, çaresiz padişah, büyücü gibi kişilerin Hurşit'e içki içirip derdini öğrenmeye çalışma tekliflerini kabul eder. Beyitler söyleyen Hurşid'in Mâhımihri adında birine aşık olduğunu bunun da ay olduğunu söylerler. Bu kısım hikâyedeki isimlerin gök cisimleriyle ilgili allegorik bir konuya sahip olmasından ileri gelmektedir (Sakaoglu vd. 1863: 23). Hurşit ile Mâhı Mihri hikayesi Tasmasb'ın “ Azerbaycan Mehebbet Destanları” adlı kitabında geçer. Aşk hikayeleri içinde değerlendirilen hikayenin kahramanlarının adları (Hurşid, Mah Mihri, Kara Han) ve kahramanın sevgilisinin 7 erkek kardeşinin olması, hikayenin astral tasavvurlar sonucunda ortaya çıkmış olacağı düşüncesini doğurmuştur (Şener, 1996; 24).

Hurşit bir gün arkadaşlarıyla ava çıkar, Murat Tepesine gider. (Burada Murat Tepesi denilen yer eserin bazı kısımlarında Mürdar Tepesi olarak geçer.) Babasının yaylası olan Gilan Yaylasında çadırları görür. Babasının yaylasında oba kuranların kimler olduğunu öğrenmek için gider ve Mâhımihriyi görüp bayılır. Bir hoca (koca) kadın Hurşid'in ayılması için Mâhımihri'nin memelerini

burnuna koklatmasını söyler. Mâhımihri kadının dediğini yapar ve onu ayıltır. İki sevgili bu epizotta rüyalarında aşık oldukları kişiler olduklarını anlar. Hurşid babasının yanına gidip Mâhımihri'yi ailesinden istemesini ister. Karşılığında yaylanın senetlerini isterler. Hurşid'in babası oğlunu çaresiz görmeye dayanamadığı için kabul eder. Bu epizot sevgililerin kavuşmaları adına yapılan dünürçülük epizotudur. Sevgililer nişanlanır ve düğün için 40 gün beklemeleri gerekmektedir. Kızın ailesi kızı rakip olarak karşımıza çıkan Kara Han'a vermeye karar verir. Böylece düğünün engellenmesi epizotu kendini gösterir. Kara Han ve Mâhımihri'nin ailesi obadan göç eder. Kırk gün geçince Hurşit düğün için hareket göremez ve hoca (koca) kadın ile haber gönderir. Ancak ne Mâhımihri'yi ne de obayı görür. Hurşit sevgilisini bulmak için yola düşer, gurbete çıkar. Hasret adında bir kadına misafir olur ve ondan Mâhımihriyi bulması için yardım ister. Kadın düğünü yapılmakta olan kız olduğunu anlayıp Hurşit'e söyleyince Hurşit güçsüz düşer. Hasret Kadın Hurşit'e yardım etmek için oğullarından yardım ister. Kara Han'a Hurşit için kaybolan amcaoğulları olarak bahsetmelerini ister. Kara Han Hurşid'i çağırır beyitler söyler. Hurşit bu beyitlerde bir şekilde Mâhımihri'ye geldiğini bildirir. Hasret Kadın'ın çocukları Kara Han'ı sarhoş edip sevgililerin kaçması için fırsat yaratırlar. Kaçarlarken askerler peşlerine düşer. Hurşit bunlarla savaşarak onları alt eder. Bunlardan kurtulan sevgililerin diğer engeli ise içlerinde Arap'ında olduğu başka bir haramidir. Hurşit Arap'ı tanır, Arap ise onu öldürmek istemektedir. Hurşit türkülerle Arap'a kendini tanıtır. Arap Hurşit olduğunu anlayınca öldürmekten vazgeçer ve kanlı gömleği öldürdüm diyerek haramilerin önüne atar. Bunu kutlamak için eğlence tertip ettiklerinde Arap haramilerin içeceğine ilaç koyup onları güçsüz düşürür ve Hurşit ile beraber hepsini katlederler. Bu epizotlar sevgililerin kavuşması yolunda önlerine çıkan engellerdir. Bu engellerden kurtulan aşıklar birbirlerine kavuşur ve 40 gün 40 gece düğün yapılarak mutlu sona ulaşılır.

1.5. Gül ile Sitemkâr Hikâyesi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Ele aldığımız “Gül ile Sitemkâr Hikâyesi” göçebe yaşam tarzından yerleşik yaşama geçişin önemli bir parçasını oluşturan halk hikâyelerinden biridir. Ancak

yapmış olduğumuz araştırmada bu hikâye için gerekli ehemmiyetin gösterilmediği ve bu noktada araştırmalarda eserin sadece adından bahsedildiği gözlemlenmiştir. Bu hususta ayırıcı tek nokta Bilgi TOMO'nun 2001 yılında yazmış olduğu “Gül ile Sitemkâr Hikâyesi Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezidir (Tomo, 2001: 2). Bilgi TOMO bu çalışmada eserin 4 farklı varyantını ele alıp halk hikâyesinin epizotları ve motif yapısı bakımından karşılaştırmasını yapmıştır. Bu çalışmada TOMO eserin metin neşirlerini tespit etmiştir. Tespit edilen metin neşirleri şunlardır:

Gül ile Sitemkâr, (Altı Adet Resimli) Şems Matbaası, İstanbul, 1332, 36 s.

Gül ile Sitemkâr, Yusuf Ziya Matbaası, İstanbul, 1341, 19 s. Taşbasma Kitapta Hurşit İle Mahmihri Hikâyesi de yer alır.

Süleyman Tevfik, “Gül ile Sitemkâr”, Türkiye Basımevi, İstanbul, 1935.

Selâmi Münir, “Gül ile Sitemkâr”, Bozkurt Matbaası, İstanbul, 1938.

Gül ile Sitemkâr, (Beş Adet Resimli), İstanbul Maarif Kitaphanesi, İstanbul, 1959.

Bu neşirler dışında çalışmamızda ele aldığımız bir diğer metin neşri ise “Gül ile Sitemkâr/ Hurşit ile Mâhımihri Hikâyeleridir” başlığını taşıyan 1301 H. / 1884 M. tarihli taş baskı eserdir. Eser 71 sayfa olup kapaktan sonraki ilk 20 sayfasında Gül ile Sitemkâr hikâyesine yer verilmiştir. Bunlara ek olarak Pertev Naili Boratav “Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği” adlı eserinde eserin sadece adından bahsetmiştir. Bunun gibi eserin adından bahseden bir diğer araştırmacı Nurettin Albayrak'tır. Nurettin Albayrak “Türk Halk Hikâyelerinin Genel Özellikleri, Tasnifi ve Taş Baskısı Halk Hikâyelerine Bazı Katkılar (Albayrak, 2005: 39-48)” adlı makalesinde Gül İle Sitemkâr Hikâyesi'nin adından bahsetmiştir. Otto Spies 1929 yılında yazmış olduğu “Türkische Volksbücher” adlı eserinde Türk halk hikâyeleri hakkında bilgi vermiş, halk arasında en beğenilen ve en çok bilinen halk hikâyelerinden biri olarak Gül ile Sitemkâr'ı saymıştır (Tomo, 2001: 2). Mehmet Sabri Koz “Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi (Koz, 1992)” başlıklı makalesinde Gül ile Sitemkâr hikâyesinden söz etmiştir. Yasemin Büşra Ay “Türk Halk Hikâyelerinde Aşk Motifi” isimli tezinin “Türk Halk Edebiyatında Aşk” alt başlığında Gül ile

Sitemkâr'dan bahsetmiştir. Metin Karadağ “Erzurum ve Çevresinden Derlenen Halk Hikâyeleri Üzerinde Araştırmalar (Karadağ, 1984: 15)” adlı doktora tezinde halk hikâyeleri üzerinde yapılan tez çalışmalarını sıralamıştır. Bunlardan biri Sıddık Bıyık'ın “İspir ve Çevresi Köylerinde Dil Araştırmaları-1970, Gül ile Sitemkar, İspir” adıyla verilen tezdur. Bunlara ek olarak daha pek çok halk bilimci çalışmalarında Gül ile Sitemkâr hikâyesinin sadece adından söz etmiştir.

1.6. Hurşit ile Mâhımihri Hikâyesi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Genellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde sevilmiş ve anlatılmış olan aşk konulu önemli bir halk hikâyesidir. Eser sadece belirtilen bölgelerde değil Anadolu'nun pek çok bölgesinde yayılmış bu sebeple de hikâyenin farklı varyantları oluşmuştur. Konu ile ilgili olarak yapılan ilk çalışma Wolfram Eberhard'ın 1955 yılında yayımladığı “Minstrel Tales From Southeastern Turkey” adlı eserdir. Güneydoğu Anadolu'da tespit edilen beş halk hikâyesi içerisinde sözlü gelenekten derlenmiş Hurşit ile Mâhımihri hikâyelerinin iki varyantının motiflerini karşılaştırmalı olarak yayımlamıştır (Şener, 1996: 5). Eser üzerinde en geniş çaplı araştırma Prof. Dr. Saim Sakaoğlu ve Yrd. Doç.Dr. Ali Duymaz'ın beraber hazırlamış oldukları “Hurşit ile Mahımihri Hikâyesi (Sakaoğlu-Duymaz, 1996)” adlı kitaptır. Sözlü ve yazılı kaynaklardan tespit edilen 39 adet metin neşri bulunmaktadır. Eserde hikâye üzerine yapılan çalışmalar; öğrenci tezleri, hikâye üzerine yapılan incelemeler, araştırmalar, arşivlerdeki derlemeler olarak ayrı ayrı ele alınmış ayrıca hikâyenin varyantları arasında mukayeseli bir inceleme yapılmıştır. Kitap içerisinde verilen çalışmalara ek olarak Serpil (Erbudak) Duran “Hurşit ile Mâhı Mihri Varyantlarıyla Karşılaştırılması (Duran, 2004)” isimli yüksek lisans tezini yazmıştır. Epizot ve motif karşılaştırması dışında halk hikâyesinin farklı bir bakış açısıyla ele alındığı diğer eser N. Bilge Şener'in “Hurşit ile Mah Mihri Hikâyesi (İnceleme-Metin) (Şener, 1996)” adlı yüksek lisans tez çalışmasıdır. Metin Karadağ “Erzurum ve Çevresinden Derlenen Halk Hikâyeleri Üzerinde Araştırmalar (Karadağ, 1984)” adlı eserinde tespit edilen varyantlardaki hikâyelerden kısa özetlere yer vermiş ve hikâyelerin yapısını incelemiştir. Mehmet Sabri Koz “Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi (Koz,

1992)” başlıklı makalesinde Hurşit ile Mâhımihri hikâyesinin kısa bir özetini vermiştir.

1.7. Eserin Yazım Özellikleri

Elimizdeki taş basma eser, hacim olarak 71 sayfadan oluşmaktadır ve ciltsizdir. Her bir sayfada 21 satır yer almaktadır. Halk hikayesi özelliği barındırdığı için manzum ve mensur bir arada kullanılmıştır. Manzum kısımlarda genellikle hece ölçüsü kullanılmıştır. Eserde yazım bütünlüğü yoktur. Bazı kısımlarda hareke yanlış verilmiş ya da verilmemiş bazı kısımlarda ise harflerin yerleri yanlış kullanılmıştır. Kimi zaman aynı kelime için kullanılan aynı görevdeki bir ek iki farklı şekliyle karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi durumlar kelimeleri yanlış okumamıza ve anlamlandırmamıza sebep olmuştur. Ancak biz metni çeviriyazıya aktarırken anlam bütünlüğünü korumak amacıyla yanlış yazılan kelimeleri metnin bütününden ve cümlelerin anlamlarından hareketle doğru biçimleriyle verdik. İmla bütünlüğünün olmadığı örnekler şunlardır:

Yazım Tutarsızlıklarının Olduğu Kelimeler:

عَفْ ‘af 38/20   عَفُوْ ‘afv 69/09, 19/18

de- fiili metnin tamamında “ د (dal)” ile yazılırken, bir yerde “ ت (te)” ile yazılmıştır:

تَمِشْ temiş 2/10

pādişāh kelimesi metinde 91 yerde padişah şeklinde geçmektedir. Sadece 7. sayfanın 19. satırında bād-şāh olarak kullanılmıştır.

بَادِ شَاهَه bād-şāha 7/19

كَنْدُوسِنِي kendüsini 8/13, 9/05, 22/21 ~ كَنْدِيسِنِي kendisini 9/06

قَاشِنْدَه қаşıнда 36/06 ~ قَاشَلَرِنُ қаşların 36/10

بازرگان bāzīrgān 25/20 ~ بزگان bezīrgān 26/18

كُنْكَ گۈنلۈك 23/13 ~ كۈنلۈك گۈنلۈك 15/21

آتلى atlı 64/09, 66/01 ~ اتلو atlu 64/06

فیلان filān 22/13 ~ فۈلان fūlān 34/07

مۇردار تېسى mürdār tebesi 23/17 ~ مۇراد تېسى murād tepesi 22/10

باچی baçı 56/04 ~ باجى bacı 55/01, 55/07, 55/13, 55/19, 56/10

نیچه niçe 14/03, 20/04, 33/04, 42/10, 42/16, 52/13 ~ نیجه nice 16/07, 19/04, 24/07, 28/21

Yanlı Yazılan Kelimeler:

“Her” kelimesi metinde 17 yerde geçmektedir. Hepsinde de kelime “ه (güzel h)” ile yazılırken, 45. sayfanın 9. satırında “خ (hı)” ile yazılmıştır.

خَرْ شَيْئِي her şeylerimi

قُوْجِسَمْ қоҳсам 58/18 (harf hatası kelimeyi kocsam okutur.)

دَمْ بُو دَمْ dem-bu-dem 30/04 (dem-be-dem)

پَرْ دَمْ per-dem 49/20 (pür-dem)

كَلَانْ gelen 5/21 (Kelime lamelifle değil sadece lam ile yazılmalıydı)

چُونْحْ çünha 8/01 (Doğru yazılışı cünha şeklindedir.)

كَلَاهِيْدِرْ külahıdır 7/12 (Hareke hatası kelimeyi kālāhıdır okutur.)

مُبَاشِرَتْ mübāşīret 2/15 (Doğru yazılışı mübāşeret şeklindedir.)

أَنسَلَلَزْ insallar 51/10 (Hem hareke eksik verilmiş hem de yanlış harf kullanılmıştır. Doğrusu insanlar şeklindedir.)

Yabancı kökenli kelimelerde yardımcı yazı işareti olarak şeddenin kullanılmaması:

مُقَدَّمْ muḳad(d)em 38/05

جَلَادَه cel(l)āda 6/08

هِمَّتِنْدِنْ him(m)etinden 14/20

NOT: 47. sayfada bulunan beyitin nakaratı “*aman yayla ḳanı seniñ melāliñ*” şeklindedir. Ancak 13. satırda “*ḳanı*” kelimesi yazılmamıştır. Nakarat olması sebebiyle orijinal metinde eksik kalan bu kelimeyi çeviriyazıda ekledik.

İKİNCİ BÖLÜM

DİL ÖZELLİKLERİ

2.1 Ses Bilgisi Özellikleri

1. Metnimizde Türkiye Türkçesi'nin asli 8 ünlüsü olan a/e/ı/i/o/ö/u/ü ünlüleri kullanılmıştır.

2. Türkçe kökenli sözcüklerde uzun ünlüye rastlanmamakla beraber Arapça ve Farsça kökenli sözcüklerde ā/ī/ū uzun ünlüleri kullanılmıştır.

biiznillāh 21/14, evā`ilde 2/03, ḥāk-pāy 13/21, nā-be-kār 19/12

3. Ünlü değişimleri konusunda ;

/u/ ~ /ı/

/u/ ünlüsünün korunduğu sözcükler:

hazırlayub 66/12, çalgular 22/02, çadur 36/01

/ü/ ~ /i/

/ü/ ünlüsünün korunduğu sözcükler:

eyü 35/20, içerüye 39/06, ifade idüb 3/08

/a/, /e/ ~ /i/

/e/ ünlüsünün korunduğu sözcükler:

eyilik 36/13

4. Türkçe kökenli kelimelerde ve bunlara getirilen eklerde işletilen kalınlık-incecik uyumu metnimizde -ken/ iken/ -yor ekleri dışında bütün kelimelerde işlek olarak karşımıza çıkmaktadır.

yakıniken 64/03, otaşındaiken 07/08, geliyorlar 15/17, cevlan idiyor 23/01

5. Eski oğuz Türkçesinin en önemli ses özelliği küçük ünlü uyumunun olmayışıdır. Bu duruma örnek olarak başum, başuñ, aldum kelimeleri gösterilebilir. Ancak bu durum 18. yy dan itibaren değişmiş ve küçük ünlü uyumuna ulaşılmıştır. Metnimizde küçük ünlü uyumuna uymayan sözcüklerin kullanımı da mevcuttur. Bu kelimeler şunlardır:

alur 46/17, aluram 28/13, aluruz 41/16, bağlu 48/07, başum 26/09, gözi 24/14, gözime 33/03, gözini 65/15, gözli 37/07

6. Metnimizde bazı ekler sürekli olarak yuvarlak ünlülü biçimiyle kullanılmıştır.

Bu ekler ve örnekleri şunlardır:

Zarf- fiil eki: -ub / -üb

ağlayub 4/09, duşub 48/19, koyub 39/18

Emir 3. tekil şahıs eki: -sun, -sün

beklesün 17/01, selām olsun 63/03, kalmasun 12/01

7. Türkçede genellikle ikiden fazla heceli kelimelerin vurgusuz olan orta hecelerindeki dar ünlüler düşer. Metnimizde yer alan ünlü düşmesi örnekleri şunlardır:

/-ı-/ > Ø

bağırma 39/02 < bağır+ıma

/-i-/ > Ø

beñzer 21/08 < beñiz+er, kimesne 29/11 < kim+ise+ne

/-u-/ > Ø

boynu 18/01 < boyunu, burnına 36/02 < burun+ına, buyruñ 41/01 < buyur+uñ

/-ü-/ > Ø

gögsiniñ 43/21 < göğüs+iniñ, göñlümi 66/10 < göñül+imi

Ayrıca “birlikte, beraber” anlamında kullanılan “birle” kelimesinin birleşiminde ünlü düşmesi görülmektedir.

birle 2/09 < bir+ile

8. Türkçe kelimelerde iki ünlünün yan yana bulunmaması durumu söz konusudur. Bu yüzden en az iki kelimenin birleşmesiyle oluşan kelimelerde ilk kelimenin son sesi ile ikinci kelimenin son sesinin ünlü olması durumunda ünlü birleşmesi görülür. Metnimizde bulunan ünlü birleşmesi örnekleri şunlardır:

nol- < ne + ol- noldı 13/09, naşıl < ne + aşıl n. 4/20, 9/10, 23/08, 23/09, 29/19, 32/12, 33/07, 33/13, 35/21, 37/19, 43/15, 56/15, 59/13, 60/08, 63/07, 71/02

niçün < ne+içün 5/11, 28/07, 35/08

9. Metnimizde b/c/ç/d/f/g/ğ/h/ı/k/ı/l/m/n/ ñ/p/r/s/ş/s/ş/t/ı/v/y/z/z/z ünsüzleri kullanılmıştır.

10. Eski Türkçe dönemi yazım özelliği olan söz başı /t-/ ünsüzü Eski Oğuz Türkçesinde bazı kelimelerde korunmuş, bazı kelimelerde ise /d-/ ye dönmüştür.

/t-/ ünsüzünün korunduğu örnekler şunlardır:

tağ 32/21, tağla- 68/17, tal- 32/20, tamlı 65/14, tamlı- 65/14, te- 39/11, tırnağ 35/12, toğ- 43/10, toğrı 10/01, toğuz 21/15, tol- 32/05, toldır- 63/14, tolu 52/07, toğın- 44/19, tur- 54/01, tut- 54/06

/t-/ > /d-/

deg- 64/09, degnek 6/02, del- 42/15, di- 53/08, dikil- 66/13, dile- 41/15, dök- 21/04, dökil- 51/05, dur- 66/03, dürlü 26/03, dut- 48/19, düş- 11/12

/-t-/ > /-d-/

edmeli 2/11, gidilür 45/13, işidicek 46/18, işidüb 29/03, işidince 4/21, işiddiñ 58/15, kavuşdır 38/15

/-t/ > /-d/

kağıda 21/04, koğladırın 36/02, otlad- 33/19, yaradan 38/11

11. Metnimizde /k/ ünsüzü tonlularak /g/ ünsüzüne dönmüştür.

/k-/ > /g-/

geç- 11/05, geçür- 50/14, gel- 57/08, getir- 69/21, getürt- 15/10, gez- 36/12, gir- 51/07, git- 41/15, giy- 61/02, giydir- 46/10, göç- 55/03, gök 32/15, gönder- 51/15, gör- 15/21, göriş- 19/02, görün- 33/03, görül- 70/03, gün 5/03, günlük 23/13, güzel 3/03

/-k/ > /-g/, /-ğ/

kulağım 30/13, gömleği 69/10, parmağı 13/12, tırnağına 35/12, toprağa 49/01, yanağı 68/08, yasdığa 7/07

12. İncelediğimiz metinde tonlulaşma olayı sadece iki kelime de ve /b/ ünsüzünün /p/ ünsüzüne dönüşmesi şeklinde görülmektedir.

bıñar 17/10, tebesi 23/17

Metinde tepe kelimesinin her iki şekli de kullanılmıştır.

murād tepesi 22/10, bir tepe var idi 23/16

2.2 Şekil Bilgisi Özellikleri

1. Dil, sürekli olarak değişen ve yaşayan canlı bir varlıktır. Türkçede kök halindeki isim ya da fiilden oluşan bir kelime, farklı ekler alarak yeni sözcük türleri ve yeni anlamlar türetir. Köke getirilen ve yeni kelime türetme işini yapan bu ekler “yapım ekleri” adı verilir. Metnimizde kullanılan yapım ekleri şunlardır:

İsimden isim yapma ekleri:

+an+

oğ(u)l+an 3/01

+ci+

ön+ci 59/18, kadeh+ci 63/13

+düz+

gün+düz 11/04

+ız+

yalıñ+ız 21/11

+II +, +IU+

at+lı 66/01, at+lu 64/06, bağ+lu 48/07, devlet+lü 44/11, dür+lü 26/03, göz+li 37/07, göz+lü 62/12, kan+lı 48/21, kan+lu 15/01, şevk+lü 67/14, tat+lı 36/15, tat+lu 19/08, yüz+li 41/21, yüz+lü 50/01

+IIk+, +lük+

erkek+lik 67/12, mezar+lık 16/19, gün+lik 15/21, gün+lük 23/13, şā‘ir+lik 12/05

+siz+

çāre+siz 59/09, sen+siz 64/10

İsimden fiil yapım ekleri:

+A-

beñ(i)z+e- 35/17, dil+e- 41/15, oy(u)n+a- 41/13

+Ar-

ağ+ar-, sar(ı)+ar- 66/03

+et-

göz+et- 68/09

+ın-

şak+ın- 22/14

+la-

bağ+la- 46/19, baş+la-7/10, dağ+la 60/03, hazır+la- 66/12, tağ+la- 60/03

Fiilden fiil yapım ekleri:

-an-

uy(u)- an- 22/21

-ar-

çık-ar- 53/12

-dır-

al-dır- 66/09, dolan-dır- 51/01, evlen-dir- 22/04, giy-dir- 46/10, in-dir- 40/08, kal-dır- 65/11, tol-dır- 63/14

-ıl-, -ül-

aç-ıl- 64/07, as-ıl- 62/13, ay(ı)r-ıl- 13/14, bay-ıl- 11/12, çek-ıl- 47/22, çek-ül- 47/13, dik-(i)el- 66/13, dök-ıl- 58/09, dök-ül- 51/05, gid-ıl- 45/13, iç-ıl- 39/13, kes-ıl- 23/20, kur-ıl- 36/03, kur-ül- 63/13, vir-ıl- 62/15, yor-ül- 65/03

-In-, -Un-

bür(ü)-in- 28/06, gör-ün- 33/03, gör-ün- 65/09, id-in- 56/15, kıl-in- 56/19, ol-un- 32/16, şığ-m- 65/18,

-Ir-, -Ur-

aş-ır- 47/19, bat-ır- 67/18, bit-ür- 68/20, düş-ür- 36/09, geç-ir- 28/14, geç-ür- 70/17, iç-ir- 30/07, iç-ür- 29/14, toy-ur- 48/08, yit-ür- 49/02

-İş-, -Uş-

duş-uş- 48/19, gör-iş- 23/10, gör-üş- 19/02, gül-üş- 4/09, kalk-ış- 24/07, tut-uş- 23/12

-ıt-

ağ-ıt- 44/09

-n-

avla-n- 41/08, hazırla-n- 29/06, işmarla-n- 17/21, döse-n- 14/02, şakla-n- 50/11, tokı-n- 44/19

-ş-

dola-ş- 39/05, koçla-ş- 38/06, söyle-ş- 38/07

-T-

çağır-t- 28/07, getir-t- 15/10, iñni-d- 25/20 < iñle-d, koçla-d- 36/02, otl-t- 33/19, uğra-t- 48/07, yükle-d- 29/08

Fiilden isim yapım ekleri:**-ak+**

kon-ak+ 48/15, yat-ak+ 39/15

-ük+

böl-ük 25/02

-gu+

çal-gu+ 22/02

-gün+

sür-gün 7/19

-I+ay(ı)r-ı+ 12/21, bat-ı+ 50/08, kar-ı+ 17/14, kar(ı)ş-ı+ 13/04, kar(ı)ş-u+ 44/09,
yaz-ı+ 68/02, yaz-u+ 37/03**-ıcı+**

yırt-ıcı+ 25/10

-k-

dile-k+ 51/09

-ku+

uy(u)-ku 19/05

-u+

tol-u+ 7/14, koç-u+ 36/16

2. Metnimizde çoğul eki olarak +lAr kullanılmıştır.hādīm+ler 17/04, ada+lar 23/16, ağac+lar 50/09, müjde+ler 15/08, çalğū+lar
22/02, hārāmī+ler 70/14, cellād+lar 69/05, il+ler+e 66/10**3. Metnimizde kullanılan isim çekim ekleri şunlardır:****İyelik ekleri:**

İyelik eklerinden 1. tekil şahıs ekinde +Am, +Im, +Um şekilleri kullanılmıştır. Bu ek dışındaki iyelik eklerinde küçük ünlü uyumuna aykırı bir ek kullanılmamıştır.

1. tekil şahıs: +Am /+Im / +Umben+üm 24/02, minnet+im 24/14 baş+um 26/09 bāzīrgān+ım 26/14, hūrşīd+em
32/05, kimse+m 53/09, gözler+em 63/07**2. tekil şahıs: +İñ / +In**

Ekin sağır kef'le yazılan örnekleri varken nun ile yazılmış şekli de vardır.

baş+ın 36/10, baş+iñ 9/19, semt+in+i 26/17

3. tekil şahıs: +I / +U / +sI / +sU

hük(ü)m+ü+nde 20/05, evlād+ı 20/07, ihtiyār+ı 21/02, hizmetkār+ı 28/03,
dāye+si 56/12

1. çoğul şahıs: +ImIz, +UmUz

murād+ımız 38/20, ziyān+ımız 44/18, cümle+miz+i 52/02, soy+umuz 67/15,
nāmus+umuz+a 10/16

2. çoğul şahıs: +ñIz / +İñIz

sebeb+iñiz+e 28/19 murād+iñiz 29/17, baş+iñiz 34/10, peder+iñiz+e 40/13, ,
köle+ñiz 46/07, bağçe+ñiz 55/18

3. çoğul şahıs: +IArI

karındaş+ları+nı 28/06 gönül+leri 29/02, leb+leri 30/15

Aitlik eki: +ki

karşu+ki tağdan 54/18

Hal ekleri:**Yaklaşma hali eki: +A**

kılıcı elim+e alub 16/13, ora+ya habs ider 17/15, tahtım+a geçe 2/08, gelin
otaş+na 6/18, dünyā+ya 20/07, vațana 25/06

Bulunma hali eki: +dA

Metnimizde ekin +tA şekline rastlanmamıştır.

bağçe+de 24/10, rü'yām+da 44/15, divān-ı maḥşer+de 52/17

Ayrılma hali eki: +dAn

Ekin +tAn şekli kullanılmamıştır.

kuş+dan 25/10, şāhin+den 25/13, şerbet+den 30/06, nār+dan 49/05, yabān+dan
54/12, semt+den 54/16, beklemek+den 59/04

Yükleme hali eki:

Metnimizde yükleme hali eki +I / +yI / +n ekleriyle kullanılmıştır.

benim ismim-i yazdırsunlar 17/03, yolun+ı 46/11, bu haber+i 17/05, bu elmalar+ı 21/06, yol-ı yeşim tağına uğradı 17/10, cāriye+yi hamāma şoyub 06/16, nāme+yi alup 5/21, dertli olduğın+ı 24/06, ‘işret meclisin+i 30/03, nāmemiñ cevābın 5/16, dügmelerin çözer 7/02, gurbet qahrıñ çekerim 18/05, başım alub gitsem 24/19

İlgi hali eki: +İñ / +Uñ / +nİñ / +nUñ

sen+iñ oğluñ 2/12, kız+iñ hikāyetine 23/04, peygāberimiz+iñ kavli 2/13, gül+üñ parmağı 13/12, gül+üñ hāli 4/05, zülf+üñ seniñ 40/04, hūrşīd+iñ babası+nıñ bir yaylası 23/14, cāzu+nıñ cānı 17/21, mağara-nıñ içindedir 17/14, birisi+nıñ taşına gül+üñ ismini 17/02

Birkaç örnekte ek düşmüş olarak karşımıza çıkar.

ana+n̄ işidir 7/14, şehir kenārına yakın 25/02

Eşitlik eki : +cA

haylice 42/20, evvelice 53/01

Birliktelik eki: +IA, +IIA, +yIA

evlādlar+yIA 15/11, hūluş-ı kalb+le 17/11, seniñ+le 2/09, hecriñ+le 5/08, ‘askerleri+yIA 34/07, bun+la 48/04

Yön hali ekleri: +rA, +ArU

İç+erü+sinde 23/01, o+ra+dan 16/05, taş+ra çıkdı 16/14, taş+ra+ya atdılar 6/02, ‘ādet üz+re düğün olub 40/15

Soru eki: +mI

baña muhabbeti var mı sorasın 24/16, bağçeñde gülüñ çok mıdır 55/15, bizim şivemize sende irdiñ mi 52/04

4. Metnimizde kullanılan sıfatlar şunlardır:

Niteleme sıfatları:

samūr kürk 46/09, cāzu karı 17/14, büyük bağçesi 20/08, cevāhir kuşak 32/02, beyāz cāriyeler 35/07

Belirtme sıfatları:**Sayı sıfatları:**

toğuz sene 17/09, yedi erkek qarındaş 45/02, kırk dāne pīr adam 22/11, yedi buçuğ ay 22/19, kırk günlük yol 23/13, bir t̄azī ile bir şāhini 33/15

İşaret sıfatları:

bu cān 52/10, bu yerden 48/20, bu bağçe 40/06, şu kıızı 06/06, şu ‘araba 71/07, şu ‘aşığ 62/20, ol sitāre 65/18, ol kırklara 61/12, ol yigidi 56/14

Soru sıfatları:

oğlum kanda 68/05, ne iş 20/14, ne diyārdan 26/05, kimiñ evlādısın 37/20, kağı vilāyete 12/03, kaç deryā 26/06

Belirsizlik sıfatları:

bir kaç beyt 30/20, bir kaç kadeh 30/07, bir kaç gün 61/03, her şabāh 20/09, her dem 40/05

5. Metnimizde kullanılan zamirler şunlardır:

Şahıs zamirleri: Metnimizde 3. tekil kişi zamiri kullanılmamıştır.

ben anları pederiñize göndereyim 40/13, ben mäh-ı gevherim 44/03, sen baña ne cevāb eytdiñde 4/20, sen haqq te‘ālī hazretlerinden qorqmaz mısıñ 6/13, biz kara han ile muhārebeye gideceğiz 24/09, biz burada oturmaya gelmedik 45/18, siz taşra teşrīf idiñ 39/05, anlar gide tursun 29/08, anlar teklīf buyurun fermān seniñdir didi 46/03

Şahıs zamirlerinin hal ekli çekimi**Yaklaşma hali:**

baña ‘aşkıñ bādesini içirdiñ 50/13, cevri baña yār oldı 16/11, saña bir minnetim var 24/14, aña içki içürelim 29/14, aña didiki 53/05, bize ne eyler 4/10, bize müsāfir gelmiş 39/08, size haber viririz 29/21, size yasağ yokdur 45/16, anlara haber göndereyim 60/10, anlara söyleyin 17/01

Bulunma hali:

bende giderem 10/21, bende anıñçün ‘aşıq olmuşam 13/01, var git sende yolına 18/03, sende itdim devr-i devrānı 47/20, gözlerim kulağım cümlesi anda 30/13, bizde müsāfir olub 41/02, bizde bilelim 56/16, sizde varırsañız ol vaşana 25/06, sizde du‘ā idiñ 31/03, anlarda sevmişler birbirini 58/15

Ayrılma hali:

benden ırak gez 36/12, benden kaçarsın 66/13, senden bir kat ‘abdāl eşvābı 10/06, senden ayrılırsam çıksun gözüm 44/03, bizden selām idiñ yāre 25/14, bu işi sizden isterim 60/17

İlgi hali:

benim taşım ile bir şu içsün 54/11, benüm derdim 24/03, seniñ oğluñ 24/04, seniñ gibi bir mäh-ı tábānı 42/09, anıñ üzerinde bir tepe var 23/16, anıñ emrinden taşra çıkmayıñ 34/10, bizim murād tepesindeki rü’yā 33/12, bizim işimizi icrā idiñ 45/20, siziñ bir qarındaşıñız var 46/05, fermān siziñdir 46/07

Yükleme hali:

eger beni sever iseñ 19/19, beni bulur deyü 23/03, seni de oraya ħabs ider 17/15, seni gördüm görelı 36/09, bizi toyurdı 48/08, bizi öldüren 67/11, sizi şunıñ için istedim 28/08

Şahıs zamirlerinin edatlarla kullanımı:

anıñçün 2/07, seniñ için 39/03, benim için 44/11, anıñ için 53/04, anıñçün 60/20, seniñ gibi 22/01, seniñ ile 11/21

İşaret zamirleri:

bunlar bir mektebde 3/16, bunu söyledi 10/08, derdim şudur 24/03, şunlar kimlerdir 34/01, ikincisi oldur 23/07

Dönüşlülük zamirleri:

kendü 22/07, kendüsine 23/03, kendini 32/17

Belirsizlik zamirleri:

kahve-hāneniñ birisine 12/14, biri sitemkārıñ ve biri kendiniñ 14/08, başkasına meyl itme 22/14, gözlerim kulağım cümlesi anda 30/13, filān maħalde 22/13, kiminiñ koluna urmağa başladı 35/03

Soru zamirleri:

kimlerdir bildiñ mi 14/10, kimden işitdiñiz 14/17, kimden yazdın 26/06, cenāb-ı haqq ne gösterir 14/02, ne itdiñ 70/04, ne istersiñ 57/20, nereden dürdiñ 26/07, kıandan geldiñ 37/09, kıanda deyü iderler yası 68/05, niçe ayrılır 46/10, kıanı seniñ melāliñ 47/12

Bağlama zamirleri:

Eski Anadolu Türkçesinde bu işlev, yalnız başına bir soru zamiri olan, ancak söz içinde iki ögeyi birbirine bağlama görevi de yüklenmiş olan kim zamiri ile karşılanırdı. Ne var ki Osmanlı Türkçesinden Türkiye Türkçesine uzanan gelişme sürecinde kim zamiri yerini bütünüyle ki'ye bırakmıştır (Korkmaz, 2003). Metnimizde kim ve ki olarak iki şekli de kullanılmıştır.

her ne kim saña itdim 11/20, evlādım yok ki tahtıma geçe 2/08, babama söyle ki baña bir 'azım düğün itsün 11/10, şöyle naql olunur ki genc ğara bağı dirler istānbul mündemic bir şehir 20/03

6. Metnimizde kullanılan zarflar şunlardır:**Durum zarfları:**

böyle bilmişem 12/21

hiç çıkılır mı böyle yatakdan 40/07

görülmüş degildir böyle bir zulüm 70/03

şöyle bir yigit gelürse baña gönder 51/15

yine hoca kıadına geldi 35/19

seniñ gibi begleri çok itdim türāb 67/14

Zaman zarfları:

bir gün derūni dilden bir ah idüb vezīri su'āl idüb 2/04

evvelā 'ahd ü mişāk idmeli 2/09

ben istemezdem bu günde hem-dem 5/14

şoñra beni öldür 8/01

evvel pādişāhım eyledikdi 'ār 15/07

yarın gicede cevriye gerdek olsun 19/19

bir gece bizim odaya belki yār gele yār gele 31/05

şimdi bunlar hūrşīdiñ yanına gelüb 30/02

Yer-yön zarfları:

aşağı indi 33/17

içerüye girüb 36/01

taşra çıktı 39/07

karşu gelüb memlekete getürdiler 70/20

Miktar zarfları:

çok zamandır 38/08

şabāh namāzına kadar oraya vardı 33/14

bir kere ah eyleyüb elinden sāzı yere urdı 13/16

bu def'a hābs idüb 8/07

geçdim artık bu cān ile bu tenden 26/04

Soru zarfları:

neçün ağlarsın 8/16, ne тұrursun 10/10, naşıl idersinüz 29/19

7. Metnimizde yer alan edatlar şunlardır:

Seslenme edatları:

ey pādīshāhım 2/04, ey lālā 2/06

efendim sultānım ben saña geldim 38/12

aman oğlum ne istersin didi 44/10

Bağlama edatları:

hem bu iş iyiye 3/09

‘āşık imişler **bārī** bu efsāne tevātır olmadan birbirine ‘ağd ü nikāh idüb 3/13

eger oğlum kız almak murād iderse 3/17

bunda düğün idemem **lakin** hāk-pāy şāhaniñdan ricā iderem 13/21

kızıñızı **eger** görür iseñiz ne virirsiñiz ‘aceb müjdeler baña 15/02

ne vaķit akrānımı bulur isem ol vaķit alurım didi **çünkü** kendü hüsne mağrūr
idi 22/07

māhımehrī **ve** yedi karındaşlarıyla 34/02

abdāl ider **ger** diyor zülfüñ seniñ 40/08

geldim gördüm **ki** çadır kurulmuş 44/21

itme yigit ah **u** zār 57/13

Kuvvetlendirme edatları:

sitemkār **dahı** bu beytleri oķudı 4/07 KJK

ve kendi **dahı** meydānda yok didikde 11/15

ikisi **de** āhir murād almadı 13/06

yārim gelür güle güle hūrşıdıñ yanında **bile** 32/03

Ünlem Edatları:

ah idüb dir idi 12/04

bre nā-be-kār durma karşımda 19/12

pādīshāh **eyvāh** bir oğlum var idi o da dertli oldu 23/21

hürşid kızın yüzini görünce **ay vay** 35/10

Çekim edatları:

böyle şâ'ir olamaz **deyü** medh itdiler 12/08

vezir ile bunları bulmak **üzre** çıkmışlar idi 14/05

mecnün **gibi** tağlarda gezerim 18/05

'izzet ve ikrām **ile** şehirlerine götürüb 19/01

pīriñ ta'rif **üzre** elmaniñ yarısını yeyüb 21/13

karşusunda turub gözlerinden yaş yerine kan akıtdı 44/09

şoñra yine çözdiler 46/20

Karşılaştırma edatları:

yārab **ya** benim cānımı al **ya** da baña gülümü göster 17/12

gitdi gördiki yanında **ne** yār **ne** agyār 47/05

kāh ağlar **kāh** güler 49/16

Soru Edatları :

çokdan**mıdır** sizler 'abdāl oldıñız 14/13

bağçeñde gülüñ çok **mıdır** 55/15

8. Fiiller, bir hareketi, durumu, oluşu ve kılışı ifade eden söz birimleridir. Fiillerin iş ve hareketi belirtebilmesi için isimlerle ilişki içerisinde olması gerekir. Fiiller kök ve gövde durumundayken adlarla ilişkiye giremezler. Bu karşılıklı ilişki fiillerin çekime girmeleri ile sağlanır ve fiiller böyle şekillenebilir. Fiiller şekil, zaman ve şahsa bağlı bir yargıya dönüşebilmek için belirli anlatım kalıplarına girerler. İşte bu anlatım kalıplarına kip, bu kvaramı karşılayan eklere de kip ekleri denir. Metnimizde kullanılan kip ekleri, haber kipleri ve dilek/tasarlama kipleri olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Haber kipleri şunlardır:

Görülen Geçmiş Zaman: -dI / -dU

1. tekil kişi:

red it-dim 4/20, sür-düm 6/14, dile-dim 40/07, kavuş-dum 42/04, ur-dum 56/13

2. tekil kişi:

ol-duñ peşmān 5/09, nār-ı firqat kıldıñ 5/13, rāhat eyle-diñ 5/11, aç-dıñ 7/05, ‘abdāl ol-dıñız 14/13, duy-dılar 11/14, aşır-dıñ 47/19, düşür-düñ 36/09

3. tekil kişi:

emr buyur-dı 3/21, bul-dı 48/04, çoqlad-tı 36/04

1. çoğul kişi:

yap-dıķ 14/16, di-dük 2/06

2. çoğul kişi:

giy-diñiz 14/13, işit-diñiz 14/17, git-diñiz 43/19, hoş gel-diñiz 45/16, qarındaş ol-dıñız 60/16, şun-dıñız 70/05

3. çoğul kişi:

sitemkār ço-dılar 3/02, duy-dılar 11/18, firār it-diler 29/08, meşāvere it-diler 34/08, revān kıd-dılar 65/03, görüş-diler 15/12

olumsuz çekimi:

gel-medi 48/10, inan-madıñ 43/21, kal-madı 33/11, gör-medim 52/13, söyle-medim 44/19

Duyulan Geçmiş Zaman: -mIş / -mUş

Duyulan geçmiş zaman ekinin 2. çoğul kişi çekimi metnimizde yer almamaktadır.

1. tekil kişi:

ayrıl-mışam 8/18, düş-müşem 12/21, gez-mişem 22/17, kıd-mışam 59/04

2. tekil kişi:

tut-mışsın 26/03

3. tekil kişi:

bez-miş 25/13, devril-miş 50/20, dile-miş 4/10, dön-miş 18/02, kır-mış 47/17, uğra-mış 35/15

1. çoğul kişi:

geç-mişiz 57/19, ir-mişiz 61/19

3. çoğul kişi:

ħabse ħo-mişlar 8/18, ħon-mişlar 45/01, şalı vir-mişler 33/19,

Olumsuz çekimi: kal-mamış 47/21

Geniş Zaman: -r**1. tekil kişi:**

helāk id-erim 6/10, dile-rem 6/20, aĸ-arım 18/06, geç-erüm 32/06, gid-erem 10/21, gid-erim 54/01, güd-erem 54/01, telef id-erem 19/17

2. tekil kişi:

ah id-ersin 2/05, yalan söyle-rsin 8/03, çağla-rsın 8/16, di-rsin 9/21, de-rsin 65/12

3. tekil kişi:

ĸık-ar 5/12, otur-ur 14/08, dolaş-ur 48/03, indir-ir 48/08, ĸur-ur 53/05

1. çoğul kişi:

buluş-uruz 4/09, al-uruz 41/16, ĸā'ib id-eriz 63/21, ĸaber vir-iriz 29/21, söyleş-ürüz 4/09

2. çoğul kişi:

geç-ersinişiz 25/05, id-ersinişiz 29/19

3. çoğul kişi:

otur-urlar 34/01, oy-arlar 49/09

Olumsuz çekimi:

geç-mem 26/05, gel-mez 56/06, gir-meyiz 65/21, ĸazer it-mez 25/07, ĸarıř-mam 35/16,

muħabbet it-mezsin 11/07, vir-meyiz 28/10, ben iste-mezem 5/14

Şimdiki Zaman: -yor**3. tekil kişi:**

di-yor 40/08, geç-iyor 25/02, gel-iyor 39/10, al-ıyor 29/15, cevalān id-iyor 23/01

3. çoğul kişi:

gel-iyorlar 15/17

Olumsuz çekimi:

çık-mıyor 63/09, git-miyor 27/08, id-miyor 35/05, ol-muyor 22/04, söyle-miyor 29/19, bil-miyoruz 31/15

Gelecek Zaman:**3. tekil kişi:**

di-yecek 60/13, gel-ecek 31/07, helāk id-ecek 9/06, kalk-acak 24/18, ol-acak 33/13

1. çoğul kişi:

gid-ecegiz 34/10

3. çoğul kişi:

di-yecekler 16/07, gid-ecekler 15/18

Olumsuz çekimi:

bit-meyecek 41/04

Dilek/Tasarlama kipleri şunlardır:**Emir Kipi:****1. tekil kişi:**

var-ayın 41/05

2. tekil kişi:

gönder 5/16, bağışla 7/11, öldür 8/01, cevrimi bildir 9/19, bendimi çöz 11/09, kerem eyle 30/20, şar 54/16

3. tekil kişi:

görl-sün 8/11, ‘aşık diñle-sin 9/03, yıqıl-sun 9/08, yemīnim yerin bul-sun 9/10

1. çoğul kişi:

teveccüh kıla id-elim 2/10, gör-elim 4/02, düğün id-elim 5/03, biz gel-elim 6/04, zincire ur-alım 8/07, düğün tedārikin gör-elim 3/16, münācāt id-elim 65/05

2. çoğul kişi:

helāl eyle-yiñ 10/08, dur-un 65/12, haber vir-iñiz 25/16, iste-yiñ 40/19, kerem id-iñ 28/19, sor-uñız 25/15

3. çoğul kişi:

vir-sünler 8/19, gönder-sünler 17/04, qaz-sunlar 17/02

Olumsuz çekimi:

di-mesünler 53/2, gel-mesün 35/03, gir-me 6/09, gör-mesün 18/12, incin-meyiñ 53/20, id-meyin 25/08, kes-me 37/13, qorq-ma 65/19, şikār kıl-masun 18/13, gel-mesün 5/03

Şart Kipi: -sA**1. tekil kişi:**

al-sam 58/12, gör-sem 58/11, misāfir ol-sam 53/06, var-sam 26/18

3. tekil kişi:

aq-sa 65/01, baq-sa 64/21, naşib eyle-se 58/11, sev-se 33/01

1. çoğul kişi:

bul-şaq 34/05

3. çoğul kişi:

getür-seler 3/20

Olumsuz çekimi:

em-mesem 58/10, şar-masam 58/14

İstek kipi: -A**1. tekil kişi:**

var-am gör-em 4/10, bul-ayım 6/21, def id-eyim 8/04, al-am 68/15, var-ayım 40/12, nikâh id-eyim 4/16, söyle-yim 10/01

2. tekil kişi:

dön-esin 57/17, iste-yesin 45/08, şor-asın 24/16, vir-esiñ 56/01

3. tekil kişi:

ol-a saña yâr 5/10, hâcetimizi revâ kıl-a 2/11, hayrol-a 28/08, hoş-a 60/13, utan-a 66/04

2. çoğul kişi:

getür-esiz 17/07

3. çoğul kişi:

eyle-ye 67/12, selâmet vir-e 46/12

Olumsuz çekimi:

di-mesem 58/08, ol-mayalım 64/18

Gereklilik kipi: İncelediğimiz metinde gereklilik kipinin sadece 3. tekil kişi çekimi kullanılmıştır. Diğer şahıslarda çekimi yer almamaktadır.

ed-meli 2/11

9. Metnimizde kullanılan birleşik zaman çekimleri şunlardır:**Hikaye birleşik zaman çekimi: -dI**

Hikaye birleşik zaman çekiminde sadece duyulan geçmiş zaman, geniş zaman, gelecek zaman ve istek kipi çekimi kullanılmıştır.

Duyulan geçmiş zamanın hikayesi:

çık-mışlar i-di 14/05

Geniş zamanın hikayesi:

ta'ciz id-er-di 11/04, tağla-r dı 12/04, gel-ür di 46/17, gez-erler-di 22/03, sev-er-di 13/08, çayır-ı-ur-dı 23/16, oğu-r-dı 12/12, niyâz id-er-di 20/10, şâ'irlik id-er-di 12/03, uç-ar-dım 68/20, güli severdi 13/08, ve bir bardak şu virir idi 16/03, hüküm iderdi 20/05, dirler idi 21/21, ben söylemez idim 44/12

Gelecek zamanın hikayesi:

gör-ecek-dim 43/06, ısmarla-yacağ-dım 43/07

İstek kipinin hikayesi:

gör-e-ydim 66/04, sil-e-ydi 37/06

İstek kipinin hikayesinin olumsuz çekimi:

var-ma-y-a-y-dım 37/04

Rivayet birleşik zaman çekimi: -miş

Rivayet birleşik zaman çekiminde ek şimdiki zaman ve geniş zamanla çekime girmiştir. Diğer zamanların rivayet birleşik zaman çekimlerinin örnekleri yer almamaktadır.

Geniş zamanın rivayeti:

ayrıl-maz i-miş 12/06, işid-ir-miş 62/19

Şimdiki zamanın rivayeti:

karındaşların gel-iyor i-miş 39/10

Şart birleşik zaman çekimi: -sa**Duyulan geçmiş zamanın şartı:**

23/07 bir gel-miş i-se ikincisi oldur

Görülen geçmiş zamanın şartı:

önünden geç-diyse ben geçmem 26/05, düş-dünse 36/19

Geniş zamanın şartı:

id-ersem 2/08, sür-mez isem 10/03, iste-mez iseñ 10/17, murād id-erseñ 10/18, gör-ür iseñiz 15/02, ayrıl-ursam 44/03, ne vakit akrānımı bul-ur isem ol vakit alurım 22/06, iste-rseñ 22/05, koqlad-ırsan 36/02, sev-ersen 36/18, kızınıızı eger gör-ür iseñiz ve vir-irsiñiz 15/02, gel-mez isem 17/02

Şimdiki zamanın şartı:

id-iyorsa 23/09

10. Fiil kök ve gövdelerine getirilen eklerle cümlede isim, sıfat ve zarf görevi üstlenen kelime veya kelime grubuna fiilimsi denir. Metnimizde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf- fiil türleri örnekleri şunlardır:

İsim-Fiil Ekleri:**-mA+**

oturub kalk-ma+ya 21/20, mähimehrīdir şarıl-ma+nıñ güli 38/21, biz burada otur-ma+ya gelmedik 45/18

-mAk+

bürin-meg+e 28/06 ur-mağ+a 35/03 46/20 yalvar-mağ+a, söyle-meg+e 60/06, ve bunlar bir mektebde olmaları ‘aynı hañadır 3/17, huzūr-ı şāhda beytler söyle-meg+e başladılar 12/19, cāriyeler taşra çıkub güli tut-mağ kaşdına düşdiler 7/17, bunda murādıñ haber al-mağ+sa 13/12, gül bağçeyi seyr it-mek üzre pencereyi açdı 14/07, bāzırgān su ‘āl it-mek üzre bu beytleri oqudı 26/01, hūrşīdiñ söylediği beytleri yaz-mağ+a başladı 30/10, şalıvir-meg+e cesāreti yokdur 33/21, def it-mek üzre geldi 34/17, pederlerine git-mek icāb itdi 41/05

Sıfat-Fiil Ekleri:**-An+**

ey ‘ahdine durma-yan sitemkār 5/08, gökyüzünde garīb öt-en tūrnalar 25/05, kız qarındaşıñız ol-an mähimihrīni isterem 28/09, durmuşam gel-en każāya 31/04, kız bu gel-en kimdir didi 39/07

-dIk+

saña it-dik+lerimi helâl eyle 11/21, bunlarıñ di-dig+i gibi 32/14, buraya gel-dig+ine peşmân olmuşdır 16/15, hürşidiñ dertli ol-dıg+ını bilüb 24/06, benüm sev-dig+üm ermişdir 27/02, bu bağçe öp-dig+im billür gerdandır 40/06

-mAz+

ucı bucağı bulun-maz bir tağa düşdiler 66/18

-mİş+

açıl-mış güller 19/08, kemer şıkdır-mış ince beli var 52/14, hüdādan yazıl-mış böyledir yazı 68/02

-AcAk+

karındaşlarınıñ gel-ecek+leri yola adamlar gönderdiler 45/10, ol-acağ da'vā degil 58/04, hürşide vir-ecek+leri genc kara bağı mıdır 61/11

Zarf-Fiil Ekleri:

-A+.....-A+

gelür şalın-a şalın-a 32/01, yārim gelür gül-e gül-e 32/03, şalın-a şalın-a hürşidiñ yanına geldi 35/07, koş-a koş-a geldiler 60/13

-AlI+

kırıklar du'ā id-eli 33/05, gördüm gör-eli 36/09, gizli sırlarını baña aç-alı baña çok emānet itdi de gitdi 52/08

-ArAk+

sitemkār gördüki gül kendisini şahıh ol-arağ helāk idecek 9/06, o da dertli oldu de-yerek ne tarafına ma'rifetli hekīm var ise cem'eyledi 23/21, öyle olsun de-yerek buna mübāşiret itdiler 2/15, cāriyeniziñ hediyesi olsun di-yerek seccādeyi hürşidiñ eline virdi 35/09

-dIkçA+

git-dikçe 'aşkları ziyādeleşüb 3/06, ağla-dıkça çeşmim yaşın sileydi 37/06

-dIkA+

baña bir cevāb vir di-dikde sitemkār başını qaldırub eytdi 4/18, nāmeyi tekml̄ it-dikde bir maḥrem ḥādımle sitemkārın ḥuzūrına irsāl eyledi 5/18, bunlar dört yaşına qadem baş-dıqda ikisini berāber bir mektebe virdiler 3/03, sitemkār şabāḥ ol-dıkda baqdı 16/03, dört yaşına qadem baş-dıqda 3/03

-IcAk+

bu cevābı işid-icek hemān ḥarem-i ḥāşa gidüb 3/11, bunlar bu cevābı işid-icek mest lāya 'kil olub bayıldılar 15/10

-IncA+

ve kendüsi yalnız qal-ınca bir ah-ı sūzān idüb 4/02, ḥādımle sitemkārı sarāya getür-ünce pādīşāḥ gāzaba gelüb 4/12, kıızı sürmek murād id-ince ḥatunı eytdi 6/12, kıızın babası vefāt id-ince 28/04

-kEn+

ah u zārı bir i-ken biñ oldı 6/03, cevri oḥasında i-ken bu beytleri söyledi 7/08, maḡaraniñ qapusına toḡrı gider-ken 17/16, mektebe gidüb gelmekde i-ken ḥürşid 'ilmi geregi gibi taḥşil itdi 21/17, ḥürşid aşağı iner i-ken 34/13, gezer-ken geylān yaylasına geldim 44/20

-mAdAn+

kimse gör-meden çıqdı gitti 11/14, , tevātır ol-madan 3/13, bārı bu efsāne tevātır ol-madan birbirine 'aqd ü nikāḥ idüb 3/13, gāvḡa it-meden cümle 'askerleriyle geldiler 39/11

-r...-mEz+

ikindi şularına gelü-r gel-mez baḥı cānibinden şedid bir rüzḡār 50/08

-U+

biz dinleyelim de-yü cevāb virdi 31/14, kendini üzme de-yü naşīḥat eyledi 32/17, şāhini qap-u virdi 34/14, ağla-yu ağla-yu girdim yollara 51/07

-Ub+

imdi bu düğün başla-yub kırk gün düğün idelim 5/03, al-ub bānū-yı şekerlebe getirüb ahvāli beyān itdiler 6/01, kılıcımı çıkarma-yub yeme-yüb içme-yüb mezārliğa gid-üb bir fātiha oqu-yub öyle geleyim 16/20

11. İsim+ yardımcı fiilden oluşan birleşik fiiller şunlardır:

al-: abdest al- 2/09, murād al- 7/06, haber al- 12/17, yedegine al- 16/13, zīr-destine al- 28/05, bahşış al- 29/15

bul-: çāre bul- 11/04, ‘imān bul- 13/08, şükür bul- 18/15

buyur-: ihsān buyur- 2/06, emr buyur 3/21, tenbīh buyur- 5/02, izin buyur- 10/03, fermān buyur- 44/12, teklīf buyur- 46/03, kabūl buyur- 71/05

et-: ziyāret et- 17/03, cefā et- 36/05, mesrūr et- 38/09

eyle-: cām-ı ‘aşkı nūş eyle- 3/05, siyāh eyle- 4/03, rüsvā-yı ‘ālem eyle- 4/14, ferāğat eyle 4/16, i‘timād eyle 4/18, nikāh eyle- 5/01, taḥrīr eyle- 5/05, rāḥat eyle- 5/11, naql eyle- 6/03, def‘ eyle- 6/06, ricā eyle- 6/09, şürū‘ eyle- 6/19, sürgün eyle- 7/20, mecnūn eyle- 8/16, ḥelāl eyle- 8/19, helāk eyle- 9/02, ḥāk-ı sīne eyle- 9/03, ḥikāye eyle- 9/15, fermān eyle- 9/18, ḳatlı eyle- 10/04, murād eyle- 10/14, ğayret eyle- 11/03, tenāvül eyle- 11/07, şā‘irlik eyle- 12/14, ah eyle- 13/16, ziyāfet eyle- 15/14, su‘āl eyle- 16/04, muḥabbet eyle- 19/05, ‘afv eyle- 19/18, ta‘zīm eyle- 21/02, ricā ve niyāz eyle- 21/03, ‘avdet eyle- 21/10, cem‘ eyle- 24/01, ‘ayān eyle 26/07, bahşış eyle- 27/21, ‘izzet ve ikrām eyle- 28/07, cevāb eyle- 28/10, naşīḥat eyle- 32/17, tenbiye eyle- 34/11, ihsān eyle- 37/19, müsāfir eyle- 38/03, ḳarār eyle- 38/03, ‘ahd-i peymān eyle- 38/06, ifāde eyle- 40/17, zikr eyle- 42/01, el eyle- 43/03, pūs eyle- 44/08, divān eyle- 45/21, ḥaṭā eyle- 46/08, şübhe eyle- 46/19, terk eyle- 47/16, edā eyle- 53/15, nazār eyle- 54/03, naşīb eyle- 58/11, ḥikāye eyle- 60/16, nidā eyle- 63/15, cūş eyle- 65/19, ‘afv eyle- 69/10

gel-: ğazaba gel- 4/12, şafā gel- 12/17, hoş gel- 38/02, müsāfir gel- 39/08, hużūrına gel- 44/08, seyrān gel- 54/09

it-: ah it 2/06, mübāşiret it- 2/15, da‘vet it- 4/01, red it- 4/20, ḥazer it- 5/07, tekmīl it- 5/18, beyān it- 6/01, ḥaṭā it- 7/11, helāk it- 9/05, şarf it- 10/21, kabūl it- 10/21, muḥabbet it- 11/07, haber it- 11/14, şā‘irlik it- 12/05, medḥ it- 12/08, ‘ahd-i aman it- 13/05, seyr it- 14/07, terk-i diyār it- 14/20, su‘āl it- 20/14, taḥşīl it- 21/18, naşīb it-

22/19, tenbīh it- 22/20, yād it- 27/11, müşāvere it- 29/05, zāyi' it- 30/14, ricā it- 30/21, zemm it- 33/01, tefekkür it- 34/05, kār it- 35/15, gavğa it- 39/11, tertīb it- 39/14, naşīb it- 40/02, maţlub it- 40/21, icāb it- 41/05, ihsān it- 41/15, 'arz it 41/16, hazır it- 45/15, meşveret it- 46/14, tesellī it- 46/06, yād it- 46/09, şād it- 47/18, ta'n it- 49/19, çāk it- 50/06, şād it- 50/14, yaman it- 50/15, zan it- 51/17, emānet it- 52/08, vālide it- 53/09, emr it- 54/10, şoĥbet it- 54/13, helāl it- 60/12, şeydā it- 60/15, ta'accüb it- 60/17, mecnūn it- 61/20, devr it- 61/21, raĥm it- 62/07, hāmle it- 66/15, yağma it- 66/20, ah-ı sūzān id- 4/02, düğün id- 5/03, ihtiyār id- 5/05, divān id- 6/07, helāk id- 6/10, naql id- 6/11, münacāt id- 6/20, kabūl id- 6/21, igvā id- 10/02, ĥabs id- 10/02, ricā id- 10/07, vedā' id- 10/13, naşīhat id- 10/15, murād id- 10/18, telef id- 10/20, ta'cīz id- 11/04, tertīb id- 11/05, feryād figān id- 11/17, şā'irlik id- 12/03, ri'āyet id- 12/06, teşādūf id- 12/13, tezyīn id- 13/18, du'ā id- 13/20, qurbān id- 15/04, taĥşīl id- 15/14, leşker id- 17/21, muĥabbet id- 19/04, ĥükm id- 20/04, taleb id- 20/08, 'ibādet id- 20/10, ricā ve niyāz id- 20/10, cimā' id- 21/07, cevelān id- 23/01, tesellī id- 23/04, feryād id- 24/12, selām id- 25/06, vefāt id- 28/02, cerĥ id- 28/17, kerem id- 28/19, 'işret id- 29/12, meşveret id- 29/12, dermān id- 29/19, zevk id- 30/05, firār id- 34/04, muĥārebe id- 34/09, ĥavfindan id- 36/03, efgān id- 38/14, teşrīf id- 39/06, abdāl id- 40/08, 'izzet ve ikrām id- 45/11, su'al id- 45/13, ta'yīn id- 46/16, 'arz id- 50/01, ĥışm id- 50/16, tenezzül id- 53/11, qarındaş id- 56/15, tebdīl-i cāme id- 61/03, taĥammül id- 63/12, gā'ib id- 63/21, cefā id- 67/09merĥamet it- 67/02, āzād it- 67/08, ah id- 2/04, 'ahd ü mişāk id- 2/11, nikāĥ id- 2/14, ihsān id- 3/01, ta'aşşuĥ id- 3/05, rivāyet id- 3/07, ifāde id- 3/08, murād id- 3/17,

kıl-: teveccüh kıl- 2/10, revā kıl- 2/11, namāz kıl- 7/02, şevāb kıl- 13/04, şikār kıl- 18/13, fedā kıl- 52/10, terk-i diyār kıl- 59/04, kerem kıl- 62/02, revān kıl- 65/03

ol-: şāyi' ol- 3/07, tevātır ol- 3/13, ĥaberdār ol- 5/04, tamam ol- 6/15, cem' ol- 6/17, zindān ol- 7/03, ĥarāb ol- 7/20, gāzab ol- 9/18, āgāh ol- 10/14, memnūn ve mesrūr ol- 11/11, rāzı ol- 12/11, 'aşıĥ ol- 13/01, qarīb ol- 13/04, sağ ol- 13/09, 'abdāl ol- 14/13, lāya'kil ol- 15/09, 'azīm ol- 15/15, şabāĥ ol- 16/03, yār ol- 16/11, ah u zār ol- 16/11, şikār ol- 16/12, peşmān ol- 16/15, kabūl ol- 17/13, gā'ib ol- 17/15, giriftār ol- 18/01, revān ol- 18/18, tekmīl ol- 19/03, meşgūl ol- 20/14, maĥbūl ol- 21/05, zāhir ol- 21/05, naşīb ol- 21/09, ĥāmle ol- 21/15, mağrūr ol- 22/02, naĥş ol- 22/17, 'aşıĥ ol- 23/19, dertli ol- 23/21, 'ilāc ol- 24/04, qurbān ol- 27/05, kısmet ol- 27/09, cevāb ol- 28/16, helāk ol- 28/17, gālib ol- 28/21, keyf ol- 30/07, tekmīl ol- 33/12, cem' ol- 35/01, şükr

ol- 38/11, müsâfir ol- 41/02, kul ol- 43/21, sâkin ol- 46/13, haram ol- 48/14, yaman ol- 48/18, var ol- 52/16, sag ol- 52/16, ak ol- 52/17, dahil ol- 53/03, devâ ol- 57/14, kâ'il ol- 62/11, hamâ'il ol- 62/12, divân ol- 63/08, mâ'il ol- 66/03, tay ol- 67/11, zâyî' ol- 67/12, tamâm ol- 67/21, yigit ol- 68/12, bermurâd ol- 71/12

olun-: nakl olun- 20/03

tur-: divân tur- 27/14, hisâb ide tur- 28/01

vir-: cevâb vir 4/18, haber vir- 5/01, müsâ'ade vir- 8/04, müjde vir- 15/05, püse vir – 17/18, selâm vir- 20/13, nüsha vir- 24/07, karar vir- 29/06, selâmet vir- 43/07

12. Fiil + yardımcı fiillerden oluşan birleşik fiiller şunlardır:

Yeterlilik fiili: -A bil-

haber al-abil-ür miyem 12/17, düğün id-emem 13/21, bir kerre daha gör-ebil-ür miyem deyüb 23/02, şar-abil-sem yatsam ince belinden 27/09

Yeterlilik fiilinin olumsuz:

böyle şâ'ir ol-amaz deyü medh itdiler 12/08, didikde sitemkâr bil-emedi 14/10, dağı toğuz sene gülden bir haber al-amadı 17/09

Tezlik Fiili: -I vir-

şal-ı vir-mişler 33/19, kimseniñ bir hayvânı şalıvirmege cesâreti yoğdur 33/21, şâhini kap-u virdi 34/14

Tezlik fiilinin olumsuz:

kızım şal-ıvir-me bizde bir gece müsâfir it 39/09

12. İsim soylu kelimeleri fiil durumuna getiren ek fiilin (i-) örnekleri ise şu şekildedir:

Görülen geçmiş zaman kipi:

diyâr-ı hüsânda bir pâdişâh var idi 2/03

şoñra ne idi oldun peşmân 5/09

bir büyük bağçesi var idi 20/09

kırk günlük yol idi 23/13

virmegi gönülleri yok idi 29/02

bir kâtib dağı var idi 30/09

bir t̄azī ile bir şāhini var idi 33/15

kırk konak idi 48/15

ġā'ibda idi 60/20

Duyulan geçmiş zaman kipi:

sitemkār güle 'āşık imişler 3/13

böyle imiş baña taqdīrde fermān 24/18

bir derdi var imiş 29/14

bu yayla siziñ imiş 35/08

bu yaylanıñ şāhibi imiş 39/08

karındaşıñız var imiş 46/05

böyle imiş bize haqqıñ fermānı 47/20

bir beg kişi kıızı imiş 54/08

kaç göç yok imiş 54/14

kısmet degil imiş 68/03

Şart kipi:

naşıl münāsib ise öyle olsun 4/20

ķabāhatim ne ise beyān eyle 6/09

gerçekden 'āşık isen sen seni itme helāk 9/04

bunda murādıñ haber almaksa 13/12

ma'rifetli hekīm var ise cem' eyledi 24/01

mālları var ise alub yükledüb çıkub firār itdiler 29/07

Geniş zaman kipi:

sevdāsı vardır başımda 31/06

yārim size emānetdir 32/02

mehreye ‘āşıkdır 32/09

bunuñ çāresi yoǵdur 32/16

şalıvirmege cesāreti yoǵdur 33/21

şunlar kimlerdir 34/01

geliyor yaǵındır 34/07

yedi buçuǵ aydır hūrşīde ‘āşıqam 37/17

bu gelen kimdir 39/07

qara gūnler baña ihsāndır 40/03

‘aşk kemendidir 43/18

şādıqdır münevverim 44/03

bu kız seniñ naşībiñdir 44/17

rū’ yāmda gördigim kızdır 45/03

kimseler yoǵ 47/08

bildigi yerler degil 49/15

çāk itdim sīnemi gurbāndır 50/06

bir aydır ben bu yolda tūruram 52/19

yaradana ‘ayāndır 57/11

benim çekdigim bir melek qahrıdır 59/21

gūl-i handāna mā’ildir 62/07

zīrā buraları çöldür 63/21

görülmüş degildir 70/03

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

METİN

[01]

- 01/01 gül ile sitemkār
 01/02 hūrşīd ile māhımihri
 01/03 hikāyeleridir
 01/04 1301
 01/05 hakkāklar çarşusunda 45 numaralı şirket-i hayriyye-yi şahāfiye
 01/06 kütüb-hānesi müdiri hācı hüseyin efendinin
 01/07 maṭba‘asında ṭab‘ olunmuştır

[02]

- 02/01 sitemkār
 02/02 “hikāye’i gül ile
 02/03 zamānı evā’ilde diyār-ı hūsānda bir pādişāh var idi bir gün
 02/04 derūni dilden bir ah idüb vezīri su’āl idüb ey pādişāhım
 02/05 neçün ah idersin cenāb-ı haqq zāt-ı ‘uliyyeñize bulunmaz māl ve hazineler
 02/06 ihsān buyurmuş ah itmeñiz nedir didükde pādişāh eytdi ey lālā
 02/07 anıñçün ah iderem ki baña bir āh u haqq vākı’ olub intikāl-i dār-ı beķā
 02/08 idersem bir evlādım yok ki tahtıma geçe andan vezīri eytdi
 02/09 ey benim pādişāhım gel hulūş-ı i’tikād birle seniñle abdest
 02/10 alub teveccüh kıla idelim temiş biñ ‘ālemi yoķdan var iden
 02/11 cenāb-ı haqq hācetimizi revā kıla lakin evvelā ‘ahd ü mişāk idmeli ki
 02/12 seniñ oğluñ benim kızım veyā-hūd benim oğlum seniñ kızıñ
 02/13 olursa haqqıñ emri ve peygāberimiz iñ kavli üzre birbirine ‘aķd
 02/14 ve nikāh idelim didi ve pādişāh vezīriñ bu tedbīrini taḥsīn görüb
 02/15 öyle olsun deyerek buna mübāşiret itdiler ve bir sene mürūrunda

[03]

- 03/01 cenāb-ı haqq pādişāha bir oğlan vezīre bir kız ihsān idüb

- 03/02 kızın ismini gül oğlanın ismini sitemkâr kodılar bunlar dört
 03/03 yaşına kadem başdıkda ikisini berâber bir mektebe virdiler ve bunlar
 03/04 berâberce mektebe gidüb gelmekde iken hikmet-i hüdâ birbirine
 03/05 ta'aşşuk idüb bir cām-ı 'aşkı nüş eylediler ve gitdikçe 'aşkları
 03/06 ziyâdeleşüb şabra taḥammülleri kalmadığından bu efsâne halka
 03/07 şāyi' oldı rāvī şöyle rivāyet ider bu ḥaberi pādīşāha
 03/08 ifade idüb didiler pādīşāhım gül sitemkâra ve sitemkâr
 03/09 güle 'aşık şāyi' nās olmuşlar ve hem bu iş iyiyse 'arz-ı pādīşāh
 03/10 hiyete noḳşandır yine fermān devletlü pādīşāhındır didiler ve pādīşāh
 03/11 bu cevābı işidicek hemān ḥarem-i ḥāşa gidüb sitemkārın vālidesi
 03/12 bānū-yı şekerlebe eytdi duydum ki gül sitemkâra ve sitemkâr güle
 03/13 'aşık imişler bārī bu efsâne tevātır olmadan birbirine 'aḳd ü
 03/14 nikāh idüb düğün tedārikin görelim didikde bānū-yı şekerleb
 03/15 eytdi ey pādīşāhım benim oğlum 'aşkı dāmende cāhildir lakin
 03/16 gül didikleri ḥarām-zāde kızdır ve bunlar bir mektebde olmaları 'aynı
 03/17 ḥatādır eger oğlum kız almak murād iderse sarāyımda bākire cāriye
 03/18 vardır ādına cevri dirler ve gāyetle nāzenin ve maḥbūbedir pādīşāh
 03/19 eytdi ey bānū-yı şekerleb vāḳı 'ā bu sözüñ gāyet güzel lakin
 03/20 olmaya ki oğlan başkalarını sevmeye hemān oğlanı getürseler
 03/21 deyü emr buyurdı hemān ol sâ'at ḥādimler gidüb sitemkârı

[04]

- 04/01 da'vet itdiler bu tarafda sitemkâra o dem gelüb getürdiklerini gül
 04/02 gördükde ve kendüsi yalnız ḳalınca bir ah-ı sūzān idüb rüy-ı
 04/03 āsumānı siyāh eyledi ve andan sonra bu beytleri söyledi
 04/04 beyt
 04/05 gönlümüzde gümāndır severim çok zamāndır sitemkārım eglenme gülün ḥāli
 yamandır
 04/06 ḥāce dersin almışım 'aşk kitābın görmüşem sitemkārım eglenme belki cāna
 kıyarım

04/07 sitemkār dahı bu beytleri okudı

04/08 beyt

04/09 ağlayub söyleşürüz dem olur gülüşürüz elem çekme gülüm yār bir sâ'at buluşuruz

04/10 felek bize ne eyler 'aşık deryâyı boylar gülem adam dilemiş varam görem ne söyler

04/11 mim

04/12 hâdimler sitemkârı sarāya götürünce pâdişâh gâzaba gelüb sitemkârı

04/13 vâlidesi yanına gelüb ey benim oğlum ciger pârem bu ne aḥvaldir ki

04/14 biri bed-nâm ve rüsvâ-yı 'âlem eylediñ saña dirlerki 'aşka mübtelâ

04/15 sın bigânelerle âşinâsın ey benim oğlum sitemkârım gel bu işden

04/16 ferâgat eyle saña cevri isminde olan cāriyeyi nikâh ideyim

04/17 zîrâ maḥbûbe-i zamân ve âfet-i devrân ve şîrîn-zebân mişli cihâna

04/18 gelmemişdir evlâdım bu sözime i'timâd eyle ve baña bir cevâb vir didikde

04/19 sitemkâr başını kaldırub eytdi ey benim vâlide-i 'azîzim sen baña ne cevâb

04/20 eytdiñde ben seniñ cevâbını red itdim naşıl münâsib ise öyle

04/21 olsun didi bânü-yı şekerleb bu cevâbı işidince şâhe ḥaber

[5]

05/01 virüb hemân cevri nâm cāriyeyi nikâh eylemek düğün tedârikiñ

05/02 görelim ammâ pâdişâhım tenbîh buyuruñ şu gül didikleri nâ-be-kâr kız düğüne

05/03 gelmesün imdi bu düğün başlayub kırk gün düğün idelim didi

05/04 bu taraftan gül-i nâzenin bu işlerden ḥaberdâr olub sarâyında

05/05 bir tenhâ mekân ihtiyâr idüb bu nâmeyi taḥrîr eyledi

05/06 beyt

05/07 felek ayırdı cevriyle firqati canânımdan ḥazer itmez mi 'aceb nâle ü efgânımdan

05/08 ey 'ahdine durmayan sitemkâr hecriñle olmuşam çü bîmâr

05/09 evvel ne idi bu 'ahd-i peymân soñra ne idi oldun peşmân

05/10 cevri gibi çünki ola saña yār bu mı nâmûs ile sende 'âr

05/11 şâhım niçün ferâgat eylediñ cevri görünce râḥat eylediñ

05/12 elbet baña söyle günâhım çıkar zîrâ göklere ahım

05/13 şaldıñ dil-dâre nâr-ı firqat kıldıñ gözümü pür âb u ḥasret

- 05/14 ben istemezem bu günde hem-dem yanımda elbet hayālîni hem
 05/15 sonra ki sözüm saña amandır müşkildir işim hâlim yamandır
 05/16 bildimki bu bâbda yokdur günâhım gönder baña nâmemiñ cevâbın
 05/17 mim
 05/18 deyüb nâmeyi tekmil itdikde bir mahrem hâdimle sitemkârîñ huzûrına
 05/19 irsâl eyledi çünkü sitemkâr nâmeyi görünce derûni dilden
 05/20 bir ah-ı pür-tâb çeküb ‘aklı başından gidüb yıkıldı hâdimler
 05/21 bu hâli görünce gül tarafından gelen hâdimi tutub elinden nâmeyi

[06]

- 06/01 alub bânû-yı şekerlebe getirüb ahvâli beyân itdiler hâdim-i bîçäreye
 06/02 üç yüz degnek urub taşraya atdılar hâdim gelüb ser-encâmı
 06/03 naql eyledi gülün âteşinden ‘alev-i asûmâna çıkub ah u zârı bir iken
 06/04 biñ oldu biz geelim bânû-yı şekerlebe çünkü şekerleb oğlı sitemkârîñ
 06/05 yanına gelüb gördiki oğlu lâya ‘kil yatur der‘ağab pâdişâha haber
 06/06 gidüb didiki pâdişâhım ne eylersen eyle şu kıızı şehirden def‘ eyle
 06/07 yoğsa başımıza çok işler açar hemân pâdişâh divân idüb vezîriñ
 06/08 katli için cellâda emr eyledi vezîr eytdi amân pâdişâhım nâ-ğakq yere
 06/09 günâhıma girme kabâhatim ne ise beyân eyle deyüb ricâ eyledi pâdişâh eytdi
 06/10 şu seniñ câzu kıızını bu sâ‘at sür yoğsa seni helâk iderim
 06/11 deyince vezîr eytdi kendi sarâyına gelüb ahvâli hatunına naql idüb
 06/12 kıızı sürmek murâd idince hatunı eytdi ey vezîr sen ğakq te‘âlî
 06/13 ğazretlerinden korkmaz mısıñ hiç adam evlâdını sürer mi dedikde vezîri
 06/14 bî-çäre ne itsün huzûr-ı şâha gidüb fermânıñ vechile sürdüm
 06/15 diyü cevâb virdi geelim bu tarafa düğün tedârîki tamam olub cevri
 06/16 câriyeyi hamâma şoyub b‘ade dürlü dürlü libâslar ile tezyîn ve sitemkârı
 06/17 dağı inciyle zînetlenüb ‘ulemâ vükelâ vüzerâ cem‘ olub sarây-ı hümâyunda
 06/18 sitemkâra maşşûş olan gelin oçasına kodılar ve sitemkâr namâza
 06/19 şürü‘ eyledi ve gülün dağı haberi olduğundan fi‘l-hâl hulûş-ı kalble
 06/20 münâcât idüb didiki ilahî bir sâ‘at dileremki kendimi sitemkârîñ ota

06/21 sında bulayım ol sâ'at cenâb-ı hâkık du'âsını kabûl idüb

[07]

07/01 sitemkârın oṭası üstünde bir şâh-nişîn üzerinde gördiki sitemkâr

07/02 namâz kılar cevri dahı biñ nâz ile dügmelerin çözer gül bu ahvâli

07/03 görünce cihân başına zindân oldı ah idüb bu beytleri söyledi

07/04 beyt

07/05 raḳıḫ ile yiyüb içdiñ gögsin bedenin açdıñ

07/06 şâhım murâd almayasın ne itdimki bendeñ geçdiñ

07/07 didikde sitemkâr bu cevâbı işidicek arḳasını yasdığa virüb

07/08 ve sâzını eline alub cevri oṭasında iken bu beytleri söyledi

07/09 beyt

07/10 bu sene bu yerde kışla bülbül gibi âzâra başla

07/11 ḫaṭâ itdim ben gülem yâr öz başıñ için bağışla

07/12 taḳdîr-i ilahîdir dervîşler külâhıdır bu işden ḫaberim yok anamıñ günâhıdır

07/13 aldı gül

07/14 aman sitemkârım aman ḳalbimiz ṭolu gümân çünki anan işidir aḫı bulmasun îmân

07/15 didikde cevri bu ahvâli görince hemân ṭaşra çıkub bânû-yı şekerlebe

07/16 ḫaber virdi şekerleb dahı kızlara tîz şu nâ-be-kâr câzuyu baña ṭutuñ

07/17 deyüb emr eyledi ḫâdimler ve câriyeler ṭaşra çıkub güli ṭutmaḳ ḳaşdına

07/18 düşdiler gül yine münâcât idüb kendi maḳâmına geldi bu olan

07/19 vuḳu'âtı bânû-yı şekerleb bir bir bād-şâha ifâde ve bu câzu kıızı sürgün

07/20 eyle yoḫsa seniñ işiñ ḫarâb olur didikde pâdişâh ḡazaba geldi

07/21 hemân divân idüb bî-çâre veziriñ ḳatlini cellâda emr eyledi vezir dahı

[08]

08/01 aman pâdişâhım cünhamı beyân eyle de şoñra beni öldür fermân seniñdir

08/02 didi pâdişâh eytdi bre kâfir ben saña ol câzu kıızı def' eyle didim

08/03 sen baña yalan söylersin ve kızını şaklarsın didikde vezir eytdi aman

08/04 pâdişâhım müsâ'ade vir bu sâ'at varub ol kıızı def' ideyim didi

- 08/05 ve pādişāh ricāsını kabūl idüb vezīr daḥı konağına geldi bu aḥvālī
- 08/06 ‘ayālīne söyledi ‘ayālī daḥı didiki var bu def‘a da sürdüm de
- 08/07 ḥüdā kerīmdir ve kızımızı bu def‘a ḥabs idüb zincīre uralım
- 08/08 baḳalım cenāb-ı ḥaḳḳ ne şūret gösterir didi vezīr bī-çārene çāre diye
- 08/09 rek ḥuzūr-ı pādişāha geldi emri şāhānīñ vechile ol sâ‘at
- 08/10 kıızı sürdüm didikde pādişāh inandı ve sitemkāra yine gerdek ḥāne
- 08/11 görülsün didi ve sitemkārı gerdege ḳodılar yine gül bundan ḥaber-dār
- 08/12 olub derḥāl münācāta başlayub yine ol şāhnişīn üzerinde
- 08/13 kendüsini buldı ve sitemkārı cevriñ yanında görünce
- 08/14 bir ah eyledi ve sitemkār bu ahı işidicek sâzını alub bu beytleri söyledi
- 08/15 beyt
- 08/16 şular gibi çağlarsın āḥir yolu baḡlarsın beni mecnūn eylediñ gülüm neçün aḡlarsın
- 08/17 gül söyledi
- 08/18 beni ḥabse ḳomışlar baña zincīr urmuşlar ben neçe aḡlamayam düşümden ayrılmışam
- 08/19 māh cemālīñ al uzun bunīñ (boynīñ) dal eyle beni virsünler tuz etmek ḥelāl eyle
- 08/20 sitemkār söyledi
- 08/21 o günler gülüm ḳanı odlara şaldıñ beni eger seni sürerlerse ḥüdā şaḳlasun beni
- [09]
- 09/01 cevri söyledi
- 09/02 gül kendini ‘aşḳından helāk eyler ‘ārif söz duyar kām alan yeşil bu
- 09/03 şeker ‘āşıḳ diñlesin ‘āşıḳ cānına ḳıyar ademde vücūdı ḥāk-ı sīne eyleme çāk
- 09/04 gerçekden ‘āşıḳ isen sen seni itme helāk
- 09/05 didikde gül kendüsini helāk itmek ḳaşdıyla ḥaḅçere el urunca
- 09/06 sitemkār gördüki gül kendisini şāḥīḥ olarak helāk idecek
- 09/07 beyt
- 09/08 yıkılsun şehrim elim sen beni ḳırma begim eger beni severseñ cānına ḳıyma gülüm
- 09/09 gül söyledi
- 09/10 yeller gibi eseyim saña naşıl küseyim yemīnim yerin bulsun barmaḡımı keseyim

- 09/11 deyüb bir parmağını kesdi bunu sitemkār görünce bir ah idüb üç
 09/12 parmağını birden kesüb güliñ üzerine atdı gül dağı kendi parmağını
 09/13 sitemkāra atub ve sitemkārıñ parmaqlarını yādigār olmağ üzre kendi
 09/14 yanında alıqodı bu tarafından cevri bu aḥvāli görünce varub bānū-yı
 09/15 şekerlebe bir bir hikāye eyledi ve bānū-yı şekerleb ḥādimplere ve kızlara güli
 tutmaq
 09/16 kaşdıyla emr eyledi ise de gül münacāt idüb yine maḳāmına geldi
 09/17 ve bānū-yı şekerleb bu aḥvāliñ ser-encāmını pādişāha naql idüb
 09/18 pādişāh pür-ğazab olub yine faḳīr veziriñ katline fermān eyledi
 09/19 vezir eytdi pādişāhım devletlü başıñ için cevrimi bildir soñra katl
 09/20 eyle didi pādişāh eytdi bre nā-be-kār iki üç def a ḥuzūrumda
 09/21 ḥilāf söyleyüb kızımı sürdüm dirsın kız ḥālā bundadır vezir

[10]

- 10/01 eytdi pādişāhım lütf eyle saña toğrı söyleyim kızın vālidesi beni
 10/02 iğvā idüb ḥabs idelim ve zincire uralım didi bendeñizde bu söze
 10/03 aldandım lakin izin buyurıñız bu sâ'at sürmez isem ol zamān ḳulıñızı
 10/04 katl eyle deyüb pādişāh vesā'ir vezirler gülüñ ḥabs oldığı yere gelüb
 10/05 sürmek üzre ḥabsden çıkardılar gül nāzik-endām vālide
 10/06 sine eytdi ey benim başım tācı vālidem senden bir ḳat 'abdāl eşvābı
 10/07 ve bir sāz ricā iderim baña iḥsān idüb āḥiret ḥaḳḳını ḥelāl
 10/08 eyleyiñ eşvābı ve sāzı alub ardına taḳub bunu söyledi
 10/09 beyt
 10/10 cevriyi yār bilürsin āḥir murād alursın güli burdan sürdiler sitemkār ne ṭurursun
 10/11 sitemkār söyledi
 10/12 şimdi eve varayım billāh cāna kıyayım gülüm 'abdāl eşvābını ben daḫī giyeyim
 10/13 gül vedā' idüb gitdi sitemkār sarāya gelüb şoyunub 'abdāl eşvābını
 10/14 giymek murād eyledi bu işden bānū-yı şekerleb āgāh olub pādişāha
 10/15 ḥaber virdi şāh bu aḥvāli duyunca gelüb sitemkāra naşīḥat idüb
 10/16 eytdi ey benim gözüm nūrı evlādım bizim nāmūsumuza düşer mi bu maḳūle
 10/17 cāzu kıza uyub destān-ı 'ālim olmağ lāyıḳ mıdır eger cevriyi istemez iseñ

10/18 saña daha a'lä kıız alayım ve her ne murād iderseñ başım üzerine sitemkār

10/19 başımı kaldırub eytdi ey devletlü pederim gül gitdikden soñra baña dünyā

10/20 harāmdır ya kendimi telef iderem yā-ḥūd 'abdāl eşvābını giyüb

10/21 bende giderem nāfile yere nefesini şarf itme ben naşihat kabül itmem

[11]

11/01 deyince pādişāh gördüki naşihat kabül itmez ḥabs idiñ deyi emr eyledi

11/02 der- 'aḳab sitemkārı tutub bende çekdiler ve sarāyın köşesine ḥabs

11/03 itdiler her ne kadar kırtulmağa gayret eyledi ise bir dürlü çāresini

11/04 bulmayub gice ve gündüz ah u fiğānı sarāy ahālīsini ta'cīz iderdi

11/05 bu ḥāl ile üç ay geçdi bir gün cevri biraz ta'ām tertīb idüb

11/06 sitemkāra getürdi efendim bu ta'āmları maḥşuş senin için yaptım

11/07 bunlardan tenāvül eyle ve cāriyeñiz gülden güzelim baña niçün muḥabbet itmezsın

11/08 sitemkār gördüki cevridir vay iki gözüm efendim cevri bundan

11/09 soñra muḥabbetim sañadır gayriye muḥabbet itmem lakin şu benim bendimi çöz ve pādişāh

11/10 babama söyle ki baña bir 'azīm düğün itsün didi cevri memnün

11/11 ve mesrūr olub sitemkārın bendini çözdü hemān sitemkār ḥançeri alub cevriye

11/12 birkaç ḥançer urdı cevri ḳan revān içinde ḳalub düşdi bayıldı

11/13 sitemkār 'abdāl eşvābını giyüb sāzını eline alub kimse görmeden

11/14 çıktı gitti bu aḥvāli sarāyda duydılar bānū-yı şekerlebe ḥaber itdiler

11/15 sitemkār cevriyi helāk itmiş ve kendi daḥı meydānda yok didikde

11/16 bānū-yı şekerleb iki elleriyle başına urub eyvāhlar olsun deyüb

11/17 feryād fiğān iderek söyleyin pādişāha gelsün didi pādişāh

11/18 geldi gördüki iş fenāya varmış der 'aḳab ḥekīm başına ḥaber

11/19 virüb cevriñin yaralarını timāra başladı hemān pādişāh divān

11/20 idüb vezirine eytdi ey lālām her ne kim saña itdim mevlā başımıza virdi

11/21 saña itdiklerimi ḥelāl eyle ve seniñ ile 'abdāl eşvāblarını giyüb

[12]

12/01 evlâdlarımızı bulub birbirine nikâh idelim ki hâzret-i kıyamete kalmasun

12/02 didi fermân seniñdir didi birer kat ‘abdâl esvâbı giyüb gıtdiler

12/03 bu tarafından gelelim gül kanğı vilâyete gitdi ise şâ’irlik iderdi

12/04 ah idüb dir idi gül sitemkâra ne itdi ve ağlayub ciger tağlardı

12/05 bir gün bir şehre gelüb şâ’irlik itdi ve ol memleketiñ pādîşâhı dağı

12/06 şu‘arâya gâyet ri‘âyet idüb dâ’imâ meclisinden ayrılmaz imiş bir gün

12/07 pādîşâha haber virmişler ki şehrimize gül isminde bir şâ’ir gelmiş böyle

12/08 şâ’ir olamaz deyü medh itdiler pādîşâh emr eyledi getür göreyim

12/09 didi hâdimler güli alub sarâya getürdiler pādîşâh huzûruna

12/10 güli pādîşâh görünce didi ki ‘abdâl saña sarâyımda bir yer döşe

12/11 sünler otur didi gül emr pādîşâhiñdir deyüb râzı oldu ve

12/12 oturdu her gün huzûr-ı şâhda beytler okurdu gelelim bu tarafda

12/13 sitemkârıñ yolu dağı ol şehre teşadüf idüb kahve-hâneniñ

12/14 birisine geldi orada şâ’irlik eyledi bunu dağı pādîşâha medh

12/15 eylediler gelsün benim şâ’irim ile imtihân olsun görelim

12/16 kanğısı daha a‘lâdır didi hâdimler gelüb sitemkârı huzûr-ı şâha

12/17 getürdiler ve gül sitemkârdan haber alabilür miyem deyü şafâ geldiñ

12/18 deyü yer gösterdi ve pādîşâh meclis kurub iki şâ’ir karşı karşıya

12/19 oturub huzûr-ı şâhda beytler söylemege başladılar gülüñ beyti

12/20 beyt

12/21 yedi yıldır yârdan ayrı düşmüşem hakkıñ emri budur böyle bilmişem

[13]

13/01 bende anıñçün ‘aşık olmuşam gül sitemkâra ne itdi bilmem

13/02 deyince sitemkâr bir ah idüb sâzı eline alub söyledi

13/03 beyt

13/04 adım virüb bunda kıldıñ şevâb sitemkâra qarîb oldu dört kitâb

13/05 şâ’ir sitemkâra duyur baña cevâb ‘ahd-i aman itdi ol iki ‘aşık

13/06 böyle olduğımızı ‘aşık bilmedi ikisi de âhîr murâd almadı

13/07 aldı gül

13/08 güli severdi sitemkārın babası āhıretde ‘imān bulmasun anası

13/09 gülden aldığıñ yādigār noldı sağ oldı mı parmağıñ yarası

13/10 aldı sitemkār

13/11 şā‘ir ne şorarsıñ böyle şormağı aqđı gözüm yaşı tutdı ırmağı

13/12 bunda murādın haber almağsa işte cebimdedir gülün parmağı

13/13 aldı gül

13/14 güli şorarsañ hālī pek yamān sitemkārdan ayrılalı oldı çok zamān

13/15 artık şorma gülün benim sitemkār pādīşāhım bize aman vir aman

13/16 didikde sitemkār bir kere ah eyleyüb elinden sāzı yere urdı gülün

13/17 boynuna şarılıb ikiside lā‘ya‘kıl düşüb bayıldı pādīşāh

13/18 bu hālī görünce çabuğ bunları hamāma getürün ve pāk libāslarla tezyīn

13/19 idin birbirine nikāh idüb ‘azīm düğün ideyim deyü fermān

13/20 eyledi sitemkār pādīşāha du‘ā idüb didi ki ben bunda düğün

13/21 idemem lakin hāk-pāy şāhaniñdan ricā iderem ki sarāyı hümāyuniñda

[14]

14/01 bize yer göster oturalım ve ‘ömr-ü şāhāniye du‘ā idelim bağalım cenāb-ı hāğğ

14/02 ne gösterir didi pādīşāh çabuğ bir sarāy döşensin didi

14/03 buyurdu ‘azīm bir sarāy döşenüb niçe hādimler ve cāriyeler ve köleler

14/04 oturdılar gelelim bu tarafından sitemkārın babası vezīr ile bunları

14/05 bulmağ üzre çıkmışlar idi bir gün bir şehre gelüb sitemkār ve gülün

14/06 oldığı bağçeye gelüb bir servī ağacınıñ altına oturdılar bu tarafından

14/07 gül bağçeyi seyr itmek üzre pençereyi açdı gördi ki iki ‘abdāl

14/08 oturur biri sitemkārın ve biri kendiniñ babası oldığı bilindi sitemkāra

14/09 haber virüb didiki ciğer köşem servī ağacı altında iki ‘abdāl

14/10 oturur kimlerdir bildiñ mi didikde sitemkār bilemedi biri seniñ

14/11 babañ ve biri benim babamdır didi ve sāzı alub bunı söyledi

14/12 beyt

14/13 çokdanmıdır sizler ‘abdāl oldıñız ‘abdāl libāslarını giydiñiz

14/14 nedir siziñ murādınız ‘abdāllar bizim şehrimize neçün geldiñiz

14/15 aldı pādişāh

14/16 ‘abdāl olub yaptık biz bu hāmı gülden almadı mı sitemkār kāmı

14/17 ‘azīz başıñız içün olsun kimden işitdiñiz bu ser-encāmı

14/18 aldı gül

14/19 iki ‘abdāl gelir buhāriy yolından kucaqlamış birbirinden belinden

14/20 terk-i diyār itmiş ol iki ‘āşık felek himmetinden devrān elinden

14/21 aldı sitemkār

[15]

15/01 emeliñiz siziñ olmadı hebā haber vir baña gel kanlu şāha

15/02 kıziñızı eger görür iseñiz ne virirsiñiz ‘aceb müjdeler baña

15/03 aldı pādişāh

15/04 göster cemāliñi göreyim cānımı saña kurbān ideyim

15/05 müjde bahāsını ister iseñ sen sitemkārı saña müjde vireyim

15/06 aldı gül

15/07 evvel pādişāhım eyledikdi ‘ār bülbül gibi olub eylediñ mi zār

15/08 pādişāhım saña müjdeler olsun ben gülüm yanımdadır sitemkār

15/09 didikde bunlar bu cevābı işidicek mest lāya ‘kıl olub

15/10 bayıldılar gül ol sā‘at emr eyledi pādişāhı ve vezīri sarāya getürtdi

15/11 yüzlerine gülāb serpüb ‘ağılları başlarına geldi evlādlarıyla

15/12 görüşdiler der‘ağab pādişāha haber virdiler ki gül ile sitemkārıñ

15/13 babaları gelmiş pādişāh ziyāfet olsun deyü emr eyledi kırk

15/14 gün ziyāfet eyledi soñra pādişāhdan ruḥşat taḥşıl idüb

15/15 bir takım hedāyālar ile memleketlerine ‘azīm oldılar ve şehirlerine üç gün

15/16 kadar yol kaldı bu haber bānū-yı şekerlebe geldi bānū-yı şekerleb

15/17 daḥı cevriye didiki güli ve sitemkārı babaları bulmuş geliyorlar yarın

15/18 ālāy kurulub istikbāle gidecekler didi cevri bu cevābı

15/19 işidicek hemān bir cāzu kıızı buldı vālide saña biñ altun

15/20 vireyim şu güli sitemkārdan ayır didi cāzu kıızı başım üstüne kızım

15/21 Şimdi ideyim sende gr deyüb hemn ıalķub üç günlük

[16]

16/01 yolda güli Őikr eyledi ve getürüb yaknam dağında bir mađaranıñ iinde

16/02 ĥabs eyledi ve zincr urdu üç günde bir kerre bir para etmek

16/03 ve bir bardaķ Şu virir idi bu taraftan sitemkr Őabĥ oldıkda bağdı

16/04 gördi yanında gl yok pederinden su'l eyleyüb baba gül ne taraftadır

16/05 didi babası bilmem oğlum belki Şehre gitmiŐdir didi oradan ıalķub

16/06 Şehre girdiler sitemkr sarya girdi gördiki vlidesi Şekerleb

16/07 ve cevri ve daha nice criyeler ile Őaf geldiñ diyecekler sitemkr

16/08 eytdi vlide gl geldi mi didikde vlidesi oğlum gl seniñ ile

16/09 berber imiş benden ne Őorarsıñ didikde sitemkr bir ah idüb

16/10 bu beyti söyledi

16/11 ana Őanma cevri baña yar oldu işim bülbül ki ah u zr oldu

16/12 ne re ben gfilde bulundum ıorķaram czuna gl Őikr oldu

16/13 deyüb hemn sitemkr ıılıcı eline alub ve atını yedegine alub taşra

16/14 ıķdı bn-yı Şekerleb bu beyti söyledi

16/15 yedi yıl sitemkr ĥurbet ekmiŐdir buraya geldigine peŐmn olmuŐdur

16/16 bundan Őoñra sitemkrım yorulma seniñ gliñ bir dev alub gitmiŐdir

16/17 didi ve didiki oğlum gel bu sevddan vazge cezmelerini ve ıılıcı

16/18 ıķar didi sitemkr eytdi vlide öyle 'ahdım ki Şehre

16/19 geldigimde ezmelerimi ve ıılıcıyı ıķarmayub yemeyb imeyb mezrlıĥa

16/20 gidüb bir ftiĥa oķuyub öyle geleyim didi bn-yı Şekerleb arķa

16/21 dan iki ĥdim gönderdi sitemkr ĥdimlere didiki varıñ

[17]

17/01 anlara söyleyin yedi yıl bekledi toķuz yıl daha beklesn geldim ne a'l

17/02 gelmez isem iki mezr ıazsunlar birisiniñ taşına gülüñ ismini ve birine

17/03 daĥı benim ismimi yazdırsunlar ve her cum'a aĥŐamları varub ziyret

17/04 etsnler ve rĥumıza birer ftiĥa gndersnler deyüb ĥdimler ile

- 17/05 bu haberi gönderdi kendüsi çıkub gitdi bu tarafından bānū-yı
 17/06 şekerleb bu haberi hādimlerden işidicek hemān iki cāzu kararıya
 17/07 biñer altun virüb sitemkārı ne tarafından bulur iseñiz alub getüresiz
 17/08 cāzular toköz sene gezdiler āhir sitemkārđan bir haber alamayub maħzūn
 17/09 geldiler bu tarafından sitemkār daħı toköz sene gülden bir haber alamadı
 17/10 bir gün yolu yeşim tağına uğradı bir biñar başına gelüb abdest
 17/11 aldı ve iki rek‘at namāz kıldı hūluş-ı kalble haħķa münācāt idüb
 17/12 didiki yārab ya benim cānımı al ya da baña gülümü göster didikde münācātı
 17/13 kabūl olub hıızır ‘aleyhisselām gelüb didiki ođlum elem çekme
 17/14 seniñ gülüñ bu mađaranıñ içindedir lakin bir cāzu kararı gelüb
 17/15 hemān ziyāde seni de oraya ħabs ider deyüb gā‘ib oldu
 17/16 sitemkār mađaranıñ kapusına tođrı giderken gördiki bir maħbūbe
 17/17 nāzenin edā ile gelüb eytdi şāhım bunda ne gezersin didi sitemkār
 17/18 gülümü ararım didi cāzu eytdi gel baña bir pūse vir güliñi saña
 17/19 göstereyim sitemkār aman gel al tek ben gülümü göreyim cāzu pūse
 17/20 almaķ için yakın gelince sitemkār bir ħançer urdı
 17/21 cāzunuñ cānı cehenneme işmarlandı haħķa leşker idüb mađaranıñ

[18]

- 18/01 gördiki güli ne ħāle giriftār olmuş zincīr ile boynu ve ayaklarından
 18/02 bende olmuş hilāle dönmiş inleyüb yatur sitemkār bunu böyle
 18/03 görünce cān-u gönülden bir ah idüb bu beyti söyledi
 18/04 beyt
 18/05 toköz yıldır ħurbet kaħrıñ çekerim mecnūn gibi tađlarda gezerim
 18/06 ħazret-i hıızırdan aldım haberi elem çekme gülüm bendin açarım
 18/07 aldı gül
 18/08 eline baķ eline kılıç bağlar koluna ħayrı ben sitemkārıñ ħurbān olam yolına
 18/09 aldı sitemkār
 18/10 kanı mecnūn kanı odlara şaldıñ beni şimdi gördüm yüzini alırım ħayrı seni
 18/11 aldı gül

- 18/12 bu gözler bir dağı dünyā görmesün sitemkārım varub murād almasun
 18/13 var git yigit var git sende yolına cāzu gelüb seni şikâr kılmason
 18/14 aldı sitemkār
 18/15 şükür bulub cemalini görmüşem saña müjde cāzuyı öldürmüşem
 18/16 deyüb
 18/17 gülün bendini çözdü öpüşüb koçlaşdılar oradan çıkub
 18/18 yola revān oldılar şehringe qarib bir maħalleden şāha
 18/19 gönderdiler ki gül ile sitemkār geliyor deyü bu tarafından cevri bu haberi
 18/20 işidicek hayretde kaldı ve cāzu karı gelmedigi bir sihir daha
 18/21 indirsün hāşıl'ı ālāy tertib alub güli koçuya koydılar

[19]

- 19/01 'izzet ve ikrām ile şehirlerine getürüb gül kendi sarāyına gitdi
 19/02 sitemkār dağı kendi sarāyına gelüb vālidesi ile görüşdi kurbānlar
 19/03 kesilüb tekmil olduğda bānū-yı şekerleb didiki ey benim oğlum
 19/04 bu nice zamāndır gül ile muħabbet idersiñ bārī bir gice de cevri ile
 19/05 muħabbet eyle seniñ derdiñden gice gündüz gündür uyku uyumaz
 19/06 ve aniñ üzerine kināye olarak cevri bu beyti söyledi
 19/07 beyt
 19/08 açılmış güller üyrānlu olur mektebde tatlu
 19/10 bu bir 'illetdir efendim gezen 'avrat olur tatlu
 19/11 deyince sitemkār eytdi
 19/12 bre nā-be-kār durma qarşumda şimdi seni helāk iderim hemān
 19/13 düğün kurulsun ben gülümü alayım didi kırk gün düğün kuru
 19/14 lub dürlü şenlikler ile sitemkārı güle nikāh idüb güvegi
 19/15 kodılar sitemkār gördiki cevri hıdmetlerinde turur güle didiki
 19/16 bu kāfir bunda ne turur seni toköz yıl mağarada habs itdirmege
 19/17 sebep oldu ben bu kıızı telef iderem didi gül sitemkāra didiki
 19/18 şāhım ol baña her ne itdi ise ben 'afv eyledim
 19/19 eger beni sever iseñ yarın gicede cevriye gerdek olsun

19/20 sitemkār rāzı olub öyle itdi ikisi dağı

19/21 murādlarına irdiler

19/22 mim

[20]

20/01 hikāyeyi

20/02 mähımihrī ile hürşid

20/03 şöyle naql olunur ki genc ğara bağı dirler istānbul mündemic bir şehir

20/04 ‘azım ve ol şehirde bir pādişāh var idi niçe diyāra hüküm

20/05 iderdi ve hükümünde olan memālikde zulüm ve ta‘addı yok idi

20/06 bu pādişāhın ismine tekīn sultān dirler idi lakin bu sultān

20/07 ‘ādiliñ dünyāya hiç evlādı gelmeyüb dā’imā allāh’ü te‘āliden evlād

20/08 taleb iderdi bu pādişāhın şehrinden taşra bir büyük bağçesi var

20/09 idi ve ol bağçede ulu bir ağacın altında her şabāh haqqā ‘ibādet

20/10 idüb evlād ricā ve niyāz iderdi bir gün yine vaqt-i seherde ol

20/11 ağacın altına gidüb gördiki bir pīr-i ādem elinde kitāb

20/12 ve önünde devāt ve bir elinde kalem okuyub yazar pādişāh bunuñ yanına

20/13 gelüb selām virüb pīr selāmını aldı pādişāh su’āl

20/14 itdi sen buraya neye geldiñ ve ne iş ile meşğül olursun

20/15 ve ben kimim bilür misiñ didi pīr eytdi ben temiş şenādır allāh’ü

20/16 te‘ālīye ‘ibādet iderim baña kapu ve kilid olmaz ‘ind-ilāhide

20/17 du‘ām maqbūldür ve sen pādişāhsın ve her şabāh burada haqqdan

[21]

21/01 evlād taleb idersin deyü haber virdi pādişāh bu sözi duyub

21/02 ihtiyārın yanına gelüb ta‘zīm eyledi ve evlād için du‘āsın ricā

21/03 ve niyāz eyledi ihtiyār dağı baş urar yine deyüb kitābı açdı ve eline

21/04 kalemı alub kāğıda bir iki satır reml dökdi soñra du‘ā idüb du‘ası

21/05 maqbūl olduğda ğā’ibden iki elma zāhir oldı biri beyāz ve birisi

21/06 kırmızı pīr bu elmaları alub pādişāha virdi ve didiki bu elmanıñ

- 21/07 birisi sen ve birini dağı cimā‘ idecegiñ ‘avrata yedir inşā’-allāh
 21/08 te‘ālī bir hūb cemāl ođluñ dūnyāya gelür ve ođlana beñzer
 21/09 güneş mişlinde bir kız naşīb olur didi pādişāh elmaları alub
 21/10 pīre ta‘līm ve sarāya ‘avdet eyledi berāber ıalķub giderken pīr öñünden
 21/11 ğā‘ib oldı pādişāh gördiki pīr bu ıadar kendi yalnız sarāyına
 21/12 geldi ve aħşām oldı yatsu namāzını ııldıkdan soñra ğareme
 21/13 girüb pīriñ ta‘rifi üzre elmanıñ yarısını yeyüb birisini cümā‘
 21/14 idecegi ‘avrata yidirüb yatdılar biiznillāh olıñca da hāmile
 21/15 oldı tokuz ay on deyince dūnyāya bir ođlı geldi ol derecede
 21/16 bir hūsn varki güneş gibi adını dađı hūrşīd ıodılar üç dört
 21/17 yaşına geldikde mektebe virdiler hādimler yanında mektebe gidüb
 21/18 gelmekde iken hūrşīd ‘ilmi geregi gibi taħşīl itdi ve
 21/19 ğocası dađı destūr virdi artık hūrşīd ıişledi kendü
 21/20 sine münāsib yigenler ile oturub ıalkmaya ve yaşıda on
 21/21 yaşına bāliğ idi aırānları hūrşīde dirler idi ki begim bizler

[22]

- 22/01 cihānı dolaşdıķ gezdik lakin seniñ gibi hūsne mālīk görmedik şimdi
 22/02 hūrşīd güzelligine mağrūr olub dā‘imā ıalğular ve cünbüşler
 22/03 ile seyr yerlerinde gezerlerdi bir gün pādişāh hūrşīde eytdi
 22/04 oğlum gel seni evlendireyim zīrā benim evlādım olmuyor bārī
 22/05 seniñ olsun her kimiñ ıızını isterseñ saña alayım didi hūrşīd
 22/06 didiki baba ne vaıit aırānımı bulur isem ol vaıit alurım didi
 22/07 ıünkü kendü hūsnine mağrūr idi kendü gibi olsun dirdi
 22/08 etrāfda ne ıadar meşhūr ıızlar var ise sarāya getürürler hiç birisini
 22/09 begenmez idi ammā hūrşīdde de ‘aşķ eşeri var idi ba‘zı nā-dīde
 22/10 beytler söyler idi hūrşīd bir gice rü‘yāsında murād tepesi
 22/11 dirler bir mağal ol mağale ııķub gördiki ıırķ dāne pīr adam yanına
 22/12 gelüb didilerki hūrşīd ođlum sen ıasāvet ıekme
 22/13 filān mağallede māhımihrī dirler bir ıız vardır ğāyet hūsne

- 22/14 mālīk ve seniñ naşībiñ oldur şaķın başķasına meyl itme
 22/15 deyüb kıızı daķı hūrşīde gösterdiler hūrşīd kıızı
 22/16 görünce ‘aķlı başından gitdi şoñra ‘aķlı başına
 22/17 geldi şoñra kızıñ güzelliği hūrşīdiñ derūnine naķş oldı
 22/18 ve kırķlar hūrşīde didiler ki işte bu kıızı haķķ te‘ālī saña
 22/19 naşīb itmişdir yedi buçuķ ay olunca bu kıız gelüb seni bulur
 22/20 lakin bunu kimseye söyleme deyü tenbīh itdiler bir de bu hāl üzre
 22/21 iken hūrşīd uyķudan uyandı kendüsini yokladı baķdı ki

[23]

- 23/01 içerüsinde kızıñ ‘aşķı cevelān idiyor bir kerre ah itdi ‘aceb dünyā
 23/02 göziyle bir kerre daha görebilür miyem deyüb şabāhlara ķadar haķķa
 23/03 niyāz iderdi ve yedi buçuķ aya ķadar gelür beni bulur deyü kendüsine
 23/04 tesellī iderdi şimdi gelelim bu tarafından kızıñ hikāyetine içma‘ān
 23/05 şehri dirler bir ‘azīm şehir var idi ol şehirde bir bāzīrgānıñ
 23/06 bir kıızı ile yedi ođlu var idi lakin kıızda olan hūsn dünyāya
 23/07 bir gelmiş ise ikincisi oldur gelelim bu tarafından kırķlar hūrşīde kıızı
 23/08 naşıl gösterdiler ise hūrşīdi daķı kıza öyle gösterdiler
 23/09 hūrşīd naşıl ah u vah idiyorsa kıız daķı öyle idüb elbetde
 23/10 bu devletlüler yalan söylemez bir gün ola görüşürüz diyerek tesellī
 23/11 iderdi hūrşīd kızıñ ve kıız hūrşīdiñ ne tarafda oldıđını
 23/12 bilmezler idi hāşıl-ı ğā’ibana birbirlerine yanub tutuşurlar
 23/13 içma‘ān şehri ile genc ķara bađınıñ araları kırķ günlük yol idi
 23/14 gelelim bu tarafda hūrşīdiñ babasınıñ bir yaylası var idi
 23/15 adına geylān dirler idi ol bahar olduda yaylaya ķadırlar
 23/16 ķurılıb adalar çayırlanurdı ve anıñ üzerinde bir tepe var idi ol
 23/17 tepeye mürdār tebesi derlerdi her zamān kırķlar ol maħale cem‘
 23/18 olurlardı hūrşīd kızıñ birbirlerine rü’yālarında ol tepede
 23/19 ‘āşīķ oldılar bu tarafda hūrşīd kızıñ hāşretinden şararub
 23/20 şoldı ve yemekden içmekden kesildi pek za‘īf oldı pādişāh

23/21 eyvāh bir oğlum var idi o da dertli oldu deyerek ne arafına

[24]

24/01 ma‘rifetli ekīm var ise cem‘ eyledi bu adar ekimler hūrřıdıñ

24/02 derdine dermān bulamayub nā-ār aldılar hūrřıd dađı benüm

24/03 derdim şudur dımedi hāřılı ekimler pādiřāha cevāb virüb

24/04 didiler ki bu seniñ ođluñ hūrřıdıñ derdine ‘ilāc olmaz

24/05 bunuñ ierüsinde ‘ařķ ‘alāmeti vardır didiler şimdi şehr hālķı

24/06 hūrřıdıñ dertli olduğını bilüb ba‘zıları ‘ilāc ta‘rifine

24/07 alkışdılar ve nice ‘ulemā ve şeyhler oğuyub nüşha virdiler hāřılı

24/08 bu hāl üzre bir müddet kendi ‘ařıķ hūrřıd kendi kendine

24/09 yanub tururdu lakin sarāyda bir gül bađçesi var idi hūrřıd

24/10 bu bağçede ba‘zı vaķıt eglenür idi bir kerre bağdı ki güllerin

24/11 kimisi aılmış ki daha ғoncada bir arafdan bülbüller ötüb feryād

24/12 ider řimdi ‘ařıķ hūrřıd sāzını alub bu beytleri söyledi

24/13 beyt

24/14 ғarīb bülbül saña bir minnetim var ‘aķlımı aldı gözi mestāne

24/15 söylerim sırrımı viresin haber ‘ařıķ oldum dilden dilden destān

24/16 aman bülbül efendimi görürsen baña muħabbeti var mı şorasın

24/17 ben ғarīb ulına haber viresin düşer ise bülbül bağ-ı bostāna

24/18 böyle imiş baña taķdırde fermān bilmezem ne vaķıt alkācaķ kervān

24/19 arasamda yoķdur derdime dermān başım alub ғitsem bağ-ı bostāna

24/20 bī-āre hūrřıd asretiñ eker ayrılık āteři sīnemde tüter

24/21 bahar eyyāmında seyrāna ıķar ғitdi ‘aķlım düşüm destāna

[25]

25/01 böyle söyleyüb feryād ü fiğān iderek bağçeden aşra ıķdı

25/02 gördeki şehr kenārına yaķın semādan bir bölük urna geiyor ‘ařıķ

25/03 hūrřıd bunları görünce sāzını eline alub baķalım ne söyledi

25/04 beyt

- 25/05 ʔurnalar geersiniz bağçelerden gkyüzünde ġarib öten ʔurnalar
 25/06 sizde varırsañız ol vaşana benden selām idin yāre ʔurnalar
 25/07 ‘aqlımı aldı bir gözi mestāne gitdi ‘aqlım düşdüm destāne
 25/08 itmeyin bizi dilden dile destāne gkyüzünde yüksek uçan ʔurnalar
 25/09 bir sevdāya düşdüm yeni başdan gözlerim silinmez ƙan ile yaşdan
 25/10 haėƙ şağlasun bizi yırtıcı ƙuşdan yüz tutubda haėƙa giden ʔurnalar
 25/11 mevlā ƙanad virmiş yüksek uçarlar bir ƙarārda ʔurmaz gelür geerler
 25/12 bi sā‘atde bir yıllık yol geerler benden selām idin yāre ʔurnalar
 25/13 mevlā ƙanad virsün şağın řāhinden bülbül fiėān ider bezmiş eşinden
 25/14 haberiñiz var mı māhımihrümden bizden selām idin yāre ʔurnalar
 25/15 ġarib ʔurna nāzlı nāzlı yüziñiz muħabbeti baña var mı soruñız
 25/16 ben derd-mendiye ġaber viriñiz bizden yāre selām idin ʔurnalar
 25/17 ekřeriñiz siziñ řahrāya ƙonar bī-āre ġürřid ġasretlik eker
 25/18 ayrılık āteři sinemde tüter benden dosta selām idin ʔurnalar
 25/19 deyüb kesdi
 25/20 ah u zār iniderek gider iken gördüki şarşudan bir bāzirėān
 25/21 gelir yoluñ kenārına oturur ‘aceb bir ġaber alabilür miyem deyü bekler idi

[26]

- 26/01 gördüki bāzirėān su‘āl itmek üzre bu beytleri oğudı
 26/02 aldı ġürřid
 26/03 ʔutmışsın yüklerin dürlü ƙumařdan ne diyārdan gelürsin aman bāzirėān
 26/04 zīnetli zīnetli cevāhir şaşdan gedim artık bu cān ile bu tenden
 26/05 önünden gediyse ben gemem andan ne diyārdan gelürsin aman bāzirėān
 26/06 bu ‘alemi kimden yazdın öğrendin bu semtime gelince ƙaç deryā gedin
 26/07 bu ƙumařları nereden dürdin bize ‘ayān eyle aman bāzirėān
 26/08 dā‘im zıkr eylerim ulu dergāhda nařīb oldı o yār bize rü‘yāda
 26/09 başum alub gidem ulu şağlardan ne diyārdan geldiñ aman bāzirėān
 26/10 deyüb kesdi
 26/11 böyle söyleyüb sāzı yire bırağdı ve ġürřidin yanına geldi

26/12 ammā şeh-zāde olduğımı añlayub adāb ile gelüb bu beyti söyledi

26/13 aldı bāzīrgān

26/14 bāzīrgānım geldim hinden yemenden aldım şandım dünyā mālından

26/15 söyle begim söyle kāmı dilinden söyle ağam söyle kāmı dilinden

26/16 aldı hūrşīd

26/17 yanmışım bende anıñ ‘aşkına semtini bilmişem gitmez güçüme

26/18 varsam yüzimi sürsem izine yārimden haber var mı bezīrgān

26/19 aldı bezīrgān

26/20 geçmişem bende ‘aşkıñ bağından bir şu vir begim içem elinden

26/21 şarılda yat begim ince belinden söyle begim söyle kāmı dilinden

[27]

27/01 aldı hūrşīd

27/02 içma‘ān şehridir benim şordığım mähimihürü dirler benüm sevdiğüm

27/03 ermişdir atım kalmış kemigim yārimden haber var mı bezīrgān

27/04 aldı hūrşīd

27/05 içma‘ān şehrinde bende gelirim yoluna begim kurbān olayım

27/06 her kimi şorarsıñ haber vireyim söyle begim haber virem yārimden

27/07 aldı bezīrgān

27/08 şarardım şoldum anıñ ‘aşkından gitmiyor hayāli gözüm öñünden

27/09 şarabilsem yatsam ince belinden ‘aceb kısmet olur mı cānım bezīrgān

27/10 aldı bezīrgān

27/11 itmişsen devr-i devrānı kendine yād itme ğamı

27/12 şorarsın sen devr-i devrānı unutma begim bu bezīrgānı

27/13 aldı hūrşīd

27/14 bir gice uyķumda kırıklara erdim el bağlayub bende divān tırdum

27/15 bir yüzünde mähimihürīyi gördüm aman bāzīrgān o yara bandım

27/16 aldı bezīrgān

27/17 gezmişem bende cümle cihānı sende var begim devlet nişānı

27/18 şorarsın begim devr-i devrānı unutma begim bu bezīrgānı

27/19 böyle deyüb

27/20 tamām itdiler birde bezirgān kızın şehrinde geldiği haber virünce

27/21 hürşid bezirgāna bir miqdār altun bahşış eyledi andan ıalkub

[28]

28/01 sarāya geldi hürşid bir bir günleri hisāb ide tursun gelelim

28/02 bu tarafda şehrinde kızın pederi vefāt idüb yedi oğlu bir kız

28/03 ıaldı ammā babasının bir hidmetkārı var idi adına ıara yüz

28/04 başı dirler idi kızın babası vefāt idince ıara yüz başı memleketi

28/05 zīr-destine aldı ve kendüsine ıara han diyü ad virdi

28/06 her tarafa hükmi bürinmege başladı mähimehrünün ıarındaşlarını

28/07 çağırub ‘izzet ve ikrām eyledi ve ben sizi buraya niçün çağırdım

28/08 bilür misin böyle hayrola bilmeyüz didiler sizi şunun için istedim

28/09 hakkın emri ile kız ıarındaşınız olan mähimihriyi isterem deyü cevāb

28/10 eyledi şimdi bunlar birbirine ıakub virmeyiz deyü cevāb virdiler

28/11 zīrā babasının hidmetkārı idi ve maħallesinden ıalkub evlerine

28/12 geldiler ıara han yine haber gönderdi baña ya kız viresiniz

28/13 oldur ki tud ile aluram didi bunlar cevāb virdiler ki ‘asker

28/14 emri ve biri kılıcdan geçirir ise ol vakit alır didi tekrār ıara han

28/15 memleketin vücühlerini cem‘ idüb didiki varın mähimehrinin

28/16 ıarındaşlarına söyleyin kız virsün memleket cevāb olur ve iki

28/17 ‘asker birbirini cerħ idüb bunca cānlar helāk olurlar didi

28/18 bunlar baş üzerine diyüb toğrı ıalkub kızın ıarındaşlarına

28/19 geldiler didiler ki kerem idin şu kız virin sizin sebebiñize

28/20 şu memleket harāb olsun çetik emri ile ıarındaşınızı virin

28/21 zīrā bu gālib olur bu nice şıbyanlar ayak altında ıalır soñra

[29]

29/01 zīrā bu gālib olur ise fenāya varır didiler bunlar şüretā pek a‘lā

29/02 virelim didiler ammā virmegi gönülleri yok idi vücühleri bu haberi

- 29/03 işidüb müjde itdiler virecek düğün tedārikiñ gördiler
 29/04 haber virdiler aḥşam olduḡda yedi qarındaş bir yere gelüb
 29/05 müşāvere itdiler ve buna kız virmegi ‘āz gördiler ḥāşılı diyār-ı
 29/06 aḡara firāra qarār virdiler ḥazırlanub yüz elli çadır yükleri
 29/07 oldu ‘asākiri ile bir giceye kadar mälları var ise alub
 29/08 yükledüb çıḡub firār itdiler anlar gide tursun biz gelelim
 29/09 bu tarafdān ḥürşide çünki ḥürşidiñ derdine ḥekīmler çāre
 29/10 bulamadılar ve derdi kimseye söylemiyor olduğunu herkes işitdi
 29/11 ammā ol vaḡit kara ḡan baḡındaydı kimesne var idi dā’imā ‘işret
 29/12 iderlerdi bunlar bir gün meclislerinde meşveret idüb didiler ki
 29/13 genc kara baḡında tekīn sultāniñ oḡlu ḥürşidiñ bir derdi var
 29/14 imiş biz gidüb aña içki içürelim derdi ne ise bize söyler
 29/15 bir daḡı pādişāha ḡaber virüb baḡışış alıyor deyü ḡalkub geldiler
 29/16 toḡrı şāhiñ ḡuzūrına çıḡdılar ādāb-ı pādişāhiyi yerine getir
 29/17 dikden soñra pādişāh bunlara su‘āl itdi nedir murādiñiz didi bunlar
 29/18 eytdi pādişāhim biz seniñ oḡluñ ḥürşide geldik derdine
 29/19 dermān idelim didiler pādişāh naşıl idersiñiz didikde bunlar didi
 29/20 eger ruḡsatıñız olursa biz ana ‘işret itdirüb derdi ne ise
 29/21 söyler biz eglenüb gelir size ḡaber viririz soñra (...) daḡı maḡbūldür

[30]

- 30/01 didiler pādişāh bunlara ruḡsat virdi şimdi bunlar ḥürşidiñ
 30/02 yanına gelüb bir vaḡit muḡabbet idüb soñra bir gün ḥürşidi
 30/03 ḡāş baḡçeye da‘vet itdiler ve ‘işret meclisini ortaya getirüb
 30/04 ḥürşide didiler ki ey benim ‘ināyetkārım efendim işte dem-bu-dem
 30/05 vaḡit bu vaḡitdir eglenüb zevḡ idelim ḡamı feryāda bıraḡalım şu
 30/06 şerbetden bir ḡadeḡ iç senin dermānındır diyerek ḥürşidiñ ‘aḡlını
 30/07 çeldiler bir ḡaç ḡadeḡ bāde içirdiler şimdi ḥürşid keyf oldu
 30/08 varub ḥürşidiñ sāzını getürdiler bir dāne daha vir
 30/09 diler ve sāzını eline virdiler bir kātib daḡı var idi

- 30/10 hürşidiñ söyledigi beytleri yazmağa başladı
 30/11 aldı hürşid
 30/12 hicrân köşesinde yatur cismim za'îf cismime hâl ne zamân gelür
 30/13 gözlerim kulağım cümlesi anda mâhımdan bir haber ne zamân gelür
 30/14 'aqlım zâyi' itdi ol kaşı helâl anıñçün gitmiyor gönümünden melâl
 30/15 sözi şirîn lebleri zülâl dişleri dürr dâ'im ne zamân gelür
 30/16 gice gündüz yollarını beklerim bilmem ne semttedir ol selvî dalım
 30/17 sözi şirîn şekerlebleri ballım hūblarıñ ser-dârı ne zamân gelür
 30/18 deyüb kesdi
 30/19 sâzı elinden bırağdı şimdi bunlar hürşidiñ beytlerinden bir
 30/20 şey añlamadılar aman cânım begim kerem eyle bir kaç beyt daha söyle
 30/21 deyüb ricâ itdiler ve hürşidiñ sâzını yine eline virdiler

[31]

- 31/01 aldı hürşid
 31/02 oturmuşam 'aynı 'aynı belki yâr gele yâr gele
 31/03 sizde du'â idiñ yârenler belki yâr gele yâr gele
 31/04 şıgındım bârihudâya durmuşam gelen kazâya
 31/05 belki bir gice bizim odaya belki yâr gele yâr gele
 31/06 ben mihrîmâhı gördüm düşümde sevdâsı vardır başımda
 31/07 gelecek ayıñ on beşinde ayağım başdım taşına
 31/08 çıkdım köşeniñ başına belki yâr gele yâr gele
 31/09 hürşidem gördüm mâhı çıkmaz yüregimden ahı
 31/10 dört kitâbıñ kıble-gâhı belki yâr gele yâr gele
 31/11 deyüb kesdi
 31/12 sâzı elinden bırağdı yüzlerine hürşidiñ bu beytlerinden bir şey'
 31/13 añlamayub aman begim birkaç beyt daha kerem eyle didiler hürşid
 31/14 eytdi ben gayrı bilmem birazda siz söyleyin biz dinleyelim deyü cevâb
 31/15 virdi bunlar bir şey' bilmiyoruz ki söyleyelim deyüb hürşide 'inâyet
 31/16 ricâ itdiler eline ayağına düşdiler ne çâre deyüb beyt

31/17 aldı hürşid

31/18 kız büyân bilür bağı erisin hürşidiñ yağı

31/19 aq gögsin cennet bağı turunc memeleriñ emānetdir

31/20 şeker şerbetin ezerler ince tülbenüden süzerler

31/21 dört yanın almış güzeller yārim size emānetdir

[32]

32/01 binmiş bir yüksek na'lına gelür şalına şalına

32/02 cevāhir kuşak beline yārim size emānetdir

32/03 yārim gelür güle güle hürşidiñ yanında bile

32/04 ben şarılsam ince bele yārim size emānetdir

32/05 hürşidem geçdim cānımdan bu sīnem tıldı gamımdan

32/06 māhi bulsam geçerüm cānımdan māhım size emānetdir

32/07 deyüb kesdi

32/08 ve sāzı elinden bıraķub toğrı sarāya gitdi şimdi yedisi de

32/09 bir pīre gelüb hürşidiñ beytlerini oқudılar mehreye 'āşıkdır

32/10 mihrīmāhdan murād gökyüzünde olan aydır didiler oradan

32/11 kılķub toğrı şāhiñ huzūrına çıkdılar pādişāh su'al

32/12 eytdi naşıl oldu bunlar eytdiler ki seniñ ođluñ hürşidiñ

32/13 beytleri ayı medh ider aya 'āşıkdır deyü cevāb virdiler ve söyledigi

32/14 beytleri dahı oқudılar pādişāh gördiki bunlarıñ didigi gibi

32/15 şimdi pādişāh hürşidi çağırub didiki gözüm nūrı oğlum gök

32/16 yüzünde olan aya 'āşık olunmaz bunuñ çāresi yokdur nāfile yere

32/17 kendini üzme deyü naşihat eyledi hürşidiñ gözlerinden yaş yerine

32/18 kan aķmağa başladı hicābı kaldırub babası huzūrunda aldı

32/19 aldı hürşid

32/20 pervāne gibi düşdüm 'aşkıñ nārına taldım 'aşkıñ deryāsınıñ bahrine

32/21 gör ne bağmış tağ baş kenārına kāmil olan gelsün benim yanıma

[33]

- 33/01 aya ‘aşıq deyü zemm itmeñ bizi gönül kimi sevse odur güzeli
 33/02 güneş açılmış gitmiş tağın dumanı ehl-i kâmil olan gelsün yanıma
 33/03 kırklar içirdiler âb-ı hayâtı göründi gözime bir mäh-ı tâbânı
 33/04 niçe vazgeçeyim kaşı kemânî ehl-i kâmil olan gelsün yanıma
 33/05 ‘aqlım başda degil mähî göreli el kaldırub kırklar du‘â ideli
 33/06 bî-çâre hürşîd oldı serseri ehl-i kâmil olan gelsün yanıma
 33/07 bir mäh-ı tâbânı deryâda gördüm naşıl güzel olduğunu bildim
 33/08 kerâmet şâhibi kırklar sezdim ehl-i kâmil olan gelsün yanıma
 33/09 deyüb kesdi
 33/10 andan hürşîd kalkub gitdi orada olanlar hayretde kalub
 33/11 parmağını ısırmadık kimesne kalmadı bu hâl üzre iken yedi buçuq ay
 33/12 dağı tekmiñ oldı şimdi hürşîd baçalım bizim murâd tepesindeki rü‘yâ
 33/13 naşıl olacaq varayım orada cenâbı-ı haqka münâcât ideyim deyüb
 33/14 giceden çıkub geldi şabâh namâzına kadar oraya vardı
 33/15 bir tâzî ile bir şâhini var idi tâzîyi bağlayub şâhini yere bırağdı
 33/16 şabâh namâzını kılub du‘â itdikten soñra varub şu murâd tebe
 33/17 siniñ etrâfını dolaşayım deyüb tepeden aşağı indi gördiki
 33/18 babasınıñ gılân yaylasına beş yüz çadır kadar kurulmuş hayvânlarını
 33/19 yaylaya şalı virmişler otladub dururlar hürşîd bağdı gördi
 33/20 ‘acâib bu yayla benim babamıñ yaylasıdır kendi atlarından mâ‘adâ
 33/21 kimseniñ bir hayvânı şalıvirmege cesâreti yoğdur bunlar çadırlar

[34]

- 34/01 ile hayvânlar ile oturlar gideyim göreyim şunlar kimlerdir deyüb ol
 34/02 tarafa gitmege dursun gelelim bu taraftan mähimehrî ve yedi qarındaşlarıyla
 34/03 kara hanıñ şehrinden içma‘ân şehrinden bir gice mâl ile ve ‘asker ile
 34/04 firâr idüb kırk gün diyince gılân yaylasına kondılar ve begendiler
 34/05 şu yaylanıñ sâhibini bulsağda şatun alsak deyü bunu tefekkür
 34/06 itmekde iken bir de haber geldiki kara han arқанızdan (...)

- 34/07 ‘askerleriyle geliyor yakındır fülân maḥalle geldiler didikde yedi ҡardaş
 34/08 bir yere gelüb ‘askerlerini cem’ idüb meşāvere itdilerki bunıñ ile
 34/09 muḥārebe ideler gelüb ḥatunlarına didilerki biz ҡara ḥan ile muḥārebeye
 34/10 gidecegiz māḥimihri siziñ başıñız olsun anıñ emrinden taşra çıkmayıñ
 34/11 deyü tenbīh eylediler ve yaylanıñ şāhibi gelür ise ne ҡadar ғuruş
 34/12 isterse virüb bu yaylayı alasıñız deyüb ‘askeri alub ҡara
 34/13 ḥana toғrı gitdiler şimdi ḥūrşīd aşığı iner iken bir keklik
 34/14 ҡalkub ḥūrşīd daḥı arқalarından şāhini ҡapu virdi arқalarına
 34/15 düşdi keklik yaylaya gelince ҡurtulub şāhin gelüb
 34/16 ḥūrşīdiñ ҡolına ҡondu buraya gelmiş iken gideyim baқayım bunlar
 34/17 kimdir deyüb def’ itmek üzre geldi eger gitmezler ise babaya ḥaber
 34/18 vireyim deyüb ḥaymelerıñ yanına geldi baқdıki bir taқım ҡoluқ ҡocuk
 34/19 ḥūrşīdi görünce çadırlar içine girdiler ḥūrşīd şāhi puñarıñ
 34/20 kenārına bıraқub atından indi ve ҡılıcıñı çeküb adırlarıñ
 34/21 ipini kesmek istedi bunlar gördiler ki yaylanıñ şāhibi gelmiş çadırlardan

[35]

- 35/01 ıқub ḥūrşīdiñ yanına cem’ oldılar ḥūrşīdiñ dilinden
 35/02 añlatub söyleyüb dururlar ḥūrşīdiñ cānı şıқılub kiminiñ
 35/03 başına ve kiminiñ ҡoluna urmaға başladı bunlar gördiler ki başa
 35/04 ıқа ḥaққ da‘vā degil gidüb māḥimihre ḥaber virdiler ki
 35/05 şöyle idiyor böyle idmiyor deyü şimdi māḥimehrī hediye
 35/06 virmek üzre eline bir altun ile işlenmiş seccāde alub elli
 35/07 altmış ҡadar beyāz cāriyeler şalına şalına ḥūrşīdiñ yanına geldi
 35/08 begim şafā geldiñ didi bu yayla siziñ imiş niçün çocukları ve ҡızları
 35/09 dögersin ādāb ile cāriyeniñ hediyesi olsun diyerek seccādeyi
 35/10 ḥūrşīdiñ eline virdi ḥūrşīd ҡızıñ yüzini görünce ay vay
 35/11 işte benim rü’yāda görübde ‘aşıқ oldıғım māḥimehrīm deyüb anıñ
 35/12 tırnağına düşdi bayıldı mihri māḥ şaşırdı ne ideceğini bilmedi
 35/13 hemān cāriyeniñ birine var ḥoca ҡadını çağır abuқ gelsün didi

35/14 hoca kadın geldi gördüki bu oğlan mähimehriniñ 'aşka
 35/15 uğramış mähimihre didiki kızım bu oğlana oğumak kār itmez
 35/16 ben buña qarışmam sen eliñ oğluna göründüñ 'aklı başından gitdi
 35/17 ve bu oğlan bir büyük adama beñzer işte sen işte o ne idersen
 35/18 it deyüb çıkub gitdi şimdi mähimihri ne idecegin
 35/19 bilmeyüb şaşırđı hemān yine hoca kadına geldi aman cānım
 35/20 vālide sen bilürsün bu oğlanıñ eyü olmasını senden ricā
 35/21 iderem nasıl iderseñ it deyüb yalvardı hoca kadın

[36]

36/01 didiki bu oğlana bir çadır kurub hemān içerüye girüb memelerini
 36/02 oğlanıñ burnına koqladırsan 'aklı başına belki böyle gelebilür
 36/03 didi imdi mähimihri havfından ideyim bārī deyüb çadır kurıldı
 36/04 hoca kadınıñ didigi gibi memelerini oğlanıñ burnına koqladı
 36/05 der'akab hürşidiñ 'aklı başına geldi aman cefā ettiñ ebr
 36/06 kaçında sāzımı baña getürüñ cāriyeniñ birisi
 36/07 hemān sāzı alub getürdi hürşide virdi
 36/08 aldı hürşid
 36/09 nāzlı dilber seni gördüm görelı nā-gāh bir derde düşürdüñ beni
 36/10 kaçların kara gözlerin elā başın için bir cevāb söyle baña
 36/11 aldı kız
 36/12 yaramaz şu insāna eyilikler var git begim var git benden ırak gez
 36/13 kötülük itdimse sen eyilik eyle var git begim var git benden ırak gez
 36/14 aldı hürşid
 36/15 ben yārim tanıırım şirīn sözünden bülbül gibi söyler tatlı dilinden
 36/16 ol hilāl kaçından elā gözünden misk-i 'anberli koqusundan
 36/17 aldı kız
 36/18 mevlāyı seversen (...) itme baña cinnī iseñ nüşha yaz diyerem saña
 36/19 efendim düşdüñse kaldıram yine var git begim var git benden ırak gez
 36/20 aldı hürşid

36/21 seni seven ‘āşık gülsün ağlasın (...) elleri kara bağlasın

[37]

37/01 ben cinnī degilim neçün şorarsıñ baña nüşha kabül itmez ararsın

37/02 aldı kız

37/03 kâdir mevlâm yazmış bir yazu kara sırrımı virmezem çekseler dâra

37/04 ‘ahdım olsun varmayaydım bunlara var git begim var git benden ırak gez

37/05 aldı hürşid

37/06 benim mähım eger beni bileydi ağladıkça çeşmim yaşın sileydi

37/07 atımdan yıkılıb kâşki alaydım elâ gözli mähım beni bileydi

37/08 aldı kız

37/09 benim mäh olduğım sen neden bildiñ bu diyâra begim sen kıandan geldiñ

37/10 beni görüb atdan yıkılıb indin var git begim var git kalle yolundan

37/11 aldı hürşid

37/12 hürşidim boşa şaldım elimi şaldım şähımı buldum avımı

37/13 olmayınca kesme menden elimi kabül itdim haqqdan gelen uluyı

37/14 deyüb kesdi

37/15 kız hürşidiñ ismini işidicek ‘aklı başından gidüb ve bu yer

37/16 zamân lâya ‘kil oldu şoñra ‘aklı gelmedikde hürşidiñ yanına

37/17 gelüb eytdi cânım begim ben yedi buçuq aydır hürşide ‘āşıkam illâ

37/18 sen beni gördiğin gibi ‘aklıñ başından gitdi ben seniñ aqlını

37/19 başına getürdüm ihsân eyle cânım begim sen naşıl hürşidsin

37/20 ve kimiñ evlâdısın ve şehrin neresidir baña haber vir zîrâ bende

37/21 tākāt kalmadı didi hürşid didiki ben genc kara bağında tekîn

[38]

38/01 sultāniñ oğlu hürşidim deyince kız bir kerre ah idüb begim şafâ

38/02 geldiñiz hoş geldiñiz deyüb ta‘zîm ve tekrîm ile hürşidi müsâ

38/03 fir eyledi şimdi iki hasret birbiriyle kavuşdılar bunlar kavlı karâr

38/04 eylediler ki birbirimizden ayrılmayub gayr yâr sevmeyelim deyü ve yedi buçuq

- 38/05 ay muḳaddem gördikleri rü'yaları birbirine söylediler ve birbirlerinden
 38/06 ayrılmamak üzere 'ahd-i peymān eylediler ve öpüşüb ḳoklaşdılar ve sâz
 38/07 larını alub söyleşdiler aldı kız
 38/08 çok zamandır yollarını gözlerim muḳabbetli yārim sen şafā geldiñ
 38/09 mesrūr etdi beni şīrīn sözlerin efendim 'aşḳım sen şafā geldiñ
 38/10 aldı hūrşīd
 38/11 şükr olsun yaradan mevlāya ḳavuşdırdı beni ḥasret buraya
 38/12 dā'imā devrān için dünyāya efendim sulṭānım ben saña geldim
 38/13 aldı kız
 38/14 efendim eyledim saña niyāzı bülbül efgān ider güle .....
 38/15 kim dir idi ḳavuşdır bizi efendim sulṭānım sen şafā geldiñ
 38/16 aldı hūrşīd
 38/17 bir gice rü'yāda kırıklara irdim ṭāḳatim kesildi şararub şoldum
 38/18 kırıkların bağında cemālīñ gördüm efendim sulṭānım sen şafā geldiñ
 38/19 aldı kız
 38/20 kırıklar ḥaber viridi baña seni murādımız viridi yaradan 'af
 38/21 māḥimehrīdir şarılmanīñ güli efendim sulṭānım sen şafā geldiñ

[39]

- 39/01 aldı hūrşīd
 39/02 hūrşīdem seni bağıma başdım ol beyāz gerdāna cevāhir aşdım
 39/03 seniñ için mecdīd 'āşıklıḳ çekdim efendim sulṭānım ben saña geldim
 39/04 deyüb kesdi
 39/05 şarmaş dolaş oldılar bir müddetden soñra kız efendim siz taşra
 39/06 teşrīf idiñ vālidem geliyor soñra ben sizi yine içerüye alırım didi
 39/07 hūrşīd taşra çıḳdı vālidesi geldi kız bu gelen kimdir didi
 39/08 kız eytdi vālide bu yaylanīñ şāḥibi imiş bize müsāfir gelmiş didi
 39/09 öyle ise kızım şalıvirme bizde bir gice müsāfir it ḳarındaşların
 39/10 geliyor imiş didi ol aḥşām kızın ḳarındaşları geldi ḳara ḥan
 39/11 temiş ğavğa itmeden cümle 'askerleriyle geldiler hūrşīde hoş

- 39/12 geldiñ şafâ geldiñ bürâder deyüb 'izzet ikrâm eylediler biraz muhabbet
 39/13 den soñra ta'âmlar yenüb şerbetler içildi ba'de yatsu namâzı kılınub
 39/14 herkes yerlü yerine gitdiler hürşide maşşûş bir çadır tertib
 39/15 itdiler ve yatağı yapılub ayrıca yatdı ve kız dañı qarındaşları yatdıqdan
 39/16 soñra şabra mecâli qalmayub bir (...) hürşidiñ çadırına geldi
 39/17 bir miqdâr muhabbetden soñra kızıñ uyqusı geldi hürşidiñ dizi
 39/18 üzerine başını koyub uyudu hürşid aldı sâzını ne söyledi
 39/19 aldı hürşid
 39/20 ne güzel yünmiş taranmış misk-i 'anber koçar zülfüñ seniñ
 39/21 beline kuşanmış şırmalı kuşak üstünü örtmiş zülfüñ seniñ

[40]

- 40/01 başdan ayağa giymiş mâhım görünce gitdi başımdan 'aqlım
 40/02 haqq naşib itsin seni baña yârim misk-i 'anber koçar zülfüñ seniñ
 40/03 kara günler baña ihsândır bu gün düşmânım cefa çeksün her gün
 40/04 ölürem ayrılmam senden dostum misk-i 'anber koçar zülfüñ seniñ
 40/05 her dem bağçelerde biten tımârdır mâhımıñ teni qardan beyâzdir
 40/06 bu bağçe öpdigim billür gerdândır misk-i 'anber koçar zülfüñ seniñ
 40/07 hürşidimi diledim haqqdan hiç çıkılır mı böyle yataqdan
 40/08 hünkârı indirir atdan abdâl ider ger diyor zülfüñ seniñ
 40/09 deyüb kesdi
 40/10 şabâhı oldı kız uyqudan biñ nâz ile uyandı hürşide
 40/11 eytdi benim nâzlı efendim qarındaşlarım şimdi uyqudan uyanur
 40/12 varayım gideyim onları efendime göndereyim sizde babam bilür dediñiz
 40/13 soñra ben anları pederiñize göndereyim ve pederiñiz dañı yaylanıñ şâhibini
 40/14 ve beni haqqıñ emri ile pederiñiz qarındaşlarımdan istesün virürler soñra
 40/15 'âdet üzre düğün olub inşâ'-allâh murâdımıza ireriz didi
 40/16 ve hürşide kara hanıñ istedigini ve anıñ şerrinden kaçub
 40/17 geldiklerini bir bir ifâde eyledi ve qalkub qardaşlarıñ yanına
 40/18 gitdi ve uyqudan uyandırdı varıñ müsâfiriñ yanına gidiñ

40/19 yaylanıñ senedini isteyiñ belki ƙalkar gider didikde bunlar

40/20 der‘aƙab hūrŕiđiñ yanına gelüb selām virüb oturdılar

40/21 ƙahveler içildikten ŕoñra yaylanıñ senedlerini maṭlub itdiler

[41]

41/01 hūrŕiđ didiki pādiŕāh pederimi ifāde ideyim yarın sarāya buyruñ

41/02 bizde müsāfir olub bunlar baŕ üzerine didiler ve bir miŕdār daha

41/03 maḥabbet ettiler ve mihrīmāh bunlarıñ yanına gelüb ne söyledi deyü

41/04 su‘āl itdi bunlar eytdiki bunıñ ile iş bitmeyecek pederlerine

41/05 ğitmek icāb itdi didiler mihrīmāh eytdi çünki öyle bir varayın

41/06 bārī ŕu tağlardan bir miŕdār av ürün bārī virelim boş gönder

41/07 mek olmaz didi bunlar pek münāsib diyerek biraz ‘asker ile av

41/08 avlanmağa çıkdılar māhimihrī ğördiki eṭrāf tenhā der‘aƙib hūr

41/09 ŕiđiñ yanına gelüb māh cemalini bir kerü daha ğoreyim ve selā

41/10 metleneyim deyüb ba‘de‘l-muḥabbet sāzlarını aldılar

41/11 aldı hūrŕiđ

41/12 ƙara ğözlüm nāzlı yārim yār yārdan neçe ayrılır

41/13 oynar ƙalkar ḥelālleşür ciğerden yürek nice ayrılır

41/14 aldı ƙız

41/15 hoŕ geldiñ ŕafā ile ğit mevlādan dile iḥsān it

41/16 babaña aḥvālini ‘arz it ne zamān aluruz ārzü māni‘

41/17 aldı hūrŕiđ

41/18 ṭabānımız ƙarları azağı ben çekerim ah u zārı

41/19 hūrŕiđ hüdā olsun yāri cān tenden nice ayrılır

41/20 aldı ƙız

41/21 efendim eyleme zārı ağlatma ğül yüzli yāri

[42]

42/01 zıkr eyle ulu dergāhı ne zamān aluruz ārzü māni‘

42/02 aldı hūrŕiđ

- 42/03 bu ğarīb başımı sevdāya şaldım şundum gerdānıñdan bir pūse aldım
 42/04 ben yāre ğayrı kavuşdum şandım şimdi cān bu tenden nice ayrılır
 42/05 aldı kız
 42/06 aramıza girmesün engel boynuma taқdılar çengel
 42/07 beni unutma begim gel ne zamān aluruz ārzū māni‘
 42/08 aldı hūrşīd
 42/09 seniñ gibi bir māh-ı tābānı bu gice şordum devr-i devrānı
 42/10 elimden çıkardım nāzlı yārimi cān tenden niçe ayrılır
 42/11 aldı kız
 42/12 bağçede açılsun gülüñ feryād idüb ötsün bülbül
 42/13 toğru olsun kutlu yoluñ māhımı unutma begim yine gel
 42/14 aldı hūrşīd
 42/15 ben ağlarım māhım güler şīrīn sözü bağrımı deler
 42/16 hūrşīd gözyaşı döker cān tenden niçe ayrılır
 42/17 deyüb kesdi
 42/18 cān tenden çıkar gibi ayrılıb hūrşīd yola revān oldı
 42/19 bir miқdār uzadıқda māhımehrī eyvāh begime ber-guzār viremedim deyüb
 42/20 yerinden şıçradı baқdıki hūrşīd haylīce uzamış cāriyeniñ
 42/21 birisini gönderüb çağır dedi hemān hūrşīdiñ cānu başına

[43]

- 43/01 şıçradı ‘aceb benim māhımıñ baña cevābı nedir deyüb ‘acele geldi bu beyti söyledi
 43/02 aldı hūrşīd
 43/03 nāzlı dilber dilden dile āl eyler kömür gözlerine kurbān oldığım
 43/04 seniñ kaşlarıñ beni deli eyler şīve-kārım cān-ı kurbān oldığım
 43/05 aldı kız
 43/06 saña bir ber-güzār virecek idim bir dahı gül cemālini görecekdım
 43/07 seni mevlāya ışmarlayacaқdım var efendim mevlā selāmet virsün
 43/08 aldı hūrşīd
 43/09 bir kerre düşdüm geldim cihāna dilbirlikde kuşūr yoқdur behāna

43/10 gün toğınca şavkı yürür cihāna bedir yüzine kurbān olduğım

43/11 aldı kız

43/12 arzūladım gül cemālīñ görmegi açılmış gonca gülūñ dirmegi

43/13 unutmuşam bir ber-guzār virmegi var efendim mevlā selāmet virsün

43/14 aldı hūrşīd

43/15 āb-u kevşer gibi lebleriñ balı ya nasıl kāmildir ... ādābı

43/16 bülbül gibi söyler virir cevābı söyleyin dillere kurbān olduğım

43/17 aldı kız

43/18 bu boynuma tağdıgım ‘aşk kemendidir seniñ hasretiñ çekerim püryāndır

43/19 babaña bildir gitdiñiz gündür var efendim mevlā selāmet virsün

43/20 aldı hūrşīd

43/21 inanmadıñ bu hūrşīdiñ sözine kul olayım o gögsiniñ bendine

[44]

44/01 şoyum şopum ceddım ceddine menekşe zülfine kurbān olduğım

44/02 aldı kız

44/03 ben māh-ı gevherim şādıkdır münevverim senden ayrılırsam çıksun gözüm

44/04 cihānı yandırdı senin āvāzın var efendim mevlā selāmet virsün

44/05 deyüb kesdi

44/06 hūrşīde bir ber-guzār virdi ve didiki aman efendim pederine söyle

44/07 aḥvālleri deyüb hūrşīdi selāmetledi yola revān olub

44/08 toğrı pederiniñ ḥuzūrına gelüb ayaklarını pūs eyledi

44/09 ve karşıusunda turub gözlerinden yaş yerine kan ağıtdı

44/10 pederi bu ḥālī görünce aman oğlum ne istersin didi hūrşīd

44/11 benim devletlü pederim bunca zamāndır benim için elem çekersin ve derdiñ

44/12 nedir deyü şorarsıñ ben söylemez idim şimdi fermān buyur sen

44/13 derdimiñ ne oldıgını bildireyim didi pederi oğlum derdiñ

44/14 ne ise söyle saña cānımı kurbān ideyim didi hūrşīd eytdi

44/15 ey benim peder-i ‘azīzim bir gice rü’ yāmda bizim geylān yaylasınıñ üzerinde

44/16 olan murād tepesinde kırıkları gördüm ve baña bir kız gösterdiler

44/17 ismi mâhimehrîdir bu kız seniñ naşibiñdir yedi buçuq aya kadar gelüb
 44/18 seni bulur ve bu rü'yâyı kimseye söyleme soñra saña ziyânımız
 44/19 toķınur didiler ol sebebden söylemedim ve ol kıza 'âşık
 44/20 oldum geçen gün ava çıkdım cânım şıkıldı gezerken geylân
 44/21 yaylasına geldim gördüm ki çadır kurulmuş gitdim tırdum meger

[45]

45/01 bunlar içma'ân şehrinden kılķub kırk günde bu maħale gelüb kōnmişlar
 45/02 ve bunlar yedi erkek kārındaş olub bir de kız kārındaşları vardır
 45/03 meger ol kız benim rü'yâmda gördigim kızdır kārındaşları kara hanıñ
 45/04 üzerine ğavġaya gitmişler ve ben kız ile görüşdüm ve aħşâm oldu
 45/05 kārdaşları beni müsâfir eylediler ve 'izzet ikrâmdan soñra benden
 45/06 yaylanıñ senedlerini istediler pederim bilür didim geleceklerdir
 45/07 senedleri viresin ve ol kızı hâķķıñ emri ve peygâmeriñ kavli üzre
 45/08 isteyesin pâdişâh eytdi ey benim oġlum seniñ ve ol kızıñ
 45/09 uğrına her şeylerimi viririm didi hūrşîd pederini bu huşûşda
 45/10 mesrūr eyledi ve kızıñ kārındaşlarıñın gelecekleri yola adamlar
 45/11 gönderdiler geldikleri vakitlerde 'izzet ve ikrâm ideler deyü tenbîh
 45/12 eyledi ol gün kızıñ kārındaşları bir takım hedâyâlar genc kara baġına
 45/13 ne tarafından gidilür deyü su'âl iderek giderken hūrşîdiñ talebine
 45/14 eytdiki adamlara şordılar buyuruñ burasıdır deyü 'izzet ve ikrâm ile
 45/15 hazır itdikleri kōnaġı getürdiler hūrşîd geldi bunlara ta'zîm
 45/16 eyledi hoş geldiñiz şafâ geldiñiz size yasaķ yokdur sefâ
 45/17 ñızda oluñ didi bunlar daħı üç beş gün müsâfir oldılar soñra
 45/18 bunlar birbirlerine didiler ki biz burada oturmaya gelmedik maşlahatımız
 45/19 görelim gidelim didiler hūrşîde haber virdiler geldi didiler ki
 45/20 begim bizim işimizi icrâ idiñ gidelim didiler hūrşîd pederine
 45/21 ifâde eyledi pederi daħı bir 'azîm divân eyledi vezîr-i vüzerâsını

[46]

- 46/01 ve ‘ulemā ü vükelāsını cem‘ idüb ol müsāfirleri huzūrına da‘vet
 46/02 idüb ve eytdiki emmi oğullarım bir teklīfim vardır size cevāb isterim
 46/03 didi anlar teklīf buyurun fermān seniñdir didi pādişāh didiki dār-ı
 46/04 dünyāda benim bir oğlum vardır hūrşīd ve siziñ bir qarındaşıñız
 46/05 var imiş māhımihrī isminde allāhıñ emri ve peygāberimiziñ kavli üzre
 46/06 birbirlerine nikāh idelim didi bunlar didiler ki pādişāhım biz
 46/07 seniñ köleñiz ve hemşīremiz cāriyeñiz fermān siziñdir didiler pādişāh
 46/08 ziyāde hatā eyledi ve şeyh ālā selāmı ‘azīm du‘ā eyledi bunlar ve meclisde
 46/09 olan adamlar āmīn didiler ve yedisine dağı a‘lā birer samūr kürk
 46/10 giydirdi vekīl-i aqçadan mā‘adā bu yaylanıñ senedlerini dağı virdi
 46/11 ve recāl-i kibār önlerine düşüb yaylanıñ yolunı gösterdiler
 46/12 haqq selāmet vire deyüb bunları gönderdiler ve bunlar haylice vakit
 46/13 yaylada sākin oldılar soñra pādişāh haber gönderdiki düğün
 46/14 tedāriki görülsün bunlar bir araya gelüb meşveret itdiler kırk gün
 46/15 mühlet isteyelim soñra kızını virmeyelim deyü kavli qarār itdiler
 46/16 velikin bu tarafda bu hūrşīd bir hoca kadın ta‘yīn idüb
 46/17 her gün nāme getürüb cevābını alur gelürdi şimdi bunlar kızını kara
 46/18 hana virmek üzre karar virdiler kız bu hāli işidicek ‘aklı
 46/19 başından gitdi ve kızdan şübhe eylediler kolların bağladılar kız
 46/20 yalvarmağa başladı soñra yine çözdiler kız gördi olacak
 46/21 şey degil bārī hūrşīde haber göndereyim bir nāme yazub şu ocağıñ

[47]

- 47/01 taşı altına bırakayım belki gelüb bulur bulur ise māddeyi anlar
 47/02 didi taşıñ altına kodı aḥşām oldı bunlar gece eşyaları
 47/03 yükledüb çıkub gitdiler bu taraftan hūrşīd yine koca
 47/04 karıyı gönderdi hoca kadın gitdi gördiki yanında
 47/05 ne yār ne ağıyār der‘akab hūrşīde haber vardı hūrşīd
 47/06 bu haberi işidicek ‘aklı başından gitdi üç beş gün teselli

- 47/07 itdiler lakin şabra mecālî kalmadı bir gün atına binüb yaylaya
 47/08 geldi haqıkat gördüki kimseler yok başlayub ağladı
 47/09 kız yād itmege kızın oldığı çadırın yanına geldi
 47/10 arkasını bıñarın taşına virüb aldı sâzını
 47/11 aldı hürşid
 47/12 yaz güninde seniñ şıfâtı şordum aman yayla kanı seniñ melâliñ
 47/13 dumanın ‘arşa direk olmuş çekülür aman yayla kanı seniñ melâliñ
 47/14 kız gelin düşe sâl ve yemenî başımızdan gitmez ‘aşkıñ dumanı
 47/15 elvân elvân olmuş çayır çimeni aman yayla kanı seniñ melâliñ
 47/16 terk eyledim ğayrı nâcî kıbâbı egnime şâl taqub giyem ‘abâyı
 47/17 mâhimihri nerde kırmış obayı aman yayla kanı seniñ melâliñ
 47/18 bir zamân şâd itdiñ şimdi şaşırđıñ cigerim ‘aşk odına düşürdiñ
 47/19 ‘aceb yayla ne diyâra aşırđıñ aman yayla kanı seniñ melâliñ
 47/20 böyle imiş bize haqqıñ fermânı yayla sende itdim devr-i devrânı
 47/21 çekilmiş kalmamış çölün ceyrânı aman yayla kanı seniñ melâliñ

[48]

- 48/01 deyüb kesdi
 48/02 ah vah iderek kızın çadırın oldığı yere geldi ‘aceb
 48/03 mâhim burada mı gezerdi deyüb ağlayarak dolaşur idi
 48/04 yerde ocağ taşın altında bir nâme buldı bunla yazmış
 48/05 beyt
 48/06 giyem karaları dökem kumaşı gözümden akıtdım kan ile yaşı
 48/07 emânetim şakla ocağın taşı kolum bağılu uğratdılar yollara
 48/08 câzu kararı geldi bizi toyurdu karındaşlarım böyle buyurdu
 48/09 efendim hürşidimden ayırdı kolum bağılu uğratdılar yollara
 48/10 neçe ayırdılar nâzlı yârimden aşıla bir şey gelmedi elimden
 48/11 mâhimehrîdir ki ğonca gülümden kolum bağılu uğratdılar yollara
 48/12 deyü yazmış
 48/13 bu keyfiyyet hürşidiñ ma‘lûmı olduğda ğayru bize bu yerler

48/14 hārām oldu deyü atına bindi onlarıñ izine düşdi ağlayub

48/15 giderdi gidecegi kırık konak idi ve beytler söyler idi

48/16 beyt

48/17 bende kalkub gider oldum şu yerden turnalar gelür konar güllere

48/18 örtülü gezerdim kimse bilmezdi yaman oldu gayrı düşdük dillere

48/19 yine yeni başdan düşdüm odlara içimden duşuşub yanub ağlarım

48/20 nāzlı yārim göç eylemiş bu yerden yordı hāli gördüm andan ağlarım

48/21 iremedim şu türkmeniñ işine tolmuşdır gözlerim kanlı yaşına

[49]

49/01 yüzimi süreyim ocağ taşına kara toprağa bulayub ağlarım

49/02 yüce tağlarıñ karı göründi yitürdim nāmūs-ı ‘arımı gördüm

49/03 hūrşīdim ma‘nāda yārimi gördüm hāb u gafletden uyandım ağlarım

49/04 yine aldı hūrşīd

49/05 nārdan beter ayrılık hārdan beter ayrılık

49/06 ‘aşıklarıñ aşına ağu katar ayrılık

49/07 bülbülü hār ağladır ‘aşıkı agyār ağladır

49/08 ben felege ne itdim beni her yār ağladır

49/09 ğarrayım ğam içinde eller güler oynarlar

49/10 gözlerim nem içinde ben kaldım ğam içinde

49/11 bülbül gül için ağlar dertli sīnesin dağlar

49/12 mecnūn gibi hūrşīdiñ olsun mekānı dağlar

49/13 deyüb böyle

49/14 söyleyerek giderken yolu bir ulu tağa düşdi bī-çāre

49/15 hūrşīdiñ gördüğü ve bildiği yerler degil ne ucı var ne bucağı

49/16 kāh ağlar kāh güler gördiki çāre yok aldı sāzı eline

49/17 beyt

49/18 yārdan ayrılmışam işim fiğandır dīdelerim giryān kadīm kemandır

49/19 ta‘n itmeyin tağlar ah u zārım var yār görmeyeli haylī zamandır

49/20 beni ayırdılar nāzlı yārimden aş per dem yokdur benim elimdeñ

49/21 bir çeşmi siyâhım aldıñ elimden kısmetim şelâdan kesdin yamandır

[50]

50/01 tākātım kesildi kaldım bî-çâre hâlimi ‘arz idem gül yüzlü yâre

50/02 mevlâm sen bilürsin kaldım nâ-çâre istedigim senden mâh-ı tâbândır

50/03 nâr-ı hicrân ile yandırdıñ beni ayırdılar beni nâzlı cânânı

50/04 mâhım ne diyârda bulayım seni rûz-ı şeb ağlarım işim figândır

50/05 yâriñ bağçesinde bülbüller öter ayrılık âteşi sînemde tüter

50/06 hürşidiñ hâli mecnûndan beter çâk itdim sînemi ğurbândır

50/07 deyüb giderken

50/08 ikinci şularına gelür gelmez bağı cānibinden şedîd bir rûzgār

50/09 ‘ömründe böyle rûzgār görmemiş ağaclar yıkıldı hallâc-ı manşür

50/10 gibi atmağa başladı bî-çâre hürşîd kendi derdine

50/11 düşdi bir taş arkasına şaklanub sâzı aldı

50/12 beyt

50/13 baña ‘aşkıñ bādesini içirdiñ şimdi ben ölmüşem mu ‘annetiñ rûzgārı

50/14 kimini şād idüb koyub geçürdiñ beni bir itmeden itdiñ rûzgāra

50/15 ne yaman itdiñ beni buraya ‘ömrümün hâşılı gitdi havāya

50/16 hışm idüb atarsın tufaya beni öldürmege kaşdıñ rûzgār

50/17 böyle deyüb

50/18 sâzı elinden bıraktı ve rûzgār dağı eskin oldu

50/19 oradan kalkub yola revān oldu giderken yol üstüne

50/20 ağaclar devrilmiş yolu şaşırub tağlara düşdi aldı sâzını eline

50/21 beyt

[51]

51/01 ne mürüvvet dolandırırısın yollar yıllar ne diyāra gitdi sevdiğim

51/02 kana döndi bu çeşmim seyleri seyler ne diyāra gitdi sevdiğim

51/03 size su’âlim var tağlar kayalar yıllar bir kez meyve viren ağaclar

51/04 yirde evliyālar havāda kuşlar kuşlar ne diyāra gitdi sevdiğim

51/05 usta dilden destür almış küçükler yeryüzine dökülmüş burçağlar

- 51/06 yol kenārında elvān çiçekler aman ne diyāra gitdi sevdiğim
 51/07 ağlayu ağlayu girdim yollara yine çeşmim yaşı döndi seyllere
 51/08 yārimi götürmüşler ğurbet illere amān ne diyāra gitdi sevdiğim
 51/09 ulam ulam olmuş gelür öğütler el kaldırıñ kabül olsun dilekler
 51/10 yerde insānlar gökde melekler amān ne diyāra gitdi sevdiğim
 51/11 deyüb sāzı
 51/12 deyü elinden bırağdı yola revān oldu gitdi bir büyük yaylaya
 51/13 çığdı meger ol yaylada (...) üç gün eglenmiş ve orada
 51/14 bir çoban var idi kız ol çobana yalvarmış ve bir miğdār
 51/15 ğuruş virmiş ki şöyle bir yigit gelürse baña gönder
 51/16 hūrşid çobanı görünce varayım bir haber şorayım dirken çoban
 51/17 koyunları çevirmege başladı hūrşid zan itdiki benden havf
 51/18 itdi beyt
 51/19 aňlat çoban aňlat haber şorayım çoban bu yayladan māl geçdi mi
 51/20 bir cānım var saña fedā ideyim çoban bu yayladan māl geçdi mi
 51/21 aldı çoban

[52]

- 52/01 mevlām kavuşdırsıñ nāzlı yārine saña selām bırağdı da gitdi
 52/02 yalvar cümlemizi yaradan yārine burada üç gice yatdı da gitdi
 52/03 aldı hūrşid
 52/04 çoban sen o yāri gördiñ mi bizim şivemize sende irdiñ mi
 52/05 benim ahvālimi yāre şorduñ mı aman ne diyāra gitdi sevdiğim
 52/06 aldı çoban
 52/07 bir aydır buradan ol yār geçeli ‘aşkıñ bādesin tolu içeli
 52/08 gizli sırlarımı baña açalı baña çok emānet itdi de gitdi
 52/09 aldı hūrşid
 52/10 çoban ben ol yāri buluram bu cān ile sizi fedā kıluram
 52/11 bu gicelik sende mihmān oluram aman ne diyāra gitdi sevdiğim
 52/12 aldı çoban

- 52/13 ya niçe görmedim uzun boyı var lebleri şîrîn tatlı dili var
 52/14 kemer şıkdırmış ince beli var ‘aqlımı başımdan aldı da gitdi
 52/15 aldı hūrşîd
 52/16 hūrşîdim dilerim diliñ var olsun söyleyen dünyâda söziñ sađ olsun
 52/17 divân-ı maşşerde yüzüñ ağ olsun aman ne diyâra gitdi sevdiğim
 52/18 aldı hūrşîd
 52/19 bir aydır ben bu yolda tıruram gitdigi yolları diyebilürem
 52/20 bu gicelik seni kónađ aluram baña çok emânet itdide gitdi
 52/21 deyüb kesdi

[53]

- 53/01 hūrşîd evvelice çobanda misâfir oldı ertesi gün hūrşîd
 53/02 añladı içma‘ân sehrine on gün yol kaldı günlerde bir gün
 53/03 kuşluk vağtı şehre dâhil oldı gördüki kimseler yok meger kara
 53/04 hana kıızı virecek olmuşlar âdem anıñ için âdem görmedi bir çeşme
 53/05 başına geldi bağdı bir koca karı tırur aña didiki vâlîde
 53/06 bu gice seniñ hâneñde misâfir olsam kabül ider misiñ didi
 53/07 karı eytdi oğlum burada kónađlar kahveler ve hâneler var oraya
 53/08 git didi hūrşîd eytdi vâlîde ben anları bilürem lakin benim
 53/09 bu yerde kimsem yokdur tek seni âhîret ve dünyâ vâlîde itmek için
 53/10 söyledim sen dağı beni kóğarsın didi karı eytdi oğlum sen
 53/11 bize tenezzül idersin buyuruñ safâ geldiñ deyüb hūrşîdiñ
 53/12 öñüne düşüb hânesine getürdi kahvaltı çıkardı yediler
 53/13 karı didiki evlâdım daha ağşâm vağtı var cânıñ şıkılur
 53/14 şurda burda bir seyre-gâh var orada öyleyi ve ikindiye edâ
 53/15 eyle yine gel hâne seniñdir didi hūrşîd pek a‘lâ deyüb atına
 53/16 hâş bağçeye toğrı giderken bağdı ki üç yüzden tecâvüz kız
 53/17 ve gelinler oynar bir çadır altında oturmuş bir kız karşusunda elli
 53/18 kadar beyâz câriye divân tırur bunlar kimdir deyüb aldı sâzı
 53/19 beyt

53/20 şaķın incinmeyiñ nāzlı bacılar kenārdan geçeyim yol siziñ olsun

53/21 dimesünler bizi görmek murādı ben āzād köleyim kız siziñ olsun

[54]

54/01 geldim ise tırayım yine giderim çeküb 'aşķıñ ķadrini güderem

54/02 yanmışım ben bir şü içer giderim şuyumu içeyim gül siziñ olsun

54/03 ķādir mevlām nazar eylemiş bize güzeller yolum uğramış size

54/04 benim bir gülüm var tāzeden tāze bu yerlerde biten gül siziñ olsun

54/05 hūrşīdim delīlim hem aşılı yüregim yaralı cigerim paşlı

54/06 yitürdim yārimi tıtarım yası ben giyem ķaralar al siziñ olsun

54/07 deyüb kesdi

54/08 meger orada oturan bir beg ķişi ķızı imiş adı da bozķuladır

54/09 (...) ķarılarını alub seyrān gelmiş hūrşīdi görünce

54/10 (...) 'aşķı olub cāriyelere emr itdi şü begi çeviriñ

54/11 gelsün ve benim taşım ile bir şü içsün cāriyeler hūrşīde bir

54/12 şü verdiler buyuruñ begim didiler ben yabāndan gelmişem siziñ

54/13 ile şoħbet itmek haddim degildir didi meger burlarda

54/14 kaç göç yok imiş hemān bozķula sāzı aldı

54/15 aldı kız

54/16 begim ne semtten gelürsin ağam al beni şar beni

54/17 'aşķın 'aķlın alursın pāşām al beni şar beni

54/18 ķarşuki tağdan gelürsin hāş bağçeniñ gülüsün

54/19 begim sen kimiñ yārisiñ pāşām al beni şar beni

54/20 aldı hūrşīd

54/21 geldigim diyār bilinmez aķar çeşmim yaşı silinmez

[55]

55/01 derdime çāre bulunmaz var bacı almazam seni

55/02 aldı kız

55/03 'aşķıñ şarābını içeyim seniñ ile ķonup göçelim

- 55/04 yüce dağlardan aşalım ağam al beni şar beni
 55/05 aldı hürşid
 55/06 düşmüşem 'aşkıñ derdine cān fedā itdim yoluna
 55/07 çiçek şokam gül yerine var bacı almazam seni
 55/08 aldı kız
 55/09 yüzünü gördüm oldum deli çevir görem yüzüñ beri
 55/10 bu kuluñu gel itme deli pāşām al beni şar beni
 55/11 aldı hürşid
 55/12 karşıki tağdan gelürem hāş bağçeleriñ gülüyem
 55/13 ben bir güzelin kuluyam var bacı almazam seni
 55/14 aldı kız
 55/15 bağçeñde gülüñ çok mıdır yürekde rahmıñ yok mıdır
 55/16 saña iki yār çok mıdır begim al beni şar beni
 55/17 aldı hürşid
 55/18 bağçeñizde şād olmaz kötüde nāmūs-ı 'ār olmaz
 55/19 kargalar bülbül olmaz var bacı almazam seni
 55/20 aldı kız
 55/21 açam cemalim göresiñ her bir murāda iresiñ

[56]

- 56/01 baña bir mālİK viresiñ pāşām al beni şar beni
 56/02 aldı hürşid
 56/03 düşmüşem 'aşkıñ derdine bülbülüñ ah u zārısıñ
 56/04 kız mı bilmem kararı mısıñ var baçı almazam seni
 56/05 aldı kız
 56/06 gerdānımda çıkan hāle rüy-ı envārım gelmez mişāle
 56/07 hem ismim boz kula pāşām al beni şar beni
 56/08 aldı hürşid
 56/09 hürşidim vardır māhım yürekde var ah u zārım
 56/10 benim māhımehrī yārım var bacı almazam seni

56/11 deyüb tırmayub

56/12 gitdi bozkulanıñ bir dāyesi var idi aman cānım dāye

56/13 ben balṭayı ṭaşa urdum bilmez misiñ māhımehrī benim şādık

56/14 eger duyarsa baña ḥātrı kalur ol yigidi dünyā

56/15 ve aḥret ḳarındaş idindim gelsün bir ḳahve içsün naşıl ‘āşık

56/16 oldıgını bizde bilelim deyüb dāyeyi gönderdi ḥūrşīd geldi

56/17 su’āl eyledi öldiği naḳl eyledi ḥāşılı aḥşām oldı ḥūrşīd

56/18 ḥasret ḳadınıñ ḥānesine vardı ta’zīm eyledi ṭa’āmlar

56/19 yendi yatsu namāzları ḳılınıdıkṭan soñra ‘ālemi aḡyārdan ḥāli alub

56/20 ḥasret ḳadın ḥūrşīde didiki oḡlum bizim vilāyetimizde ayıb

56/21 degildir bende şā’irim seniñ ile ḳarşu ḳarşuya oturub sāzlarımızı

[57]

57/01 alalım didi şimdi ḥūrşīd on iki maḳām üzre sāzını

57/02 durub ḳaldı oḡlum baña bir māni’ söyle didi aldı

57/03 ḥūrşīd

57/04 gözlerim nem içinde göñlüm ḡam içinde

57/05 eller güler oynar şūr ben ḳaldım ḡam içinde

57/06 ḥasret ḳadın

57/07 sözün kār itdi baña āferīn dirler saña

57/08 gel kerem eyle oḡlum derdini söyle baña

57/09 ḥūrşīd

57/10 benim sīnem ḡurbāndır ciḡercigim pūryāndır

57/11 sırrımı kime ‘arż idem yaradana ‘ayāndır

57/12 ḥasret ḳadın

57/13 itme yigit ah u zār yarana merhem şar

57/14 derdine devā olam sende ‘āşık sözi var

57/15 ḥūrşīd

57/16 ḳarşı ki meşe daḡlar baş başa virmiş aḡlar

57/17 yāri sende bulmazsam dönesin ṭaşa daḡlar

57/18 Һasret ҡadın

57/19 Һül biter bağıımızda geҗmişiz җağıımızdan

57/20 derdini söyle oğlum ne istersin Һağıımızdan

57/21 һүрһід

[58]

58/01 Һаршу ki meşe dağlar etrafı köşe dağlar

58/02 yarı sende bulursam yüz bin yıl yaşa dağlar

58/03 deyüb kesdi

58/04 şimdi Һasret ҡadın gördiki olacağ da 'vā degil didiki oğul

58/05 vālideñe bir Һoşma söyle baş üstüne deyüb sāzını aldı

58/06 beyt

58/07 bi yāriñ sevdāsı vardır başımda disem һan öldürür dimesem öldüm

58/08 gündüz һayālimde gice düşümde disem һan öldürür dimesem öldüm

58/09 seherde açılır güli kızları yüzüne dökilür telli kızları

58/10 dudağından aҗar balı kızları emsem һan öldürür emmesem öldüm

58/11 ıraqda görsem yağıında bulsam һaққ naşib eylese cemalin görsem

58/12 mübārek gerdāndan bir buse alsam alsam һan öldürür almasam öldüm

58/13 siyāh zülfi beñzer sürmeye tele memeleri dönmüş tomrucık güle

58/14 'āşıkı öldürür şu ince bele şarsam һan öldürür şarmasam öldüm

58/15 işiddiñ mi ferhād ile şirini anlarda sevmişler birbirini

58/16 benim ile nāzlı māhiñ sırrını disem һan öldürür dimesem öldüm

58/17 ben һүрһідim oldum dillere destān ayırdılar beni gül yüzli dostdan

58/18 māhimin sinesi gül-i gülistān Һoşsam һan öldürür Һoşsam öldüm

58/19 deyüb sāzını

58/20 elinden bıraқdı şimdi Һasret ҡadın māhimehrīye 'āşık

58/21 oldığını añladı aman oğlum vālideñe bir Һoşma daha söyle

[59]

59/01 didi һүрһід başım üzerine deyüb aldı sāzını eline

59/02 beyt

- 59/03 yüz tütubda siziñ ile gelmişem cānım nine bir yār için ağlarım
 59/04 beklemekden terk-i diyār kılmışam aman nine bir yār için ağlarım
 59/05 aldı ḥasret
 59/06 şafā geldiñ oğlum bizim illere söyle o yārinden ḥaber vireyim
 59/07 ‘āşık olan düşer dilden dillere söyle o yārinden ḥaber vireyim
 59/08 aldı ḥūrşīd
 59/09 bu diyārı bilmem çāresiz kaldım ḥasret firākıyla efkāra taldım
 59/10 içma‘ān şehrinde ḥaberin aldım cānım nine bir yār için ağlarım
 59/11 aldı ḥasret
 59/12 bizim yeriñ güzelleri ḥāllıdır meşrebdır dilleri lebi ballıdır
 59/13 nişāniñ söyle naşıl ḥāllıdır söyle o yāriñden ḥaber vireyim
 59/14 aldı ḥūrşīd
 59/15 türkmeniñ kızları hilāl kaşlıdır ebrūları siyāh sūnbül mislidir
 59/16 gözleri siyāh incü dişlidir aman nine ben ol yāre ağlarım
 59/17 aldı ḥasret
 59/18 bizim ilde yār önci tutarlar tutarlarda ḥāne ḥāne kıatarlar
 59/19 on gün on gice gün iderler söyle o yārinden ḥaber vireyim
 59/20 aldı ḥūrşīd
 59/21 bülbül öter hindistānda yāridir benim çekdiğim bir melek kıahrıdır

[60]

- 60/01 adım ḥūrşīd yārim māhımehrīdır aman nine ben ol yāre ağlarım
 60/02 aldı ḥasret
 60/03 ḥasret der ki oğlum neçün ağlarsın ağlayubda bu sīneyi dağlarsın
 60/04 düğün tekmil oldı māhı söylersin söyle o yārinden ḥaber vireyim
 60/05 deyince ḥūrşīdiñ
 60/06 ‘aklı başından gitdi söylemege mecāli kıalmadı ḥasret didiki oğlum
 60/07 ‘aqlını başına devşir ağlama ben seni bir murād iderim didi ḥūr
 60/08 şīd aman vālide naşıl idersin didi ḥasret didiki oğlum
 60/09 benim üç oğlum vardır biri cerem ketḥūdāsı ve biri mīreḥordur

- 60/10 birisi dağı kadeğci başıdır anlara haber göndereyim gelsnler bir
60/11 kerre ifade ideyim didi der'aķab bir kız gönderdi vliden
60/12 cn üstündedir uğuvvet haķķını hell itmek üzre sizi ister
60/13 diyecek kara ĥandan ruĥřat alub koça koça geldiler
60/14 gördiler ki bir Şey yok vlide eytdi ey benim ciger-prelerim oturun
60/15 size bir cevb ideyim ben dny ve aĥiret bir oğul Őeyd itdim Şimdi dört
60/16 karındaş oldunız deyüb ĥrřidin aĥvlini bir bir ĥikye eyledi
60/17 bunlar ta' accüb itdiler ve vlideleri eytdi bu işi sizden isterim baş
60/18 üzerine deyüb Şimdi bunlar derdi kaķķub toğrı kara ĥanın
60/19 ĥzrına ıķdılar didiler ki efendim bizim ' amucamız oğlu var idi
60/20 oķdandır g' ibda idi Şimdi gelmiş vlide anın bizi istemiş
60/21 didiler kara ĥan gelsün göreyim didi ĥrřidi kara ĥanın

[61]

- 61/01 ĥzrına ıķardılar dbı pdişhı yerine getürüb divn trdı
61/02 kara ĥan eşvb getürüb giy didi bunlar efendim ' oşmnlı kısmı birden
61/03 bire tebdl-i cme idemez bir ka gün ... buyur vere didiler
61/04 ĥrřid taşra ıķdı aĥřm oldu ta' mdan Őora kara
61/05 ĥan ř' irleri almağa başladı b-re ĥrřid kaĥve oca
61/06 günün bir köşesinde eline bir söz gedi başladı almağa
61/07 kara ĥana haber virdiler gelsün deyü emir itdi ĥrřid geldi
61/08 kaĥve ubk ışmarladı kara ĥan su' l eyledi sen nerde
61/09 gezdin ve bizde skin oldu didi ĥrřid didi ki
61/10 genc kara bağında gezdin didi kara ĥan eytdi
61/11 bizim mĥimehryi ĥrřide virecekleri genc kara
61/12 bağı mıdır ĥrřid evet didi ol kırķlara kaĥuřmıř güzel
61/13 beytler söylermiş anı beytlerinden bilür misin ĥrřid bilürem
61/14 didi ben anı beytlerinden isterem didi aldı ĥrřid
61/15 beyt
61/16 amazam sırrımı cihnda ĥaķķa benim ' ařķım eşer aşıl nr gibi olmaz

61/17 özimiz ammā toğrıdır haḳḳa āteş gibi yanar aşla meta' olmaz
 61/18 eylerim feryādı ḳaşı kemāne merḥametsiz zālīm gelmez īmāna
 61/19 irmişiz bildim āḫir zamāna şimdi bunda devr-i devrān şorulmaz
 61/20 beni mecnūn itdi cihānda ahım 'aceb gözlerim ol çeşmi siyāhım
 61/21 elimden aldırđım o güzel māhım devr itmiş cihān (...)

[62]

62/01 hūrşīde yār idi bir zamānda māh kimseler olmaz bu dertden iflāḥ
 62/02 sen kerem ḳıl ey kerīm pādişāh senden ğayrı bize çāre ḳılınmaz
 62/03 deyüb kesdi
 62/04 ve sāzı elinden bıraḳdı hemān ḳara ḥan māh terkisīni isterim
 62/05 didi bī-çāre hūrşīd yine aldı sāzı aldı eline
 62/06 beyt
 62/07 kimse raḥm itmez gözüm yaşına gönül bir gül-i ḥandāna mā'ildir
 62/08 dolaşđım düşđüm 'aşḳ āteşine pervāne yanmaḳda nāra mā'ildir
 62/09 benim derdim var cāna yayılmaz hicrānımda olsa ḥaḳḳa bilinmez
 62/10 saña eyilik olsa baña yār olmaz benim gönülüm bir cevāna mā'ildir
 62/11 düşđüm bir yola maḥabbet olubdur dost virdiği derde ḳā'il olubdur
 62/12 taḳub boynuma ḥamā'il olubdur zülfleri gerdānda şāne mā'ildir
 62/13 yāri gördüm hidā'iler göçünde cān aşıldı ḳaldı zülfüñ ucında
 62/14 mağrib maşrıḳ şu cümleñ içinde elā gözlü bir türkmāne mā'ildir
 62/15 dost bize virildi bir leb-i ğonca çok cefālar çekdim seni bulunca
 62/16 ölürem ayrılmam seni görünce hūrşīd bir māh-ı tābāna mā'ildir
 62/17 böyle deyüb
 62/18 sāzı elinden atdı hemān bir ḥādīm 'arab geldi meger ḳız
 62/19 hūrşīdiñ şedāsını işidirmiş ğayrı şabra mecāli
 62/20 ḳalmayub tiz şu 'aşıḳ baña getürüñ deyüb cerem ketḫüdāsıyla bir
 62/21 ḥādīm gönderdi hūrşīdi alub toğrı ḥarem-i ḥāşda bağçede

[63]

63/01 bir çadırın kenârına oturdu aldı sâzı eline hürşîd

63/02 beyt

63/03 benim yârim nâzendim saña benden selâm olsun

63/04 ârzüladım saña geldim ‘âşıklık bu zamân olsun

63/05 kaleminden çekme kaşları inçüden beyâz dişleri

63/06 açma ağıyâre saçları yârine armağan olsun

63/07 gözlerem toluyor kandan zâlim nasıl geçdiñ benden

63/08 ölürüm ayrılmam senden huzûr mahşer-i divân olsun

63/09 hürşîdem ben benim mâhım yürekden çıkmıyor ahım

63/10 saña hoş mı geldi şâhım gözüm yaşı revân oldu

63/11 böyle deyince

63/12 kız tahammül idemeyüb hürşîdi alub çadırına getürdi

63/13 aḡşâm oldu kara ḡana ‘işret meclisi kuruldu kadeḡci başı

63/14 töldirub virdi kara ḡan lâya ‘kil oldu ba ‘de kadeḡci

63/15 başı taşra çıkub nidâ eyledi daha içecek var mıdır deyü

63/16 gördüki ayakda kimse kalmamış hemân ḡarem ketḡüdâsına ḡaber

63/17 virdi şimdi fırsattır didi ḡarem ketḡüdâsı çağırub kızı

63/18 hürşîde teslim eyledi ve megirçor daḡı iki küheylân at geçdi

63/19 bunlara atlara binüb vedâ ‘laşdılar çıkub yola revân oldılar

63/20 bir miḡdâr gitdiler şimdi kız eytdi gel benim ota ben düşerim zîrâ bu

63/21 raları çöldür yolümüzü gâ ‘ib ideriz hürşîd eytdi olmaz

[64]

64/01 ben seni yanımdan ayırmam diyerek giderken şabâḡ oldu ḡan

64/02 yeri ağardı gördiler ki içma ‘ândan ayrıldılar

64/03 şimdi kız yol yakın iken bakayım hürşîdiñ baña vefâsı

64/04 var mıdır diyerek ağlayub sâzını eline aldı

64/05 aldı kız

64/06 şimdi kâfirler duyarlar arkadan atlu koyarlar

64/07 şîrîn cânlara kıyarlar başımdan açıl git begim

64/08 aldı hūrşīd

64/09 degme kāfirler duysunlar arkadān atlı qoysunlar

64/10 bu şīrīn cāna kıysunlar efendim gitmezem sensiz

64/11 aldı kız

64/12 menzil seniñ almaz bu at var kıymetiñ bilene şat

64/13 ben saña olmadım kısmet var başımdan açıl begim

64/14 aldı hūrşīd

64/15 kız sen bize itme minnet ölüm farz mı yoḥsa sūnnet

64/16 diseler ki işte cennet billāhi gitmezem sensiz

64/17 aldı kız

64/18 olmayalım ḥaqqā ‘āsī sensin begiñ ḥāşı

64/19 bu māhımihriḍiñ tecrūbe mi kalk gidelim pāşām begim

64/20 aldı hūrşīd

64/21 şimdi mevlām hūrşīde baksa dūşmānların oda gitse

[65]

65/01 gözlerimden kanlar aḥsa aman kız gitmezem sensiz

65/02 böyle deyüb

65/03 yola revān kıldılar dōrt sā‘at gitdiler atları yoruldı

65/04 kız eytdi begim gel seniñ ile bu çeşmeniñ kenārına

65/05 konalım abdest alub ḥaqqā mūnācāt idelim atlarımız yoruldı

65/06 at olmadıkca bizi tutarlar deyüb bir çeşme kenārına gelüb

65/07 abdest alub namāz kıldılar hūrşīde bir ḡaflet gelüb kızıñ

65/08 dizi üstüne başını qoyup bir miqdār yatdı kız baḥdı ki

65/09 bir sürü ‘asker görüñdi ah idüb aldı sāzı eline

65/10 aldı kız

65/11 dizimiñ üstünden kaldır başını ‘asker geldi şaf şaf olmış nedirsin

65/12 durup yanıma baḥdım kimseler yoḥdur ‘asker gelüb bizi tūtdı nedirsin

65/13 böyle deyüb

65/14 sāzı çalarken hūrşīdiñ yüzine bir tamlā yaş tamladı

65/15 gözini açub gördüki nāzenin ah ü fiğān eyler hemān

65/16 hūrşīdiñ ‘aqlı başından gitdi aldı sāzı eline

65/17 beyt

65/18 gel ikimiz yalvaralım mevlāya şıgıñalım ol sitāre nedirsin

65/19 cūş eyleyüb üstümüze gelenlere kōrķma uğrar zūlfıķāra nedirsin

65/20 aldı kız

65/21 ağlama sevdiğim girmeyiz ala şıgıñalım mevlāya nedirsin

[66]

66/01 yüz atlı hāzır imdād mı ola bizim imdādımız mevlā nedirsin

66/02 aldı hūrşīd

66/03 mā’ il oldum yol üstünde durana şarardı gül beñzim döndi kettāna

66/04 seni göreydim bizim uțana yolum bir düşmāna kaldı sevdiğim

66/05 aldı kız

66/06 ben māhımehrīyem dīne inandım hasret firāķıyla şarardım şoldum

66/07 inşā’ -allāh gidem düşmān firārda düşmān kār itmez baña nedirsin

66/08 aldı hūrşīd

66/09 mevlām bilsün hūrşīdiñ hālını kōrķarım elden aldırım yārimi

66/10 yād illere vir dise göñlümi hasret kıyāmete kaldı nedirsin

66/11 böyle deyüb

66/12 cenk āletlerini hāzırlayub ata bindiler ve kārşudan bir ān

66/13 kōpuķlı āteşi gibi boylarıñ üzerine gelüb kızım sen benden kaçarsın

66/14 ben seniñ başıñı kesüm didi meger bunu kōra hān itmiş hemān hūrşīde

66/15 hāmle itdi kız arkasından bir yire başdı atıñ tırnağına düşdi

66/16 cānı cehenneme gitdi şimdi ‘asker kōra hānıñ hālını görünce

66/17 cümlesi tārūmār olub gitdiler bunlar dahı yola revān

66/18 oldılar ucu bucağı bulunmaz bir tağa düşdiler gördiler ki

66/19 bir āteş yanar hūrşīd didiki bizim çobanların āteşidir bir de

66/20 baķdılar ki kırķ dāne hārāmī hemān bunları yağma itdiler hūrşīdi

66/21 hārāmī başı olana teslīm eylediler hūrşīdiñ kōllarını arkasına

[67]

- 67/01 bağlayub kesmeye götürdiler hürşid aman kollarımı çözün
 67/02 kanım katlim size helâl olsun didi merhamet itdiler hürşidiñ
 67/03 kollarını çözdiler bî-çâre hürşid aldı sâzı eline bakalım
 67/04 beyt
 67/05 sözüñ kâr eyledi yürekden yağa mevlâniñ ‘aşkına öldürme beni
 67/06 yolumuz yañılıb geldiñ bu tağa kerem eyle ‘arab öldürme beni
 67/07 aldı ‘arab
 67/08 seni âzâd itsem belki duyarlar senin için bizim câna kıyarlar
 67/09 cefâ idüb gözlerimi oyarlar imkân olmaz bugün öldürem seni
 67/10 aldı hürşid
 67/11 bizi öldüren yoñsul bây olmaz kaf tağın yüklenen derde tay olmaz
 67/12 sen bir erkeklik it eyilik zâyi ‘ olmaz kerem eyle ‘arab kul âzâd eyleye
 67/13 aldı ‘arab
 67/14 elimden şevklüdür aşım bir ‘arab seniñ gibi begleri çok itdim türâb
 67/15 aşımız şoyumuz belli ya harâb imkân olmaz bugün öldürem seni
 67/16 aldı hürşid
 67/17 kara duman gibi çöküb oturma bu dertli sînemiñ derdin oturma
 67/18 ocağdır ümîdim ocağ batırma mevlâniñ ‘aşkına kul âzâd eyle
 67/19 aldı ‘arab
 67/20 haqq te‘âlî seniñ işin bitürmiş bitürmişde işiñ yolda bitürmiş
 67/21 va‘diñ tamâm olmuş günüñ bitürmiş imkân olmaz bugün öldürem seni

[68]

- 68/01 aldı hürşid
 68/02 hüdâdan yazılmış böyledir yazı anamıñ babamıñ yoldadır gözi
 68/03 kısmet degil imiş türkmeniñ kıızı kerem eyle ‘arab kul âzâd eyle
 68/04 aldı ‘arab
 68/05 cümlemiziñ vardır ana babası oğlum kanda deyü iderler yası
 68/06 kara kalbimiñ silinmiş yaşı imkân olmaz bugün öldürem seni

68/07 aldı hūrşīd

68/08 benim sevdiğim gülden tazedir al yanağı siyāh kākül tazedir

68/09 benim bir babam var yolum gözedir kerem eyle ‘arab öldürme beni

68/10 aldı ‘arab

68/11 cümlemiz ölümi bilürüz ‘ayān aşlını neslini gel eyle beyān

68/12 yigit olmaz imiş şonunı şayan imkān olmaz bugün öldürem seni

68/13 aldı hūrşīd

68/14 mevlām bakmaz imiş yoħsula baya āzād eyle saña olam ser-māye

68/15 bir kız alam saña beñzeye aya kerem eyle ‘arab öldürme beni

68/16 aldı ‘arab

68/17 yeter begim hāzin hāzin ağlama ağlayubda cigerini tağlama

68/18 yeter kendin bildir ğayrı söyleme imkān olmaz bugün öldürem seni

68/19 aldı hūrşīd

68/20 yüksekden uçardım indim bir düze yaşımı bitürdüm seksene yüze

68/21 gine minnet düşdi ‘arab sāyesi kerem eyle ‘arab öldürme beni

[69]

69/01 aldı ‘arab

69/02 sāyesi olduğımı sen ne bilürsin sen ne diyārdan kandan gelürsin

69/03 haber vir görelim kimiñ oğlusın imkān olmaz bugün öldürem seni

69/04 aldı hūrşīd

69/05 öldürürseñ öldür kolu bağluyam cellādlar elinden ciger dağlıyam

69/06 adım hūrşīd tekīn sultān oğlıyam kerem eyle ‘arab öldürme beni

69/07 böyle deyince

69/08 böyle deyince ‘arabiñ ‘aklı başına geldi aman begim

69/09 efendim hūrşīdim deyüb ayağına düşdi suçumu ‘afv

69/10 eyle deyüb hūrşīdiñ arkasından gömlegi çıkarub hayvān

69/11 kanına bulayub harāmī başınıñ öñüne indi düşmāniñ

69/12 böyle olsun didi şimdi bī-çāre kız bunu

69/13 görünce cigeri parçalandı gözlerinden noħūd

69/14 dānesi gibi yaş döküb aldı sâzı eline başladı

69/15 beyt

69/16 sen bir haramîsiñ yolda durursun gelen geçeniñ boynuna urursın

69/17 dilerim mevlâdan elin kurusun öldürüb ağamı ne itdiñ ‘arab

69/18 genc yaşımnda neler geldi başıma felekde ağu katdı işime

69/19 kanlı gömlegini atdıñ karşıma öldürüb ağamı ne itdiñ ‘arab

69/20 sürme çekdim elâ gözüm üstüne zâlim neçe kıydın begim kaçdına

69/21 getür beni meytiñ üstüne öldürüb ağamı ne itdiñ ‘arab

[70]

70/01 seniñ nāmūsıñ ‘arıñ dem öldürmek mi bunda kârıñ

70/02 şahımızıñ diyerek öldi ah u zârım öldürüb pāsâmı ne itdin ‘arab

70/03 yer (?) böyle imiş yañıldı yolum görülmüş degildir böyle bir zulüm

70/04 ne aldırdım ol gonca gülüm öldürüb ağamı ne itdiñ ‘arab

70/05 semtümüzden libāsımız şundiñiz kâdir mevlâm bilsün siziñ kıydıñız

70/06 genc begim neçe kıydıñız öldürüb ağamı ne itdiñ ‘arab

70/07 bey öldiren dünyâda ölmez görülür gözleri dünyâyı görmez

70/08 yüz mähımehrî size yâr olmaz öldürüb hürşidimi ne itdiñ ‘arab

70/09 kız böyle

70/10 söyleyüb dalub kaldı haramî başı payıña kadeh

70/11 dağılsun şimdi ‘arab eytdi bu hıdmeti ben göreyim

70/12 size pek ricâ iderim didi pek ‘âlâ sen gör

70/13 didiler şimdi ‘arab işrete ‘ilâc katub

70/14 virmege başladı haramîler dünyâdan bi haber

70/15 oldılar şimdi ‘arab hürşidiñ kolından

70/16 tutdı aman begim sırasıdır deyüb bunlarıñ

70/17 cümlesini kılıcdan geçürdiler ve cânlarını cehenneme

70/18 hâşılı nâ-ser şimdi yükde az ve hafîf bahâda

70/19 ağır mälları alub yola revân olub gitdiler

70/20 babasınıñ tarafına adamlar gönderdiler karşı gelüb

70/21 memlekete getürdiler şimdi hürşid pādişāh pederiniñ

[71]

71/01 ayaklarını öpdü ve pādişāh dağı bunuñ gözlerinden

71/02 öpüb naşıl oldığını su'āl eyledikde hürşid

71/03 başına geldiği gibi ifāde eyledi soñra didi ki

71/04 benim devletlü pederim senden bir ricām vardır

71/05 kabül buyurursañız didi pādişāh

71/06 tācım tahtım seniñdir didi hemşirem

71/07 allāhıñ emriyle şu 'araba nikāh eyle

71/08 didi baş üzerine deyüb

71/09 ikisine birden kırk

71/10 gün kırk gice

71/11 düğün idüb

71/12 bermurād

71/13 oldılar

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DİZİN

4.1. Genel Dizin

<p style="text-align: center;">-A-</p> <p>āb (Far.): Su, ma. ā.+ı hayātı 33/03 ā.+u kevşer 43/15</p> <p>‘abā(Ar.):Yünden dokunan bir tür kaba ve kalın kumaş, kaba kumaş. ‘a.+yı 47/16</p> <p>‘abdāl(Ar.):Çabuk aldanan, kalender meşrep ve derviş adam. ‘a. 10/06, 10/12, 10/13, 10/20, 11/13,11/21, 12/02, 12/10, 14/07, 14/09, 14/13, 14/16, 14/19 ‘a.+lar 14/14</p> <p>‘abdāl id- ‘a. -er 40/08</p> <p>‘abdāl ol- ‘a.-dîñiz 14/13</p> <p>abdest(Far.): Namaz ve benzeri ibadeti yerine getirmek için ağza ve buruna su çekme; elleri, yüzü ve ayakları yıkama ile kulaklara ve başa ıslak elle mesh etme. a. 2/09, 17/10, 65/05, 65/07</p> <p>‘acāīb(Ar.):Garip, tuhaf, şaşılacak. ‘a. 33/20</p> <p>‘aceb (Ar.): Çok tuhaf, pek acaip.</p>	<p>‘a. 5/07, 15/02, 23/01, 25/21, 27/09, 43/01, 47/19, 48/02, 61/20</p> <p>‘acele (Ar.): Bir işi çabuk yapmaya çalışma, çabukluk, sabırsızlık, ivedilik. ‘a. 43/01</p> <p>aç- Bir şeyi kapalı durumdan açık duruma getirmek. a.-alı 52/08 a.-am 55/21 a.-ar 6/07 a.-arım 18/06 a.-dı 14/07, 21/03 a.-dîñ 7/05 a.-ma 63/06 a.-mazam 61/16 a.-ub 65/15</p> <p>açıl- : Görünmek, ortaya çıkmak, aşikar olmak. a. 64/07, 64/13 a.-mîş 19/08, 24/11, 33/02, 43/12 a.-sun 42/12 a.-ur 58/09</p> <p>ad : Bir kişiyi veya nesneyi karşılayan söz, isim. a.+ı 12/21, a.+ım 60/01, 69/06 a.+ın 13/04 a.+ına 3/18, 23/15, 28/03, 54/08</p>
---	---

- a.+ımı 21/16
- ad vir-** : Adlandırmak.
a.-di 28/05
- ada** : Etrafı su ile çevrilmiş kara parçası
a.+lar 23/16
- ādāb** (Ar.): Zarafet, naziklik.
ā. 26/12, 35/09
ā.+ı 43/15
ā.+ı pādīshāhi 29/16, 61/01
- adam** (Ar.): İnsan, er kişi.
a. 4/10, 6/13, 22/11
a.+a 35/17
a.+lar 45/10, 46/09, 70/20
a.+lara 45/14
- adem** (Ar.): Yokluk, bilinmezlik.
a.+de 9/03
- ādem** (Ar.) İnsan, er kişi.
a. 6/13, 20/11, 53/04
- ‘ādet** (Ar.): Alışılmış şey, her vakit yapılan.
‘a. 40/15
- ‘ādil** (Ar.): Adalet sahibi, adaletli.
‘a.+iñ 20/07
- ‘af** (Ar.): Bağışlama, birinin suçunu görmeme.
‘a. 38/20
- āferīn** (Far.): Takdir ve övgü sözü.
a. 57/07
- āfet** (Ar.): İnsanın başını döndüren, çok güzel olan.
a.+ti devrān 4/17
- ‘afv** (Ar.): Bağışlama, birinin suçunu görmeme.
- ‘a. 69/09
- ‘a.+eyledim 19/18
- ağa** : Yaşanılan bölgede varlıklı ve sözü geçen kimse, amir.
a.+m 26/15, 54/16, 55/04
a.+ımı 69/17, 69/19, 69/21, 70/04, 70/06
- ağaÇ+** : Uzun yaşayabilen yüksek gövdeli, sapları iri ve dalları geniş bitki.
a.+ı 14/09
a.+ımıñ 14/06
a.+iñ 20/09, 20/11
a.+lar 50/09, 50/20, 51/03
- āgāh ol-** : Haberli, bilgili olmak.
a.-ub 10/14
- ağar-** : Şafak sökmek.
a.-dı 64/02
- ağır** : Tartıda çok çeken, hafif karşıtı.
a. 70/19
- ağu** : Ağı, zehir, sem.
a. 69/18
(*mec. ağu katmak: zehirlemek* 49/06)
- ağla-** : Gözyaşı dökmek.
a.-dı 47/08
a.-dıkça 37/06
a.-dır 49/07, 49/08
a.-ma 60/07, 65/21, 68/17
a.-mayam 8/18
a.-r 49/11, 49/16, 57/16
a.-rım 42/15, 48/19, 48/20, 49/01, 49/03, 50/04, 59/03, 59/04, 59/10, 59/16, 60/01
a.-rsın 8/16, 60/03

a.-sın 36/21
 a.-yarak 48/03
 a.-yu 51/07, 51/07
 a.-yub 4/09, 12/04, 48/14, 64/04
 a.-yubda 60/03, 68/17

aġlat- : Aġlamasına yol açmak.

a.-ma 41/21

aġyār (Ar.): Yabancılar, rakipler, eller, başkaları.

a. 47/05, 49/07

a.+dan 56/19

a.+e 63/06

ah : Pişmanlık, acı ve üzüntü ifade eden bir ünlem.

a. 2/07, 5/20, 6/03, 11/04,
 16/11, 23/09, 25/20, 41/18,
 48/02, 49/19, 56/03, 56/09,
 57/13, 65/15, 70/02

a.+ı pür-tāb 5/20

a.+ı sūzān 4/02,7/14

a.+ı 8/14, 31/09

a.+ım 5/12, 61/20, 63/09

ah eyle- : Acı ve üzüntü ile inlemek.

a.-di 8/14

a.-yüb 13/16

ah id- : bk. ah.

a.-erem 2/07

a.-ersin 2/05

a.-üb 2/04, 7/03, 9/11, 12/04,
 13/02, 16/09, 18/03, 38/01,
 65/09

ah it- : bk. ah.

a.-di 23/01

a.-meñiz 2/06

ah vah id- : Pişmanlık, acı ve üzüntü ifade eden bir ünlem.

a.-erek 48/01

ahālī (Ar.): Bir ülkenin yerlileri, bir yerde oturanlar, sekine.

a.+sini 11/04

'ahd (Ar.): Söz verme, taahhütte bulunma.

'a.+e 2/11

'a.+ım 16/18, 37/04

'a.+i aman 13/05, 38/06

'a.+i peymān 5/09, 38/06

'a.+ine 5/08

āhīr (Ar.): Son, biten, sona eren.

a. 8/16, 10/10, 13/06, 17/08,
 61/19

āhīret (Ar.): Öteki dünya, ahret.

a. 10/07, 53/09, 60/15

a.+de 13/08, 56/15

aḥşam : Güneşin batması vakti, günün son saatleri ile gecenin başladığı vakit, şam.

a. 21/12, 29/04, 39/10, 45/04,
 47/02, 53/13, 56/17, 61/04,
 63/13

a.+ları 17/03

aḥvāl (Ar.): Haller, durumlar.

a.+i 6/01,6/11,7/02, 7/15, 8/05,
 9/14, 10/15, 11/14

a.+imi 52/05

a.+iñ 9/17

a.+ini 41/16, 60/16

a.+leri 44/07

a.+dir 4/13

ak : Beyaz, kara ve siyah karşıtı.

a. 31/19, 52/17

ak- (Sıvı madde) Bir yerden bir yere doğru gitmek.

a.-ar 54/21, 58/10

a.-mağa 32/18

a.-sa 65/01

a.-dı 13/11

akça : Genellikle para ve nakit anlamındadır.

a.+dan 46/10

akd (Ar.): Sözleşme

‘a. 2/13, 3/13

akl (Ar.): Akıllı, uslu, bilinçli.

‘a.+ı 5/20, 22/16, 22/16, 35/16, 36/02, 36/05, 37/15, 37/16, 46/18, 47/06, 60/06, 65/16, 69/08

‘a.+ım 24/21, 25/07, 30/14, 33/05, 40/01

‘a.+ımı 24/14, 25/07, 52/14

‘a.+ın 54/17

‘a.+ımı 30/06, 37/18, 60/07

‘a.+ın 37/18

‘a.+ları 15/11

akıt- : Akmasını sağla-

a.-dı 44/09

a.-dım 48/06

akrān (Ar.): Yaşıt veya yaşça denk olanlar.

a.+ımı 22/06

a.+ları 21/21

al- : Al-, elde et-, ele geçir-.

a. 8/19, 17/12, 17/19, 54/06, 54/16, 54/17, 54/19, 55/04, 55/10, 55/16, 56/01, 56/07, 68/08

a.-a 65/21

a.-alım 57/01

a.-am 68/15

a.-an 9/02

a.-anub 21/04

a.-asıñız 34/12

a.-aydım 37/07

a.-ayım 10/18, 19/13, 22/05

a.-dı 7/13, 13/07, 13/10, 13/13, 14/15, 14/18, 14/21, 15/03,

15/06, 17/11, 18/07, 18/09, 18/11, 18/14, 20/13, 24/14,

25/07, 26/02, 26/13, 26/16, 26/19, 27/01, 27/04, 27/07,

27/10, 27/13, 27/16, 28/05, 30/11, 31/01, 31/17, 32/18,

32/19, 36/08, 36/11, 36/14, 36/17, 36/20, 37/02, 37/05,

37/08, 37/11, 38/07, 38/10, 38/13, 38/16, 38/19, 39/01,

39/18, 39/19, 41/11, 41/14, 41/17, 41/20, 42/02, 42/05,

42/08, 42/11, 42/14, 43/02, 43/05, 43/08, 43/11, 43/14,

43/17, 43/20, 44/02, 47/10, 47/11, 49/04, 49/16, 50/11,

50/20, 51/21, 52/03, 52/06, 52/09, 52/12, 52/14, 52/15,

52/18, 53/18, 54/14, 54/15, 54/20, 55/02, 55/05, 55/08,

55/11, 55/14, 55/17, 55/20,
 56/02, 56/05, 56/08, 57/02,
 58/05, 59/01, 59/05, 59/08,
 59/14, 59/17, 59/20, 60/02,
 61/14, 62/05, 62/05, 63/01,
 64/04, 64/05, 64/08, 64/11,
 64/14, 64/17, 64/20, 65/09,
 65/10, 65/16, 65/20, 66/02,
 66/05, 66/08, 67/03, 67/07,
 67/10, 67/13, 67/16, 67/19,
 68/01, 68/04, 68/07, 68/10,
 68/13, 68/16, 68/19, 69/01,
 69/04, 69/14
 a.-dılar 41/10
 a.-dım 18/06, 26/14, 42/03,
 59/10
 a.-dın 49/21
 a.-dığın 13/09
 a.-ır 28/14
 a.-ırım 18/10, 39/06
 a.-ıyor 29/15
 a.-madı 13/06, 14/16
 a.-mağ 3/17, 17/20
 a.-mağsa 13/12
 a.-masam 58/12
 a.-mayasın 7/06
 a.-maz 64/12
 a.-mazam 55/01, 55/07, 55/13,
 55/19, 56/04, 56/10
 a.-miş 31/21, 51/05
 a.-mışım 4/06
 a.-sam 58/12, 58/12
 a.-ub 2/10, 6/01, 7/08, 8/14,
 10/08, 11/11, 11/13, 12/09,

13/02, 14/11, 16/13, 16/16,
 17/07, 18/21, 21/06, 21/09,
 24/12, 24/19, 25/03, 26/09,
 29/07, 34/12, 35/06, 36/07,
 38/07, 54/09, 56/19, 60/13,
 62/21, 63/12, 65/05, 65/07,
 70/19

a.-ur 46/17

a.-uram 28/13, 52/20

a.-urım 22/06

a.-ursın 54/17

a.-uruz 41/16, 42/01, 42/07

āl eyle- : Hile yaparak aldatmak.

ā.-r 43/03

ālā (Ar.): Güzellikler, iyilikler.

ā. 46/08

a‘lā (Ar.): En yüksek, en üst.

a. 10/18, 17/01, 29/01, 46/09,
 53/15

a.+dır 12/16

alabil- : Almaya gücü yetmek.

a.-ür 25/21, 12/17

alama- : Almaya gücü yetmemek.

a.-dı 17/09

a.-yub 17/08

‘alāmet (Ar.): Nişan, işaret, iz.

‘a. +i 24/05

ālāy (Far.): Gösteriş ve debdebe ile gerçekleştirilen tören.

a. 15/18, 18/21

aldan- : Yanılmak, yanlış bir düşünceye sahip olmak.

a.-dım 10/03

aldır- : Almak işine sebep olmak.

- a.-am 66/09
- a.-dım 61/21, 70/04
- ‘**ālem** (Ar.): Evren, kainat.
‘a.+i 2/10, 26/06
‘a.+i ağyārdan 56/19
- ‘**ālem eyle-** : Topluma, çevreye mal etmek.
‘a. -din 4/14
- ‘**alev** (Ar.): Ateş, sıcaklık.
‘a.+i asūmāna 6/03
- ālet** (Ar.): İş görmeye yardımcı aygıt.
a.+lerini 66/12
- ‘**aleyhi’s-selām** (Ar.): Peygamberlerden biri anıldığında söylenmesi gereken “Allah’ın selamı üzerine olsun” anlamında bir tazim ifadesi.
‘a. 17/13
- alıko-** : Birini ya da bir şeyi bir süre için bir yerde tutmak, bekletmek.
a.-dı 9/14
- ‘**ālim** (Ar.): Bilgin, bilen kişi.
‘a. 10/17
- allah** (Ar.): Tanrı, yaradan.
a.+iñ 46/05, 71/07
- allah ü te‘ālā** < **allah ü te‘ālī** (Ar.): Yüce Allah.
a.+den 20/07
a.+ye 20/15
- alt** : Aşağı, üst karşıtı.
a.+ına 14/06, 20/11, 47/01, 47/02
a.+ında 14/09, 20/09, 28/21, 48/04, 53/17
- altmış** : Elli dokuzdan sonra gelen sayı.
- a. 35/07
- altun** : Yüksek değerli, yumuşak ve kolayca işlenebilen bir maden.
a. 15/19, 17/07, 27/21, 35/06
- aman** : Ünlem
a. 6/08, 7/14, 7/14, 8/01, 8/03, 17/19, 24/16, 26/03, 26/05, 26/07, 26/08, 26/09, 27/15, 30/20, 31/13, 35/19, 36/05, 44/06, 44/10, 47/12, 47/13, 47/15, 47/17, 47/19, 47/21, 51/06, 51/08, 51/10 52/05, 52/11, 52/17, 56/12, 58/21, 59/04, 59/16, 60/01, 60/08, 65/01, 67/01, 69/08, 70/16
- amān** (Ar.): Korkusuzluk, eminlik, müsterihlik.
a. 13/05
a.+dır 5/15
- ammā** (Ar.): Fakat, lakin, ancak
a. 5/02, 22/09, 26/12, 28/03, 29/02, 29/11, 61/17
- āmīn** (Ar.): Dua sonunda, “ Olsun, Allah versin.” anlamında söylenir.
ā. 46/09
- ‘**amca**<‘**amuca** (Ar.): Babanın erkek kardeşi.
‘a.+mız 60/19
- ān** (Ar.): Bir an, lahza, kısa süre.
a. 66/12
- ana** : Anne, valide.
a. 16/11, 68/05
a.+mıñ 7/12, 68/02
a.+n 7/14

- a.+sı 13/08
- aña** : Ona zamiri.
a. 29/14, 29/20, 53/05
- ‘anber** (Ar.): Güzel koku.
‘a. 40/02, 40/04, 40/06
‘a.+ler 39/20
- ‘anberli** (Ar.): Güzel kokulu.
‘a. 36/16
- anda** : Onda.
a. 30/13
- andan** : Ondan.
a. 2/08, 4/03, 26/05, 27/21, 33/10, 48/20
- anıñ** : Onun.
a.19/06, 23/16, 26/17, 27/08, 34/10, 35/11, 40/16, 53/04, 61/13, 61/14
a.+çün 2/07, 13/01, 30/14, 60/20
- añla-** : Anlamak, idrak etmek, akıl erdirmek.
a.-dı 53/02, 58/21
a.-madılar 30/20
a.-mayub 31/13
a.-yub 26/12
- anlar** : Onlar.
a. 29/08, 46/03, 47/01
a.+a 17/01, 60/10
a.+da 58/15
a.+ı 40/13, 53/08
- añlat-** : Anlatmak, idrak ettirmek.
a. 51/19
a.-ma 4/05, 4/06
a.-ub 35/02
- ‘ār** (Ar.): Utanma, çekinme, mahcup olma.
‘a. 5/10, 15/07, 29/05, 55/18
‘a.+ıñ 70/01
‘a.+ımı 49/02
- ara** : Yer, mekan,
a.+ları 23/13
a.+mıza 42/06
a.+ya 46/14
ara- Aramak, bulmaya çalışmak.
a.-rım 17/18
a.-rsın 37/01
a.-samda 24/19
- ‘arab** (Ar.): Arap kavminin genel adı.
‘a. 62/18, 67/06, 67/07, 67/12, 67/13, 67/14, 67/19, 68/03, 68/04, 68/09, 68/10, 68/15, 68/16, 68/21, 68/21, 69/01, 69/06, 69/17, 69/19, 69/21, 70/02, 70/04, 70/06, 70/08, 70/11, 70/13, 70/15
‘a.+a 71/07
‘a.+ıñ 69/08
- ard** : Sırt, arka, geri, ön karşıtı.
a.+ına 10/08
- ‘ārif** (Ar.): Çok bilgili, bilinen, meşhur.
‘a. 9/02
- arğa** : Bir nesnenin sırt durumundaki yüzü.
a.+dan 16/20, 64/06, 64/09
a.+larına 34/14
a.+larından 34/14
a.+nızdan 34/06
a.+sına 50/11, 66/21

- a.+sından 66/15, 69/10
a.+sını 7/07, 47/10
- armağan** : Hediye
a. 63/06
- ‘arş** (Ar.): Allah’ın dokuzuncu kat gökte düşünülen azamet ve kudret tahtı.
‘a.+a 47/13
- artık** : Fazla, ziyade.
a. 13/15, 21/19, 26/04
- ‘arz** (Ar.): Sunma, takdim.
‘a.+ı pādīshāh 3/09
- ‘arz id-** : Açıklamak, sunmak.
‘a.-em 50/01, 57/11
- ‘arz it-** : bk. ‘arz id-
‘a. 41/16
- ārzū** : Far. İstemek, meyil, heves, temenni.
a. 41/16, 42/01, 42/07
- ārzūla-** : Yürekten istemek, özlemek.
a.-dım 43/12, 63/04
- aş-** : Aşağıya doğru sarkıtmak, sallandırmak.
a.-dım 39/02
- ‘asākīr** (Ar.): Askerler.
‘a. +i 29/07
- āsān** (Far.): Kolay.
a.+dır 5/15
- aşıl-** : Bir yere iliştirilip sarkıtılmak, sarkılmak.
a.-dı 62/13
- ‘āsī** (Ar.): Baş kaldıran, itaatsiz, günahkar.
‘a. 64/18
- ‘asker** (Ar.): Devlet ve milletin güvenliği için toplanmış kişi, çeri.
‘a. 28/13, 28/17, 34/03, 41/07, 65/09, 65/11, 65/12, 66/16
‘a.+i 34/12
‘a.+lerini 34/08
‘a.+leriyle 34/07, 39/11
- aşl** (Ar.): Temel, kök,soy.
a. 49/20, 61/16
a.+ım 67/14
a.+ımız 67/15
a.+ını 68/11
- aşla** (Ar.): Katiyyen, hiçbir vakit.
a. 48/10, 61/17
- asūmān** <āsmān (Far.): Gökyüzü, sema.
a.+a 6/03
a.+ı 4/03
- aş** : Yiyecek, azık, nimet.
a.+ına 49/06
- aş-** : Yükselmek, taşmak.
a.-alım 55/04
- aşağı** : Alt, alt taraf, yukarı karşıtı.
a. 33/17, 34/13
- ‘aşıķ** (Ar.): Birine sevgiyle bağlanan, tutlan, mübtela.
‘ā. 3/09, 3/13, 4/10, 9/03, 9/03, 9/04, 13/01, 13/05, 13/06, 14/20, 23/19, 24/08, 24/12, 24/15, 25/02, 32/16, 33/01, 35/11, 36/21, 44/19, 56/15, 57/14, 58/20, 62/20
‘ā.+am 37/17
‘ā.+dır 32/09, 32/13
‘ā.+ı 49/07, 58/14

- ‘ā.+larıñ 49/06
- ‘**āşık ol-** : Birine sevgiyle bağlanmak.
- ‘ā.-dığını 56/06, 58/20
- ‘ā.-an 59/07
- ‘**āşıklık** (Ar.): Aşğın hal ve sıfatı, aşık olma.
- ‘a. 39/03, 63/04
- aşır-** : Bir şeyi yüksek bir şeyin üzerinden geçirmek, atlatmak.
- a.-dñ 47/19
- āşinā** (Far.): Tanıdık, yakın, bildik kimse.
- a.+sın 4/15
- ‘**aşk** (Ar.): Sevgi, tutku, muhabbet.
- ‘a.4/06,22/09,24/05,43/18,47/18, 62/08
- ‘a.+ı 23/01
- ‘a.+ı nūş 3/05,
- ‘a.+ı dāmende 3/15
- ‘a.+a 4/14, 35/14
- ‘a.+ım 38/09, 61/16
- ‘a.+ına 26/17, 67/05, 67/18
- ‘a.+ından 9/02, 27/08
- ‘a.+ıñ 26/20, 32/20, 32/20, 47/14, 50/13, 52/07, 54/01, 54/17, 55/03, 55/06, 56/03
- ‘a.+ları 3/05
- at** : Binek, yük ve koşu amacıyla yetiştirilen ve beslenen evcil hayvan.
- a. 63/18, 64/12, 65/06
- a.+a 66/12
- a.+dan 37/10, 40/08
- a.+ım 27/03
- a.+ımdan 37/07
- a.+ına 47/07, 48/14, 53/15
- a.+ından 34/20
- a.+ını 16/13
- a.+ıñ 66/15
- a.+lara 63/19
- a.+ları 65/03
- a.+larımız 65/05
- a.+larından 33/20
- at-** : Bir nesneyi ileri doğru fırlatmak, bir kimseyi bir yerden bir başka yere göndermek.
- a.-arsın 50/16
- a.-dı 9/12, 62/18
- a.-dılar 6/02
- a.-dñ 69/19
- a.-mağa 50/10
- a.-ub 9/13
- aṭa** : Baba, valid, peder.
- a. 14/04
- āteş** (Far.): Yakıcı, parlayıcı madde, od.
- a. 61/17, 66/19
- a.+i 24/20, 25/18, 50/05, 66/13
- a.+idir 66/19
- a.+ine 62/08
- a.+inden 6/03
- atlı** : Ata binmiş, süvari.
- a. 64/09, 66/01
- atlu** : Ata binmiş, süvari
- a. 64/06
- av** : Karada vahşi hayvan veyahut kuş ve denizde balık vurmak veya tutmak işi, şikar.
- a. 41/06, 41/07
- a.+a 44/20

- a.+ımı 37/12
- āvāz** (Far.): Ses, seda, nida, nara.
- a.+ın 44/04
- ‘avdet eyle-** : Dönmek, geri gelmek.
- ‘a.-di 21/10
- avlan-** : Avı yakalamak.
- a.-mağa 41/08
- ‘avrat** (Ar.): Eş, zevce, kadın.
- ‘a. 19/10
- ‘a.+a 21/07, 21/14
- ay [1]** : Ayın dünya etrafında bir tur atması ile ölçülen zaman dilimi.
- a. 11/05, 21/15, 22/19, 33/11, 38/05
- a.+a 23/03, 44/17
- a.+dır 37/17, 52/07, 52/19
- a.+ıñ 31/07
- ay [2]** : Dünyanın uydusu, kamer, mah.
- a.+a 32/13, 32/16, 33/01, 68/15
- a.+dır 32/10
- a.+ı 32/13
- ay [3]** : Acı, sevinç ifadesi olan ünlem.
- a. 38/05
- ayağ** : İnsan ve hayvanın yürümesine yarayan uzuv, kadem, pay.
- a. 28/21
- a.+a 40/01
- a.+da 63/16
- a.+larından 18/01
- a.+larını 44/08, 71/01
- a.+ım 31/07
- a.+ına 31/16, 69/09
- ‘ayāl < iyāl** (Ar.): Hanım, eş, zevce.
- ‘a.+i 8/06
- ‘a.+ine 8/06
- ‘ayān** (Ar.): Açık, belli, zahir.
- ‘a. 68/11
- ‘a.+dır 57/11
- ‘ayān eyle-** : Açık ve belli halle getirmek.
- ‘a. 26/07
- ayıb < ayb** (Ar.): Ar, utanacak şey.
- a. 56/20
- ayır-** : Çiftlerin arasına girmek veya bozmak.
- a. 15/20
- a.-dı 5/07, 48/09
- a.-dılar 48/10, 49/20, 50/03, 58/17
- a.-mam 64/01
- ‘aymı** (Ar.): Tıpkı, tamamiyle.
- ‘a. 3/16, 31/02
- ayrı** : Kendi başına, müstakil.
- a. 12/21
- ayrıca** : Ayrı olarak, bundan başka.
- a. 39/15
- ayrıl-** : Biri diğerinden uzaklaşmak, uzak kalmak.
- a.-alı 13/14
- a.-dılar 64/02
- a.-mam 40/04, 62/16, 63/08
- a.-mamağ 38/06
- a.-mayub 38/04
- a.-maz 12/06
- a.-mışam 8/18, 49/18
- a.-ub 42/18
- a.-ur 41/12, 41/13, 41/19, 42/04, 42/10, 42/16

- a.-ursam 44/03
- ayrılık** (Far.): Ayır olma durumu, uzak kalma.
- a. 24/20, 25/18, 49/05, 49/05, 49/06, 50/05
- az** : Eksik olan.
- a. 70/18
- āzād** (Far.): Özgür, hür.
- a. 53/21, 67/12, 67/18, 68/03, 68/14
- āzād it-** : Salıvermek, serbest bırakmak.
- a. -sem 67/08
- āzār** (Far.): İncitme, kırılma.
- a.+a 7/10
- ‘**azīm** < ‘**azm** (Ar.): Kesin niyet, yola çıkma.
- ‘a. 11/10, 13/19 14/03, 20/04, 23/05, 45/21, 46/08
- ‘**azīm ol-** : yola çıkmak.
- ‘a.-dılar 15/15
- ‘**azīz** (Ar.): Sayılan ve sevilen, kıymetli.
- ‘a. 14/17
- ‘a.+im 4/19, 44/15
- B-**
- bāb** (Ar.): Kapı, bir kitabın bölümleri.
- b.+da 5/16
- baba** (Ar.): Ata, peder.
- b. 16/04, 22/06
- b.+ları 15/13, 15/17
- b.+m 40/12, 68/09
- b.+ma 11/10
- b.+mdır 14/11
- b.+miñ 33/20, 68/02
- b.+ñ 14/11
- b.+ña 41/16, 43/19
- b.+sı 13/08, 14/04, 14/08, 16/05, 28/04, 32/18, 68/05
- b.+sınıñ 23/14, 28/03, 28/11, 33/18, 70/20
- b.+ya 34/17
- bacı** : Kız kardeş, abla.
- b. 55/01, 55/07, 55/13, 55/19, 56/10
- b.+lar 53/20
- baçı** : Kız kardeş, abla.
- b. 56/04
- ba‘de** (Ar.): Sonra.
- b. 6/16, 39/13, 63/14
- bāde** (Far.): Şarap, hamr, mey.
- b. 30/07
- b.+sini 50/13
- b.+sin 52/07
- ba‘de‘l-muḥabbet** (Ar.): Muhabbet sonrası.
- b. 41/10
- bād-şāh** < (Far.): Padişah
- b.+a 7/19
- bağ** : Bahçe, gezinti yeri.
- b.+ı 20/03, 31/18, 31/19, 61/12
- b.+ı bostāna 24/17, 24/19
- b.+ımızda 57/19
- b.+ına 45/12
- b.+ında 29/13, 37/21, 38/18, 61/10
- b.+ından 26/20
- b.+ındaydı 29/11
- b.+ınıñ 23/13

- b.+mış 32/21
- bağçe** < **bāğçe** (Far.): Yeşillik, sebzelik, meyvelik.
- b. 40/06
- b.+de 20/09, 24/10, 42/12, 62/21
- b.+den 25/01
- b.+lerde 40/05
- b.+lerden 25/05
- b.+leriñ 55/12
- b.+niñ 54/18
- b.+ñde 55/15
- b.+ñizde 55/18
- b.+si 20/08, 24/09
- b.+sinde 50/05
- b.+ye 14/06, 53/16, 30/03
- b.+yi 14/07
- bağır** : Göğüs, sine.
- b.+ımı+(bağırımı) 42/15
- b.+ıma+(bağırına) 39/02
- bağışla-**: Karşılıksız vermek, bahşetmek.
- b. 7/11
- bağla-** : Bağlamak, kavuşturmak.
- b.-dılar 46/19
- b.-r 18/08
- b.-rsın 8/16
- b.-sın 36/21
- b.-yub 27/14, 33/15, 67/01
- bağlu** : Kapalı.
- b. 48/07, 48/09, 48/11
- b.+yam 69/05
- bahā** (Far.): Kıymet, değer, fiyat.
- b.+da 70/18
- b.+sını 15/05
- bahar** (Far.): İlkbahar, ilk yaz.
- b. 23/15, 24/21
- bahr** (Ar.): Deniz veya büyük göl.
- b.+ine 32/20
- bahşiş** (Far.): İhsan, atıyye, hademeye fazla olarak verilen akçe.
- b. 29/15
- b.+eyledi 27/21
- bağ-** : Görmek, özenle gözden geçirmek.
- b. 18/08
- b.-alım 8/08, 14/01, 25/03, 33/12, 67/03
- b.-ayım 34/16, 64/03
- b.-dı 16/03, 22/21, 24/10, 33/19, 34/18, 53/05, 53/16, 65/08
- b.-diki 42/20
- b.-dılar 66/20
- b.-dım 65/12
- b.-maz 68/14
- b.-sa 64/21
- b.-ub 28/10
- bākire** (Ar.): Cinsel ilişkide bulunmamış kız.
- b. 3/17
- bal** : Arının yaptığı tatlı madde.
- b.+ı 43/15, 58/10
- bāliğ** (Ar.): Erkeklik çağına erişmiş oğlan.
- b. 21/21
- ballı** : Balı olan, tatlı.
- b.+dır 59/12
- b.+m 30/17

balta : Ağaç kesmek, odun yarmak gibi işlerde kullanılan saplı ve keskin demir alet.

b.+yı 56/13

baña : 1. tekil şahsın yönelme eki almış şekli.

b. 2/07, 4/18, 4/19, 5/12, 5/16, 7/16 8/03, 8/18, 10/07, 10/19, 11/07, 11/10, 13/05, 15/01, 15/02, 16/11, 17/12, 17/18, 19/18, 20/16, 24/16, 24/18, 25/15, 28/12, 36/06, 36/10, 36/18, 37/01, 37/20, 38/20, 40/02, 40/03, 43/01, 44/16, 50/13, 51/15, 52/08, 52/08, 52/20, 56/01, 56/14, 57/02, 57/07, 57/08, 62/10, 62/20, 64/03, 66/07

band (Fr.): Yara veya sargı bezi.

b.+ım 27/15

bānū-yı şekerleb (Far.): Kişi adı.

b.+yı şekerleb 3/12, 3/14, 3/19, 4/21, 6/04, 7/15, 7/19, 9/14, 9/15,10/14, 11/14, 11/16, 15/16, 15/16, 16/14, 16/20, 17/05, 19/03
b.+e 3/12,6/01, 6/04, 7/15, 9/15, 11/14, 15/16

bardak : Su kabı, maşrapa, testi.

b. 16/03

bārī (Far.): Yaratıcı, yaratan, Allah'ın isimlerinden biri.

b. 3/13, 19/04, 22/04, 36/03, 41/06, 41/06, 46/21

bāriḥudā (Far.): Yaratan Allah.

b.+ya 31/04

baş- : Ayakla çiğnemek.

b.-dı 66/15

b.-dım 31/07, 39/02

b.-dıkda 3/03

baş : Kafa, bir şeyin en üstü.

b. 21/03, 28/18, 32/21, 41/02, 58/05, 60/17, 71/08

b.+a 35/03

b.+da 33/05

b.+dan 25/09, 40/01, 48/19

b.+ı 63/13, 63/15, 66/21, 70/10

b.+ıdır 60/10

b.+ım 10/06, 10/18, 15/20, 24/19, 59/01

b.+ıma 69/18

b.+ımda 31/06, 58/07

b.+ımdan 40/01, 52/14, 64/07, 64/13

b.+ımı 42/03

b.+ımıza 6/07, 11/20

b.+ımızdan 47/14

b.+ın 36/10

b.+ın 7/11, 9/19

b.+ına 7/03, 11/16, 11/18, 17/10, 22/16, 31/08, 35/03, 36/02, 36/05, 37/19, 42/21, 53/05, 60/07, 69/08, 71/03

b.+ından 5/20, 22/16, 35/16, 37/15, 37/18, 46/19, 47/06, 60/06, 65/16

b.+ını 4/19, 10/19, 39/18, 65/08, 65/11

- b.+ıñı 66/14
 b.+ıñız 14/17, 34/10
 b.+larına 15/11
 b.+um 26/09
 b.+ımñ 69/11
- baş başa** : Birlikte,beraberce.
 b. 57/16
- başka** : Diğer, gayrı,özge.
 b.+larını 3/20
 b.+sına 22/14
- başla-** : Öncü olmak, öne düşmek.
 b. 7/10
 b.-dı 11/19, 28/06, 30/10, 32/18,
 35/03, 46/20, 50/10, 51/17,
 61/05, 61/06, 69/14, 70/14
 b.-dılar 12/19
 b.-yub 5/03, 8/12, 47/08
- batı** : Güneşin battığı yön, garb.
 b. 50/08
- batır-** : Batmasını sağlamak, sokmak.
 b.-ma 67/18
- bay** : Zengin, varlıklı.
 b. 67/11
 b.+a 68/14
- bayıl-** : Kendinden geçmek.
 b.-dı 11/12, 13/17, 35/12
 b.-dılar 15/10
- ba'zı** (Ar.): Birkaç, birtakım.
 b. 22/09, 24/10
 b.+ları 24/06
- bāzırgān** < **bezırgān** (Far.): Alışveriş eden esnaf, tacir, tüccar.
- b. 25/20, 26/01, 26/03, 26/05,
 26/07, 26/08, 26/09, 26/13,
 27/15
 b.+ım 26/14
 b.+ıñ 23/05
- beden** Ar. Kol, bacak, baş gibi organların dışında kalan vücut.
 b.+in 7/05
- bedir** < **bedr** (Ar.): Ayın on dördü, dolunay.
 b. 43/10
- bed-nām** (Far.): Adı kötüye çıkmış kimse.
 b. 4/14
- beg** : Sözü geçen adam, idareci.
 b. 54/08
 b.+i
 b.+im 9/08, 21/21, 26/15, 26/20,
 26/21, 26/21, 27/05, 27/06,
 27/12, 27/17, 27/18, 30/20,
 31/13, 35/08, 36/12, 36/13,
 36/19, 37/04, 37/09, 37/10,
 37/17, 37/19, 38/01, 42/07,
 42/13, 44/15, 45/20, 54/12,
 54/16, 54/19, 55/16, 64/07,
 64/13, 64/19, 65/04, 68/17,
 69/08, 69/20, 70/06, 70/16
 b.+ime 42/19
 b.+ıñ 64/18
 b.+leri 67/14
- begen-** : Hoş ve güzel bulmak.
 b.-diler 34/04
 b.-mez 22/09
- behā** (Ar.): Güzellik ve zerafet.

b.+na 43/09	40/13, 41/18, 42/04, 42/15,
beḳā (Ar.): Devamlılık, bulunduğu durumda kalma.	44/03, 44/12, 45/04, 49/08, 49/10, 50/13, 52/10, 52/19,
b. 2/07	53/08, 53/21, 54/02, 54/06,
bekār (Ar.): Evlenmemiş, zevcisi olmayan adam.	54/12, 55/13, 56/13, 57/05, 58/17, 59/16, 60/01, 60/07,
b. 5/02	60/15, 61/14, 63/09, 63/20,
bekle- : Korumak, muhafaza etmek.	64/01, 64/13, 66/06, 66/14,
b.-di 17/01	70/11
b.-mekden 59/04	b.+de 10/21, 13/01, 26/17,
b.-r 25/21	26/20, 27/05, 27/14, 27/17,
b.-rim 30/16	37/20, 48/17
b.-sün 17/01	b.+den 7/06, 16/09, 25/06,
bel : Vücudun ortası.	25/12, 25/18, 36/12, 36/13,
b.+e 32/04, 58/14	36/19, 37/04, 45/05, 51/17,
b.+i 52/14	63/03, 63/07, 66/13
b.+inden 14/19, 26/21, 27/09	b.+i 8/01, 8/16, 8/18, 8/19, 8/21,
b.+ine 32/02, 39/21	8/21, 9/08, 9/08, 10/01, 18/10,
belki (Far.): İhtimal, umulur, olabilir, hatta.	19/19, 23/03, 36/09, 37/06, 37/07, 37/10, 37/18, 38/09,
b. 4/06, 16/05, 31/02, 31/03, 31/05, 31/05, 31/08, 31/10, 36/02, 40/19, 47/01, 67/08	38/11, 40/14, 42/07, 43/04, 45/05, 49/08, 49/20, 50/03, 50/03, 50/14, 50/15, 50/16,
belli : Açık, aşikar, malum.	53/10, 54/16, 54/16, 54/17,
b. 67/15	54/17, 54/19, 54/19, 55/04,
ben : Tekil birinci kişi zamiri.	55/04, 55/10, 55/10, 55/16,
b. 4/20, 5/14, 7/11, 8/02, 8/18, 10/12, 10/21, 13/20, 15/08, 16/12, 17/19, 18/08, 19/13, 19/17, 19/18, 20/15, 20/15, 24/17, 25/16, 26/05, 28/07, 31/06, 31/14, 32/04, 35/16, 36/15, 37/01, 37/17, 37/18, 37/21, 38/12, 39/03, 39/06,	55/16, 56/01, 56/01, 56/07, 56/07, 58/17, 61/20, 67/05, 67/06, 68/09, 68/15, 68/21, 69/06, 69/21
	b.+im 2/09, 2/12, 2/12, 3/15, 4/13, 4/15, 4/19, 10/06, 10/16, 11/09, 12/15, 13/15, 14/11, 17/03, 17/12, 19/03, 22/04,

- 27/02, 30/04, 32/21, 33/20,
35/11, 37/06, 37/09, 40/11,
43/01, 44/11, 44/11, 44/15,
45/03, 45/08, 46/04, 49/20,
52/05, 53/08, 54/04, 54/11,
56/10, 56/13, 57/10, 58/16,
59/21, 60/09, 60/14, 61/16,
62/09, 62/10, 63/03, 63/09,
63/20, 68/08, 68/09, 71/04
b.+üm 24/02, 27/02
- bend** (Far.): Bağlama, rabt, düğüm.
b.+e 11/02, 56/21
b.+imi 11/09
b.+in 18/06
b.+ine 43/21
b.+ini 11/11, 18/17
- bende ol-** (Far.): Kul köle olmak.
b.-miş 18/02
- bendeñiz** (Far.): Alçak gönüllülük göstererek ben yerine ve “köleniz” anlamında kullanılan söz.
b.+de 10/02
- beñiz** : Çehre, ruy, yüz.
b.+er+(beñzer) 21/08
b.+im+(beñzim) 66/03
- beñze-** : İki nesne veya kişi arasında ortak yönler bulunmak.
b.-r 35/17, 58/13
b.-ye 68/15
- berāber** (Far.): Birlikte bulunan, birlik.
b. 3/03, 16/09, 21/10
b.+ce 3/04
- ber-guzār** (Far.): Yadigar olmak üzere verilen hediye, anmalık.
b. 42/19, 43/06, 43/13, 44/06
- beri** : Yakında, daha yakın, öte karşıtı.
b. 55/09
- ber-murād** (Ar.+Far.): Mutluluğa erişen, dileği yerine gelen.
b. 71/12
- beş** : Dörtten sonra gelen sayı.
b. 45/17, 47/06
b.+inde 31/07
- beş yüz** : Beş tane yüz sayısı.
b. 33/18
- beter** (Far.): Daha kötü, daha fena.
b. 49/05, 49/05, 50/06
- bey** : Büyük, zengin, ileri gelen adam.
b. 70/07
- beyān** (Ar.): Açıklama, bildirme.
b. 68/11
- beyān eyle-** : Açıklamak, açıkça dile getirmek.
b. 6/09
- beyān it-** : Açıklamak, açıkça dile getirmek.
b. -diler 6/01, 8/01
- beyāz** (Ar.): Aklık.
b. 21/05, 35/07, 39/02, 53/18, 63/05
b.+dır 40/05
- beyt** (Ar.): İki dizeden oluşan şiir parçası.
b. 4/04, 4/08, 5/06, 7/04, 7/09, 8/15, 9/07, 10/09, 12/20, 13/03, 14/12, 18/04, 19/07, 24/13, 25/04, 30/20, 31/13, 31/16, 48/05, 48/16, 49/17, 50/12,

50/21, 51/18, 53/19, 58/06,
59/02, 61/15, 62/06, 63/02,
65/17, 67/04, 69/15

b.+i 12/19, 16/10, 16/14, 18/03,
19/06, 12/19, 26/12, 43/01

b.+ler 12/12, 12/19, 22/10,
48/15, 61/13

b.+leri 4/03, 4/07, 7/03, 7/08,
8/14, 24/12, 26/01, 30/10, 32/13,
32/14

b.+lerinden 30/19, 31/12, 61/13,
61/14

b.+lerini 32/09

bez- : Bıkmak, usanmak.

b.-miş 25/13

bezirgān < **bāzīrgān** (Far.): Alışveriş
eden esnaf, tacir, tüccar.

b. 26/18, 26/19, 27/03, 27/07,
27/09, 27/10, 27/16, 27/20

b.+a 27/21

b.+ı 27/12, 27/18

bīñār : Pınar, yerden çıkan su, çeşme.

b. 17/10

b.+iñ 47/10

bırak- : Elden atmak, elden çıkarmak.

b.-alım 30/05

b.-ayım 47/01

b.-dı 26/11, 30/19, 31/12, 33/15,
50/18, 51/12, 52/01, 58/20,
62/04

b.-ub 32/08, 34/20

bi (Far.): Olumsuzluk edatı.

b. 70/14

bī-çāre (Far.): Çaresiz, çaresi kalmamış,
zavallı.

b. 6/14, 7/21, 24/20, 25/17,
33/06, 49/14, 50/01, 50/10,
61/05, 62/05, 67/03, 69/12

b.+ne 8/08

b.+ye 6/01

bigāne (Far.): Bildik olmayan, yabancı.

b.+lerle 4/15

biiznillāh (Ar.): Allah'ın izniyle.

b. 21/14

bil- : Anlamak, tanımak, bilgisi olmak.

b.-dim 33/07, 61/19

b.-dimki 5/16

b.-diñ 14/10, 37/09

b.-dir 9/19, 43/19, 68/18

b.-diği 49/15

b.-elim 56/16

b.-ene 64/12

b.-eydi 37/06, 37/07

b.-medi 13/06, 35/12

b.-mem 13/01, 16/05, 30/16,
31/14, 56/04, 59/09

b.-meyüb 35/19

b.-meyüz 28/08

b.-mez 56/13

b.-mezdi 48/18

b.-mezem 24/18

b.-mezler 23/12

b.-mişem 12/21, 26/17

b.-miyoruz 31/15

b.-üb 24/06

b.-ür 20/15, 28/08, 31/18, 40/12,
45/06, 61/13

b.-ürem 53/08, 61/13	b. 2/03, 2/03, 2/04, 2/07, 2/08,
b.-ürüz 68/11	2/15, 3/01, 3/01, 3/03, 3/05,
b.-ürsin 10/10, 50/02, 69/02	3/16, 4/02, 4/09, 4/18, 5/05,
b.-ürsün 35/20	5/18, 5/20, 6/03, 6/20, 7/01,
b.-sün 66/09, 70/05	7/19, 7/19, 8/14, 9/11, 9/11,
bildir- : Anlatmak, haber vermek.	9/15, 9/15, 10/06, 10/07, 11/03,
b. 68/18	11/05, 11/10, 12/05, 12/05,
b.-eyim 44/13	12/06, 12/07, 12/10, 13/02,
bile : Birlikte, beraber.	13/16, 14/02, 14/03, 14/05,
b. 32/03	14/05, 14/06, 15/15, 15/19,
bileme- : Anlamamak, idrak edememek.	16/01, 16/02, 16/02, 16/09,
b.-di 14/10	16/20, 17/08, 17/09, 17/10,
bilin- : Adı tanınmak, adı çıkmak.	17/10, 17/14, 17/16, 17/18,
b.-di 14/08	17/20, 18/03, 18/12, 18/18,
b.-mez 54/21, 62/09	18/20, 19/04, 19/10, 20/03,
billāh < billāhi (Ar.): Allah için.	20/04, 20/08, 20/09, 20/10,
b. 10/12, 64/16	20/11, 20/12, 21/04, 21/08,
billūr (Far.): Necef taşı gibi şeffaf ve parlak taş.	21/09, 21/15, 21/16, 22/03,
b. 40/06	22/10, 22/11, 22/13, 22/20,
bīmār (Far.): Hasta, rahatsız.	23/01, 23/02, 23/05, 23/05,
b. 5/08	23/06, 23/07, 23/10, 23/14,
bin- : Hayvanın üstüne çıkmak, bir şeyin üzerine oturmak.	23/16, 23/21, 24/08, 24/09,
b.-di 48/14	24/10, 24/11, 24/14, 25/02,
b.-diler 66/12	25/07, 25/09, 25/11, 25/12,
b.-miş 32/01	25/20, 25/21, 26/20, 27/14,
b.-üb 47/07, 63/19	27/15, 27/21, 28/01, 28/01,
biñ : On kere yüz, sayı.	28/02, 28/03, 29/04, 29/07,
b. 2/10, 6/04, 7/02, 15/19,	29/12, 29/13, 29/15, 30/02,
40/10, 58/02	30/02, 30/06, 30/07, 30/08,
b.+er 17/07	30/09, 30/13, 30/19, 30/20,
bir : Tek, ilk sayı.	31/05, 31/12, 31/15, 32/01,
	32/09, 33/03, 33/07, 33/15,
	33/15, 33/21, 34/03, 34/06,
	34/08, 34/13, 34/18, 35/06,

35/17, 36/01, 36/09, 36/10,
 37/03, 38/01, 38/17, 39/05,
 39/09, 39/14, 39/16, 39/17,
 40/17, 40/17, 41/02, 41/05,
 41/06, 41/09, 42/03, 42/09,
 42/19, 43/06, 43/06, 43/09,
 43/13, 44/06, 44/15, 44/16,
 45/02, 45/12, 45/21, 46/02,
 46/04, 46/04, 46/14, 46/16,
 46/21, 47/07, 47/18, 48/04,
 48/10, 49/14, 49/21, 50/08,
 50/11, 50/14, 51/03, 51/12,
 51/14, 51/14, 51/15, 51/16,
 51/20, 52/07, 52/19, 53/02,
 53/04, 53/05, 53/14, 53/17,
 53/17, 54/02, 54/04, 54/08,
 54/11, 54/11, 55/13, 55/21,
 56/01, 56/12, 56/15, 57/02,
 58/05, 58/07, 58/12, 58/21,
 59/03, 59/04, 59/10, 59/21,
 60/07, 60/10, 60/11, 60/14,
 60/15, 60/15, 60/16, 60/16,
 61/03, 61/06, 61/06, 62/01,
 62/07, 62/10, 62/11, 62/14,
 62/15, 62/16, 62/18, 62/20,
 63/01, 63/20, 65/06, 65/07,
 65/08, 65/09, 65/14, 66/04,
 66/12, 66/15, 66/18, 66/19,
 66/19, 67/12, 67/14, 68/09,
 68/15, 68/20, 69/16, 70/03,
 71/04
 b.+de 27/20
 b.+den 9/12, 61/02, 71/09
 b.+e 61/03

b.+er 12/02, 17/04, 46/09
 b.+i 4/14, 14/08, 14/08, 14/10,
 14/11, 21/05, 28/14, 60/09,
 60/09
 b.+ine 17/02, 35/13
 b.+ini 21/07
 b.+isi 21/05, 21/07, 36/06,
 60/10
 b.+isinden 18/18
 b.+isine 12/14
 b.+isini 21/13, 22/08, 42/21
 b.+isiniñ 17/02

biraz : Az şey, biraz.

b. 11/05, 39/12, 41/07
 b.+da 31/14

birbiri : İki veya daha fazla şey yahut
 kimsenin yerini tutar, öteki.

b.+mizden 38/04
 b.+nden 14/19
 b.+ne 2/13, 3/04, 3/13, 13/19
 12/01, 28/10, 38/05
 b.+ni 28/17, 58/15
 b.+yle 38/03
 b.+lerinden 38/05
 b.+lerine 23/12, 23/18, 45/18,
 46/06

birkaç : Az, az sayıda.

b. 11/12, 30/07, 30/20, 31/13,
 61/03

birle : Beraber.

b. 2/09

bit- : Sona ermek, tamam olmak.

b.-en 40/05, 54/04
 b.-er 57/19

b.-meyecek 41/04

bitür- : Sona erdirmek.

b.-düm 68/20

b.-miş 67/20, 67/21

b.-mişde 67/20

biz : 1. çoğul şahıs zamiri.

b. 6/04, 14/16, 29/08, 29/14,

29/18, 29/20, 29/21, 31/14,

34/09, 45/18, 46/06

b.+de 39/09, 41/02, 56/16,

61/09

b.+den 25/14, 25/16

b.+e 4/10, 13/15, 14/01, 26/07,

26/08, 29/14, 39/08, 47/20,

48/13, 53/11, 54/03, 62/02,

62/15, 64/15

b.+i 25/08, 25/10, 33/01, 38/15,

48/08, 53/21, 60/20, 65/06,

65/12, 67/11

b.+im 10/16, 14/14, 31/05,

33/12, 44/15, 45/20, 52/04,

56/20, 59/06, 59/12, 59/18,

60/19, 61/11, 66/01, 66/04,

66/19, 67/08

b.+ler 21/21

bostān (Far.): Sebze bahçesi, kavun, karpuz.

b.+a 24/17, 24/19

boş : İçinde kimse veya bir şey olmayan.

b. 41/06

b.+a 37/12

boy : Vücut, beden.

b.+ı 52/13

b.+larıñ 66/13

boyla- : Boy kazandırmak, uzatmak.

b.-r 4/10

boyun : Vücutun omuzlarla baş arasında kalan kısmı.

b.+u+(boynu) 18/01

b.+uma+(boynuma) 42/06,
43/18, 62/12

b.+una+(boynuna) 13/17, 69/16

b.+uñ+(buniñ) 8/19

bozķula : Kişi adı.

b. 56/07

b.+niñ 56/12

b.+dır 54/08

bölük : Parça, kısım, grup.

b. 25/02

böyle : Bu türlü, bunun gibi.

b. 12/07, 12/21, 13/06, 13/11,
18/02, 24/18, 25/01, 26/11,

27/19, 28/08, 35/05, 36/02,

40/07, 47/20, 48/08, 49/13,

50/09, 50/17, 62/17, 63/11,

65/02, 65/13, 66/11, 69/07,

69/08, 69/12, 70/03, 70/03,

70/09

b.+dir 68/02

bre : Seslenme ünlemi.

b. 8/02, 9/20, 19/12

bu : En yakın varlığı belirtmek ve işaret etmek için kullanılır.

b. 2/14, 3/06, 3/07, 3/09, 3/11,

3/13, 3/19, 4/01, 4/03, 4/07,

4/13, 4/15, 4/18, 4/21, 5/03,

5/04, 5/04, 5/05, 5/09, 5/10,

5/14, 5/16, 5/21, 6/10, 6/15,
 7/02, 7/03, 7/07, 7/08, 7/10,
 7/10, 7/12, 7/15, 7/18, 7/19,
 8/04, 8/05, 8/06, 8/07, 8/14,
 8/14, 9/02, 9/14, 9/14, 9/17,
 10/02, 10/03, 10/14, 10/15,
 10/16, 11/05, 11/06, 11/14,
 12/03, 12/12, 13/18, 14/04,
 14/06, 14/16, 14/17, 15/09,
 15/16, 15/18, 16/03, 16/10,
 16/14, 16/17, 17/05, 17/05,
 17/06, 17/09, 17/14, 18/03,
 18/12, 18/19, 18/19, 19/04,
 19/06, 19/10, 19/16, 19/17,
 20/06, 20/06, 20/08, 21/01,
 21/06, 21/06, 21/11, 22/18,
 22/20, 23/04, 23/07, 23/10,
 23/14, 23/19, 24/01, 24/04,
 24/08, 24/10, 24/12, 26/01,
 26/04, 26/04, 26/06, 26/06,
 26/07, 26/12, 27/12, 27/18,
 28/02, 28/21, 28/21, 29/01,
 29/02, 29/09, 30/05, 31/12,
 32/05, 33/11, 33/20, 34/02,
 34/12, 35/08, 35/14, 35/15,
 35/17, 35/20, 36/01, 37/09,
 37/15, 39/07, 39/08, 40/03,
 40/06, 42/03, 42/04, 42/09,
 43/01, 43/18, 43/21, 44/10,
 44/17, 44/18, 45/01, 45/09,
 46/10, 46/16, 46/16, 46/18,
 47/03, 47/06, 48/13, 48/13,
 48/20, 51/02, 51/19, 51/20,
 52/10, 52/11, 52/19, 52/20,

53/06, 53/09, 54/04, 55/10,
 59/09, 60/03, 60/17, 62/01,
 63/04, 64/10, 64/12, 64/19,
 65/04, 67/06, 67/17, 70/11
 b.+dur 12/21
 b.+na 2/15, 29/05
 b.+nca 28/17, 44/11
 b.+nda 13/04, 13/12, 13/20,
 17/17, 19/16, 61/19, 70/01
 b.+ndadır 9/21
 b.+ndan 8/11, 11/08, 16/16
 b.+nı 9/11, 10/08, 12/14, 14/11,
 18/02, 22/20, 29/05, 66/14,
 69/12
 b.+niñ 34/08, 41/04
 b.+ni 34/05
 b.+nla 48/04
 b.+nlar 3/02, 3/03, 3/16, 15/09,
 28/10, 28/13, 28/18, 29/01,
 29/12, 29/17, 29/19, 30/01,
 30/19, 31/15, 32/12, 33/21,
 34/16, 34/21, 35/03, 38/03,
 40/19, 41/02, 41/04, 41/07,
 45/01, 45/02, 45/17, 45/18,
 46/06, 46/08, 46/12, 46/14,
 46/17, 47/02, 53/18, 60/17,
 60/18, 61/02, 66/17
 b.+nlara 29/17, 30/01, 37/04,
 45/15, 63/19
 b.+nlardan 11/07
 b.+nları 13/18, 14/04, 25/03,
 46/12, 66/20
 b.+nlarıñ 32/14, 41/03, 70/16

b.+nuñ 20/12, 24/05, 32/16,
71/01

b.+ña 35/16

b.+rada 20/17

b.+radan+(burdan) 10/10

b.+raya 16/15, 20/14, 28/07,
34/16

b.+rda 53/14

b.+rlarda 54/13

bucağ : Köşe, zaviye, kenar.

b.+ı 49/15, 66/18

buçuk : Yarım, nısf.

b. 22/19, 23/03, 33/11, 37/17,
38/04, 44/17

bugün : Zaman dilimi

b. 67/09, 67/15, 67/21, 68/06,
68/12, 68/18, 69/03

buhāriy : Yer adı.

b. 14/19

bul- : Arayarak elde etmek, ulaşmak.

b.-amadılar 29/10

b.-amayub 24/02

b.-ayım 6/21, 50/04

b.-dı 8/13, 15/19, 48/04

b.-dum 37/12

b.-mağ 14/05

b.-masun 7/14

b.-mayub 11/04

b.-mazsam 57/17

b.-muş 15/17

b.-sam 32/06, 58/11

b.-sağda 34/05

b.-sun 9/10

b.-ub 12/01

b.-unca 62/15

b.-ur 17/07, 22/06, 22/19, 23/03,
44/18, 47/01, 47/01

b.-uram 52/10

b.-ursam 58/02

bula- : Sürmek, yapıştırmak, sıvamak.

b.-yub 49/01, 69/11

bulun- : Ararken ele geçirilmek.

b.-dum 16/12

b.-maz 2/05, 55/01, 66/18

buluş- : Bir araya gelmek, görüşmek.

b.-uruz 4/09

bura : Bu yer.

b.+da 45/18, 48/03, 52/02,
53/07

b.+dan 52/07

b.+ları 63/21

b.+sıdır 45/14

b.+ya 38/11, 50/15

burçağ : Baklagillerden taneleri hayvan yemi olarak kullanılan bitki.

b.+lar 51/05

burun : Koku alma organı.

b.+ına+(burnına) 36/02, 36/04

būyān (Far.): Meyan ağacı

b. 31/18

buyur- : Hükmetmek, emretmek.

b. 61/03

b.-dı 3/21, 14/03, 48/08

b.-uñ 41/01, 45/14, 53/11, 54/12

būlbūl (Far.): Güzel öten bir kuş.

b. 7/10, 15/07, 16/11, 24/14,
24/16, 24/17, 25/13, 36/15,

38/14, 42/12, 43/16, 49/11,
55/19, 59/21

b.+i 49/07

b.+ler 24/11, 50/05

b.+ün 56/03

bürāder < **birāder** (Far.): Erkek kardeş,
dost.

b. 39/12

bürin- : Sarınmak, örtünmek.

b.-mege 28/06

büyük : Hacmi çok yer tutan, iri.

b. 20/08, 35/17, 51/12

-C-

cāhil (Ar.): Bilmeyen, bilmez.

c.+dir 3/15

cām (Far.): Camdan yapılan eşya,
kadeh.

c.+ı 'aşk-ı nūş

cāme (Far.): Üste giyilen gömlek ve
benzeri bir giysi.

c. 61/03

cān (Far.): İnsan ve hayvanın hayat
belirtisi, ruh.

c. 26/04, 41/19, 42/04, 42/10,
42/16, 42/18, 52/10, 55/06,
60/12, 62/13

c.+a 62/09, 64/10, 67/08

c.+ı kurbān 43/04

c.+u gönülden 18/03

c.+a 4/06, 10/12

c.+ı 17/21, 35/02, 66/16

c.+ım 27/09, 30/20, 35/19,
37/17, 37/19, 44/20, 51/20,
56/12, 59/03, 59/10

c.+ımdan 32/05, 32/06

c.+ımı 15/04, 17/12, 44/14

c.+ına 9/03, 9/08

c.+ın 53/13

c.+lar 28/17

c.+lara 64/07

c.+larımı 70/17

c.+u 42/21

cānān (Far.): Sevgili, yar.

c.+ı 50/03

c.+ımdan 5/07

cānib (Ar.): Yön, taraf.

c.+inden 50/08

cāriye (Ar.): Akçe ile alınıp satılan
hizmetçi kız.

c. 3/15, 53/18

c.+ler 7/17, 14/03, 16/07, 35/07,
54/11

c.+lere 54/10

c.+niñ 35/13, 36/06, 42/20

c.+niziñ 35/09

c.+ñiz 11/07, 46/07

c.+yi 4/16, 5/01, 6/16

cāzu < **cādı** (Far.): Büyücü, kötü huylu,
kocakarı.

c. 6/10, 7/19, 8/02, 10/17,
15/19, 15/20, 17/06, 17/14,
17/18, 17/19, 18/13, 18/20,
48/08

c.+lar 17/08

c.+na 16/12

- c.+nıñ 17/21
c.+yı 7/16, 18/15
- ceb** (Ar.): Elbisenin iç ve dış yüzüne para, mendil, evrak gibi eşya koymak amacıyla yapılan kese.
c.+imdedir 13/12
- cedd** (Ar.): Ata, dede.
c.+im 44/01
c.+ine 44/01
- cefâ** (Ar.): Eziyet, sıkıntı.
c.+lar 62/15
- cefâ çek-** : Acı ve eziyet görmek.
c.-sün 40/03
- cefâ et-** : Eziyet ve acı vermek.
c.-tiñ 36/05
- cefâ id-** : Eziyet ve acı vermek
c.-üb 67/09
- cehennem** (Ar.): Ahirette günahkarların azap gördükleri yer, tamu.
c.+e 17/21, 66/16, 70/17
- cellād** (Ar.): İdama çarptırılan hükümlülerin ve eskiden örfen katli iktiza edenlerin ölüm işlemini yerine getiren görevli kimse.
c.+a 6/08, 7/21
c.+lar 69/05
- cem^ç** (Ar.): Çok, çokluk, yığın.
c. 6/17, 23/17, 35/01
- cem^ç eyle-** : Toplama, biriktirme, devşirme.
c.-di 24/01
- cem^ç id-** : Toplama, biriktirme, devşirme.
c.-üb 28/15, 34/08, 46/01
- cemāl** (Ar.): Yüz güzelliği, hüsün.
c. 21/08
c.+ini 43/06
c.+iñ 8/19, 38/18, 43/12
c.+iñi 15/04,18/15,
c.+im 55/21
c.+in 58/11
c.+ini 41/09
- cenāb** (Ar.): Şeref, onur, saygınlık.
c.+ı hāḳḳ 2/05, 2/11, 3/01, 6/21, 8/08, 14/01
c.+ı hāḳḳa 33/13
- cenk < ceng** (Far.): Savaş, mücadele, vuruşma.
c. 66/12
- cennet** (Ar.): Ahirette müminler için ayrılan yüce mekan, uçmak.
c. 31/19, 64/16
- cerem** (Ar.): Günah, suç.
c. 60/09, 62/20
- cerḥ id-** : Yaralamak.
c.-üb 28/17
- cesāret** (Ar.): Yiğitlik, cesurluk.
c.+i 33/21
- cevāb** (Ar.): Bir soruya karşı söylenen söz, soru karşıtı.
c. 4/19, 6/15, 13/05, 28/09, 31/14, 36/10, 46/02
c.+ı 3/11, 4/21, 7/07, 15/09, 15/18, 43/01, 43/16
c.+ını 4/20, 46/17
c.+ın 5/16
- cevāb id-** : Soruya cevap vermek.
c.-eyim 60/15

cevāb ol- : Soruya cevap vermek.

c.-ur 28/16

cevāb vir-: Soruyu cevaplamak.

c. 4/18

c.-diler 28/10, 28/13, 32/13

c.-üb 24/03

cevāhir (Ar.): Cevherler, kıymetli taşlar.

c. 26/04, 32/02, 39/02

cevān < **cüvān** (Far.): Genç, taze adam, delikanlı.

c.+a 62/10

cevelān id- : Gezip, dolaşmak.

c.-iyor 23/01

cevr (Ar.): Haksızlık, cefa, eziyet, zulüm.

c.+imi 9/19

cevrī : Kişi adı.

c. 3/18, 4/16, 5/01, 5/10, 5/11, 6/15, 7/02, 7/08, 7/15, 9/01, 9/14, 11/05, 11/08, 11/10, 11/12, 15/18, 16/07, 16/11, 18/19, 19/04, 19/06, 19/15

c.+dir 11/08

c.+niñ 8/13, 11/19

c.+ye 11/11, 15/17, 19/19

c.+yi 10/10, 10/17, 11/15

c.+yle 5/07

ceyrān < **cereyān** (Ar.): Elektrik akımı.

c.+ı 47/21

cezme : bk. çizme

c.+lerini 16/17

ciger (Far.): Acı, keder, bağır, yürek.

c. 12/04, 60/14, 69/05

c.+den 41/13

c.+i 69/13

c.+im 47/18, 54/05

c.+ini 68/17

ciger-köşe < **ciger+güşe** (Far.): Pek sevgili şahıs veya kimse.

c.+m 14/09

ciger-pāre (Far.): Ciğer parçası.

c.+lerim 60/14

c.+m 4/13

cihān (Far.): Dünya, alem.

c. 7/03, 61/21

c.+a 4/17, 43/09, 43/10

c.+da 61/16, 61/20

c.+ı 22/01, 27/17, 44/04

cimā^ı id- Ar. Cinsel ilişkiye girmek.

c.-ecegiñ 21/07

cinnī < **cinn** (Ar.): İnsandan farklı olarak görünmez bir cins yaratık.

c. 36/18, 37/01

cism (Ar.): İnsan ve hayvan bedeni, gövde.

c.+im 30/12

c.+ime 30/12

cizme : bk. çizme

c.+lerimi 16/19

cum^ıa (Ar.): Haftanın altıncı günü, toplanma.

c. 17/03

cüş eyle- : Coşmak, galeyana gelmek.

c.-yüb 65/19

cümā^ı id- (Ar.): Cinsel ilişkiye girmek.

c.-ecegi 21/13

cümle (Ar.): Bütün, hep, birlikte.

c. 27/17, 39/11

- c.+miz 68/11
 c.+mizi 52/02
 c.+miziñ 68/05
 c.+niñ 62/14
 c.+si 30/13, 66/17
 c.+sini 70/17
- cünbüş** (Far.): Zevk, eğlence.
 c.+ler 22/02
- cünha** (Ar.): Küçük suç, küçük kabahat.
 c.+mı 8/01
- Ç-
- çabuğ** (Far.): Hızlı, seri, acil.
 ç. 13/18, 14/02, 35/13
- çadır** : Barınak, otağ, oba.
 ç. 29/06, 33/18, 36/03, 39/14,
 44/21, 53/17
 ç.+ına 39/16, 63/12
 ç.+ıñ 47/09, 48/02, 63/01
 ç.+lar 23/15, 33/21, 34/19
 ç.+lardan 34/21
 ç.+larıñ 34/20
- çadur** < **çadır** : Barınak, otağ, oba.
 ç. 36/01
- çağır-** : Bağırarak, haykırmak.
 ç. 35/13, 42/21
 ç.-ub 28/07, 32/15, 63/17
- çağırt-** : Çağırtma işini yaptırmak.
 ç.-dım 28/07
- çağ** (Moğ.): Zaman, vakit, mevsim.
 ç.+ımızdan 57/19
- çağla-** : Su köpürerek gürültü ile akmak.
 ç.-rsın 8/16
- çāk** Far. Yarık, yırtık.
- ç. 9/03
 ç.+itdim 50/06
- çal-** : Saz, davul ve dünbelek gibi bir
 şeye vurup ses çıkarmak.
 ç.-arken 65/14
 ç.-dı 57/02
 ç.-mağa 61/05, 61/06
- çalgu** < **çalğı** : Musiki aleti, saz.
 ç.+lar 22/02
- çāre** (Far.): Yol, yardım, ilaç, deva.
 ç. 8/08, 16/12, 29/09, 31/16,
 49/16, 55/01
 ç.+si 32/16
 ç.+sini 11/03
- çāre kılm-** : Deva, yardım bulmak.
 ç.-maz 62/02
- çāresiz** (Far.): Çare ve tedbir olmayan,
 çaresi bulunmayan.
 ç. 59/09
- çarşu** < **çarşı** (Far.): Alışveriş yeri,
 Pazar.
 ç.+sında 1/05
- çayır** : Üzerinde gür ot biten yer.
 ç. 47/15
- çayırılan-** : Otlı hale gelmek.
 ç.-urdu 23/16
- çek-** : Bir ucundan tutup uzatmak veya
 yükseltmek.
 ç.-diler 11/02
 ç.-dim 39/03, 62/15
 ç.-digim 59/21
 ç.-er 24/20, 25/17
 ç.-erim 18/05, 41/18, 43/18
 ç.-me 22/12, 63/05

- ç.-mişdir 16/15
 ç.-üb 5/20, 34/20, 54/01
 ç.-seler 37/03
çekil- : Sürüklenmek, taşınmak.
 ç.-miş 47/21
çekül- < çekil- : Sürüklenmek, taşınmak.
 ç.-ür 47/13
çel- : Kafasını karıştırmak.
 ç.-diler 30/07
çengel (Far.): Kanca, ucu eğri demir.
 ç. 42/06
çeşm (Far.): Göz, ayn, dide.
 ç.+i siyâhım 49/21, 61/20
 ç.+im 37/06, 51/02, 51/07,
 54/21
çeşme Far. Su kaynağı ,pınar.
 ç. 53/04, 65/06
 ç.+niñ 65/04
çevir- : Döndürmek, etrafını almak.
 ç. 55/09
 ç.-diler 46/20
 ç.-iñ 54/10
 ç.-mege 51/17
çık- : İçeriden dışarıya gitmek, varmak,
 ayrılmak.
 ç.-a 35/04
 ç.-an 56/06
 ç.-ar 5/12, 16/18, 24/21, 42/18
 ç.-dı 11/14, 16/14, 25/01, 39/07,
 51/13, 61/04
 ç.-dılar 29/16, 32/11, 41/08,
 60/19
 ç.-dım 31/08, 44/20
 ç.-mayiñ 34/10
 ç.-maz 31/09
 ç.-mişlar 14/05
 ç.-mıyor 63/09
 ç.-sun 44/03
 ç.-ub 6/03, 7/15, 7/17, 17/05,
 18/17, 22/11, 29/08, 33/14,
 35/01, 35/18, 47/03, 63/15,
 63/19
çıkâr- : Dışarı atmak, kovmak.
 ç.-dı 53/12
 ç.-dılar 10/05, 61/01
 ç.-dım 42/10
 ç.-mayub 16/19
 ç.-ub 69/10
çıkıl- : Dışarıya gidilmek.
 ç.-ur 40/07
çiçek : Ağaç ve bitkilerin tohuma
 durmadan önce verdikleri rengarenk ve
 güzel kokulu yapraklar.
 ç. 55/07
 ç.+ler 51/06
çimen : Otlarla örtülü yer, yeşillik.
 ç.+i 47/15
çizme : Konçu dize kadar veya dizden
 yukarı çıkacak kadar uzun ayakkabı.
 ç.+lerimi 16/19
çoban (Far.): Hayvanları gezdirip
 otlatan kimse.
 ç. 51/14, 51/16, 51/19, 51/19,
 51/20, 51/21, 52/04, 52/06,
 52/10, 52/12
 ç.+a 51/14
 ç.+da 53/01
 ç.+ı 51/16

ç.+ların 66/19

çocuk : Küçük yaşta olan insan yavrusu.

ç. 34/18

ç.+ları 35/08

çok : Ölçüsü fazla olan, bol.

ç. 4/05, 6/07, 13/14, 38/08,
52/08, 52/20, 55/15, 55/16,
62/15, 67/14

ç.+dan 14/13

ç.+dandır 60/20

çoluk : Bu söz çocuk ile birlikte *çoluk*
çocuk ikilemesini oluşturur.

ç. 34/18

çök- : İnmek, konmak, batmak.

ç.-üb 67/17

çöl : Kumluk ve susuz ova.

ç.+dür 63/21

ç.+üñ 47/21

çöz- : Dügüm, bağ ve benzeri şeyleri
açmak, sökmek.

ç. 11/09

ç.-di 11/11, 18/17

ç.-diler 46/20, 67/03

ç.-er 7/02

ç.-üñ 67/01

çubuk : Uzun değnek, düz dal.

ç. 61/08

çü (Far.): Gibi.

ç. 5/08, 8/01, 14/13

çünkü (Far.): Sebep, neden ve niçin ifade
eder.

ç. 5/10, 5/19, 6/04, 7/14, 22/07,
29/09, 41/05

-D-

da : Kendinden önceki ve sonraki söz
veya söz öbeği ile bağ kurar.

d. 8/06, 17/12, 21/14, 23/21,
52/01, 52/02, 52/14, 54/08

dağ : Yeryüzünün yüksek kesimi.

d.+ında 16/01

d.+lar 49/11, 49/12, 57/16,
57/17, 58/01, 58/01, 58/02

d.+lardan 55/04

dağıl- : Saçılmak, birbirinden
uzaklaşmak.

d.-sun 70/11

dağla- : Dağlamak, yakmak.

d.-rsın 60/03

dağlı : Kızgın demir ile damgalanmış.

d.+yam 69/05

daha : Miktar veya zaman eklenmesini
ifade eder.

d. 10/18, 12/16, 16/07, 17/01,
18/20, 23/02, 24/11, 30/08,
30/20, 31/13, 41/02, 41/09,
53/13, 58/21, 63/15

dahı : Başka, gayrı, dahi, bile, hatta.

d. 4/07, 6/17, 6/19, 7/02, 7/16,
7/21, 8/05, 8/06, 9/12, 10/12,
11/15, 12/05, 12/13, 12/14,
15/17, 17/03, 17/09, 18/12,
19/02, 19/20, 21/03, 21/07,
21/16, 21/19, 22/15, 23/08,
23/03, 24/02, 29/15, 29/21,
30/09, 32/14, 33/12, 34/14,
39/15, 40/13, 43/06, 45/17,

45/21, 46/09, 46/10, 50/18,
53/10 60/10, 63/18, 66/17, 71/01
dāhil ol- : Girmek, bulunmak, yer
almak.

d.-dı 53/03

dā'im (Ar.): Devamlı, sürekli.

d. 26/08, 30/15

dā'imā (Ar.): Devamlı olarak, her
zaman.

d. 12/06, 20/07, 22/02, 29/11,
38/12

dal : Ağacın kolları.

d. 8/19

d.+ım 30/16

dal- : Aşağıya varmak, batmak, derin
düşünce içine girmek.

d.-ub 70/10

dāmen (Far.): Etek.

d.+de 3/15

dāne < **tane** (Far.): Adet, miktar.

d. 22/11, 30/08, 66/20

d.+si 69/14

dār (Ar.): İdama mahkum olanları
asmak için dikilen direk, darağacı.

d. 4/10

d.+a 37/03

d.+ı beḳā 2/07, 46/03

da'vā (Ar.): Hukuk yoluyla hakkını
aramak için mahkemeye başvurma.

d. 35/04, 58/04

da'vet (Ar.): Çağırma, çağrı.

d. 46/01

da'vet it- : Bir yerde bulunmayı teklif
etme.

d.-diler 4/01, 30/03

dāye (Far.): Çocuğa bakmakla görevli
kadın, dadı.

d. 56/12

d.+si 56/12

d.+yi 56/16

de : bk. da.

d. 8/01, 8/06, 9/16, 13/06,
17/15, 19/04, 22/09, 22/20,
25/06, 32/08, 34/06, 45/02,
52/08, 52/20, 66/19

de- : Söylemek, rivayet etmek.

d.-di 42/21

d.-dikde 6/13

d.-diñiz 40/12

d.-rlerdi 23/17

d.-rsin 4/06, 65/11, 65/12

d.-yerek 2/15, 23/10, 23/21

d.-yince 6/11, 11/01, 19/11,
21/15, 38/01, 60/05, 63/11,
69/07, 69/08

d.-yü 3/21, 11/01, 12/08, 12/17,

12/18, 13/19, 15/13, 16/16,

21/01, 22/20, 23/03, 25/21,

28/09, 28/10, 29/15, 31/14,

32/13, 32/17, 33/01, 34/05,

34/11, 35/05, 38/04, 41/04,

44/12, 45/11, 45/13, 45/14,

46/15, 48/12, 48/14, 51/12,

61/07, 63/15, 68/05

d.-yüb 5/18, 6/09, 7/17, 9/11,

10/04, 11/16, 12/11, 15/21,

16/13, 17/04, 17/15, 18/16,

18/19, 21/03, 22/15, 23/02,

- 25/19, 26/10, 27/19, 30/18,
30/21, 31/11, 31/15, 31/16,
32/07, 33/09, 33/13, 33/17,
34/01, 34/12, 34/17, 34/18,
35/11, 35/18, 35/21, 36/03,
37/14, 38/02, 39/04, 39/12,
40/09, 41/10, 42/17, 42/19,
43/01, 44/05, 44/07, 46/12,
48/01, 48/03, 49/13, 50/07,
50/17, 51/11, 52/21, 53/11,
53/15, 53/18, 54/07, 56/11,
56/16, 58/03, 58/05, 58/19,
59/01, 60/16, 60/18, 62/03,
62/17, 62/20, 65/02, 65/06,
65/13, 66/11, 69/09, 69/10,
70/16, 71/08
d.-r 60/03
- def eyle-** : Savma, savuşturma, öteye
itme.
d. 6/06, 8/02
- def id-** : Uzaklaştırma, men etme.
d.-eyim 8/04
- def it-** : bk. def id-
d.-mek 34/17
- def a** (Ar.): Kere, kez.
d. 8/06, 8/07, 9/20
- deg-** : Dokunmak, temas etmek.
d.-me 64/09
- degil** : Olumsuzluk edatı.
d. 33/05, 35/04, 46/21, 49/15,
58/04, 68/03
d.+dir 54/13, 56/21, 70/03
d.+im 37/01
- degnek** : İnce sopa, asa.
- d. 6/02
- del-** : Bir şeyin içine delik açmak.
d.-er 42/15
- deli** : Akıl ve bilinci yerinde olmayan,
mecnun, çılgın.
d. 55/09, 55/10
- deli eyle-** : Sinirlendirmek, çılgına
çevirmek.
d.-r 43/04
- delil** (Ar.): Kılavuz, rehber, yol
gösterici.
d.+im 54/05
- dem** (Far.): An, zaman, lahza.
d. 4/01, 4/09, 40/05, 49/20,
70/01
- dem-bu-dem** (Far.): Zaman zaman.
d. 30/04
- der'akab** (Far.+Ar.): Arkası sıra,
arkasından.
d. 6/05, 11/02, 11/18, 15/12,
36/05, 40/20, 41/08, 47/05,
60/11
- derd** (Far.): Keder, acı, gussa, tasa.
d.+den 62/01
d.+e 36/09, 62/11, 67/11
d.+i 29/10, 29/13, 29/14, 29/20
d.+im 24/03, 62/09
d.+ime 24/19, 55/01
d.+imiñ 44/13
d.-in 67/17
d.+ine 24/02, 24/04, 29/09,
29/18, 50/10, 55/06, 56/03,
57/14
d.+ini 57/08, 57/20

- d.+iñ 44/11, 44/13
d.+iñden 19/05
derd-mend (Far.): Dert sahibi, tasalı, kaygılı.
d.+iye 25/16
derece (Ar.): Yukarı çıkacak basamak.
d.+de 21/15
dergāh (Far.): Kapı, makam, tekke.
d.+da 26/08
d.+ı 42/01
derhāl (Far.+Ar.): Hemen, vakit kaybetmeksizin.
d. 8/12
dermān (Far.): Çare, önlem, tedbir.
d. 24/02, 24/19
d.+ındır 30/06
dermān id- : Çare olmak, önlem bulmak.
d.-elim 29/19
dertli < **derdli** (Far.): Dert ve kederi olan, müzmin.
d. 23/21, 24/06, 49/11, 67/17
dertli ol- : Derdi olan.
d.-dığını 24/06
derūn (Far.): Gönül, kalp, iç.
d.+ine 22/17
derūni (Far.): İçten, gönülden.
d. 2/04, 5/19
dervīş (Far.): Yoksul, fakir, ermiş kişi.
d.+ler 7/12
deryā (Far.): Deniz, bahr.
d. 26/06
d.+da 33/07
d.+sınıñ 32/20
d.+yı 4/10
- destān** (Far.): Hikaye, masal, sergüzeşt.
d. 24/15, 58/17
d.++ı 10/17
d.+a 24/21
d.+e 25/07
destāne (Far.): Destan gibi olan.
d. 25/08
destūr (Far.): İzin, müsaade.
d. 51/05
destūr vir- : İzin, müsaade vermek.
d.-di 21/19
dev (Far.): Şeytan, cin, ifrit.
d. 16/16
devā ol- : Çare olmak.
d. -am 57/14
devāt (Ar.): Divit takımı.
d. 20/12
devşir- : Toplamak, cem etmek, bir araya getirmek.
d. 60/07
devlet (Ar.): Mutluluk, baht, makam, saltanat.
d. 27/17
devletlü < **devletli** (Ar.): Dünyada ve ahirette bahtı ve saadeti açık olan.
d. 3/10, 9/19, 10/19, 44/11, 71/04
d.+ler 23/10
devr < **devir** (Ar.): Dönme, dolaşma, zamanın parçalarından biri.
d. 61/19
d.+i devrānı 7/11, 27/12, 27/18, 42/09, 47/20
devr it- : Dönmek, dolaşmak.

d.-miş 61/21
devrân (Ar.): Dönüp dolaşma, felek,
 talih.

d. 4/17, 14/20, 38/12, 61/19
 d.+ı 27/11, 27/12, 27/18, 42/09,
 47/20

devril- : Yıkılmak, düşürülmek.

d.-miş 50/20

di- : bk. de-

d.-di 2/14, 4/21, 5/03, 8/02,
 8/04, 8/08, 8/11, 9/20, 10/02,
 11/10, 11/17, 12/02, 12/02,
 12/09, 12/11, 12/16, 14/02,
 14/02, 14/11, 15/18, 15/20,
 16/05, 16/05, 16/17, 16/17,
 16/18, 16/20, 17/17, 17/18,
 19/13, 19/17, 20/15, 21/09,
 22/05, 22/06, 28/13, 28/14,
 28/17, 29/17, 29/19, 35/08,
 35/13, 36/03, 37/21, 37/21,
 39/06, 39/07, 39/08, 39/10,
 40/15, 41/07, 44/10, 44/13,
 44/14, 45/09, 45/17, 46/03,
 46/03, 46/06, 47/02, 53/06,
 53/08, 53/10, 53/13, 53/15,
 54/13, 56/20, 57/01, 57/02,
 58/04, 59/01, 60/07, 60/08,
 60/08, 60/11, 60721, 61/02,
 61/09, 61/09, 61/10, 61/12,
 61/14, 61/14, 62/05, 63/17,
 66/14, 66/19, 67/02, 69/12,
 70/12, 71/03, 71/05, 71/06,
 71/08

d.-dikde 3/14, 4/18, 7/07, 7/15,
 7/20, 8/03, 8/10, 9/05, 11/15,
 13/16, 14/10, 15/09, 16/08,
 16/09, 17/12, 29/19, 34/07,
 40/19

d.-diki 6/06, 6/20, 8/06, 12/10,
 13/20, 14/09, 15/17, 16/21,
 17/12, 17/13, 19/03, 19/15,
 19/17, 21/06, 22/06, 28/15,
 32/15, 35/15, 36/01, 41/01,
 44/06, 46/03, 53/05, 60/06

d.-dikleri 3/16, 5/02

d.-diler 3/08, 3/10, 22/18, 24/04,
 24/05, 28/08, 28/19, 29/01,
 29/02, 29/12, 29/19, 30/01,
 30/04, 31/13, 32/10, 34/09,
 41/02, 41/05, 44/19, 45/18,
 45/19, 45/19, 45/20, 46/06,
 46/07, 46/09, 54/12, 60/19,
 60721, 61/03, 70/13

d.-dilerki 22/12

d.-dim 8/02, 45/06

d.-digi 32/14, 36/04

d.-dükde 2/06

d.-medi 24/03

d.-mesem 58/08, 58/07, 58/16

d.-mesünler 53/21

d. -r 12/04, 38/15

d.-rdi 22/07

d.-rken 51/16

d.-rler 3/18, 20/03, 20/06,
 21/21, 22/11, 22/13, 23/05,
 23/15, 27/02, 28/04, 57/07

d.-rlerki 4/14

- d.-rsin 9/21, 65/18, 65/19,
66/01, 66/07, 66/10
d.-se 66/10
d.-seler 64/16
d.-sem 58/07, 58/08, 58/16
d.-yecek 60/13
d.-yecekler 16/07
d.-yerek 8/08, 30/06, 35/09,
41/07, 64/01, 64/04, 70/02
d.-yerem 36/18
d.-yince 13/02, 34/04
d.-yor 40/08
d.-yü 6/15, 28/05
d.-yüb 28/18, 37/14
- dīde** (Far.): Göz, göz bebeği.
d.+lerim 49/18
- dīl [1]** (Far.): Gönül, kalp.
d.+den 2/04, 5/19
- dīl [2]**: Konuşmaya yarayan organ, söz,
lugat.
d.+den 24/15, 24/15, 25/08,
43/03, 51/05, 59/07
d.+e 25/08, 43/03
d.+i 52/13
d.+inden 26/15, 26/15, 26/21,
35/01, 36/15
d.+iñ 52/16
d.+lere 43/16, 48/18, 58/17,
59/07
d.+leri 59/12
- dīlber** (Far.): Gönüller alan, mahbube,
maşuka.
d. 36/09, 43/03
- dīlbirlik** : Aynı dili konuşmak.
- d.+de 43/09
- dīl-dār** (Far.): Gönül alan, sevgili.
d.+e 5/13
- dīle-** : İstemek, arzu etmek.
d. 41/15
d.-dim 40/07
d.-miş 4/10
d.-rem 6/20
d.-rim 52/16, 69/17
- dīlek** : Arzu, temenni.
d.+ler 51/09
- dīn** (Ar.): Allah'a ibadet etme
konusunda her milletin tuttuğu yol.
d.+e 66/06
- dīñle-** : İştirmek üzere kulak vermek.
d.-yelim 31/14
d.-sin 9/03
- dir-** < **der-** : Toplamak, bir araya
getirmek.
d.-megi 43/12
- dīrek** : Düz ve uzun ağaç.
d. 47/13
- diş** : Ağızda çiğnemeye ve kesmeye
yarayan kemik taneleri.
d.+leri 30/15, 63/05
- dişli** : Dişi olan.
d.+dir 59/16
- divān** (Ar.): Büyük meclis.
d. 11/19, 61/01
d.+ı maşerde 52/17
- divān eyle-** : Meclis kurmak.
d.-di 45/21
- divān id-** : Meclis kurmak için
toplanmak.

- d.-üb 6/07, 7/21
- divān tur-** : Verilecek emirleri almak için ayakta elleri kavuşturup durmak.
- d.-dum 27/14
- d.-ur 53/18
- diyār** (Ar.): Ülke, memleket.
- d. 14/20, 54/21, 59/04
- d.+a 20/04, 37/09, 47/19, 51/01, 51/02, 51/04, 51/06, 51/08, 51/10, 52/05, 52/11, 52/17
- d.+da 50/04
- d.+dan 26/03, 26/05, 26/09, 69/02
- d.+ı 59/09
- d.+ı hūsānda 2/03
- d.+ı aḫara 29/05
- diyebil-** : Söyleyecek güce sahip olmak.
- d.-ürem 52/19
- diz** : Bacak ile baldır kemiklerinin birleştikleri yer.
- d.+i 39/17, 65/08
- d.+imiñ 65/11
- dolandır-** : Çevirmek, sarmak, etrafını almak.
- d.-ırsın 51/01
- dolaş-** : Dönmek, devretmek, gezmek.
- d. 39/05
- d.-ayım 33/17
- d.-dım 62/08
- d.-dık 22/01
- d.-ur 48/03
- dost** (Far.): Yakın arkadaş, muhib, yar.
- d. 62/11, 62/15
- d.+a 25/18
- d.+dan 58/17
- d.+um 40/04
- dög-** : Vurmak, çarpmak.
- d.-ersin 35/09
- dök-** : Boşaltmak, akıtmak.
- d.-di 21/04
- d.-em 48/06
- d.-er 42/16
- d.-üb 69/14
- dökil** : bk. dökül-.
- d.-ür 58/09
- dökül-** : Akmak, kap veya bir yerden çıkmak.
- d.-müş 51/05
- dön-** : Avdet etmek, geriye yönelmek.
- d.-di 51/02, 51/07, 66/03
- d.-esin 57/17
- d.-miş 18/02
- d.-müş 58/13
- dört** : Üçten sonra gelen sayı.
- d. 3/02, 13/04, 21/16, 31/10, 31/21, 60/15, 65/03
- döşe-** : Yaymak, açmak.
- d.-sünler 12/10
- döşen-** : Yayılmak, tefriş olunmak.
- d.- sün 14/02
- d.-üb 14/03
- du‘ā** (Ar.): Allah’a yakarma ve yalvarma.
- d.+m 20/17
- d.+sı 21/04
- d.+sın 21/02
- d.+sını 6/21
- du‘ā eyle-**: Allah’a yalvarma.

- d.-di 46/08
- du‘ā id-** : bk. du‘ā eyle-.
- d.-eli 33/05
- d.-elim 14/01
- d.-iñ 31/03
- d.-üb 13/20, 21/04
- du‘ā it-** : bk. du‘ā eyle-.
- d.-dikten 33/16
- dudak** : Ağzın üst ve alt kenarı.
- d.+ından+(dudağından) 58/10
- duman** : Ateşten kalkan siyah hava, duhan.
- d. 67/17
- d.+ı 33/02, 47/14
- d.+iñ 47/13
- dur-** : Hareket etmemek, kımıldamamak.
- d.-ana 66/03
- d.-dı 60/18
- d.-ma 19/12
- d.-mayan 5/08
- d.-muşam 31/04
- d.-sun 34/02
- d.-ub 57/02
- d.-un 65/12
- d.-urlar 33/19, 35/02
- d.-ursun 69/16
- du‘uş-** : Alevlenmek, parlamak.
- d.-ub 48/19
- duy-** : İşitmek, hissetmek.
- d.-ar 9/02
- d.-arlar 64/06, 67/08
- d.-arsa 56/14
- d.-dılar 11/14
- d.-dum 3/12
- d.-sunlar 64/09
- d.-ub 21/01
- d.-unca 10/15
- d.-ur 13/05
- dügme** : Elbiseyi kavuşturmaya yarayan yassı ve yuvarlak madde.
- d.+lerin 7/02
- dügün** : Şenlik.
- d. 3/14, 5/01, 5/03, 6/15, 11/10, 19/13, 19/13, 29/03, 40/15, 46/13, 60/04
- d.+e 5/02
- dügün id-** : Şenlik yapmak.
- d.-elim 5/03
- d.-emem 13/20
- d.-eyim 13/19
- d.-üb 71/11
- dünyā** (Ar.): Alem, kainat.
- d. 10/19, 18/12, 23/01, 26/14, 53/09, 56/14, 60/15
- d.+da 46/03, 52/16, 70/07
- d.+dan 70/14
- d.+ya 20/07, 21/08, 21/15, 23/06, 38/12
- d.+yı 70/07
- dür-** : Bir şeyi katlamak.
- d.-diñ 26/07
- dürlü < türlü** : Çeşit,nev.
- d. 6/16, 6/16, 11/03, 19/14, 26/03
- dürr** (Ar.): İnci.
- d. 30/15
- düş** : Hayal, rüya.

- d.+ümde 31/06, 58/08
d.+ümden 8/18
- düş-** : Yukarıdan aşağıya birden bire inmek, atlamak.
d.-di 11/12, 34/15, 35/12, 48/14, 49/14, 50/11, 50/20, 66/15, 68/21, 69/09
d.-diler 7/18, 31/16, 66/18
d.-dük 48/18
d.-düm 25/07, 25/09, 32/20, 43/09, 48/19, 62/08, 62/11
d.-dünse 36/19
d.-e 47/14
d.-er 10/16, 24/17, 59/07
d.-erim 63/20
d.-müşem 12/21, 55/06, 56/03
d.-üb 13/17, 46/11, 53/12
d.-ürdiñ 47/18
d.-tüm 24/21
- düşmān** (Far.): Düşman, yağı.
d. 66/07
d.+a 66/04
d.+ım 40/03
d.+ıñ 69/11
d.+ların 64/21
- düşün-** : Bir konuyu anlamak için incelemek, irdelemek.
d.-üb 14/03
d.-sin 14/02
- düşür-** : Aşağıya bırakmak, indirmek.
d.-dün 36/09
- düz** : Devrik ve kıvrık olmayan.
d.+e 68/20
- E-
- ebrū** (Far.): Kaş.
e.+ları 59/15
- ed- < et-** : Yapma, etme.
e.-meli 2/11
- edā** (Ar.): Tarz, üslup.
e. 17/17, 53/14
- efendi < afēndis < authentēs** (Yun.):
Sahip, malik.
e.+m 11/06, 11/08, 19/10, 30/04, 36/19, 38/09, 38/12, 38/14, 38/15, 38/18, 38/21, 39/03, 39/05, 40/11, 41/21, 43/07, 43/13, 43/19, 44/06, 48/09, 60/19, 61/02, 64/10, 69/09, 44/04
e.+me 40/12
e.+mi 24/16
e.+nin 1/06
- efgān** (Far.): Feryatlar, figanlar.
e. 38/14
e.+ımdan 5/07
- efkār** (Ar.): Sıkıntı, üzüntü, kaygı.
e.+a 59/09
- efsāne** (Far.): Masal, dilden dile dolaşan hikaye.
e. 3/06, 3/13
- eger** : Eğer, şayet, şart edatı.
e. 3/17, 8/21, 9/08, 10/17, 15/02, 19/19, 29/20, 34/17, 37/06, 56/14
- egin** : Sırt, arka.
e.+ime+(egnime) 47/16

eglen- : Zevk, sefa etmek, durmak, alay etmek.

- e.-me 4/05, 4/06
- e.-miş 51/13
- e.-üb 29/21, 30/05
- e.-ür 24/10

ehl (Ar.): Sahip, malik, becerikli, bir yerde oturan.

- e.+i kâmil 33/02, 33/04, 33/06, 33/08

ekserî (Ar.): En ziyade, çoklukla.

- e.+ñiz 25/17

el : İnsanın tutma, işleme organı.

- e. 9/05, 27/14, 33/05, 51/09
- e.+den 66/09
- e.+im 9/08
- e.+imden 42/10, 48/10,49/20, 49/21, 61/21, 67/14
- e.+imi 37/12, 37/13
- e.+in 69/17
- e.+inde 20/11, 20/12
- e.+inden 5/21, 13/16, 14/20, 26/20, 30/19, 31/12, 32/08, 50/18, 51/12, 58/20, 62/04, 62/18, 69/05
- e.+ine 7/08, 11/13, 13/02, 16/13, 18/08, 18/08, 21/03, 25/03, 30/09, 30/21, 31/16, 35/06, 35/10, 49/16, 50/20, 59/01, 61/06, 62/05, 63/01, 64/04, 65/09, 65/16, 67/03, 69/14
- e.+iñ 35/16
- e.+ler 49/09, 57/05

e.+leri 36/21

e.+leriyle 11/16

elâ (Ar.): Açık mavi, açık gök rengi.

- e. 36/10, 36/16, 37/07, 62/14, 69/20

elbet (Ar.): Mutlaka, kuşkusuz, şüphesiz.

e. 5/12, 5/14

e.+de 23/09

elem çek- : Sıkıntı, ıstırap çekmek.

e.-ersin 44/11

e.-me 17/13, 18/06

e.-mem 4/09

el eyle- : Yabancı gibi görmek.

e.-r 43/03

elli : Beş tane on, sayı.

e. 29/06, 35/06, 53/17

elma < **alma** : Çiçekleri pembe ve beyaz olan ağacın meyvesi.

e. 21/05

e.+ları 21/06, 21/09

e.+niñ 21/06, 21/13

elvân (Ar.): Rengarenk, alacalı.

e. 47/15, 47/15, 51/06

em- : Nefes ile çekip cezbetmek.

e.-mesem 58/10

e.-sem 58/10

emânet (Ar.): Güven, sadakat.

e.+dir 31/19, 31/21, 32/02, 32/04, 32/06

e.+im 48/07

emânet it-: Birine güvenerek bir şeyi bırakma.

e.-di 52/08, 52/20

- emel** (Ar.): Arzu, istek.
e.+iñiz 15/01
- emr** (Ar.): Buyurma, buyruk.
e. 7/21, 9/16, 12/11
e.+i 2/13, 8/09, 12/21, 28/09,
28/14, 28/20, 40/14, 45/07,
46/05
e.+inden 34/10
e.+iyle 71/07
e.+i şāhāniñ 8/09
- emr buyur-** : Buyurmak, ferman.
e. 3/21
- emr eyle-** : bk. emr buyur-.
e.-di 6/08, 7/17, 11/01, 12/08,
15/10, 15/13
- emr it-** : bk. emr buyur-.
e.-di 54/10, 61/07
- emmi** (Ar.): Amca, yaşlıca ve olgun kimse.
e. 46/02
- endām** (Far.): Boyun düzgün olması, biçim.
e. 10/05
- engel** (Far.): Mani, rakip.
e. 42/06
- envār** (Ar.): Nurlar.
e.+ım 56/06
- er-** : Ulaşmak, elde etmek.
e.-dim 27/14
e.-mişdir 27/03
- eri-** : Donmuş halinden sıvı hale geçmek.
e.-sin 31/18
- erkek** : Doğurtma kudretine sahip olma.
e. 45/02
- erkeklik** : Buluğ çağına erme, yiğitlik.
e. 67/12
- ertesı** : Bir sonraki.
e. 53/01
- es-** : “yel” hareket etmek.
e.-eyim 9/10
- eşer** (Ar.): Alamet, nişan,
e. 61/16
e.+i 22/09
- eskin** : Güçlü, şiddetli.
e. 50/18
- esvāb** (Ar.): Giyecekler.
e. 61/02
e.+ı 10/06, 10/08, 12/02
e.+ını 10/12, 10/13, 10/20,
11/13
e.+larını 11/21
- eş** : Birbirinin aynı olan veya birbirine çok benzeyen, hayat arkadaşı.
e.+inden 25/13
- eşyā** (Ar.): Mefruşat ve benzeri ev levazımı.
e.+ları 47/02
- etmek** : Ekmek.
e. 8/19, 16/02
- etrāf** (Ar.): Taraflar, yanlar.
e. 41/08
e.+da 22/08
e.+ı 58/01
e.+ını 33/17
- ev** : Yer, hane, beyt.
e.+e 10/12
e.+lerine 28/11

evā' il (Ar.): Evveller, ilk zamanlar.

e.+de 2/03

evet : Onaylama sözü.

e. 61/12

evlād (Ar.): Çoluk, çocuk.

e. 20/07, 20/10, 21/01, 21/02

e.+ım 2/08, 4/18, 10/16, 22/04,
53/13

e.+ı 20/07

e.+ımı 6/13

e.+ısın 37/20

e.+larımızı 12/01

e.+larıyla 15/11

evlendir-: Ev bark sahibi etmek.

e.-eyim 22/04

evliyā (Ar.): Veliler, keramet sahibi kimseler.

e.+lar 51/04

evvel (Ar.): Birinci, ilk.

e. 5/09, 15/07

e.+ice 53/01

evvelā (Ar.): Birinci olarak, her şeyden evvel.

e. 2/11

ey : Seslenme, ünlem.

e. 2/04, 2/06, 2/09, 3/15, 3/19,
4/13, 4/15, 4/19, 5/08, 6/12,
10/06, 10/16, 10/19, 11/08,
11/20, 19/03, 30/04, 44/15,
45/08, 60/14, 62/02

eyilik < **iyilik**: İyi olma durumu, sahih.

e. 36/13, 62/10, 67/12

e.+ler 36/12

eyle- : Kılmak, yapmak, gerçekleştirmek.

e. 6/06, 7/20, 8/19, 9/20, 10/01,

11/21, 53/15, 57/08, 67/06,

67/12, 67/18, 68/03, 68/03,

68/09, 68/11, 68/14, 68/15,

68/21, 69/06, 69/10, 71/07,

36/13, 42/01

e.-di 4/03, 7/21, 9/16, 13/20,

28/07, 28/10, 38/03, 45/12,

45/16, 60/16

e.-dikdi 15/07

e.-diler 3/05, 12/15, 38/04,

38/06, 46/19

e.-dim 38/14

e.-din 8/16

e.-diñ 15/07

e.-me 9/03, 41/21

e.-r 4/10, 9/02, 65/15

e.-rim 61/18

e.-rsen 6/06

e.-ye 67/12

e.-yin 10/08

e.-yüb 16/04

eyt- : Söylemek, anlatmak.

e.-di 2/06, 2/08, 3/12, 3/15,

3/19, 4/19, 6/08, 6/09, 6/11,

6/12, 8/02, 8/03, 9/19, 9/20,

10/01, 10/06, 10/16, 10/19,

11/20, 16/08, 16/18, 17/17,

17/18, 19/11, 20/15, 22/03,

29/18, 31/14, 32/12, 37/17,

39/08, 40/11, 41/04, 41/05,

44/14, 45/08, 45/14, 53/07,

- 53/08, 53/10, 60/14, 60/17,
61/10, 63/20, 63/21, 65/04,
70/11
e.-diki 46/02
e.-diler 32/12, 41/04
e.-dim 11/20
e.-diñde 4/20
- eyü** < **eyi** < **iyi**: İstenilen, beğenilen.
e. 35/20
- eyvāh** : Yazık.
e. 23/21, 42/19
e.+lar 11/16
- eyyām** (Ar.): Yevmler, günler.
e.+ında 24/21
- ez-** : Üstüne basarak sıkıştırmak, yassı hale getirmek.
e.-erler 31/20
- ezā** (Ar.): Eziyet, cefa, cevr.
e. 5/02
- F-
- faķīr** (Ar.): Yoksul, parasız.
f. 9/18
- farz** (Ar.): Yapılması zorunlu olan ibadet.
f. 64/15
- fātiha** (Ar.): Giriş, başlangıç.
f. 16/20, 17/04
- fedā id-** : Gözden çıkarmak.
f.-eyim 51/20
- fedā it-** : bk. fedā id-.
f.-dim 55/06
- fedā kı1-** : bk. fedā id-.
f.-uram 52/10
- felek** (Ar.): Gökyüzü, baht, kader.
f. 4/10, 5/07, 14/20
f.+de 69/18
f.+e 49/08
- fenā** (Ar.): Kötü, iyi olmayan.
f.+ya 11/18, 29/01
- ferāgat eyle-** : Hakkından vazgeçmek, el çekmek.
f. 4/16
f.-din 5/11
- ferhād**: Ferhat ve Şirin adıyla bilinen eski halk hikayesi kahramanı.
f. 58/15
- fermān** (Far.) : Emir, buyruk.
f. 3/10, 8/01, 12/02, 13/19,
24/18, 46/03, 46/07
f.+ı 47/20
f.+ıñ 6/14
- fermān buyur-** : Emir buyurmak.
f. 44/12
- fermān eyle-**: bk. fermān buyur-.
f.-di 9/18
- feryād** (Far.): Haykırma, çığlık.
f. 11/17, 24/11, 25/01
f.+a 30/05
f.+ı 61/18
- feryād id-** : Bağırp, çağırmaq, ağlayıp sızlamak.
f.-üb 42/12
- fırşat** (Ar.): Uygun zaman, elverişli durum.
f.+dır 63/17
- fiğān** (Far.): İnlleme, feryat.
f. 65/15

- f.+dır 49/18, 50/04
f.+ı 11/04
fiġān id- : Baġırarak aġlamak, inlemek.
f.-er 25/13
f.-erek 11/17, 25/01
filān (Ar.): Adı anılmak istenmeyen, vesaire.
f. 22/13
fi'l-ḥāl : Bu esnada, hemen, Şimdi.
f. 6/19
firāk (Ar.): Ayrılık, hicran.
f.+ıyla 59/09, 66/06
firār (Ar.): Kaçma, savuŐma.
f.+a 29/06
f.+da 66/07
firār id- : Kaçmak.
f.-üb 34/04
firār it- : bk. firār id-
f.-diler 29/08
fırkat (Ar.): Ayrılık, ayrılıŐ.
f. 5/13
f.+i canānımdan 5/07
fülān (Ar.): bk. filān.
f. 34/07
- G-
- ġāfil** (Ar.): Gaflette bulunan, ihmal eden.
ġ.+de 16/12
ġaflet (Ar.): Dalgınlık, boş bulunma.
ġ. 65/07
ġ.+den 49/03
ġā'ib < ġayb (Ar.): Yok olan, kayıp.
ġ.+da 60/20
- ġ.+den 21/05
ġā'ib id- : Kaybetmek.
ġ.-eriz 63/21
ġā'ib ol- : Kaybolmak.
ġ.-dı 17/15, 21/11
ġā'ibana : Görmeyerek, gizliden.
ġ. 23/12
ġālib ol- : Yenmek, üstün gelmek.
ġ.-ur 28/21, 29/01
ġam (Ar.): Keder, tasa, kaygı.
ġ. 49/09, 49/10, 57/04, 57/05
ġ.+ı 27/11, 30/05
ġ.+ımdan 32/05
ġarīb (Ar.): Yabancı, kimsesiz, tuhaf.
ġ. 24/14, 24/17, 25/05, 25/15, 42/03
ġarra : Yas alameti olarak siyahlar giymek.
ġ.+yım 49/09
ġavġa < kavġa (Far.): Gürültü, patırtı, tartışma.
ġ.+ya 45/04
ġavġa it- : Birbiriyle atıŐmak, dövüŐmek.
ġ.-meden 39/11
ġāyet (Ar.): Son, nihayet, son derece.
ġ. 3/19, 12/06, 22/13
ġ.+le 3/18
ġayr (Ar.): Özge, başka, gayrı.
ġ. 38/04
ġ.+ı 18/08, 18/10, 31/14, 42/04, 47/16, 48/18, 62/02, 62/19, 68/18
ġ.+u 48/13

ğayret eyle- : Çabalamak.

ğ.-di 11/03

ğayri (Ar.): Başkasıyla ilgili, başkasına özgü.

ğ.+ye 11/09

ğazab (Ar.): Öfke, hiddet, kızma.

ğ. 9/18

ğ.+a 4/16, 7/20

geç- : Bir yerden başka yere gitmek, yer değiştirmek.

g.-di 11/05, 51/19, 51/20, 61/06, 63/18

g.-dim 26/04, 32/05

g.-diñ 7/06, 26/06, 63/07

g.-diyse 26/05

g.-e 2/08

g.-eli 52/07

g.-en 44/20

g.-eniñ 69/16

g.-erüm 32/06

g.-erler 25/11, 25/12

g.-ersinüz 25/05

g.-eyim 53/20

g.-iyor 25/02

g.-mem 26/05

g.-mişem 26/20

g.-mişiz 57/19

geçir- : Geçme işini yaptırmak.

g.-ir 28/14

geçür- : bk. geçir-.

g.-diler 70/17

g.-diñ 50/14

gel- : Öne doğru çıkmak, ulaşmak.

g. 2/09, 4/15, 15/01, 16/17, 17/18, 17/19, 22/04, 42/07, 42/13, 53/15, 55/10, 57/08, 63/20, 65/04, 65/18, 68/11

g.-di 7/18, 7/20, 8/05, 8/09, 9/16, 11/18, 12/14, 15/11, 15/16,

16/08, 21/12, 21/15, 22/17, 26/11, 28/01, 33/14, 34/17,

34/18, 35/07, 35/14, 35/19, 36/05, 39/07, 39/10, 39/16,

39/17, 43/01, 45/15, 45/19, 47/08, 47/09, 48/02, 48/08,

53/05, 56/16, 61/07, 62/18, 63/10, 65/11, 69/08, 69/18

g.-dik 29/18

g.-dikde 21/17

g.-diki 34/06

g.-dikleri 45/11

g.-diklerini 40/17

g.-diler 17/09, 28/12, 28/19, 29/15, 34/07, 39/11, 60/13

g.-dim 17/01, 26/14, 38/12, 39/03, 43/09, 44/21, 54/01, 63/04

g.-diñ 12/17, 16/07, 20/14, 26/08, 26/09, 37/09, 39/12,

41/05, 67/06

g.-diñiz 14/14, 38/02, 38/02

g.-digi 27/20, 71/03

g.-digim 54/21

g.-digimde 16/19

g.-digine 16/15

g.-e 31/02, 31/02, 31/03, 31/03,
31/05, 31/05, 31/08, 31/08,
31/10, 31/10
g.-ecek 31/07
g.-eceklerdir 45/06
g.-ecekleri 45/10
g.-elim 6/04, 6/15, 12/03, 12/12,
14/04, 23/04, 23/07, 23/14,
28/01, 29/08, 34/02
g.-en 5/21, 31/04, 37/13, 39/07,
69/16
g.-enlere 65/19
g.-eyim 16/20
g.-ince 17/20, 26/06, 34/15
g.-ir 14/19, 25/21, 29/21
g.-irim 27/05
g.-iyor 34/07, 39/06, 39/10
g.-iyorlar 15/17
g.-medi 48/10
g.-medik 45/18
g.-medikte 37/16
g.-medigi 18/20
g.-mekde 3/04, 21/18
g.-memiştir 4/18
g.-mesün 5/03
g.-meyüb 20/07
g.-mez 17/02, 50/08, 56/06,
61/18
g.-miş 12/07, 15/13, 23/07,
34/16, 34/21, 39/08, 54/09,
60/20
g.-mişem 54/12, 59/03
g.-üb 4/01, 4/12, 4/13, 6/02,
6/05, 6/11, 10/04, 10/13, 10/15,

12/05, 12/16, 14/05, 14/06,
17/10, 17/13, 17/14, 17/17,
18/13, 19/02, 20/13, 21/02,
22/12, 22/19, 26/12, 29/04,
30/02, 32/09, 34/08, 34/09,
34/15, 37/17, 40/20, 41/03,
41/09, 44/08, 44/17, 46/14,
47/01, 65/06, 65/07, 65/12,
66/13, 70/20
g.-üp 45/01
g.-ür 18/19, 21/08, 23/03, 25/11,
30/12, 30/13, 30/15, 30/17,
32/01, 32/03, 34/11, 48/17,
50/08, 51/09
g.-ürdi 46/17
g.-ürem 55/12
g.-ürse 51/15
g.-ürsin 26/03, 26/05, 54/16,
54/18, 69/02
g.-sün 11/17, 12/15, 32/21,
33/02, 33/04, 33/06, 33/08,
35/13, 54/11, 56/15, 60/21,
61/07
g.-sünler 60/10

gelebil- : Gelme imkanı bulunmak.

g.-ür 36/02

gelin : Evlenmeye hazırlanmış kız.

g. 6/18, 47/14

g.+ler 53/17

genc : genç Taze, yaşlı olmayan.

g. 69/ 18, 70/06

genc kara bağı : Yer adı.

g. 20/03

g.+na 45/12

- g.+nda 29/13, 37/21, 61/10
g.+nın 23/13
- ger** : bk. eger.
g. 40/08
- gerçek** : Doğru, sahih.
g.+den 9/04
- gerdān** (Far.): Genellikle boyun.
g.+a 39/02
g.+da 62/12
g.+dan 58/12
g.+dır 40/06
g.+ımda 56/06
g.+ından 42/03
- gerdek** (Far.): Zifaf gecesi gelinle güveyinin kapandıkları oda.
g. 8/10, 19/19
g.+e 8/11
- gerek** : Lazım, yarar.
g.+i 21/18
- getür-** < **getir-** : Sevk ve nakletmek.
g. 69/21
g. 12/08
g.-di 11/06, 36/07, 53/12, 63/12
g.-dikden 29/16
g.-diklerini 4/01
g.-diler 12/09, 12/17, 30/08, 45/15, 70/21
g.-düm 37/19
g.-esiz 17/07
g.-üb 6/01, 16/01, 19/01, 30/03, 46/17, 61/01, 61/02
g.-ünce 4/12
g.-ün 13/18, 36/06
g.-ürler 22/08
- g.-seler 3/20
- getürt-** : Getirme işini yaptırtmak.
g. -di 15/10
- gevher** (Far.): Cevher, elmas.
g.+im 44/03
- geylān** : Yer adı.
g. 23/15, 44/15, 44/20
- gez-** : Yürümek, dolaşmak.
g. 36/12, 36/13, 36/19, 37/04
g.-dik 22/01
g.-diler 17/08
g.-dim 61/10
g.-din 61/09
g.-en 19/10
g.-erdi 48/03
g.-erdim 48/18
g.-erim 18/05
g.-erken 44/20
g.-erlerdi 22/03
g.-ersin 17/17
g.-mişem 27/17
- gibi** : Benzerlik edatı.
g. 5/10, 7/10, 8/16, 9/10, 15/07, 18/05, 21/16, 21/18, 22/01, 22/07, 32/14, 32/20, 36/04, 36/15, 37/18, 42/09, 42/18, 43/15, 43/16, 49/12, 50/10, 61/16, 61/17, 66/13, 67/14, 67/17, 69/14, 71/03
- gice** < **gece** : Akşam güneşin batımından gün ağarınca kadar geçen süre.
g. 11/04, 19/04, 19/05, 22/10, 27/14, 30/16, 31/05, 34/03, 38/17, 39/09, 42/09, 44/15,

- 47/02,52/02, 53/06, 58/08,
59/19, 71/10
g.+de 19/19
g.+den 33/14
g.+ye 29/07
- gicelik** : Bir geceye mahsus.
g. 52/11, 52/20
- gidil-** : Gitmek.
g.-ür 45/13
- gīlān** : bk. geylān
g. 33/18, 34/04
- gine** < **yine** Yeniden, tekrar.
g. 68/21
- gir-** : İçeri varmak, sokulmak.
g.-di 16/06
g.-diler 16/06, 34/19
g.-dim 51/07
g.-me 6/09
g.-mesün 42/06
g.-meyiz 65/21
g.-üb 21/13, 36/01
- giritār ol-** : Yakalanmak, tutulmak.
g.-muş 18/01
- giryān** (Far.): Ağlayıcı, ağlayan.
g. 49/18
- git-** : Yürüyerek uzaklaşmak.
g. 18/13, 18/13, 36/12, 36/12,
36/13, 36/13, 36/19, 36/19,
37/04, 37/04, 37/10, 37/10,
41/15, 53/08, 64/07
g.-di 10/13, 12/03, 17/05, 19/01,
22/16, 24/21, 25/07, 32/08,
33/10, 35/16, 35/18, 37/18,
40/01, 40/18, 46/19, 47/04,
- 47/06, 50/15, 51/01, 51/02,
51/04, 51/06, 51/08, 51/10,
51/12, 52/01, 52/02, 52/05,
52/08, 52/11, 52/14, 52/17,
52/20, 56/12, 60/06, 65/16,
66/16
g.-digi 52/19
g.-dikçe 3/05
g.-dikden 10/19
g.-diler 12/02, 34/13, 39/14,
47/03, 63/20, 65/03, 66/17,
70/19
g.-dim 44/21
g.-diñiz 43/19
g.-ecekler 15/18
g.-ecegi 48/15
g.-ecegiz 34/10
g.-elim 45/19, 45/20, 64/19
g.-em 26/09, 66/07
g.-en 25/10
g.-er 25/20, 40/19, 48/17
g.-erdi 48/15
g.-erem 10/21
g.-erim 54/01, 54/02
g.-erken 17/16, 21/10, 45/13,
49/14, 50/07, 50/19, 53/16,
64/01
g.-e ĩur-sun 29/08
g.-eyim 34/01, 34/16, 40/12
g.-iñ 40/18
g.-üb 3/04, 3/11, 3/21, 5/20,
6/14, 16/20, 20/11, 21/17, 29/14,
35/04, 37/15
g.-mek 41/05

- g.-mege 34/02
g.-mez 26/17, 47/14
g.-mezem 64/10, 64/16, 65/01
g.-mezler 34/17
g.-miş 33/02
g.-mişdi 16/16
g.-mişdir 16/05
g.-mişler 45/04
g.-mıyor 27/08, 30/14
g.-üb+(gidüb) 6/06
g.-se 64/21
g.-sem 24/19
g.-ti 11/14
- giy-**: Üzerine almak, kuşanmak.
g. 61/02
g.-diler 41/03
g.-diñiz 14/13
g.-em 47/16, 48/06, 54/06
g.-eyim 10/12
g.-mek 10/14
g.-miş 40/01
g.-üb 10/20, 11/13, 11/21, 12/02
- giydir-**: Elbisesini bedenine geçirmek.
g.-di 46/10
- gizli**: Saklanmış, saklı.
g. 52/08
- ğonca** (Far.): Açılmamış gül.
ğ. 43/12, 48/11, 62/15, 70/04
ğ.+da 24/11
- göç**: Bir yerden bir yere gitme, sefer.
g. 54/14
g.+ünde 62/13
- göç-**: Bir yerden başka yere gitmek, yurt değiştirmek.
- g.-elim 55/03
- göç eyle-**: bk. göç-.
- g.-miş 48/20
- gögüs**: İnsan vücudunun önden gerdanıyla bel arasındaki kısım, sine.
g.+iniñ+(gögsiniñ) 43/21
g.+in+(gögsin) 7/05, 31/19
- gök**: Gökyüzü, sema.
g. 32/15
g.+de 51/10
g.+lere 5/12
- gökyüzü**: bk. gök.
g.+nde 25/05, 25/08, 32/10,32/16
- gömlek**: Elbisenin altında giyilen ve vücudun yukarı kısmını örten çamaşır.
g.+i+(gömlegi) 69/10
g.+ini+(gömlegimi) 69/19
- gönder-**: Yollamak, salmak.
g. 5/16, 51/15
g.-di 16/21, 17/05, 46/13, 47/04, 56/16, 60/11, 62/21
g.-diler 18/19, 45/11, 46/12, 70/20
g.-eyim 40/12, 40/13, 60/10
g.-mek 41/06
g.-üb 42/21
g.-sünler 17/04
- göñül**: Kalp, duygu, his.
g. 33/01, 62/07
g.+den 18/03
g.+imi+(göñlümi) 66/10
g.+leri 29/02
g.+üm+(göñlüm) 57/04, 62/10

g.+ümden+(gönlümden) 30/14

g.+ümüzde+(gönlümüzde) 4/05

g.+üñ+(göñlüñ) 12/19

gör- : Görme gücü ile varlıkları algılamak.

g. 15/21, 32/21, 70/12

g.-di 11/18, 14/07, 16/04, 33/19,
41/08, 46/20, 47/04

g.-diki 6/05, 7/01, 16/06, 17/16,
18/01, 19/15, 20/11, 21/11,
22/11, 25/02, 32/14, 33/17,
49/16, 58/04

g.-dikleri 38/05

g.-diler 29/03, 29/05, 34/21,
35/03, 60/14, 64/02, 66/18

g.-diñ 52/04

g.-digim 45/03

g.-digin 37/18

g.-dükde 4/02

g.-düki 9/06, 11/01, 11/08,
11/18, 14/07, 25/20, 26/01,
35/14, 47/08, 53/03, 63/16,
65/15

g.-düm 18/10, 27/15, 31/06,
31/09, 33/07, 36/09, 38/18,
44/16, 44/21, 48/20, 49/02,
49/03, 55/09, 62/13

g.-dügi 49/15

g.-ecekdim 43/06

g.-eli 33/05, 36/09

g.-elim 3/14, 5/02, 12/15, 45/19,
69/03

g.-em 4/10, 55/09

g.-esiñ 55/21

g.-eydim 66/04

g.-eyim 12/08, 15/04, 17/19,
34/01, 41/09, 60721, 70/11

g.-ince 7/15

g.-meden 11/13

g.-medi 53/04

g.-medik 22/01

g.-medim 52/13

g.-megi 43/12

g.-mek 53/21

g.-memiş 50/09

g.-mesün 18/12

g.-meyeli 49/19

g.-mez 70/07

g.-müsem 4/06, 18/15

g.-üb 2/14, 37/10

g.-übde 35/11

g.-ünce 5/11, 5/19, 5/21, 7/03,
8/13, 9/11, 9/14, 12/10, 13/18,
18/03, 22/16, 25/03, 34/19,
35/10, 40/01, 44/10, 51/16,
54/09, 62/16, 66/16, 69/13

g.-ür 15/02

g.-ürsen 24/16

g.-sem 58/11, 58/11

görebil- : Görme gücüne sahip olmak.

g.-ür 23/02

göriş- < **görüş-** : Buluşmak, konuşmak.

g.-ürüz 23/10

görül- : Müşahade edilmek.

g.-müş 70/03

g.-ür 70/07

g.-sün 8/11, 46/14

görün- : bk. görül-

- g.-di 33/03, 49/02
g.-dün 35/16
g.-meyî 5/13
görün- : bk. görül-
g.-di 65/09
görüş- : bk. görüş-
g.-di 19/02
g.-diler 15/12
g.-düm 45/04
göster- : Gördürmek, işaret etmek.
g. 17/12, 14/01, 15/04
g.-di 12/18
g.-diler 22/15, 23/08, 23/08,
44/16, 46/11
g.-eyim 17/19
g.-ir 8/08, 14/02
götür- : Yakından uzağa alıp gitmek,
almak, toplamak.
g.-diler 67/01
g.-müşler 51/08
göz : Görme organı, çeşm.
g.+i 24/14, 25/07, 68/02
g.+ime 33/03
g.+ini 65/15
g.+iyle 23/02
g.+ler 18/12
g.+lerem 63/07
g.+leri 59/16, 70/07
g.+lerim 25/09, 30/13, 38/08,
48/21, 49/10, 57/04, 61/20
g.+lerimden 65/01
g.+lerimi 67/09
g.+lerin 36/10
g.+lerinden 32/17, 44/09, 69/13,
71/01
g.+lerine 43/03
g.+üm 10/16, 11/08, 13/11,
27/08, 32/15, 44/03, 62/07,
63/10, 69/20
g.+ümi 5/13
g.+ümden 48/06
g.+ünden 36/16
gözed- < **gözet-** : Korumak, saklamak,
destek vermek.
g.-ir 68/09
gözli : Gözü olan.
g. 37/07
gözlü : bk. gözli.
g. 62/14
g.+m 41/12
gözyaşı : Ağlarken gözden dökülen yaş.
g. 42/16
gurbân (Ar.): Bir uğurda feda olmak.
ğ.+dır 50/06, 57/10
gurbet (Ar.): Vatandan uzak kalma.
ğ. 16/15, 18/05, 51/08
guruş (Alm.): Liranın yüzde biri
değerindeki para veya sikke.
ğ. 34/11, 51/15
gücüne git- : Darılmak, kırılmak.
g.+üme 26/17
güd- : Çobanlık yapmak.
g.-erem 54/01
gül : Kişi adı.
g. 1/01, 2/02, 3/02, 3/08, 3/12,
3/16, 4/01, 5/02, 5/21, 7/02,
7/13, 7/18, 8/11, 8/17, 9/02,

9/05, 9/06, 9/09, 9/12, 9/16,
10/05, 10/13, 10/19, 12/03,
12/04, 12/07, 12/11, 12/17,
13/01, 13/07, 13/13, 14/07,
14/18, 15/06, 15/10, 15/12,
16/04, 16/04, 16/08, 16/08,
16/12, 18/07, 18/11, 18/19,
19/01, 19/04, 19/17

g.+den 11/07, 13/09, 14/16,
17/09

g.+e 3/09, 3/12, 7/11, 19/14,
19/15

g.+em 4/10, 7/11

g.+i 7/17, 9/15, 10/10, 12/09,
12/10, 13/08, 13/14, 15/17,
15/20, 16/01, 18/01, 18/21

g.+iñ 9/12, 13/12, 14/05, 16/16

g.+iñi 17/18

g.+imi 17/19

g.+ler 19/08

g.+üm 8/16, 8/21, 9/08, 10/12,
15/08

g.+ümi 17/12, 17/18, 19/13

g.+üñ 4/05, 6/03, 6/19, 10/04,
12/19, 13/12, 13/15,
13/16, 17/02, 17/14, 18/17

gül (Far.): Katmerli ve kokulu çiçek.

g. 24/09, 41/21, 43/06, 43/12,
48/11, 49/11, 50/01, 54/02,
54/04, 55/07, 57/19, 58/17,
66/03

g.+i nāzenin 5/04

g.+i gülistān 58/18

g.+i ḥandāna 62/07

g.+den 68/08

g.+e 38/14, 58/13

g.+i 38/21, 58/09

g.+lere 48/17

g.+leriñ 24/10

g.+üm 54/04, 70/04

g.+ümden 48/11

g.+üñ 42/12, 43/12, 55/15

g.+üsüñ 54/18

g.+üyem 55/12

gül- : Keyifle kahkaha atmak.

g.-e 32/03, 32/03

g.-er 42/15, 49/09, 49/16, 57/05

g.-sün 36/21

gülab (Far.): Gül suyu.

g. 15/11

gülistān (Far.): Gül bahçesi.

g. 58/18

gülüş-: Birlikte gülmek.

g.-ürüz 4/09

gümān (Far.): Sanma, şüphe.

g. 7/14

g.+dır 4/05

gün : İçinde bulunulan zaman dilimi.

g. 2/03, 5/03, 11/05, 12/05,
12/06, 12/12, 14/05, 15/14,
15/15, 17/10, 19/13, 20/10,
22/03, 23/10, 29/12, 30/02,
34/04, 40/03, 40/03, 43/10,
44/20, 45/12, 45/17, 46/14,
46/17, 47/06, 47/07, 51/13,
53/01, 53/02, 53/02, 59/19,
59/19, 61/03, 71/10

g.+de 5/14, 16/02, 45/01

g.+dür 19/05, 43/19

g.+inde 47/12

g.+ler 8/21, 40/03

g.+lerde 53/02

g.+leri 28/01

g.+üñ 18/18, 67/21

günāh (Far.): Dinin kurallarına aykırı hareket etmek, kabahat.

g.+ım 5/12, 5/16

g.+ıma 6/09

g.+ıdır 7/12

gündüz : Günün güneşle aydınlanan kısmı.

g. 11/04, 19/05, 30/16, 58/08

güneş : Dünyaya ısı ve ışık veren gök cismi.

g. 21/09, 21/16, 33/02

günlük : Güne özgü.

g. 23/13

günlük : bk. günlük.

g. 15/21

güvāh (Far.): Şahit, tanık, delil.

g.+ı yār 4/09

güvegi < **güveyi** : Evlenmekte olan erkek.

g. 19/14

güzel : Göze iyi görünen, hoş.

g. 3/03, 3/19, 33/07, 39/20,

61/12, 61/21, 62/20

g.+i 33/01

g.+im 11/07

g.+in 55/13

g.+ler 31/21, 54/03

g.+leri 59/12

güzel ol- : Güzelleşmek.

g.-dığımı 33/07

güzellik : Hoşluk, iyilik.

g.+ine+(güzelliğine) 22/02

g.+i 22/17

-H-

hāb (Far.): Düzenbaz, aldatıcı.

h. 49/03

haber (Ar.): Havadis, yeni bilgi.

h. 4/21, 6/05, 11/18, 12/17,

13/12, 14/09, 15/16, 17/08,

17/09, 24/15, 25/21, 26/18,

27/03, 29/03, 30/13, 34/06,

34/17, 37/20, 46/13, 47/05,

51/16, 51/19, 60/10, 63/16,

69/03, 70/14

h.+i 3/07, 6/19, 17/05, 17/06,

18/06, 18/19, 27/20, 29/02,

47/06

h.+im 7/12

h.+in 59/10

h.+iñiz 25/14

haber-dār (Ar.+Far.): Haberli, haberi olan.

h. 5/04

haber-dār ol- : Haberli olmak.

h. -ub 8/11

haber gönder- : Bilgiyi iletmek.

h.-di 28/12

h.-eyim 46/21

haber it- : Bilgilendirmek.

h.-diler 11/14

haber vir- : bk. haber it-

- h. 15/01
- h.-di 7/16, 10/15, 21/01, 38/20
- h.-diler 15/12, 35/04, 45/19, 61/07
- h.-em 27/06
- h.-esin 24/17
- h.-eyim 27/06, 59/06, 59/07, 59/13, 59/19, 60/04
- h.-iñiz 25/16
- h.-iriz 29/21
- h.-mişlerki 12/07
- h.-üb 29/15
- h.-ünce 27/20

habs (Ar.): Tutma, alıkoyma.

- h. 10/04, 11/02
- h.+den 10/05
- h.+e 8/18

habs eyle- : Tutuklamak, hapse atmak.

- h.-di 16/02

habs id- : bk. habs eyle-.

- h.-elim 10/02
- h.-er 17/15
- h.-iñ 11/01
- h.-üb 8/07

habs itdir- : Hapsedilmesine yol açmak.

- h.-mege 19/16

habs ol- : Tutuklanmak.

- h. -dığı 10/04

hâce (Far.): Efendi, sahip.

- h. 4/06

hâcet (Ar.): İhtiyaç, lüzum.

- h.+imizi 2/11

hâcı (Ar.): Hac ibadetini yerine getirmiş kimse.

- h. 1/06

hadd (Ar.): Sınır, hudut.

- h.+im 54/13

hâdim (Ar.): Hizmet eden, hizmetçi.

- h. 6/02, 16/21, 62/18, 62/21
- h.+i bîçāreye 6/01
- h.+i 5/21
- h.+le 5/18
- h.+ler 3/21, 4/12, 5/20, 7/17, 12/09, 12/16, 14/03, 17/04, 21/17
- h.+lerden 17/06
- h.+lere 9/15, 16/21

hafif (Ar.): Ağır olmayan, ağır karşıtı.

- h. 70/18

hâk (Far.): Toprak.

- h.+i sîne 9/03
- h.+u pāy-ı şāhānıñdan 13/21

hâkikat (Ar.): Gerçek, öz, asıl.

- h. 47/08

hâkık (Ar.): Allah, doğruluk, pay.

- h. 2/05, 2/07, 2/11, 3/01, 6/12, 6/21, 8/08, 14/01, 22/18, 25/10, 35/04, 40/02, 46/12, 58/11, 67/20
- h.+a 17/11, 17/21, 20/09, 23/02, 25/10, 33/13, 61/17, 64/18, 65/05
- h.+dan 20/17, 37/13, 40/07
- h.+ını 10/07, 60/12

h.+ıñ 2/13, 12/21, 28/09, 40/14,
45/07, 47/20

hakkāk (Ar.): Hakmeden, mühür ve benzeri madenleri kazıyan kimse.

h.+lar 1/05

hāk-pāy (Far.): Ayağın toprağı.

h. 13/21

hāl (Ar.): Oluş, şimdiki zaman, an.

h. 11/05, 22/20, 24/08, 30/12,
33/11

h.+e 18/01

h.+i 4/05, 5/21, 13/14, 13/18,
44/10, 46/18, 48/20, 50/06,
56/19

h.+ıdır 59/13

h.+im 5/15

h.+imi 50/01

h.+ini 66/09, 66/16

hālā (Ar.): Henüz, şimdilik.

h. 9/21

hāle (Ar.): Ay ve güneşin etrafında oluşan ışık çemberi.

h. 56/06

halk (Ar.): Tebaa, insan topluluğı.

h.+a 3/06, 61/16, 62/09

h.+ı 24/05

hallāc : Tasavvufun gelişmesine önemli katkılarda bulunan ünlü mutasavvıf.

h.+ı manşūr 50/09

hālī (Ar.): Davranış, tutum, tavır, durum.

h.+dır 59/12, 59/13

hām (Far.): Olgunlaşmamış, tecrübesiz, acemi.

h.+ı 14/16

hamā'il (Ar.): Muska, tılsam, gizli dua.

h. 62/12

hamām < **hammām** (Ar.): Hamam, banyo.

h.+a 6/16, 13/18

hāmīle (Ar.): Gebe, yüklü kadın.

h. 21/14

hāmle it-: Saldırmak, atak yapmak.

h.-di 66/15

han : Padişah, hükümdar.

h. 28/05, 28/12, 28/14, 29/11,
34/06, 34/09, 39/10, 58/07,
58/08, 58/10, 58/12, 58/14,
58/16, 58/18, 60/21, 61/02,
61/05, 61/08, 61/10, 62/04,
63/14, 66/14

h.+a 34/13, 46/18, 53/04, 61/07,
63/13

h.+dan 60/13

h.+ıñ 34/03, 40/16, 45/03,
60/18, 60/21, 66/16

hançer (Ar.): Hançer.

h. 11/12, 17/20

h.+e 9/05

h.+ i 11/11

hāne (Far.): Ev, beyit, mesken.

h. 8/10, 53/15, 59/18, 59/18

h.+ler 53/07

h.+ñde 53/06

h.+sine 53/12, 56/18

ḥandān (Far.): Gülen, gülücükler saçan kadın.

ḥ.+a 62/07

ḥār (Far.): Diken.

h. 49/07

ḥ.+dan 49/05

ḥarāb (Ar.): Yıkıntı, yıkılmış, bakımsız.

ḥ. 67/15

ḥarāb ol- : Yıkılacak duruma gelmiş.

ḥ.-ur 7/20

ḥ.-sun 28/20

ḥarām (Ar.): Dince yasak olan.

ḥ.+dır 10/20

ḥarāmī (Ar.): Yol kesen, haydut.

ḥ. 66/20, 66/21, 69/11, 70/10

ḥ.+ler 70/14

ḥ.+siñ 69/16

ḥarām ol- : Bir şeyden gereği gibi yararlanamamak.

ḥ.-dı 48/14

ḥarām-zāde (Ar.): Yasak ilişkiden doğmuş.

ḥ. 3/16

ḥarem (Ar.): Girişi, herkese açık olmayan saygın ve kutsal yer.

ḥ. 63/16, 63/17

ḥ.+i ḥāşa 3/11

ḥ.+i ḥāşda 62/21

ḥ.+e 21/12

ḥāş (Ar.): Özgü, özel, mahsus.

ḥ. 30/03, 53/16, 54/18, 55/12

ḥ.+a 3/11

ḥ.+ı 64/18

ḥ.+da 62/21

ḥāşıl (Ar.): Ortaya çıkan, biten, türeyen.

ḥ-ı ālāy 18/21

ḥ.+ı gā'ibana 23/12

ḥ.+ı 18/21, 24/03, 24/07, 29/05, 50/15, 56/17, 70/18

ḥasret (Ar.): Özlem, tutku.

ḥ. 5/13, 38/03, 38/11, 59/09, , 66/06, 66/10

ḥ.+inden 23/19

ḥ.+iñ 24/20, 43/18

ḥasret : Kişi adı.

ḥ. 56/18, 56/20, 57/06, 57/12, 57/18, 58/04, 58/20, 59/05, 59/11, 59/17, 60/02, 60/03, 60/06, 60/08

ḥasretlik : Ayrılık.

ḥ. 25/17

ḥatā (Ar.): Yanlış, kusur.

ḥ. 7/11

ḥ.+dır 3/17

ḥatā eyle-: Hata yapmak.

ḥ.-di 46/08

ḥatır (Ar.): Gönül, kalp.

ḥ.+ı+(ḥātrı) 56/14

ḥatun (Far.): Saygın kadın, hanım.

ḥ.+ı 6/12

ḥ.+ına 6/11

ḥ.+larına 34/09

havā (Ar.): Dünyayı belirli bir yüksekliğe kadar çevreleyen gaz tabakası.

h.+da 51/04

- h.+ya 50/15
- ḥavf** (Ar.): Korku, korkma.
ḥ. 51/17
ḥ.+ından 36/03
- ḥayāl** (Ar.): Düş, imge, hulya.
ḥ.+i 27/08
h.+imde 58/08
ḥ.+ini 5/14
- ḥayāt** (Ar.): Dirilik, canlılık, ömür.
ḥ.+ı 33/03
- ḥayl** (Ar.): Atlı, alay, grup.
ḥ.+ları 17/05
- ḥaylī** (Far.): Çok, birçok.
ḥ. 49/19
- ḥaylice** : Çokça, epeyce.
ḥ. 42/20, 46/12
- ḥayme** (Ar.): Çadır, otağ.
ḥ.+leriñ 34/18
- ḥayr** (Ar.): İyilik, yararlı iş.
ḥ.+ı 3/17
- ḥayr ol-** : “ Ne oluyor?” anlamında bir söz.
ḥ.-a 28/08
- ḥayret** (Ar.): Şaşma, şaşakalma.
ḥ.+de 18/20, 33/10
- ḥayriyye** : Kişi adı, hayırla ilgili.
ḥ.+yi şahāfiye 1/05
- ḥayvān** (Ar.): Duygu, duyu ve hareket yeteneği olan canlı yaratık.
ḥ. 69/10
ḥ.+ı 33/21
ḥ.+lar 34/01
ḥ.+larını 33/18
- ḥazer it-**: Sakınmak.
ḥ.-mez 5/07
- ḥāzır** (Ar.): Söz konusu olan yerde bulunan.
ḥ. 66/01
- ḥazır it-** : Kullanılabilecek duruma getirmek.
ḥ.-dikleri 45/15
- ḥazırla-** : bk. ḥazır it-
ḥ.-yub 66/12
- ḥazırlan-** : Hazır duruma getirilmek.
ḥ.-ub 29/06
- ḥāzin** (Ar.): Hüzünlü ,acılı, kederli.
ḥ. 68/17
- ḥazine** (Ar.): Değerli eşya ve para saklanan yer.
ḥ.+ler 2/05
- ḥazret** (Ar.): Ön, huzur, kutsal kimselerin adlarının başlarına getirilen unvan.
ḥ.+i kıyamete 12/01
ḥ.+i hıızırdan 18/06
ḥ.+lerinden 6/13
- hebā** (Ar.): İsrâf, telef.
h. 15/01
- hecr** (Ar.): Ayrılık.
h.+iñle 5/08
- hedāyā** (Ar.): Hediyeler, armağanlar.
h.+lar 15/15, 45/12
- hediye** (Ar.): Armağan.
h. 35/05
h.+si 35/09
- ḥekīm** (Ar.): Doktor, tabip.

- h. 11/18, 24/01
h.+ler 24/01, 24/03 29/09
helāk (Ar.): Ölme, sarf, telef.
h. 9/02, 9/04, 9/05
helāk id-: Öldürmek, yok etmek.
h.-erim 6/10, 19/12
h.-ecek 9/06
helāk it- : bk. helāk id-.
h.-miş 11/15
helāk ol- : Yok olmak, ölmek.
h.-urlar 28/17
helāl (Ar.): Yasaklanmamış şey.
h. 10/07, 11/21, 30/14
helāl eyle- : Bağışlamak.
h. 8/19
helāl it- : bk. helāl eyle-.
h.-mek 60/12
helālleş- : Birbirine hakkını helal etmek.
h.-ür 41/13
helāl ol- : Uygun ve yerinde olmak.
h.-sun 67/02
hem (Far.): Bir de, zaten, şurası var ki.
h. 3/09, 5/14, 54/05, 56/07
hemān < **hemen** (Far.): Derhal, çabucak.
h. 3/11, 3/20, 3/21, 5/01, 6/07,
7/15, 7/21, 11/11, 11/19, 15/19,
15/21, 16/13, 17/06, 17/15,
19/12, 35/13, 35/19, 36/01,
36/07, 42/21, 54/14, 62/04,
62/18, 63/16, 65/15, 66/14,
66/20
hem-dem (Far.): Birlikte yaşayan,
arkadaş.
h. 5/14
hemşire (Far.): Kız kardeş.
h.+m 71/06
h.+miz 46/07
her (Far.): Cümle, hep beraber.
h. 10/18, 11/03, 11/20, 12/12,
17/03, 19/18, 20/09, 20/17,
22/05, 23/17, 27/06, 28/06,
40/03, 40/05, 46/17, 49/08,
55/21
her (Far.): Cümle, hep beraber.
h. 45/09
herkes (Far.): Bütün insanlar.
h. 29/10, 39/14
hiyet < **heyet** (Ar.): Kurul.
h.+e 3/10
hıdmet (Ar.): Hizmet, vazife.
h.+i 70/11
h.+lerinde 19/15
hıdmet-kār (Ar.+Far.): Hizmetçi.
h.+ı 28/03, 28/11
hışm id- : Öfkelenmek.
h.-üb 50/16
hızır (Ar.): Bengisuyu elinde
bulundurduğuna inanılan kutsal ve ulu
kişi.
h. 17/13
h.+dan 18/06
hicāb (Ar.): Utanma, sıkılma, örtü.
h.+ı 32/18
hicrān (Ar.): Ayrılık.
h. 30/12, 50/03
h.+ımda 62/09

hiç (Far.): Yok olan veya yok denecek kadar az olan.

h. 6/13, 20/07, 22/08, 40/07

hikāye (Ar.): Bir olayı veya macerayı nakletme.

h. 60/16

h.+i gül 2/02

h.+yi māhımihri ile hūrşid
20/01

h.+leridir 1/03

hikāye eyle- : bk. hikāye.

h.-di 9/15

hikāyet (Ar.): bk. hikāye.

h.+ine 23/04

hikmet (Ar.): Bilgelik, hakimlik.

h.+i hūda 3/04

hilāf (Ar.): Ters, aykırı, yalan.

h. 9/21

hilāl (Ar.): Yeni ay.

h. 36/16, 59/15

h.+e 18/02

himmet (Ar.): Kasıt, niyet, çalışıp çabalama.

h.+inden 14/20

hin (Ar.): Hindistan.

h.+den 26/14

hindistān (Ar.): Hint.

h.+da 59/21

hisāb id- < hesap id- : Sayı sayma.

h.-e 28/01

hoca (Far.): Din görevlisi, efendi.

h. 35/13, 35/14, 35/19, 35/21,
36/04, 46/16, 47/04

h.+sı 21/19

hoş (Far.): İyi, tayyip.

h. 38/02, 39/11, 41/15, 63/10

hoş gel- : İyi bir etki yaratmak.

h.-diñiz 45/16

hüb (Far.): Güzel, cemil.

h. 21/08

h.+larıñ 30/17

hulūş (Ar.): Samimiyet, saflık, doğruluk.

h.+ı kalble 6/19, 17/11

h.+ı i'tikād 2/09

hūrī (Ar.): Cennet kızı.

h. 4/16

hūrşid : Kişi adı.

h. 1/02, 20/02, 21/16, 21/18,
21/19, 22/02, 22/05, 22/10,
22/12, 22/15, 22/21, 23/09,
23/11, 23/18, 23/19, 24/02,
24/08, 24/09, 24/12, 24/20,
25/03, 25/17, 26/02, 26/16,
27/01, 27/04, 27/13, 27/21,
28/01, 30/07, 30/11, 31/01,
31/13, 31/17, 32/19, 33/06,
33/10, 33/12, 33/19, 34/13,
34/14, 34/19, 35/10, 36/08,
36/14, 36/20, 37/05, 37/11,
37/21, 38/02, 38/10, 38/16,
39/01, 39/07, 39/18, 39/19,
41/01, 41/11, 41/17, 41/19,
42/02, 42/08, 42/14, 42/16,
42/18, 42/20, 43/02, 43/08,
43/14, 43/20, 44/10, 44/14,

45/09, 45/15, 45/20, 46/04,
 46/16, 47/03, 47/05, 47/06,
 47/11, 49/04, 50/10, 51/16,
 51/17, 52/03, 52/09, 52/15,
 52/18, 53/01, 53/01, 53/08,
 53/15, 54/20, 55/05, 55/11,
 55/17, 56/02, 56/08, 56/16,
 56/17, 57/01, 57/03, 57/09,
 57/15, 57/21, 59/01, 59/08,
 59/14, 59/20, 60/01, 60/07,
 61/04, 61/05, 61/07, 61/09,
 61/12, 61/13, 61/14, 62/05,
 62/16, 63/01, 63/21, 64/08,
 64/14, 64/20, 66/02, 66/08,
 66/19, 67/01, 67/03, 67/10,
 67/16, 68/01, 68/07, 68/13,
 68/19, 69/04, 69/06, 70/21,
 71/02
 ħ.+de 22/09
 ħ.+e 21/21, 22/03, 22/15, 22/18,
 23/07, 29/09, 29/18, 30/04,
 31/15, 36/07, 37/17, 39/11,
 39/14, 40/10, 40/16, 44/06,
 45/19, 46/21, 47/05, 54/11,
 56/20, 61/11, 62/01, 63/18,
 64/21, 65/07, 66/14
 ħ.+em 31/09, 32/05, 39/02,
 63/09
 ħ.+i 23/08, 30/02, 32/15, 34/19,
 38/02, 44/07, 54/09, 60/21,
 62/21, 63/12, 66/20
 ħ.+im 37/12, 38/01, 49/03,
 52/16, 54/05, 56/09, 58/17,
 69/09

ħ.+imden 48/09
 ħ.+imi 40/07, 70/08
 ħ.+iñ 22/17, 23/11, 23/14,
 24/01, 24/04, 24/06, 26/11,
 29/09, 29/13, 30/01, 30/06,
 30/08, 30/10, 30/19, 30/21,
 31/12, 31/18, 32/03, 32/09,
 32/12, 32/17, 34/16, 35/01,
 35/02, 35/07, 35/10, 36/05,
 37/15, 37/16, 37/19, 39/16,
 39/17, 40/20, 41/08, 42/21,
 43/21, 45/13, 48/13, 49/12,
 49/15, 50/06, 53/11, 60/05,
 60/16, 62/19, 64/03, 65/14,
 65/16, 66/09, 66/21, 67/02,
 69/10, 70/15

ħūsān < **ħorāsān** : İran'ın doğusunda yer alan coğrafi bölge.

ħ.+da 2/03

ħuṣūṣ (Ar.): Has ve mahsus olma.

ħ.+da 45/09

ħuzūr (Ar.): azır olma, rahat.

ħ.+ına 5/18, 12/9, 29/16, 32/11,
 44/08, 46/01, 60/19, 6101

ħ.+ı şāha 6/14, 12/16

ħ.+u şāhda 12/12, 12/19

ħ.+ı pādişāha 8/09, 63/08

ħ.+umda 9/20

ħ.+unda 32/18

ħūdā (Far.): Doğru yol, Allah.

ħ. 3/04, 8/07, 8/21

ħ.+dan 68/02

ħūdā ol- : Tanrı olmak.

h.-sun 41/19	ısmarlan- : Bir şeyin yapılması için birine söylemek.
hüküm (Ar.): Hakimlik, emir, irade.	ı.-dı 17/21
h. 20/04	
h.+i 28/06	
h.+ünde 20/05	-İ-
hüküm id- : Egemenliği altında bulundurmak.	i- : İ- fiili.
h.-erdi 20/05	i.-di 2/03, 5/09, 5/09, 12/04,
hümāyun (Far.): Kutlu, saadetli, padişaha özgü.	14/05, 16/03, 20/04, 20/05,
h.+da 6/17	20/06, 20/09, 21/21, 22/07,
h.+ında 13/21	22/09, 22/09, 22/10, 23/05,
hünkār (Far.): Padişah, sultan.	23/06, 23/12, 23/13, 23/14,
h.+ı 40/08	23/15, 23/16, 23/21, 24/09,
hüseyin : Kişi adı.	24/10, 25/21, 28/03, 28/04,
h. 1/06	28/11, 29/02, 29/11, 30/09,
hüsn (Ar.): Güzellik, çekicilik.	33/15, 38/15, 48/03, 48/15,
h. 21/16, 23/06	48/15, 51/14, 54/01, 56/12,
h.+e 22/01, 22/13	60/19, 60/20, 62/01
h.+ine 22/07	i.-di 21/21
-I-	i.-dim 43/06, 44/12
ırak : Uzakta bulunan, uzak.	i.-ken 3/04, 6/03, 7/08, 21/18,
ı. 36/12, 36/13, 36/19, 37/04	22/21, 25/20, 33/11, 34/06,
ı.+da 58/11	34/13, 34/16, 64/03
ırmak : Akarsuyun büyüğü.	i.-miş 12/06, 16/09, 24/18,
ı.+ı 13/11	29/14, 35/08, 39/08, 39/10,
ıdır- : Dişle koparmak, dişlemek.	46/05, 47/20, 54/08, 54/14,
ı.-madık 33/11	68/03, 68/12, 68/14, 70/03
ısmarla- : Buyurmak, bir işi yapmak.	i.-mişler 3/13
ı.-dı 61/08	i.-se 4/20, 6/09, 9/16, 11/03,
ı.-yacağdım 43/07	12/03, 19/18, 22/08, 23/07,
	23/08, 24/01, 24/17, 28/14,
	29/01, 29/07, 29/14, 29/20,
	34/11, 34/17, 39/09, 44/14,
	47/01, 54/01
	i.-sem 10/03, 17/02, 22/06

- i.-sen 9/04, 10/17
i.-señ 10/17, 15/05, 19/19,
36/18
i.-señiz 15/02, 17/07
‘**ibādet** (Ar.): Allah’ın emirlerini yerine
getirme.
‘i. 20/09
‘**ibādet id-** : Dinin buyruklarını yerine
getirmek.
‘i.-erim 20/16
icāb it- : Çağrı üzerine gitmek, emre
uygun davranmak.
i.-di 41/05
icrā id- : Uygulama, yapma.
i.-iñ 45/20
iç : Dahil, dış karıştı.
i. 30/06
i.+imden 48/19
i.+inde 11/12, 16/02, 49/09,
49/10, 49/10, 57/04, 57/04,
57/05, 62/14
i.+indedir 17/14
i.+ine 34/19
iç- : Bir sıvıyı ağza alıp yudumlamak.
i.-diñ 7/05
i.-eli 52/07
i.-em 26/20
i.-er 54/02
i.-eyim 54/02, 55/03
i.-mekden 23/20
i.-meyüb 16/19
i.-sün 54/11, 56/15
içecek : İçilen her şey, meşrubat.
i. 63/15
- içerü** < **içeri** : İç bölüm, iç.
i.+sinde 23/01, 24/05
i.+ye 36/01, 39/06
içil- : İçme işini yapmak.
i.-di 39/13
i.-dikden 40/21
içir- : İçmesini sağlamak.
i.-diler 30/07, 33/03
i.-diñ 50/13
içki : İçinde alkol bulunan içecek.
i. 29/14
içma‘ān : Yer adı.
i. 23/04, 23/13, 27/02, 27/05,
34/03, 45/01, 53/02, 59/10
i.+dan 64/02
içün < **için** : Amacıyla, maksadıyla.
i. 6/08, 7/11, 9/19, 11/06, 14/17,
17/20, 21/02, 28/08, 36/10,
38/12, 39/03, 44/11, 49/11,
53/04, 53/09, 59/03, 59/04,
59/10, 67/08
içür- : bk. içir-
i.-elim 29/14
id- : Etmek, yapmak.
i.-ecegi 21/14
i.-ecegin 35/18
i.-eceğini 35/12
i.-eler 34/09, 45/11
i.-elim 2/10
i.-emeyüb 63/12
i.-emem 13/21
i.-emez 61/03
i.-en 2/10
i.-er 24/12, 38/14

- i.-erdi 23/11
- i.-erem 35/21
- i.-erler 59/19, 68/05
- i.-erlerdi 29/12
- i.-ersem 2/08
- i.-ersen 35/17
- i.-erseñ 35/21
- i.-ersin 60/08
- i.-ersinüz 29/19
- i.-eyim 13/19, 15/21, 36/03
- i.-ince 6/12
- i.-iyor 23/01, 35/05
- i.-iyorsa 23/09
- i.-meli 2/11
- i.-miyor 35/05
- i.-üb 3/05, 6/20, 11/20, 20/10, 23/09, 46/02
- idin-** : Elde etmek.
i.-dim 56/15
- ifāde** (Ar.): Anlatma, deyiş.
i. 7/19
- ifāde eyle-** : Anlatma işini yapmak.
i.-di 40/17, 45/21, 71/03
- ifāde id-** : bk. ifāde eyle-.
i.-eyim 41/01, 60/11
i.-üb 3/08
- iflāḥ** (Ar.): Zor bir durumdan kurtulma.
i. 62/01
- iġvā id-** : Baştan çıkarmak, ayartmak.
i.-üb 10/02
- iḥsān** (Ar.): İyilik etme, iyi davranma.
i. 41/15
i.+dır 40/03
- iḥsān buyur-** : Bağışlamak.
- i.-muş 2/06
- iḥsān eyle-** : bk. iḥsān buyur-.
i. 37/19
- iḥsān id-** : bk. iḥsān buyur-.
i.-üb 3/01, 10/07
- iḥtiyār** (Ar.): Yaşlı, seçme, seçilme.
i. 21/03
i.+ıñ 21/02
- iḥtiyār id-** : Seçmek, üstün görmek.
i.-üb 5/05
- iki** : Birden sonra gelen sayı.
i. 9/20, 11/08, 11/16, 12/18, 13/05, 14/07, 14/09, 14/19, 14/20, 16/21, 17/02, 17/06, 17/11, 21/04, 21/05, 28/16, 38/03, 55/16, 57/01, 63/18
i.+miz 65/18
i.+si 13/06, 19/20
i.+side 13/17
i.+sine 71/09
i.+sini 3/03
- ikinci** : Birinciden sonra gelen.
i.+si 23/07
- ikindi** : Öğle ile akşam arasındaki vakit.
i. 50/08
i.+yi 53/14
- ikrām** (Ar.): Hürmet, saygı, ağırlama.
i. 19/01, 28/07, 45/11, 45/14
i.+dan 45/05
- ikrām eyle-** : Konuğa bir şey sunmak.
i.-diler 39/12
- il** : Bir kavim veya kabilenin oturduğu yer.
i.+de 59/18

- i.+lere 51/08, 59/06, 66/10
- ‘**ilāc** (Ar.): Bir hastalığı iyi etmek için kullanılan madde, deva.
‘i. 24/06 70/13
- ‘**ilāc ol-** : Çare olmak.
‘i.-maz 24/06
- ilahī** (Ar.): Tanrı’ya özgü, tanrısal.
i. 6/20
i.+dir 7/12
- ile** : Birliktelik, beraberlik.
i. 1/01, 1/02, 2/02, 5/10, 6/16, 7/02, 7/05, 11/05, 11/21, 12/15, 14/04, 15/12, 15/15, 16/07, 16/08, 17/04, 17/17, 18/01, 18/19, 19/01, 19/02, 19/04, 19/04, 19/14, 20/02, 20/14, 21/20, 22/03, 23/06, 23/13, 25/09, 26/04, 26/12, 28/09, 28/13, 28/20, 29/07, 33/15, 34/01, 34/01, 34/03, 34/03, 34/08, 34/09, 35/06, 35/09, 38/02, 40/10, 40/14, 41/04, 41/07, 41/15, 45/04, 45/14, 48/06, 50/03, 52/10, 54/11, 54/13, 55/03, 56/21, 58/15, 58/16, 59/03, 65/04
- illā** (Ar.): İlle, mutlaka.
i. 37/17
- ‘**illet** (Ar.): Hastalık.
‘i.+dir 19/10
- ‘**ilm** <‘**ilim** (Ar.): Bilim, bilgi.
‘i.+i 21/18
- īmān** (Ar.): İnanç, itikat.
ī. 7/14
- ī.+a 61/18
- īmān bul-** : En sonunda doğruyu söylemek.
ī.-masun 13/08
- imdād** (Ar.): Yardım.
i. 66/01
i.+ımız 66/01
- imdi** : Şimdi, şu an.
i. 5/03, 36/03
- imkān ol-** : Uygun şart ve durum olmak.
i.-maz 67/09, 67/15, 67/21, 68/06, 68/12, 68/18, 69/03
- imtiḥān** (Ar.): Sınav, sinama.
i. 12/15
- in-** : Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek.
i.-di 33/17, 34/20, 69/11
i.-dim 68/20
i.-din 37/10
i.-er 34/13
- inan-** : İnanmak, kabul etmek.
i.-dı 8/10
i.-dım 66/06
i.-madıñ 43/21
- ‘**ināyet** (Ar.): İyilik, lütuf.
‘i. 31/15
- ‘**ināyetkār** (Ar.): Lütuf ve kerem sahibi.
‘i.+ım 30/04
- ince** : Kalınlığı az olan.
i. 26/21, 27/09, 31/20, 32/04, 52/14, 58/14
- inci** : Bazı kavklı deniz hayvanlarının içerisinde oluşan değerli sedef renginde süs tanesi.

- i. +yle 6/17
- incin-** : Kırılmak, gücenmek.
i.-meyin 53/20
- incü** : bk. inci.
i. 59/16
- inçü** : bk. inci.
i.+den 63/05
- ‘ind-ilāhi** (Ar.): Allah yanında.
‘i.+de 20/16
- indir-** : Kısmet vermek, binek hayvanından aşağıya atlamak.
i.-ir 40/08
i.-sün 18/21
- iñle-** : Üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.
i.-yüb 18/02
- iñnid-** : İnlemesine yol açmak.
i.-erek 25/20
- insān** (Ar.): İnsanoğlu, canlı.
i.+a 36/12
i.+lar 51/10
- inşā’-allāh** (Ar.): Allah nasip etti ise.
i. 21/07, 40/15, 66/07
- intikāl** (Ar.): Geçiş, kavrama.
i.+i dār-ı beḳā 2/07
- ip** : Dokuma maddelerinin bükülmüş liflerinden yapılan bağ, iplik.
i.+ini 34/21
- ir-** : Ulaşmak, elde etmek.
i.-diler 19/21
i.-dim 38/17
i.-diñ 52/04
i.-emedim 48/21
i.-eriz 40/15
- i.-esiñ 55/21
i.-mişiz 61/19
- irsāl eyle-** : Göndermek, yollamak.
i.-di 5/19
- isim** (Ar.): Ad, canlı ve cansız varlıkları bildiren kelime.
i.+i+(ismi) 44/17
i.+im+(ismim) 56/07
i.+imi+(ismimi) 17/03
i.+inde+(isminde) 4/16, 12/07, 46/05
i.+ine+(ismine) 20/06
i.+ini+(ismini) 3/02, 3/02, 17/02, 37/15
- istānbul** : Yer adı.
i. 20/03
- iste-** : Dilemek, arzulamak.
i.-di 34/21
i.-diler 45/06
i.-dim 28/08
i.-digim 50/02
i.-digini 40/16
i.-mez 10/17
i.-mezem 5/14
i.-miş 60/20
i.-r 15/05, 60/12
i.-rem 28/09, 61/14
i.-rim 46/02, 60/17, 62/04
i.-rse 34/12
i.-rseñ 22/05
i.-rsin 44/10
i.-rsiñ 57/20
i.-sün 40/14
i.-yelim 46/15

i.-yesin 45/08

i.-yiñ 40/19

istikbāl (Ar.): Karşı çıkma, gelecek.

i.+e 15/18

iş : Bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik.

i. 3/09, 11/18, 20/14, 41/04

i.+den 4/15, 7/12, 10/14

i.+i 60/17

i.+idir 7/14

i.+im 5/15, 16/11, 49/18, 50/04

i.+ime 69/18

i.+imizi 45/20

i.+in 7/20, 67/20

i.+ine 48/21

i.+iñ 67/20

i.+ler 6/07

i.+lerden 5/04

işid- : Kulakla algılamak, duymak.

i.-diñ 58/15

i.-icek 3/11, 7/07, 8/14, 15/09,
15/19, 17/06, 18/20, 37/15,
46/18, 47/06

i.-ince 4/21

i.-irmiş 62/19

i.-üb 29/03

işit- : bk. işid-.

i.-di 29/10

i.-diñiz 14/17

işlen- : Yapılmak, nakışlanmak.

i.-miş 35/06

‘işret (Ar.): İçki.

‘i. 29/11, 30/03, 63/13

‘i.+e 70/13

‘işret itdir- : İçki içirmek.

‘i.-üb 29/20

işte : Bir şeyi göstermek veya işaret etmek.

i. 13/12, 22/18, 30/04, 35/11,
35/17, 35/17, 64/16

it- : Yapmak, etmek.

i. 35/18, 35/21, 39/09, 41/15
67/12

i.-di 12/04, 12/05, 13/01, 13/05,
19/18, 19/20, 20/14, 51/18,
61/20

i.-diklerimi 11/21

i.-diler 11/03, 27/20, 29/08,
39/15, 47/07

i.-dim 7/11, 47/20, 49/08, 67/14

i.-dimki 7/06

i.-dimse 36/13

i.-diñ 50/14, 50/15, 69/17,
69/19, 69/21, 70/02, 70/04,
70/06, 70/08

i.-in 13/19

i.-me 9/04, 10/21, 36/18, 55/10,
57/13, 64/15

i.-meden 50/14

i.-mek 9/05, 53/09

i.-mekde 34/06

i.-meyin 25/08

i.-miş 14/20, 66/14

i.-mişsen 27/11

i.-sün 6/14, 11/10

i‘tikād (Ar.): İnanma, inanç.

i. 2/09

i'timād eyle- : Güven duymak,
güvenmek.

i. 4/18

iyi : İstenilen, beğenilen nitelikleri taşıyan.

i.+yse 3/09

iz : Belirti, nişan.

i.+ine 26/18, 48/14

izin buyur- : Müsaade vermek.

i.-iñiz 10/03

'izzet (Ar.): Büyüklük, yücelik.

'i. 19/01, 28/07, 39/12, 45/05,
45/11, 45/14

-K-

ķabāhat (Ar.): Kusur, yakışksız muamele.

ķ.+im 6/09

ķabūl buyur- : İzin vermek, onaylamak.

ķ.-ursañız 71/05

ķabūl id- : bk. ķabūl buyur-.

ķ.-er 53/06

ķ.-üb 6/21, 8/05

ķabūl it- : bk. ķabūl buyur-.

ķ.-dim 37/13

ķ.-mem 10/21

ķ.-mez 11/01, 37/01

ķabūl ol- : bk. ķabūl buyur-.

ķ.-sun 51/09

ķ.-ub 17/13

ķaç : Adet hakkında soru sıfatı.

ķ. 26/06

ķaç- : Firar etmek, gizliden gitmek.

ķ. 54/14

ķ.-arsın 66/13

ķ.-ub 40/16

ķadar (Ar.): Değer, miktar, sınır.

ķ. 11/03, 15/16, 21/11, 22/08,
23/02, 23/03, 24/01, 29/07,
33/14, 33/18, 34/11, 35/07,
44/17, 53/18

ķadeh (Ar.): Su ve benzeri içkileri içmeye yarayan bardak, kase.

ķ. 30/06, 30/07, 70/10

ķadehçi başı : İçki dağıtan, saki.

ķ. 63/13, 63/14

ķ.+dır 60/10

ķadem (Ar.): Adım, bir ayak mesafesi.

ķ. 3/03

ķadın : Hatun, erkek karşıtı.

ķ. 35/14, 35/21, 46/16, 47/04,
56/20, 57/06, 57/12, 57/18,
58/04, 58/20

ķ.+a 35/19

ķ.+ı 35/13

ķ.+iñ 36/04, 56/18

ķadīm (Ar.): Başlangıcı olmayan, ezeli.

ķ. 49/18

ķ.+indir 14/13

ķādir (Ar.): Güç ve kudret sahibi olan.

ķ. 37/03, 54/03, 70/05

ķadr (Ar.): Değer, kıymet, itibar.

ķ.+ini 54/01

ķaf tağı : Anka veya simurg adı verilen masal kuşunun yaşadığı varsayılan dağın adı.

- ķ. 67/11
- kāfir** (Ar.): Tanımayan, Allah'ı inkar eden.
- ķ. 8/02, 19/16
- ķ.+ler 64/06, 64/09
- kāğid** (Far.): Yazı yazmak için kullanılan ince yaprak.
- ķ.+a 21/04
- kāh** (Far.): Zaman zaman.
- ķ. 49/16, 49/16
- ķahr** (Ar.): Zorlama, zorla iş yaptırma.
- ķ.+ıdır 59/21
- ķ.+iñ 18/05
- ķahvaltı** : Genellikle sabahleyin yenen yemek.
- ķ. 53/12
- ķahve** (Ar.): Kökboyasıgillerden olan ağacın meyvesinin kavrulup öğütülmesiyle yapılan içecek.
- ķ. 56/15, 61/05, 61/08
- ķ.+ler 40/21, 53/07
- ķahve-ķhāne** (Ar.+Far.): Kahve içilen halka açık yer.
- ķ.+niñ 12/13
- ķā'il** (Ar.): Söyleyen, diyen, konuşan.
- ķ. 62/11
- ķākül** (Far.): Saç, zülf
- ķ. 68/08
- ķal-** : Olduğu yerde durmak, beklemek.
- ķ.-madı 33/11, 37/21, 47/07, 60/06
- ķ.-madığından 3/ ķ.-dı 15/16, 18/20, 28/03, 53/02, 62/13, 66/04, 66/10, 70/10
- ķ.-dılar 24/02
- ķ.-dım 49/10, 50/01, 50/02, 57/05, 59/09
- ķ.-inca 4/02
- ķ.-mamış 47/21, 63/16
- ķ.-masun 12/01
- ķ.-mayub 39/16, 62/20
- ķ.-mış 27/03
- ķ.-ub 11/12, 33/10
- ķ.-ur 28/21, 56/14
- ķalb** (Ar.): Gönül, sevgi, vücutta kan dolaşımını sağlayan organ.
- ķ.+imiñ 68/06
- ķ.+imiz 7/14
- ķ.+le 6/19, 17/11
- ķaldır-** : Yükseltmek, taşımak.
- ķ. 65/11
- ķ.-am 36/19
- ķ.-iñ 51/09
- ķ.-ub 4/19, 10/19, 32/18, 33/14
- ķalem** (Ar.): Yazı yazan alet.
- ķ. 20/12
- ķ.+den 63/05
- ķ.+i 21/04
- ķalk-** : Ayağa kalkmak, harekete geçmek.
- ķ. 64/19
- ķ.-acaķ 24/18
- ķ.-ar 40/19, 41/13
- ķ.-maya 21/20

ķ.-ub 15/21, 16/05, 21/10,
27/21, 28/11, 28/18, 29/15,
32/11, 33/10, 34/14, 40/17,
45/01, 48/17, 50/19, 60/18

ķalkıř- : Bir işe iddialı bir tarzda
girişmek.

ķ.-dılar 24/07

kām (Far.): Arzu, tutku, istek.

k. 9/02

ķ.+ı 14/16, 26/15, 26/15, 26/21

kāmīl(Ar.):Eksiksiz, bütūn, olgunlařmıř.

k. 32/21, 33/02, 33/04, 33/06,
33/08

ķ.+dir 43/15

ķan : İnsan ve hayvanın damarlarında
akan kırmızı sıvı

ķ. 11/12, 25/09, 32/18, 44/09,
48/06

ķ.+a 51/02

ķ.+dan 63/07,

ķ.+ı 18/10, 18/10

ķ.+ım 67/02

ķ.+ına 69/11

ķ.+lar 65/01

ķ.+lı 69/19

ķanad : Kuşlarda ve böceklerde uçmayı
sağlayan organ.

ķ. 25/11, 25/13

ķanda : Nerede.

ķ. 68/05

ķandan : Nereden

ķ. 37/09, 63/07, 69/02

ķangı : Hangi.

ķ. 12/03

ķ.+sı 12/16

ķanı : Hani.

ķ. 8/21, 47/12, 47/13, 47/15,
47/17, 47/19, 47/21

ķanlı : Kana bulaşmış.

ķ. 48/21

ķanlı : bk. ķanlı.

ķ. 15/01

ķapu : Binaların girilip çıkılacak yeri.

ķ. 20/16

ķ.+sına 17/16

ķapuklı < **ķapı kulu**: Osmanlı sarayında
düzenli görev yapan süvari ,asker.

ķ. 66/13

ķapu vir- < **ķapıvir-** : Birdenbire elini
uzatıp şiddetle almak.

ķ.-di 34/14

ķar : Kışın donmuş halde yağan
yağmur.

ķ.+dan 40/05

ķ.+ları 41/18

kār (Far.): Kazanç fayda, iş.

k.+ıñ 70/01

kār eyle- : Fayda sağlamak.

k.-di 67/05

kār it- : bk. kār eyle-.

k.-di 57/07

k.-mez 35/15, 66/07

ķara : Siyah, hüzünlü, yüz kızartıcı
durum.

ķ. 23/13, 28/03, 28/04, 28/05,
28/12, 28/14, 29/11, 29/13,

34/03, 34/06, 34/09, 34/12,
 36/10, 36/21, 37/03, 37/21,
 39/10, 40/03, 40/16, 41/12,
 45/03, 45/12, 46/17, 49/01,
 53/03, 60/13, 60/18, 60721,
 60721, 61/02, 61/04, 61/07,
 61/08, 61/10, 61/10, 61/11,
 62/04, 63/13, 63/14, 66/14,
 66/16, 67/17, 68/06
 k.+lar 54/06
 k.+ları 48/06

karār (Ar.): Durma, sebat.

k. 29/06, 29/08, 38/03
 k.+da 25/11

karār it- : Bir görüşme sonunda verilen hüküm ve dava.

k.-diler 46/15

karār vir- : bk. karār it- .

k.-diler 46/18

kardaş < kardeş : Bir baba veya anadan oluşan bireyler.

k. 34/07

k.+ları 45/05

karğa : Siyah kuş.

k.+lar 55/19

karı : Zevce, ihtiyar kadın.

k. 17/14, 18/20, 48/08, 49/02,
 53/05, 53/07, 53/10, 53/13,
 56/04
 k.+larını 54/09
 k.+ınıñ 40/17
 k.+ya 17/06
 k.+yı 47/04

karındaş : bk. kardaş.

k. 29/04, 45/02, 56/15, 60/16

k.+ınız 28/09, 46/04

k.+ınızı 28/20

k.+ları 39/10, 39/15, 45/02,
 45/03, 45/12

k.+larım 40/11, 48/08

k.+larımdan 40/14

k.+larına 28/16, 28/18

k.+larını 28/06

k.+larınıñ 45/10

k.+larıñ 39/09

k.+larıyla 34/02

karış- : Bir araya gelmek, birleşmek.

k.-mam 35/16

karib (Ar.): Yakın olan, akraba.

k. 13/04, 18/18

karşı : Bir şeyin karşısında bulunan yer veya şey.

k. 13/04, 57/16

k.+ma 69/19

karşu : bk. karşı.

k. 12/18, 54/18, 55/12, 56/21,
 58/01, 70/20

k.+dan 25/20, 66/12

k.+mda 19/12

k.+sında 44/09, 53/17

k.+ya 12/18, 56/21

kasāvet (Ar.): Sertlik, kabalık, gam.

k. 22/12

kaşd (Ar.): Hedef, amaç.

k.+ına 7/17, 69/20

k.+ını 50/16

- k.+ıyla 9/05, 9/16
kaş : Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.
 k.+ı 30/14, 33/04, 61/18
 k.+ında 36/06
 k.+ından 36/16
 k.+ları 63/05
 k.+ların 36/10
 k.+larıñ 43/04
kaşlı : Kaşlı olan.
 k.+dır 59/15
kāşki (Far.): Keşke.
 k. 37/07
kat- : Ekleme, karıştırmak.
 k. 10/06, 12/02
 k.-arlar 59/18
 k.-dı 69/18
 k.-ub 70/13
kātib (Ar.): Yazan, yazıcı.
 k. 30/09
katl (Ar.): Öldürme, yok etme.
 k. 9/19
 k.+i 6/08
 k.+im 67/02
 k.+ine 9/18
 k.+ini 7/21
katl eyle- : Öldürmek, yok etmek.
 k. 10/04
kavl (Ar.): Söz, lakırdı.
 k. 38/03, 46/15
 k.+i 2/13, 45/07, 46/05
kavuş- : Birleşmek, bir yere gelip buluşmak.
 k.-dılar 38/03
 k.-dum 42/04
 k.-miş 61/12
kavuşdır- : Birleştirmek, buluşturmak.
 k. 38/15
 k.-dı 38/11
 k.-sıñ 52/01
kaya : İri ve sert taşlar.
 k.+lar 51/03
kaz- : Toprağı eşmek, oymak.
 k.-sunlar 17/02
kazā (Ar.): Bütün varlıkların oluşumu ve yok olması Allah'ın takdirinin oluşması, beklenmedik felaket.
 k.+ya 31/04
keklik : Tavuk gibi güzel ve etli lezzetli bir kuş.
 k. 34/13, 34/15
kemān (Far.): Kirişli ve telli bir tür çalgı.
 k.+dır 49/18
 k.+e 61/18
kemānī (Far.): Keman ustası.
 k. 33/04
 k.+dir 4/05
kemend (Far.): Hayvan yuları.
 k.+idir 43/18
kemer (Far.): Kuşak, mimari yapı.
 k. 52/14
kemik : İnsan ve hayvanın iskeletini oluşturan beyaz ve sert madde.
 k.+im+(kemigim) 27/03
kenār (Far.): Uç, kıyı, köşe.

k.+dan 53/20

k.+ında 51/06

k.+ına 25/02, 25/21, 32/21,
34/20, 63/01, 65/04, 65/06

kendi : Öz, zat.

k. 6/11, 7/18, 9/12, 9/13, 11/15,
19/01, 19/02, 21/11, 24/08,
24/08, 33/20, 50/10

k.+mi 6/20,10/20

k.+n 68/18

k.+ne 24/08, 27/11

k.+ni 9/02, 32/17

k.+niñ 14/08

k.+sini 9/06

kendü : bk. kendi.

k. 22/07, 22/07

k.+si 4/02, 17/05

k.+sine 21/19, 23/03, 28/05

k.+sini 8/13, 9/05, 22/21

kerāmet (Ar.): Lütuf, kerem, ihsan.

k. 33/08

kere : Kez, defa, yine.

k. 13/16, 16/02

kerem (Ar.): Soyluluk, büyüklük, asalet.

k. 57/08, 62/02, 67/06, 67/12,
68/03, 68/09, 68/15, 68/21,
69/06

kerem eyle- : İyilikte bulunmak.

k. 30/20, 31/13

kerem id- : bk. kerem eyle-.

k.-iñ 28/19

kerīm (Ar.) Kerem sahibi, cömert,
soylu.

k. 62/02

k.+dir 8/07

kerü : bk. kere.

k. 41/09

kerre : bk. kez, yine, defa.

k. 16/02, 23/01, 23/02, 24/10,
38/01, 43/09, 60/11

kes- : Ayır-, biç-, durdur-.

k.-di 9/11, 25/19, 26/10, 30/18,
31/11, 32/07, 33/09, 37/14,
39/04, 40/09, 42/17, 44/05,
48/01, 52/21, 54/07, 58/03,
62/03

k.-din 49/21

k.-eyim 9/10

k.-me 37/13

k.-mek 34/21

k.-meye 67/01

k.-üb 9/12

k.-üm 66/14

kesil- : İkiye ayrıl-, biçil-.

k.-di 23/20, 38/17, 50/01

k.-üb 19/03

kethüdā (Far.): Konak, çiftlik gibi
büyük yerlerde işleri idare etmekle
görevli kimse.

k.+sı 60/09, 63/17

k.+sına 63/16

k.+sıyla 62/20

kettān (Ar.): Küçük tohumları ve lifleri
ile iplik yapılarak dayanıklı dokuma
işlerinde kullanılan bitki. Bu bitkinin
sapından çıkarılan lif.

k.+a 66/03

kevser (Ar.): Cennette bir çeşme ve bu çeşmenin suyu.

k. 43/15

keyf ol- : Hafif surette sarhoş olmak, keyiflenmek.

k.-dı 30/07

keyfiyyet (Ar.): Nitelik.

k. 48/13

kez : Kere, yine, defa.

k. 51/03

kıbāb (Ar.): Kubbeler.

ķ.+1 47/16

kıble-gāh (Ar.+Far.): Kible yönü.

ķ.+1 31/10

kıl- : Etmek, yapmak.

ķ. 62/02

ķ.-a 2/11

ķ.-ar 7/02

ķ.-dın 5/13, 13/04

ķ.-dıkdan 21/12

ķ.-maz 62/02

ķ.-mışam 59/04

ķ.-ub 33/16

kılıç : Kesici ve delici savaş aleti.

k. 18/08

k.+1 16/13

ķ.+dan 28/14, 70/17

ķ.+ımı 16/19

ķ.+ıñı 16/17, 34/20

kılm- : Yapılmak, edilmek.

ķ.-dıkdan 56/19

ķ.-ub 39/13

kır- : Parçalara ayırmak, doğramak.

ķ.-ma 9/08

kırk : Dört kere on, sayı.

ķ. 5/03, 15/13, 19/13, 22/11,

23/13, 34/04, 45/01, 46/14,

48/15, 66/20, 71/09, 71/10

ķ.+lar 22/18, 23/07, 23/17,

33/03, 33/05, 33/08, 38/20

ķ.+lara 27/14, 38/17, 61/12

ķ.+ları 44/16

ķ.+larıñ 38/18

kırmızı : Kızıl, al.

ķ. 21/06

kısım (Ar.): Parça, bölüm.

ķ.+1+(kısmı) 61/02

kısmet (Ar.): Bölme, pay etme, kader.

ķ. 64/13, 68/03

ķ.+im 49/21

kısmet ol- : Nasip olmak.

ķ.-ur 27/09

kiş : Yılın dört mevsiminin en soğuşu olan ve aralık ile şubat aylarını içine alan zaman dilimi.

ķ.+la 7/10

kıy- : Yok etmek, telef etmek.

ķ.-ar 9/03

ķ.-arım 4/06

ķ.-arlar 64/07, 67/08

ķ.-ayım 10/12

ķ.-dın 69/20

ķ.-dınız 70/05, 70/06

ķ.-ma 9/08

ķ.-sunlar 64/10

kıyāmet (Ar.): Öteki dünyada bütün ölülerin kalkıp dirilmesi.

ķ.+e 12/01, 66/10

kıymet (Ar.): Değer, baha, bedel.

ķ.+iñ 64/12

ķız : Dişi olarak doğan çocuk.

ķ. 3/01, 3/17, 5/02, 9/21, 10/18,
21/09, 22/13, 22/19, 23/09,
23/11, 28/09, 29/05, 31/18,
36/11, 36/17, 37/02, 37/08,
37/15, 38/01, 38/07, 38/13,
38/19, 39/05, 39/07, 39/08,
39/15, 40/10, 41/14, 41/20,
42/05, 42/11, 43/05, 43/11,
43/17, 44/02, 44/16, 44/17,
45/02, 45/03, 45/04, 46/18,
46/19, 46/20, 47/09, 47/14,
51/14, 53/16, 53/17, 53/21,
54/15, 55/02, 55/08, 55/14,
55/20, 56/04, 56/05, 60/11,
62/18, 63/12, 63/20, 64/03,
64/05, 64/11, 64/15, 64/17,
65/01, 65/04, 65/08, 65/10,
65/20, 66/05, 66/15, 68/15,
69/12, 70/09

ķ.+a 10/17, 23/08, 44/19

ķ.+da 23/06

ķ.+dan 46/19

ķ.+dır 3/16, 45/03

ķ.+ı 6/06, 6/12, 7/19, 8/02, 8/04,
8/10, 15/19, 15/20, 19/17, 22/15,
22/15, 22/18, 23/06, 23/07,
28/02, 28/12, 28/16, 28/19,

45/07, 46/15, 46/17, 53/04,
54/08, 63/17, 68/03

ķ.+ım 2/12, 15/20, 35/15, 39/09,
66/13

ķ.+ımı 9/21

ķ.+ımızı 8/07

ķ.+ın 10/01, 23/04, 39/17, 45/12

ķ.+ını 6/10, 8/03, 22/05

ķ.+iñ 2/12, 3/02, 22/17, 23/01,
23/11, 23/18, 23/19, 27/20,
28/02, 28/04, 28/18, 35/10,
39/10, 45/08, 45/10, 47/09,
48/02, 65/07

ķ.+iñizi 15/02

ķ.+lar 22/08

ķ.+lara 7/16, 9/15

ķ.+ları 35/08, 58/09, 58/09,
58/10, 59/15

ķi : Bir sözü veya cümleyi birbirine bağlayan sözcük.

ķ. 2/07, 3/12, 4/13, 5/15, 12/01,
13/21, 15/12, 16/11, 16/17,
16/18, 18/19, 20/03, 21/16,
22/18, 22/21, 24/04, 24/10,
24/11, 28/13, 28/13, 28/19,
29/12, 30/04, 31/15, 32/12,
34/08, 34/09, 34/18, 34/21,
35/03, 35/04, 37/21, 38/04,
41/04, 41/08, 44/21, 45/14,
45/18, 45/19, 46/06, 46/13,
47/04, 48/11, 51/15, 51/17,
53/13, 53/16, 54/18, 55/12,
56/20, 57/16, 58/01, 58/04,

60/03, 60/08, 60/14, 60/19,
61/09, 64/02, 64/16, 65/08,
66/18, 66/19, 66/20, 71/03

kibār (Ar.): Zarif, görgülü.

k. 46/11

kilid (Far.): Açar, anahtar.

k. 20/16

kim : Soru zamiri.

k. 11/20, 38/15

k.+den 14/17, 26/06

k.+dir 34/17, 39/07, 53/18

k.+e 57/11

k.+esne 29/11

k.+i 27/06, 33/01

k.+im 20/15

k.+ini 50/14

k.+iniñ 35/02, 35/03

k.+iñ 22/05, 37/20, 54/19, 69/03

k.+isi 24/11

k.+lerdir 14/10, 34/01

kimesne : Kimse, soru zamiri.

k. 29/11, 33/11

kimse : Kim, kişi.

k. 11/13, 33/11, 48/18, 62/07,
63/16

k.+ler 47/08, 53/03, 62/01,
65/12

k.+m 53/09

k.+niñ 33/21

k.+ye 22/20, 29/10, 44/18

kināye (Ar.): Doğrudan söylnmeyip dolayısıyla bir anlam ifade eden söz.

k. 19/06

kişi : Soylu, asil, necip.

k. 54/08

kişle- : Büyüme, olgunlaşmak.

k.-di 21/19

kitāb (Ar.): Yazılmış ve basılmış eser.

k. 13/04, 20/11

k.+ı 21/03

k.+ın 4/06

k.+iñ 31/10

ko- : Koymak, bırakmak.

ķ.-dı 47/02

ķ.-dılar 3/02, 6/18, 8/11, 19/15,
21/16

ķ.-mışlar 8/18

koñ- : Koklamak.

ķ.-sam 58/18, 58/18

koça : Büyük, yaşlı, iri.

ķ. 47/03, 53/05

koçu- (Mac.): Oda gibi her tarafı pencerele eski bir tür araba.

ķ.-ya 18/21

koğ- : Defetmek, kovmak, uzaklaştırmak.

ķ.-arsın 53/10

koķ- : Bozulup kötü ve ağır koku oluşturmak.

ķ.-ar 39/20, 40/02, 40/04, 40/06

koķlad- : Koklama işini yaptırmak.

ķ.-ırsan 36/02

ķ.-tı 36/04

koķlaş- : Birbirini koklamak.

ķ.-dılar 18/17, 38/06

koķu : Burunla hissolunan iyi yahut kötü şey.

ķ.+sundan 36/16

ķol : İnsanın omuz başından parmakları ucuna dek olan organı.

ķ.+1 69/05

ķ.+ına 34/16

ķ.+ından 70/15

ķ.+larımı 67/01

ķ.+ların 46/19

ķ.+larını 66/21, 67/03

ķ.+um 48/07, 48/09, 48/11

ķ.+una 18/08, 35/03

ķon- : Menzil tutmak, konak etmek.

ķ.-alım 65/05

ķ.-ar 25/17, 48/17

ķ.-dı 34/16

ķ.-dılar 34/04

ķ.-mışlar 45/01

ķ.-up 55/03

ķonak : Yolculukta gece konacak yer, menzil.

ķ. 48/15, 52/20

ķ.+1 45/15

ķ.+ına 8/05

ķ.+lar 53/07

ķork- : Korkuya kapılmak, kaçınmak.

ķ.-aram 16/12

ķ.-arım 66/09

ķ.-ma 65/19

ķ.-maz 6/13

ķoř- : Koşmak işi.

ķ.-a 60/13, 60/13

ķořma : Halk şiirinde hece ile yazılmış olan ve saz eşliğinde okunan dört dizelik bentlerden oluşan şiir türü.

ķ. 58/05, 58/21

ķoy- : Eşyayı bir yere yerleştirmek.

ķ.-arlar 64/06

ķ.-dılar 18/21

ķ.-sunlar 64/09

ķ.-ub 39/18, 50/14

ķ.-up 65/08

ķoyun : Evcil bir hayvan.

ķ.+ları 51/17

ķöle : Kul, esir.

k.+ler 14/03

k.+ñiz 46/07

k.+yim 53/21

ķömür : Yandıktan sonra yere gömölerek söğünmüş odundan ibaret siyah bir madde.

k. 43/03

ķöře (Far.): Uç, kenar.

k. 58/01

k.+niñ 31/08

k.+sinde 30/12, 61/06

k.+sine 11/02

ķötü : İyi olmayan, fena.

k.+de 55/18

ķötülük : Fenalık.

k. 36/13

ķucaķla- : Çepeçevre sarmak.

ķ.-mış 14/19

ķul : Yaradılmış olan, köle.

ķ. 67/12, 67/18, 68/03

ķ.+1 2/13

ķ.+ına 24/17

ķ.+ınızı 10/03

ķ.+uñu 55/10

ķ.+uyam 55/13

ķul ol- : Boyun eğmek.

ķ.-ayım 43/21

ķulaę : İşitmeye yarayan başın iki tarafında bulunan organ.

ķ.+ım 30/13

ķumař (Ar.): İpekten veya yün ve ketenden dokuma.

ķ.+dan 26/03

ķ.+1 48/06

ķ.+ları 26/07

ķur- : Parçalardan oluşan bir şeyin parçalarını birleştirip düzenlemek.

ķ.-mış 47/17

ķ.-ub 12/18, 36/01

ķurbān (Ar.): Feda olma, hak yoluna kesilip fukaraya dağıtılacak hayvan.

ķ. 43/03, 43/04

ķ.+lar 19/02

ķurbān id- : Bir şey uğruna feda etmek.

ķ.-eyim 15/04, 44/14

ķurbān ol- : Bir şey uğruna feda olma.

ķ.-am 18/08

ķ.-ayım 27/05

ķ.-dığım 43/10, 43/16, 44/01

ķurıl- : Düzenlenmek, bir araya gelinmek.

ķ.-dı 36/03

ķ.-ub 23/16

ķurtul- : Tehlike veya bir sıkıntıdan çıkmak.

ķ.-mağa 11/03

ķ.-ub 34/15

ķuru- : Suyu veya nemi olmayan, katıksız.

ķ.-sın 69/17

ķurul- : bk. ķurıl-.

ķ.-dı 63/13

ķ.-mış 33/18, 44/21

ķ.-sun 19/13

ķ.-ub 15/18, 19/13

ķuřūr (Ar.): Noksan, eksiklik.

ķ. 43/09

ķuř : Kanatlı, havada uçan hayvan.

ķ.+dan 25/10

ķ.+lar 51/04, 51/04

ķuřak : Beli sıkı tutmak için sarılan uzun ve dar kumaş.

ķ. 32/02, 39/21

ķuřan- : Kuşak bağlanmak.

ķ.-mış 39/21

ķuřluk : Sabah ile öğle arasındaki vakit.

ķ. 53/03

ķutlu : Saygın, mübarek.

ķ. 42/13

ķuçük : Büyüklüğü, hacmi ve genişliği az olan.

ķ.+ler 51/05

ķuheylān (Ar.): Bir cins Arap atı.

ķ. 63/18

ķülāh (Far.): Hile, oyun, şapka.

ķ.+ıdır 7/12

kürk : Tüyleri yumuşak ve güzel hayvanların derisi.

k. 46/09

küs- : Gücenmek, darılmak.

k.-eyim 9/10

kütüb-hāne (Ar.+Far.): Kitapların konulduğu ve saklandığı bina.

k.+si 1/06

-L-

lakın (Ar.): Ama, fakat, ancak.

l. 2/11, 3/15, 3/19, 10/03, 11/09,
13/21,17/14, 20/06, 22/20,
22/01, 23/06, 24/09, 47/07,
53/08

lālā (Far.): Şehzadelerin özel olarak eğitimleriyle ilgilenen kimse.

l. 2/06

l.+m 11/20

lāya'kil (Ar.): Kendinden geçmiş, dalgın.

l. 6/05, 13/17, 63/14

lāya'kil ol- : Hoş ve dalgın olmak.

l.-ub 15/09, 37/16

lāyık (Ar.): Yakışan, uygun düşen.

l. 10/17

leb : Dudak.

l.+i gonca 62/15

l.+i 59/12

l.+leri 30/15, 52/13

l.+leriñ 43/15

leşker id- : Asker olmak.

l.-üb 17/21

libās (Ar.): Giysi ,elbise.

l.+ımız 70/05

l.+lar 6/16

l.+larla 13/18

l.+larını 14/13

lütf eyle- : İncelik göstermek, iyilik etmek.

l. 10/01

-M-

mā'adā (Ar.): Başka, gayrı, fazla.

m. 33/20, 46/10

mādde (Ar.): Konu, husus.

m.+yi 47/01

mağara (Ar.): Yer altındaki oyuk, in.

m.+da 19/16

m.+nıñ 16/01, 17/14, 17/16,
17/21

mağrib (Ar.): Güneşin battığı yer, batı.

m. 62/14

mağrūr (Ar.): Bir şeye güvenen, güvenli.

m. 22/02, 22/07

māh [1] : Kişi adı.

m. 35/12, 37/09, 62/01, 62/04

m.+ı 31/09, 32/06, 33/05, 60/04

m.+ım 32/06, 37/06, 37/07,

40/01, 42/15, 48/03, 50/04,

56/09, 61/21, 63/09

m.+ımdan 30/13

m.+ımıñ 40/05, 43/01, 58/18

m.+ını 42/13

m.+ıñ 58/16

māh [2] : Ay, dünyanın uydusu olan gezegen.

m. 08/19, 41/09
 m.+1 gevherim 44/03
 m.+1 t̄abānı 33/03, 33/07, 42/09,
 50/02, 62/16
 m.+1 t̄abāna 62/16
 m.+1 t̄abāndır 50/02

maḥabbet (Ar.): Muhabbet.

m. 62/11

maḥabbet et- : Karşılıklı konuşmak.

m. -diler 41/03

maḥal (Ar.): Yerler.

m. 22/11

m.+e 22/11, 23/17, 45/01

maḥalle (Ar.): Bir yerleşim biriminin bölündüğü her bir kısım.

m. 34/07

m.+de 22/13

m.+den 18/18

m.+sinden 28/11

maḥbūbe (Ar.): Sevilen veya aşık olunan kadın.

m. 17/16

m.+i zaman 4/17

m.+dir 3/18

māḥimehrī : Kişi adı.

m. 34/02, 35/05, 42/19, 56/10,
 56/13, 70/08

m.+dir 38/21, 44/17, 48/11,
 60/01

m.+m 35/11

m.+niñ 28/15, 35/14

m.+ye 58/20

m.+yem 66/06

m.+yi 61/11

māḥumihri : Kişi adı.

m. 1/02, 20/01, 20/02, 22/13,
 25/14, 27/02, 27/15, 28/06,
 28/09, 28/15, 34/02,
 34/10,35/05, 35/18, 36/03,
 41/08, 42/19, 46/05, 47/17,
 56/10, 56/13, 70/08

m.+diñ 64/19

m.+dir 38/21, 44/17, 48/11,
 60/01

m.+m 35/11,

m.+niñ 35/14,

m.+ye 35/04, 35/15, 58/20

m.+yi 61/11

m.+yim 66/06

maḥrem (Ar.): Haram, şeriatçe yasaklanmış şey.

m. 5/18

maḥşüş (Ar.): Kendine özgü, biri için ayrılmış.

m. 6/18, 11/06, 39/14

maḥşer (Ar.): Kıyamet, çok kalabalıklı güruh.

m. 63/08

m.+de 52/17

m.+i divān 63/08

maḥzūn (Ar.): Tasalı, kaygılı.

m. 17/08

mā'il (Ar.): Bir yöne doğru eğilmiş.

m.+dir 62/07, 62/08,

62/10, 62/12, 62/14, 62/16

mā'il ol- : Meyletmek, yönelmek.

m.-dum 66/03

maḥkām (Ar.): Durulan yer, mekan.

- m. 57/01
m.+ına 7/18, 9/16
maḳbūl (Ar.): Alınan, kabul olunan.
m.+dür 20/17, 29/21
maḳbūl ol-: Beğenilmek.
m.-dukda 21/05
maḳūle (Ar.): Tür, çeşit, soy.
m. 10/16
māl (Ar.): Varlık, servet.
m. 2/05, 51/19, 51/20, 34/03
m.+ından 26/14
m.+ları 29/07, 70/19
mālik (Ar.): Sahip, efendi.
m. 22/01, 22/14, 56/01
ma'lūm (Ar.): Bilinen, bilinmiş.
m.+ı 48/13
ma'nā (Ar.): Anlam, kavram.
m.+da 49/03
māni' (Ar.): Engel.
m. 57/02, 41/16, 42/07
manşūr : Ünlü mutasavvıf şair Hallac'ın adı.
m. 50/09
ma'rifet (Ar.): Hüner, yetenek.
m.+li 24/01
maşlahat (Ar.): Mesele, önemli ve ciddi iş.
m.+ımızı 45/18
maşrıḳ (Ar.): Güneşin doğduğu yer.
m. 62/14
m'aşūḳ (Ar.): Aşık olunan.
m. 3/05
maṭba'a (Ar.): Basım evi.
m.+sında 1/07
maṭlub it- : Talep etmek, istemek.
m.-diler 40/21
mecāl (Ar.): Kuvvet, takat.
m.+i 39/16, 47/07, 60/06, 62/19
mecīd (Ar.): Saygın, şerefli, ulu.
m. 39/03
meclis (Ar.): Konuşmak veya bir işi müzakere etmek için bir araya gelmiş kişilerin tamamı, cemiyet.
m. 12/18
m.+de 46/08
m.+i 63/13
m.+inden 12/06
m.+ini 30/03
m.+lerinde 29/12
mecnūn (Ar.): Aşka tutulmuş, divane.
m. 8/16, 18/05, 18/10, 49/12, 61/20
m.+dan 50/06
medḥ (Ar.): Övgü, takdir.
m. 12/14
medḥ id- : Takdir etmek, övmek.
m.-er 32/13
medḥ it- : bk. medḥ id-.
m.-diler 12/08
meger (Far.): Ancak, oysa ki.
m. 44/21, 45/03, 51/13, 53/03, 54/08, 54/13, 62/18, 66/14
megirçor < imrahor : Padişah ahırlarına ve onlarla ilgili gereçlere bakmakla görevli kimse.
m. 63/18
mehre : Kişi adı.

- m.+ye 32/09
mekān (Ar.): Yer, ev, hane.
 m. 5/05
 m.+ı 49/12
mekteb (Ar.): Okul.
 m.+de 3/16, 19/08
 m.+e 3/03, 3/04, 21/17, 21/17
melāl (Ar.): Bıkkınlık, hüzn.
 m. 30/14
 m.+iñ 47/12, 47/13, 47/15,
 47/17, 47/19, 47/21
melek (Ar.): Allah katında olan ve nur
 olarak yaratılan varlıkların her biri.
 m. 59/21
 m.+ler 51/10
memālik (Ar.): Memleketler, ülkeler.
 m.+de 20/05
meme : Dişilerde göğüste bulunan ve
 yavruyu emzirmeye yarayan bir çift
 organ.
 m.+leri 58/13
 m.+lerini 36/01, 36/04
 m.+leriñ 31/19
memleket (Ar.): Bir ülke veya devlet
 toprağı.
 m. 28/16, 28/20
 m.+e 70/21
 m.+i 28/04
 m.+iñ 12/05, 28/15
 m.+lerine 15/15
memnūn (Ar.): Minnet duygusu taşıyan,
 hoşnut.
 m. 11/10
men : Ben.
- m.+den 37/13
menekşe (Far.): Güzel kokulu mor
 renkli çiçek.
 m. 44/01
menzil (Ar.): Seyahat boyunca
 konaklanan yer, mesken.
 m. 64/12
merḥamet it- : Acımak.
 m.-diler 67/02
merḥametsiz (Ar.): Katı yürekli, acıması
 olmayan.
 m. 61/18
merhem (Ar.): Yağlı ve yarı donmuş
 kıvamlı ilaç, çare.
 m. 57/13
mesrūr (Ar.): Sevinçli, mutlu.
 m. 11/11
mesrūr et-: Mutlu etmek.
 m.-di 38/09
mesrūr eyle- : bk. mesrūr et-.
 m.-di 45/10
mest (Far.): Kendinden geçmiş, sarhoş.
 m. 15/09
mestāne (Far.): Sarhoşçasına, mahmur.
 m. 24/14, 25/07
meşāvere it- < **müşāvere et-**: Bir tür
 görüşme, konuşma.
 m.-diler 34/08
meşe (Far.): Maruf bir ağaç ki haşebi
 sert, dayanıklı, kuru, parlak ve sürekli
 olur.
 m. 57/16, 58/01
meşgūl (Ar.): Çalışmakta olan.
 m. 20/14

meşhūr (Ar.): Tanınmış, ünlü.

m. 22/08

meşreb (Ar.): Meyhane, huy, karakter.

m.+dir 59/12

meşveret id- : Danışmak, düşüncesini sormak.

m.-üb 29/12

meşveret it- : bk. meşveret id-.

m.-diler 46/14

meta^c (Ar.): Ticaret malı, mal.

m. 61/17

mevlā (Ar.): Tanrı, allah.

m. 11/20, 25/11, 25/13, 43/07,
43/13, 43/19, 44/04, 66/01

m.+dan 41/15, 69/17

m.+niñ 67/05, 67/18

m.+m 37/03, 50/02, 52/01,
54/03, 64/21, 66/09, 68/14,
70/05

m.+ya 38/11, 43/07, 65/18,
65/21

m.+yı 36/18

meydān (Ar.): Açık alan, düzlük yer.

m.+da 11/15

meyl it- : Eğilme,yönelme.

m.-me 22/14

meyt : Ölü, cenaze.

m.+iñ 69/21

meyve (Far.): Yemiş, ürün.

m. 51/03

mezār (Ar.): Cenazenin konulduğu yer, kabir.

m. 17/02

mezārlik : Mezarların bulunduğu yer, kabristan.

m.+a 16/19

mı : Soru edatı.

m. 5/10, 13/09, 14/16, 24/16,
25/14, 25/15, 26/18, 27/03,
27/09, 40/07, 48/03, 52/05,
56/04, 63/10, 64/15, 66/01

m.+dır 10/17, 55/15, 55/15,
55/16, 61/12, 63/15, 64/04

m.+sın 6/13

m.+siñ 56/04

mi : Soru edatı.

m. 5/07, 6/13, 10/16, 14/10,
15/07, 16/08, 51/19, 51/20,
52/04, 52/04, 58/15, 64/19,
70/01

m.+siz 28/08, 61/13

m.+siñ 20/15, 53/06, 56/13

m.+yem 12/17, 23/02, 25/21

mihmān ol- : Konuk, misafir olmak.

m.-uram 52/11

mīhr : Kişi adı.

m.+e 35/04, 35/15

m.+ümden 25/14

mihrīmāh : Kişi adı.

m. 41/03, 41/05

m.+dan 32/10

m.+ı 31/06

mīhrü : Kişi adı.

m. 27/02

m.+nüñ 28/0

mīḳdār (Ar.): Bütünün parçası, ölçü.

- m. 27/21, 39/17, 41/02, 41/06,
42/19, 51/14, 63/20, 65/08
- mim** (Ar.): Bir eserin veya ibarenin sonuna konulan ve “temme” (sona erdi) anlamına gelen bir tür işaret.
m. 4/11, 5/17, 19/22
- minnet** (Ar.): Gönül borcu, şükran duyma.
m. 64/15, 68/21
m.+im 24/14
- mireh̄or** (Far.): bk. megirçor.
m.+dur 60/09
- misāfir ol-** : Konuk olmak.
m.-dı 53/01
m.-sam 53/06
- misāk** (Ar.): Antlaşma, sözleşme.
m. 2/11
- misāl** (Ar.): Örnek.
m.+e 56/06
- misk** (Ar.): Güzel koku.
m.+i ‘anber 39/20, 40/02, 40/04,
40/06
m.+i ‘anberli 36/16
- mişl** (Ar.): Eşine özgü, katlamalı.
m.+i 4/17
m.+idir 59/15
m.+inde 21/09
- muḥabbet** (Ar.): bk. maḥabbet.
m.+den 39/12, 39/17
m.+i 24/16, 25/15
m.+im 11/09
- muḥabbet eyle-** : Muhabbet etmek, karşılıklı konuşmak.
m. 19/05
- muḥabbet id-** : bk. muḥabbet eyle-.
m.-ersiñ 19/04
m.-üb 30/02
- muḥabbet it-**: bk. muḥabbet eyle-.
m.-mem 11/09
m.-mezsın 11/07
- muḥabbetli** : Sevgisi, dostluğu olan.
m. 38/08
- mu‘annet < mu‘annid** (Ar.): İnat eden, inatçı.
m.+iñ rüzgārı 50/13
- muḥārebe** (Ar.): Harbetme, savaşma.
m. 34/09
m.+ye 34/09
- muḥaddem** (Ar.): Sunulan,takdim edilen. saygın.
m. 38/05
- murād** (Ar.): İstek, arzu.
m. 6/12, 7/06, 13/06, 22/10,
32/10, 33/12, 33/16, 44/16
m.+a 55/21
m.+ı 53/21
m.+ımız 38/20
m.+ımıza 40/15
m.+iñ 13/12
m.+iñız 14/14, 29/17
m.+larına 19/21
- murād al-** : İsteğine kavuşmak.
m.-masun 18/12
m.-ursın 10/10
- murād eyle-** : İstemek, dilemek.
m.-di 10/14
- murād id-** : bk. murād eyle-.
m.-erim 60/07

- m.-erse 3/17
m.-ersen 10/18
mübârek (Ar.): Saygın, aziz, hürmetli.
m. 58/12
mübâşeret it- < **mübâşeret et-** : Bir işe girişme, cinsi birleşme.
m.-diler 2/15
mübtelâ (Ar.): Düşkün, giriftar.
m.+sın 4/14
müddet (Ar.): Süre, zaman aralığı.
m. 24/08
m.+den 39/05
müdür (Ar.): Yöneten, idare eden.
m.+i 1/06
mühlet (Ar.): Geçici süre tanıma.
m. 46/15
müjde (Far.): Sevinç, coşku, heyecan veren haber.
m. 15/05, 15/05, 18/15
m.+ler 15/02, 15/08
müjde it- : Sevinçli haber vermek.
m.-diler 29/03
münâcât (Ar.): Allah'a yalvarma.
m.+a 8/12
m.+ı 17/12
münâcât id-: Allah'a yalvarmak, istemek.
m.-eyim 33/13
m.-üb 7/18, 9/16, 17/11
m.-elim 65/05
münâsib (Ar.): Yakışır, uygun.
m. 4/20, 21/20, 41/07
mündemic (Ar.): İçine yerleştirilmiş.
m. 20/03
- münevver** (Ar.): Işıklı, aydınlık, parlak.
m.+im 44/03
mürdâr : Yer adı.
m. 23/17
mürüvvet (Ar.): Mertlik, yiğitlik.
m. 51/01
mürûr (Ar.): Geçme, bir yerden başka yere geçme.
m.+unda 2/15
müsâ'ade vir-: İzin vermek.
m. 8/04
müsâfir (Ar.): Yolcu, konuk.
m. 38/02, 39/08, 39/09
m.+iñ 40/18
m.+leri 46/01
müsâfir eyle-: Konuk etmek.
m.-diler 45/05
müsâfir ol-: Konuk olmak.
m.-dılar 45/17
m.-ub 41/02
müşâvere it-: bk. meşâvere it-.
m.-diler 29/05
müşkil (Ar.): Çetin, zor.
m.+dir 5/15
- N-
- nâ-be-kâr** (Far.): İşe yaramaz, haylaz.
n. 5/02, 7/16, 9/20, 19/12
nâ-çâr (Far.): Çaresiz.
n. 24/02
nâ-çâre (Far.): Çaresizlik.
n. 50/02
nâcî (Ar.): Serbest kalan, kurtulan.
n. 47/16

nā-dīde (Far.): Ender rastlanan, pek az görülen.

n. 22/09

nāfile (Ar.): Yararsız, gereksiz.

n. 10/21, 32/16

nā-gāh (Ar.). Zamansız, vakitsiz.

n. 36/09

nā-hakık (Far.). Haksız, hak ve insafa aykırı.

n. 6/08

naql eyle- : Bir yerden başka yere geçirmek.

n.-di 6/03, 56/17

naql id- : bk. naql eyle-.

n.-üb 6/11, 9/17

naql olun- : Nakletme işinin yapılması.

n.-ur 20/03

naqş ol- : Görünmek, çekici gelmek.

n.-dı 22/17

nāle (Far.): İnilti, figan.

n. 5/07

na' lın < na' leyn (Ar.): Hamamda, sulu yerlerde giyilen tahtadan yüksekçe ve tasmalı ayakkabı.

n.+e 32/01

nām (Far.): Ad, şöret, isim.

n. 5/01

namāz (Far.): Beş vakitte kılınması Müslümanlar için farz olan ibadet.

n. 7/02

n.+a 6/18

n.+ı 39/13

n.+ına 33/14

n.+ını 21/12, 33/16

n.+ları 56/19

namāz kııl- : Namaz ibadetini yerine getirmek.

n.-dı 17/11

n.-dılar 65/07

nāme (Far.): Mektup, bitik.

n. 46/17, 46/21, 48/04

n.+miñ 5/16

n.+yi 5/05,5/18, 5/19, 5/21

nāmūs (Ar.): Düzen, haysiyet, doğruluk.

n. 5/10

n.+umuza 10/16

n.+ı 'ārımı 49/02

n.+ı 'ār 55/18

n.+ı 'ārıñ 70/01

nār (Far.): Ateş, od.

n. 61/16

n.+a 62/08

n.+dan 49/05

n.+ına 32/20

n.+ı firqat 5/13

n.+ı hicrān 50/03

nā-ser < nā-sere (Far.): Ayarı bozuk para, altın.

n. 70/18

nās ol- : İnsanlar arasında olmak.

n.-muşlar 3/09

naşıl : Soru sıfatı.

n. 4/20, 9/10, 23/08, 23/09,

29/19, 32/12, 33/07, 33/13,

35/21, 37/19, 43/15, 56/15,

59/13, 60/08, 63/07, 71/02

naşīb (Ar.): Kısmet, hak, pay.

n.+iñ 22/14	12/04, 13/01, 13/11, 14/02,
n.+iñdir 44/17	15/02, 16/04, 16/09, 16/12,
naşīb it- : Fırsat vermek.	17/01, 17/07, 17/17, 18/01,
n.-sin 40/02	19/16, 19/18, 20/14, 22/06,
n.-mişdir 22/19	22/08, 23/11, 23/21, 24/18,
naşīb eyle- : bk. naşīb it-.	25/03, 26/03, 26/05, 26/09,
n.-se 58/11	29/14, 29/20, 30/12, 30/13,
naşīb ol- : Fırsat düşmek.	30/15, 30/16, 30/17, 31/16,
n.-dı 26/08	32/21, 34/11, 35/12, 35/17,
n.-ur 21/09	35/18, 39/18, 39/20, 41/03,
naşīhat (Ar.): Öğüt, ders.	41/16, 42/01, 42/07, 44/10,
n. 10/21, 11/01	44/13, 44/14, 45/13, 47/05,
naşīhat eyle- : Öğüt vermek.	47/05, 47/19, 49/08, 49/15,
n.-di 32/17	49/15, 50/04, 50/15, 51/01,
naşīhat id- : bk. naşīhat eyle-.	51/01, 51/02, 51/04, 51/06,
n.-üb 10/15	51/08, 51/10, 52/05, 52/11,
nāz (Far.): İşve, cilve.	52/17, 54/16, 57/20, 65/11,
n. 7/02, 40/10	65/12, 65/18, 65/19, 66/01,
nażar eyle- : Bakmak, görmek.	66/07, 66/10, 69/02, 69/02,
n.-miş 54/03	69/17, 69/19, 69/21, 70/02,
nāzenin (Far.): İşveli, nazlı.	70/04, 70/04, 70/06, 70/08
n. 3/18, 5/04, 17/17, 65/15	n.+çe 8/18, 41/12, 69/20, 48/10,
n.+dim 63/03	70/06
nāzik-endām (Far.): İnce yapılı, narin.	n.+çün 2/05, 8/16, 11/07, 14/14,
n. 10/05	37/01, 60/03
nāzlı : Cilveli, işveli.	n.+dir 2/06, 14/14, 29/17, 43/01,
n. 25/15, 36/09, 40/11, 41/12,	44/12
42/10, 43/03, 48/10, 48/20,	n.+ler 69/18
49/20, 50/03, 52/01, 53/20,	
58/16	
ne : Soru sözcüğü.	neden < nereden : Soru sözcüğü.
n. 4/10, 4/10, 4/13, 4/19, 5/09,	n. 37/09
5/09, 6/06, 6/09, 6/14, 7/06,	
8/08, 10/10, 10/18, 11/03, 11/20,	nefs (Ar.): Öz, iç, ruh.
	n.+ini 10/2
	nem (Far.): Islaklık, rutubet.
	n. 49/10, 57/04

nerde < **nerede** : Soru sözcüğü.

n. 47/17, 61/08

nerde : Yer bildirme anlamında kullanılır.

n.+den 26/07

n.+sidir 37/20

nesl (Ar.): Kuşak, soy.

n.+ini 68/11

neye : Neden, niçin.

n. 20/14

nice : bk. niçe.

n.16/07, 19/04, 24/07, 28/21,

41/13, 41/19, 42/04

niçe : Kaç, ne kadar.

n. 14/03, 20/04, 33/04, 42/10,

42/16, 52/13

niçün : Niçin, neden.

n. 5/11, 28/07, 35/08

nidā eyle- : Haykırmak, bağırarak.

n.-di 63/15

nihāyet (Ar.): Son, son derece.

n.+le 3/18

nikāh (Ar.): Kanuni evlenme töreni.

n. 71/07

nikāh eyle- : Evlendirmek.

n.-mek 5/01

nikāh id- : bk. nikāh eyle-.

n.-elim 2/14, 12/01, 46/06

n.-eyim 4/16

n.-üb 3/14, 13/19, 19/14

nine : Büyük valide.

n. 59/03, 59/04, 59/10, 59/16,

60/01

nişān (Far.): İz, eser.

n.+ı 27/17

n.+ıñ 59/13

niyāz (Far.): Yalvarma, istirham.

n.+ı bülbül 38/14

niyāz eyle- : Yalvarmak, istemek.

n.-di 21/03

niyāz id- : bk. niyāz eyle-.

n.-erdi 20/10, 23/03

noğşān (Ar.): Eksiklik, azlık.

n.+dır 3/10

nol- : Ne ol-.

n.-dı 13/09

nohūd (Far.): Baklagillerden yeşil yapraklı, meyvesi yuvarlak ve nişastalı bir bitki.

n. 69/13

numeralı < **numero** (İt.): Numara, sayı.

n. 1/05

nūr (Ar.): Aydınlık, ışık, ziya.

n.+ı 10/16, 32/15

nüşha (Ar.): Yazılmış bir yazıdan çıkarılan suret, kopya.

n. 24/07, 36/18, 37/01

-O-

o : Tekil 3. şahsı gösterir.

o. 4/01, 8/21, 23/21, 26/08,

27/15, 35/17, 43/21, 52/04,

59/06, 59/07, 59/13, 59/19,

60/04, 61/21

o.+dur 33/01

o.+nlar 46/03

o.+nları 40/12

o.+nlarıñ 48/14

oba : Çadır, çadırlarda oturan halk.

- o.+y1 47/17
- ocak** : Ateş yanan yer, oda.
- o. 48/04, 49/01, 67/18
- o.+dır 67/18
- o.+ınıñ 61/05
- o.+iñ 46/21, 48/07
- od** : Ateş.
- o.+a 64/21
- o.+ına 47/18
- o.+lara 8/21, 18/10, 48/19
- oda** : Evin bölmelerinden her biri, hücre.
- o.+ya 31/05
- oğul** : Erkek çocuk, yiğit, delikanlı.
- o. 58/04, 60/15
- o.+an+(oğlan) 3/01, 35/14, 35/17
- o.+ana+(oğlana) 21/08, 35/15, 36/01
- o.+anı+(oğlanı) 3/20
- o.+anıñ+(oğlanıñ) 3/02, 35/20, 36/02, 36/04
- o.+ı+(oğlı) 21/15
- o.+ım+(oğlum) 16/05, 23/ 21, 46/04, 60/06, 60/08
- o.+ıyam+(oğlıyam) 69/06
- o.+larım 46/02
- o.+u+(oğlı) 6/04
- o.+u+(oğlu) 6/05, 23/06, 28/02, 29/13, 38/01, 60/19
- o.+um(oğlum) 53/10
- o.+um+(oğlum) 2/12, 3/15, 3/17, 4/13, 4/15, 16/08, 16/17, 17/13, 19/03, 22/04, 22/12,
- 32/15, 44/10, 44/13, 45/08, 53/07, 56/20, 57/02, 57/08, 57/20, 58/21, 59/06, 60/03, 60/09, 68/05
- o.+una+(oğluna) 35/16
- o.+uñ+(oğluñ) 2/12, 21/08, 24/04, 29/18, 32/12
- o.+usın+(oğlusın) 69/03
- oku-** : Yazılmış bir şeyi sesli veya sessiz olarak söylemek, kıraat etmek.
- o.-dı 4/07, 26/01
- o.-dılar 32/09, 32/14
- o.-mağ 35/15
- o.-rdı 12/12
- o.-yub 16/20, 20/12, 24/07
- ol** : İşaret sıfatı veya zamiri.
- o. 3/21, 6/21, 8/02, 8/04, 8/09, 8/12, 10/03, 12/05, 12/13, 13/05, 14/20, 15/10, 19/18, 20/04, 20/09, 20/10, 21/15, 22/06, 22/11, 23/05, 23/15, 23/16, 23/17, 23/18, 25/06, 29/11, 30/14, 30/16, 34/01, 36/16, 39/02, 39/10, 44/19, 44/19, 45/03, 45/07, 45/08, 45/12, 46/01, 51/13, 51/14, 52/07, 52/10, 56/14, 59/16, 60/01, 61/12, 61/20, 65/18, 70/04
- ol-** : Gerçekleşmek, bir durumdan başka duruma geçmek.
- o.-a 5/10, 23/10, 66/01
- o.-acağ 33/13, 46/20, 58/04
- o.-am 68/14
- o.-amaz 12/08

- o.-an 4/16, 6/18, 7/18, 20/05,
23/06, 28/09, 32/10, 32/16,
32/21, 33/02, 33/04, 33/06,
33/08, 44/16, 46/09
- o.-ana 66/21
- o.-anlar 33/10
- o.-araç 9/06, 19/06
- o.-dı 3/07, 6/04, 7/03, 13/04,
13/09, 13/14, 16/11, 19/17,
21/12, 21/15, 23/21, 29/07,
32/12, 33/06, 37/16, 40/10,
45/04, 47/02, 48/18, 50/18,
56/17, 61/04, 63/13, 63/14,
64/01
- o.-dılar 23/19, 35/01, 39/05,
66/18, 70/15, 71/13
- o.-diñiz 60/16
- o.-diğı 14/06, 14/08, 47/09,
48/02
- o.-diğim 35/11, 37/09, 43/03,
43/04
- o.-diğımı 69/02
- o.-diğından 6/19
- o.-diğını 23/11, 26/12, 29/10,
44/13, 71/02
- o.-duda 23/15
- o.-dum 24/15, 44/20, 48/17,
55/09, 58/17
- o.-dun 5/09
- o.-duğda 19/03, 29/04, 48/13
- o.-dur 22/14, 23/07, 28/13
- o.-duğımızı 13/06
- o.-duğımı 58/21
- o.-iñca 21/14
- o.-madan 3/13
- o.-madı 15/01
- o.-madım 64/13
- o.-madıkca 65/06
- o.-maları 3/16
- o.-mağ 9/13, 10/17
- o.-masını 35/20
- o.-maya 3/20
- o.-mayalım 64/18
- o.-mayınca 37/13
- o.-maz 20/16, 24/04, 41/07,
55/18, 55/18, 55/19, 61/16,
61/17, 62/01, 62/10, 63/21,
67/11
- o.-miş 47/13, 51/09, 65/11,
67/21
- o.-muş 47/15
- o.-mışam 5/08, 13/01
- o.-muşlar 53/04
- o.-muyor 22/04
- o.-sa 62/09, 62/10
- o.-sun 2/15, 4/21, 11/16, 12/15,
14/17, 15/08, 15/13, 19/19,
22/05, 22/07, 34/10, 35/09,
37/04, 42/13, 49/12, 52/17,
53/20, 53/21, 54/02, 54/04,
54/06, 63/04, 63/06, 63/08,
69/12
- o.-ub 2/07, 5/04, 6/15, 6/17,
9/18, 10/14, 11/11, 14/16, 15/07,
22/02, 40/15, 45/02, 66/17
- o.-ubdur 62/11, 62/11, 62/12
- o.-unca 22/19
- o.-uñ 45/17

- o.-ur 4/09, 19/08, 19/10
o.-urlardı 23/18
o.-ursa 2/13, 29/20
o.-ursun 20/14
- olun-** : Olunmak, meydana gelmek.
o.-maz 32/16
- on** : Dokuzdan sonra gelen sayı.
o. 21/15, 21/20, 31/07, 53/02,
57/01, 59/19, 59/19
- ora** : O yer.
o.+da 12/14, 33/10, 33/13,
51/13, 53/14, 54/08
o.+dan 16/05, 18/17, 32/10,
50/19
o.+ya 17/15, 33/14, 53/07
- orta** : İki uçtan eşit uzaklıkta olan yer,
zaman veya durum.
o.+ya 30/03
- 'osmānlı** : Sultan Osman'ın kurduğu
saltanata mensup hükümet ve devlet.
'o. 61/02
- ot** < **otağ**: Hükümdarlara ve devlet
büyüklerine özgü yüksek etekli ve süslü
çadır.
o.+a 63/20
- oṭa** : bk. oda.
o.+sı 7/01
o.+sına 6/18
o.+sında 6/20, 7/08
- otlad-** : Hayvanı veya sürüyü
otlayabileceği bir yere götürmek.
o.-ub 33/19
- otur-** : Vücudun yalnız yukarı kısmı dik
olacak biçimde vaziyet almak.
- o. 12/11
o.-alım 14/01
o.-an 54/08
o.-dı 12/12, 63/01
o.-dılar 14/04, 14/06, 40/20
o.-ma 67/17, 67/17
o.-maya 45/18
o.-mıṣ 53/17
o.-muṣam 31/02
o.-ub 12/19, 21/20, 56/21
o.-uñ 60/14
o.-ur 14/08, 14/10, 25/21
o.-urlar 34/01
- oy-** : Kazmak, kazımak.
o.-arlar 67/09
- oyna-** : Kimıldanmak, hareket etmek,
hoplamak.
o.-r 41/13, 53/17, 57/05
o.-rlar 49/09
- Ö-**
- öğren-** : Öğrenmek, anlamak, bilgi
edinmek, haber almak.
ö.-diñ 26/06
- öğüt** : Nasihat, vaaz.
ö.+ler 51/09
- öl-** : Can vermek, vefat etmek.
ö.-di 70/02
ö.-diği 56/17
ö.-düm 58/07, 58/08, 58/10,
58/12, 58/14, 58/16, 58/18
ö.-dür 8/01, 69/05
ö.-mez 70/07
ö.-müṣem 50/13

- ö.-üb 16/16
 ö.-üm 64/15
 ö.-ürem 40/04, 62/16
 ö.-ürüm 63/08
öldür- : Ölümüne sebep olmak,
 katletmek.
 ö.-em 67/09, 67/15, 67/21,
 68/06, 68/12, 68/18, 69/03
 ö.-en 67/11, 70/07
 ö.-me 67/05, 67/06, 68/09,
 68/15, 68/21, 69/06
 ö.-mek 70/01
 ö.-mege 50/16
 ö.-müşem 18/15
 ö.-üb 69/17, 69/19, 69/21,
 70/02, 70/04, 70/06, 70/08
 ö.-ür 58/07, 58/08, 58/10, 58/12,
 58/14, 58/14, 58/16, 58/18
 ö.-ürseñ 69/05
ölüm : Ölme, vefat, mevt.
 ö.+i 68/11
ömr (Ar.): Yaşayış ,yaşama, hayat.
 ö. 14/01
 ö.+ümüñ 50/15
 ö.+ünde 50/09
 ö.+ü şāhāniye 14/01
ön : bk. öñ.
 ö.+lerine 46/11
öñ : Ön taraf, ileri.
 ö.+ünde 20/12
 ö.+ünden 21/10, 26/05, 27/08
 ö.+üne 53/12, 69/11
önci : Önde gelen, önde olan.
 ö. 59/18
- öp-**: Buse almak, dudaklarını
 değdirmek.
 ö.-di 71/01
 ö.-digim 40/06
 ö.-üb 71/02
öpüş- : Birbirini öpmek.
 ö.-üb 18/17, 38/06
ört- : Kapatmak, üzerine bir şey çekip
 görünmez etmek.
 ö.-miş 39/21
örtülü : Örtülmüş, mestur.
 ö. 48/18
öt- : Ezgili biçimde ses çıkarmak,
 terennüm etmek.
 ö.-en 25/05
 ö.-er 50/05, 59/21
 ö.-üb 24/11
 ö.-sün 42/12
öyle : Ona benzer, onun gibi.
 ö. 2/15, 3/20, 4/20, 16/18,
 16/20, 19/20, 23/08, 23/09,
 39/09, 41/05
öyle : Öğle, öğlen.
 ö.+yi 53/14
öz : İç, ruh, kalp, nesnenin temel ögesi.
 ö. 7/11
 ö.+imiz 61/17
- P-**
- pādişāh** (Far.): Hükümdar, sultan.
 p. 2/03, 2/06, 2/14, 3/09, 3/10,
 3/18, 4/12, 6/07, 6/09, 7/20,
 8/02, 8/05, 8/10, 9/18, 9/20,
 10/04, 11/01, 11/09, 11/17,

11/19, 12/08, 12/09, 12/10,
12/18, 13/17, 14/02, 14/15,
15/03, 15/13, 20/04, 20/12,
20/13, 21/01, 21/09, 21/11,
22/03, 23/20, 29/17, 29/19,
30/01, 32/11, 32/14, 32/15,
41/01, 45/08, 46/03, 46/07,
46/13, 62/02, 70/21, 71/01,
71/05

p.+a 3/01, 3/07, 6/05, 8/09,
9/17, 10/14, 11/17, 12/07, 12/14,
13/20, 15/12, 21/06, 24/03,
29/15

p.+dan 15/14

p.+ı 12/05, 15/10, 61/01

p.+ım 2/04, 2/09, 3/08, 3/15,
5/02, 6/06, 6/08, 8/01, 8/04,
9/19, 10/01, 13/15, 15/07, 15/08,
29/18, 46/06

p.+ıñ 20/06, 20/08, 20/17

p.+ıñdır 3/10, 12/11

pādişāhī (Far.+Ar.): Padişaha özgü,
padişahla ilgili.

p.+yi 29/16

pāk (Far.): Temiz, saf.

p. 13/18

parça (Far.): Bir bütünü oluşturan
unsurların her biri.

p. 16/02

parçalan- : Parça parça olmak,
doğranmak.

p.-dı 69/13

parmağ : bk. parmak.

p.+ı 13/12

p.+ımı 9/12, 9/12, 33/11

p.+ıñ 13/09

parmak : El veya ayağın ucunda
bulunan boğumlu uzunca bölüm.

p.+ımı 9/10

p.+ımı 9/11

p.+larını 9/13

paşlı : Pas tutmuş, paslanmış.

p. 54/05

pāşā : Osmanlı devlet düzeninde
vezirlere ve yüksek rütbeli devlet
memurlarına ve askeri erkana verilen
unvan.

p.+m 54/17, 54/19, 55/10,
56/01, 56/07, 64/19

p.+ımı 70/02

pay : Bir bütünün paylaşımı, hisse,
nasip.

p.+ıña 70/10

peder (Far.): Baba, ata.

p.+i 'azizim 44/15

p.+i 28/02, 44/10, 44/13, 45/21

p.+im 10/19, 44/11, 45/06,

71/04

p.+imi 41/01

p.+inden 16/04

p.+ine 44/06, 45/20

p.+ini 45/09

p.+iniñ 44/08, 70/21

p.+iñiz 40/13, 40/14

p.+iñize 40/13

p.+lerine 41/04

pek : Çok, ziyade, gayet.

- p. 13/14, 23/20, 29/01, 41/07,
53/15, 70/12
- pek'ālā** : Peki, çok iyi.
p. 70/12
- peşmān** < **peşīmān** (Far.): Yaptığından
utanan, pişman.
p. 5/09
- peşmān ol-** < **peşīmān ol-** : Yaptığına
üzülmek.
p.-muşdır 16/15
- pençere** < **pencere** (Far.): Oda vb.
bölümlerin hava alması için açılmış
çerçeveli cam.
p.+yi 14/07
- per** : Kanat, dilim.
p. 49/20
- pervāne** (Far.): Işığın etrafında dönmeyi
seven gece kelebeği.
p. 32/20, 62/08
- peygāmbēr** (Far.): Allah adına haber
getirip kullara tebliğ eden kimse, resul.
p.+imiziñ 2/13, 46/05
p.+iñ 45/07
- peymān** (Far.): Yemin, and.
p. 5/09, 38/06
- pīr** (Far.): Yaşlı adam, ihtiyar.
p. 20/13, 20/15, 21/06, 21/10,
21/11, 22/11
p.+i ādem 20/11
p.+e 21/10, 32/09
p.+iñ 21/13
- puñar** : Yerden kaynayarak çıkan su,
kaynarca.
p.+iñ 34/19
- pūse** < **būse** (Far.): Öpücük.
p. 17/18, 17/19, 42/03, 58/12
- pūs eyle-** : Öpmek.
p.-di 44/08
- pūr** (Far.): Çok fazla, dolu.
p. 5/13, 9/18
- pūryān** < **būryān** < **birryān** (Far.): Kebap.
p.+dır 43/18, 57/10
- R-**
- rāḥat** (Ar.): Dinlenme, huzur.
r. 5/11
- raḥm** (Ar.): Merhametli, acıyıp
esirgeyen.
r.+iñ 55/15
- raḥm it-** : Korumak, merhamet etmek.
r.-mez 62/07
- raḳīb** (Ar.): Aynı şeyi elde etmek
isteyenlerden biri.
r. 7/05
- rāvī** (Ar.): Söyleyen, nakleden.
r. 3/07
- rāzī ol-** : Kabul etmek, boyun eğmek.
r.-dı 12/11
r.-ub 19/20
- red it-** : Geri çevirmek, kabul etmemek.
r.-dim 4/20
- rek'at** (Ar.): Namazın bir kıyam ile bir
rūku ve iki secdeden oluşan bölümü.
r. 17/11
- reml** (Ar.): Kum.
r. 21/04
- revā** (Far.): Uygun, layık.
r. 2/11

revān (Far.): Giden, yürüyen.

r. 11/12, 66/17

revān kııl- : Yürümek, gitmek.

r.-dılar 65/03

revān ol- : bk. revān kııl-.

r.-dı 42/18, 50/19, 51/12, 63/10

r.-dılar 18/18, 63/19

r.-ub 44/07, 70/19

ri'āyet id-: Uymak, uyum sağlamak.

r.-üb 12/06

ricā (Ar.): Yalvarma, niyaz.

r. 20/10, 21/02, 35/20

r.+m 71/04

r.+sını 8/05

ricā eyle- : bk. ricā id-.

r.-di 6/09

ricā id- : İstemek, dilemek.

r.-erem 13/21

r.-erim 10/07, 70/12

ricā it- : bk. ricā id-.

r.-diler 30/21, 31/16

ricāl : Erkekler, ileri gelenler.

r.+i kibār 46/11

rivāyet id- : Anlatmak, aktarmak.

r.-er 3/07

rūḥ (Ar.): İnsanda ve hayvandaki

hayatın özü, can, nefes.

r.+umıza 17/04

ruḥṣat (Ar.): İzin, icazet.

r. 15/14, 60/13

r.+ıñız 29/20

ruḥṣat vir- : İzin vermek.

r.-di 30/01

rūy (Far.): Tunç.

r.+ı āsumān 4/02

r.+ı envār 56/06

rūz (Far.): Gün.

r.+ı şeb 50/04

rūzgār (Far.): Yel, zaman.

r. 50/08, 50/09, 50/16, 50/18

r.+a 50/14

r.+ı 50/13

rūsivā (Far.): Rezil, maskara.

r.+ı 'ālem 4/14

rū'yā (Ar.): Uykuda görülen şey, düş.

r. 33/12

r.+da 26/08, 35/11

r.+larında 23/18

r.+sında 22/10

r.+ları 38/05

r.+mda 45/03

-S-

sā'at (Ar.): Saatler, vakit.

s. 3/21, 4/09, 6/10, 6/20, 6/21,

8/04, 8/09, 10/03, 15/10, 65/03

s.+de 25/12

şabāḥ (Ar.): Gündüzün ilk saatleri.

s. 20/09, 20/17, 33/14, 33/16,

40/10, 64/01

s.+lara 23/02

şabāḥ ol- : Güneşin doğması, günün başlaması.

s.-dikda 16/03

şabr (Ar.): Katlanma, tahammül.

s.+a 3/06, 39/16, 47/07, 62/19

şaç : Baş tüyleri.

s.+ları 63/06

şādık (Ar.): Doğru, gerçek, bağlılığı olan.

s. 56/13

s.+dır 44/03

şaf (Ar.): Temiz, katkısız.

s. 65/11, 65/11

şafā (Ar.): Temizlik, saflık, rahat.

s. 38/01, 41/15

şafā gel- : Hoşgeldiniz, huzur ve mutluluk verdiniz.

s.-diñ 12/17, 16/07, 35/08,

38/08, 38/09, 38/15, 38/18,

38/21, 39/12, 53/11, 59/06

s.-diñiz 45/16

sağ ol- : İyileşmek, şifa bulmak.

s.- dı 13/09

s.-sun 52/16

şahāfiye (Ar.): Kitap satılan dükkan.

s. 1/05

şāhib (Ar.): Bir şeyi elinde bulunduran kimse, malik.

s.+i 33/08, 34/11, 34/21, 39/08

s.+ini 34/05, 40/13

şahīh (Ar.): Gerçek, doğru.

s. 9/06

şahrā (Ar.): Ova, kır, çöl.

s.+ya 25/17

şakın- : Çekinmek, korumak.

s. 22/14, 25/13, 53/20

sākin ol- : Belli bir vaziyette duran, hareketsiz.

s.-dılar 46/13

s.-duñ 61/09

şakla- : Gizlemek, örtmek, muhafaza etmek.

s. 48/07

s.-rsın 8/03

s.-sun 8/21, 25/10

şaklan- : Gizlenmek, görünmemeye çalışmak.

s.-ub 50/11

şal- : Komak, bırakmak, göndermek.

s. 47/14

s.-dım 37/12, 37/12, 42/03

s.-diñ 5/13, 8/21, 18/10

şalın- : Yürürken bir sağa, bir sola eğilmek.

s.-a 32/01, 32/01, 35/07, 35/07

şalı vir- : Tutulmuş ve alınmış olanı koyuvermek.

s.-me 39/09

s.-mege 33/21

s.-mişler 33/19

samūr (Ar.): Derisinden kürk yapılan memeli küçük hayvan.

s. 46/09

şan- : Zannetmek, addetmek.

s.-dım 26/14, 42/04

s.-ma 16/11

saña : 2. tekil şahsın yönelme eki almış hali.

s. 4/14, 4/16, 5/10, 5/15, 8/02,

9/10, 10/01, 10/18, 11/20, 11/21,

12/10, 15/04, 15/05, 15/08,

15/19, 17/18, 18/15, 22/05,

22/18, 24/14, 36/18, 38/12,

38/14, 39/03, 43/06, 44/14,

44/18, 51/20, 52/01, 55/16,
57/07, 62/10, 63/03, 63/04,
63/10, 64/13, 68/14, 68/15
s.+dır 11/09

şar- : Etrafını çevirip dolamak,
kucaklamak.

s. 54/16, 54/17, 54/19, 55/04,
55/10, 55/16, 56/01, 56/07,
57/13
s.-masam 58/14
s.-sam 58/14

şarabil- : Sarma imkanı bulunmak.

s.-sem 27/09

şarar- : Sarı rengini almak, zayıflayıp
benzi solmak.

s.-dı 66/03
s.-dım 27/08, 66/06
s.-ub 23/19, 38/17

sarāy (Far.): Hükümdarların oturduğu
yer.

s. 11/04, 14/02, 14/03
s.+ı hümāyun 6/17, 13/21
s.+a 4/12, 10/13, 12/09, 15/10,
16/06, 21/10, 22/08, 28/01,
32/08, 41/01
s.+da 11/14, 24/09
s.+ımda 3/17, 12/10
s.+ıñ 11/02
s.+ına 6/11, 19/01, 19/02, 21/11
s.+ında 5/04

şarf it- (Ar.): Harcamak, tüketmek.

s.-me 10/21

şarıl- : Bir şeye bürünmek, kollarını atıp
kucaklamak.

s.-da 26/21
s.-manıñ 38/21
s.-sam 32/04
s.-ub 13/17

şarmaş- : Sarılmak, kucaklaşmak.

s. 39/05

şat- : Bir malı veya mülkü para
karşılığında elden çıkarmak.

s. 64/12

saṭır (Ar.): Sıra, dizi.

s. 21/04

şatun al- < şatın al- : Bir nesneye para
karşılığında sahip olmak.

s.-sağ 34/05

şay- : Hesaba eklemek, addetmek.

s.-an 68/12

sāye (Far.): Gölge, koruma.

s.+si 68/21, 69/02

sāz (Far.): Kamıştan yapılan ney gibi
çalgi aletlerine verilen ad.

s. 10/07, 61/06

s.+ı 10/08, 13/02, 13/16, 14/11,
26/11, 30/19, 31/12, 32/08,
36/07, 49/16, 50/11, 50/18,
51/11, 53/18, 54/14, 62/04,
62/05, 62/18, 63/01, 65/09,
65/14, 65/16, 67/03, 69/14

s.+ımı 36/06

s.+ını 7/08, 8/14, 11/13, 24/12,
25/03, 30/08, 30/09, 30/21,
39/18, 47/10, 50/20, 57/01,
58/05, 58/19, 59/01, 64/04

s.+larımızı 56/21

s.+larımızı 38/06, 41/10

sebeb (Ar.): Bir şeyin oluşumunu gerektiren durum, neden.

s. 19/17

s.+den 44/19

s.+iñize 28/19

seccāde (Ar.): Üzerinde namaz kılınan küçük halı,

s. 35/06

s.+yi 35/09

şedā (Far.): Ses.

s.+sını 62/19

sefā (Ar.): bk. şafā.

s.+ñızda 45/16

seher (Ar.): Sabah vakti.

s.+de 20/10, 58/09

seksen : Sekiz defa on.

s.+e 68/20

şelā (Ar.): Cenin torbası, son.

s.+dan 49/21

selām (Ar.): Bir kimse ile karşılaştığında veya bir topluluğa girildiğinde “esenlik dileme” sözü,

s. 52/01

s.+ı 46/08

s.+ını 20/13

selām id- : Uzakta olan birine selam göndermek.

s.-in 25/12

s.-iñ 25/06, 25/14, 25/16, 25/18

selām ol- : “Esenlik dileklerim ulaşsın” anlamında söz.

s.-sun 63/03

selām vir- : Sağlık ve esenlik dileğinde bulunmak.

s.-üb 20/13, 40/20

selāmetle- : Uğurlamak.

s.-di 44/07

selāmetlen- : Uğurlanmak, gitmek.

s.-eyim 41/10

selāmet vir- : İyi son, iyi netice.

s.-e 46/12

s.-sün 43/07, 43/13, 43/19, 44/04

selvī (Far.): bk. servī.

s. 30/16

semā (Ar.) Gökyüzü.

s.+dan 25/02

semt (Ar.): Yön, cihet, taraf.

s.+dedir 30/16

s.+den 54/16

s.+ime 26/06

s.+ini 26/17

s.+ümüzden 70/05

sen : 2. tekil kişi.

s. 4/19, 6/12, 8/03, 9/04, 9/08,

15/05, 20/14, 20/17, 21/07,

22/12, 27/12, 35/16, 35/17,

35/20, 36/13, 37/09, 37/09,

37/18, 37/19, 38/08, 38/09,

38/15, 38/18, 38/21, 44/12,

50/02, 52/04, 53/10, 53/10,

54/19, 61/08, 62/02, 64/15,

66/13, 67/12, 69/02, 69/02,

69/16, 70/12

s.+de 5/10, 15/21, 18/13, 27/17,

47/20, 52/04, 52/11, 57/14,

57/17, 58/02

s.+den 10/06, 35/20, 40/04,
44/03, 50/02, 62/02, 63/08,
71/04

s.+i 6/10, 8/21, 9/04, 17/15,
18/10, 18/13, 19/12, 19/16,
22/04, 22/19, 36/09, 36/21,
38/20, 39/02, 40/02, 43/07,
44/18, 50/04, 52/20, 53/09,
55/01, 55/07, 55/13, 55/19,
56/04, 56/10, 60/07, 62/15,
62/16, 64/01, 66/04, 67/08,
67/09, 67/15, 67/21, 68/06,
68/12, 68/18, 69/03

s.+in 4/20, 7/20, 11/06, 19/05,
30/06, 32/12, 44/04, 67/08

s.+iñ 2/12, 2/12, 6/10, 11/21,
14/10, 16/08, 16/16, 17/14,
19/05, 22/01, 22/05, 22/14,
24/04, 29/18, 37/18, 39/03,
39/20, 39/21, 40/02, 40/04,
40/06, 40/08, 42/09, 43/04,
43/18, 44/17, 45/08, 46/07,
47/12, 47/12, 47/13, 47/15,
47/17, 47/19, 47/21, 53/06,
55/03, 56/21, 64/12, 65/04,
66/14, 67/14, 67/20, 70/01

s.+iñdir 8/01, 12/02, 46/03,
53/15, 71/06

s.+iñle 2/09

s. +sin 64/18

senā (Ar.) Övme, methetme.

s.+dır 20/15

sene (Ar.) Yıl.

s. 2/15, 7/10, 17/08, 17/09

sened (Ar.) Tapu, delil olabilecek söz.

s.+ini 40/19

s.+leri 45/07

s.+lerini 40/21, 45/06, 46/10

sensiz : Sen olmaksızın.

s. 64/10, 64/16, 65/01

ser-dār (Far.): Kumandan.

s.+ı 30/17

ser-encām (Far.): Olay, serüven, son.

s.+ı 6/02, 14/17

s.+ını 9/17

ser-māye (Far.): Ticarete ana para,
kazanılmış bilgi.

s. 68/14

serp- : Dağıtmak, azar azar saçmak.

s.-üb 15/11

serseri (Far.): Başboş, avarelik.

s. 33/06

servī (Far.): Yaz kış yapraklarını
dökmeyen güzel kokulu ağaç, sevgilinin
boyu.

s. 14/06, 14/09

sev- : Sevgi beslemek, aşık olmak.

s.-digim 51/01, 51/02, 51/04,

51/06, 51/08, 51/10, 52/05,

52/11, 52/17, 65/21, 66/04,

68/08

s.-digüm 27/02

s.-en 36/21

s.-er 19/19

s.-erdi 13/08

s.-erim 4/05

s.-ersen 36/18

s.-erseñ 9/08

- s.-meye 3/20
s.-meyelim 38/04
s.-mişler 58/15
s.-se 33/01
- şevāb** (Ar.): Allah'ın rızasını alan ve mükafata layık bulunan iş.
ş. 13/04
- sevdā** (Ar.): Aşk, sevgi, tutku.
s.+dan 16/17
s.+sı 31/06, 58/07
s.+ya 25/09, 42/03
- seyl** (Ar.): Sel.
s.+ler 51/02
s.+lere 51/07
s.+leri 51/02
- seyr** (Ar.): Gezme, gezinme.
s. 22/03
- seyr et-** : Bakmak, temaşa etmek.
s. 14/07
- seyrān** (Ar.): Gezinme, dolaşma.
s. 54/09
s.+a 24/21
- seyregāh < seyrān-gāh** (Ar.+Far.): Seyir yeri, eğlence yeri.
s. 53/14
- sez-** : Az çok hissetmek.
s.-dim 33/08
- şıbyan** (Ar.): Çocuklar.
s.+lar 28/21
- şıçra-** : Havaya kalkmak, zıplamak.
s.-dı 42/20, 43/01
- şıfāt** (Ar.): Bir şahsın veya bir nesnenin görünen yüzü, suret.
s. 13/04
- s.+1 47/12
- şığın-** : Dayanmak, iltica etmek.
s.-alım 65/18, 65/21
s.-dım 31/04
- şıktır-< şıktır-** : Sıkma işini yaptırmak.
s.-miş 52/14
- şıkııl-** : Daralmak, utanmak.
s.-dı 44/20
s.-ub 35/02
s.-ur 53/13
- şıra** : Münasip vakit ve hal, dizi.
s.+sıdır 70/16
- şırmalı** : Sırma ile işlenmiş veya süslenmiş.
s. 39/21
- sırr** (Ar.): Gizli kalan şey.
s.+ımı 24/15, 37/03, 57/11, 61/16
s.+ını 58/16
s.+larını 52/08
- sihir < sihr** (Ar.): Büyü, büyücülük.
s. 18/20
- sıl-** Yaş bir nesneyi kurutmak, temizlemek.
s.-eydi 37/06
- silin-** : Temizlenmek, kazınmak.
s.-mez 25/09, 54/21
s.-miş 68/06
- sīne** (Ar.): Göğüs, sadır.
s. 9/03
s.+m 32/05, 57/10
s.+mde 24/20, 25/18, 50/05
s.+mi 50/06
s.+miñ 67/17

s.+si 58/18

s.+sin 49/11

s.+yi 60/03

sitāre (Far.): Yıldız, baht.

s. 65/18

sitemkār : Kişi adı.

s. 1/01, 2/01, 3/02, 3/08, 3/12,
4/07, 4/19, 5/08, 5/19, 6/18,
7/01, 7/07, 8/14, 8/20, 9/06,
9/11, 10/10, 10/11, 10/13, 10/18,
11/08, 11/11, 11/13, 11/15,
13/02, 13/10, 13/15, 13/16,
13/20, 14/05, 14/10, 14/16,
14/21, 15/08, 16/03, 16/06,
16/07, 16/09, 16/13, 16/15,
16/18, 16/21, 17/09, 17/16,
17/17, 17/19, 17/20, 18/02,
18/09, 18/14, 18/19, 19/02,
19/11, 19/15, 19/20

s.+a 3/08, 3/12, 4/01, 6/18, 8/10,
9/13, 10/15, 11/06, 12/04, 13/01,
13/04, 13/05, 14/08, 19/17

s.+dan 12/17, 13/14, 15/20,
17/08

s.+ı 3/21, 4/12, 4/12, 6/16, 8/11,
8/13, 11/02, 12/16, 15/05, 15/17,
17/07, 19/14

s.+ım 4/05, 4/06, 4/15, 7/14,
16/16, 18/12

s.+iñ 3/11, 5/18, 6/04, 6/20,
7/01, 9/13, 11/11, 12/13, 13/08,
14/04, 14/08, 15/12, 18/08

siyāh (Far.): Kara.

s. 4/03, 58/13, 59/15, 59/16,
68/08

s.+ım 49/21, 61/20

siz : 2. çoğul kişi eki.

s. 25/06, 31/14, 39/05

s.+de 31/03, 40/12

s.+den 60/17

s.+e 29/21, 31/21, 32/02, 32/04,
32/06, 45/16, 46/02, 51/03,
54/03, 60/15, 67/02, 70/08,
70/12

s.+i 28/07, 28/08, 39/06, 52/10,
60/12

s.+iñ 14/14, 15/01, 25/17,
28/19, 34/10, 35/08, 46/04,
53/20, 53/21, 54/02, 54/04,
54/06, 54/12, 59/03, 70/05

s.+iñdir 46/07

s.+ler 14/13

şoĥbet it- : Konuşmak, arkadaşlık.

s.-mek 54/13

şoĥ- : İçeri komak, batırmak.

s.-am 55/07

şol- : Rengini ve parlaklığını yitirmek,
renk atmak.

s.-dı 23/20

s.-dum 27/08, 38/17, 66/06

şon : Nihayet, ahir.

s.+unı 68/12

şoñra : Zamanca gerilik.

s. 4/03, 5/09, 5/15, 8/01, 9/19,
10/19, 11/09, 15/14, 16/16,
21/04, 21/12, 22/16, 22/17,
28/21, 29/17, 29/21, 30/02,

33/16, 37/16, 39/05, 39/06,
39/13, 39/16, 39/17, 40/13,
40/14, 40/21, 44/18, 45/05,
45/17, 46/13, 46/15, 46/20,
56/19, 61/04, 71/03

şop : Soy kelimesi ile beraber ikileme olarak kullanılır.

s.+um 44/01

şor- : Bilgi edinmek amacıyla soru yöneltmek.

s.-arsañ 13/14

s.-arsın 27/12, 27/18

s.-arsıñ 13/11, 16/09, 27/06,
37/01, 44/12

s.-asın 24/16

s.-ayım 51/16, 51/19

s.-dığım 27/02

s.-dılar 45/14

s.-dum 6/14, 42/09, 47/12

s.-duñ 52/05

s.-ma 13/15

s.-mağı 13/11

s.-uñız 25/15

şorul- : Soru sorulmak.

s.-maz 61/19

şoy- : Elbisesini çıkarmak, ayıklamak, zorla çalmak.

s.-ub 6/16

şoy şop : Soydan gelen aile fertleri, akrabalar.

s.+um 44/01

s.+umuz 67/15

şoyun- : Üstündeki giysilerin bir bölümünü çıkarmak.

s.-ub 10/13

söyle- : Konuşmak, anlatmak, demek.

s. 5/12, 26/15, 26/15, 26/15,
26/15, 26/21, 26/21, 27/06,
30/20, 36/10, 44/06, 44/14,
57/02, 57/08, 57/20, 58/05,
58/21, 59/06, 59/07, 59/13,
59/13, 59/19, 60/04

s.-di 4/03, 7/03, 7/08, 8/06,
8/14, 8/17, 8/20, 9/01, 9/09,
10/08, 10/11, 13/02, 14/11,
16/10, 16/14, 18/03, 19/06

s.-diler 38/05

s.-dim 53/10

s.-digi 30/10, 32/13

s.-me 22/20, 44/18, 68/18

s.-medim 44/19

s.-mege 12/19, 60/06

s.-mez 23/10, 44/12

s.-miyor 29/10

s.-r 4/10, 22/10, 29/14, 29/21,
36/15, 43/16, 48/15

s.-rim 24/15

s.-rmiş 61/13

s.-rsin 8/03, 60/04

s.-yelim 31/15

s.-yerek 49/14

s.-yim 10/01

s.-yin 11/17, 17/01, 28/16,
31/14, 43/16, 52/16

s.-yüb 9/21, 25/01, 26/11,
35/02, 70/10

söyleş- : Karşılıklı konuşmak.

s.-diler 38/07

s.-ürüz 4/09

söz : Kelimelerden oluşan kavram bütünlüğü.

s. 9/02

s.+e 10/02

s.+i 21/01, 30/15, 30/17, 57/14

s.+ime 4/18

s.+in 57/07

s.+ine 43/21

s.+iñ 52/16

s.+lerin 38/09

s.+ü 42/15

s.+üm 5/15

s.+ünden 36/15

s.+üñ 3/19, 67/05

şu : Bütün varlıkların yaşama kaynağı olan akıcı madde.

s. 16/03, 26/20, 54/02, 54/11, 54/12

s.+lar 8/16

s.+larına 50/08

s.+yumu 54/02

su'āl (Ar.): Soru, sorma.

s. 16/04, 20/13, 32/11, 41/04

s.+im 51/03

su'āl eyle-: Soru sormak.

s.-di 56/17, 61/08

s.-dikde 71/02

su'āl id- : bk. su'āl eyle-.

s.-erek 45/13

s.-üb 2/04

su'āl it- : bk. su'āl eyle-.

s.-di 29/17, 41/04

s.-mek 26/01

suç : Kabahat, hata, günah.

s.+umu 69/09

sultān (Ar.): Hükümdar, melik, padişah.

s. 20/06, 69/06

s.+ım 38/12, 38/15, 38/18, 38/21, 39/03

s.+iñ 29/13, 38/01

şun- : Vermek, takdim etmek.

s.-dınız 70/05

s.-dum 42/03

şüret (Ar.): Dış görünüş, örnek.

s. 8/08

şüretā (Ar.): Görünüş olarak.

s. 29/01

süzān id- : Yakmak.

s.-üb 4/02

sünbül (Far.): Güzellerin saçı, soğandan üreyen ve çok bilinen bir çiçek.

s. 59/15

sünnet (Ar.): Hz. Muhammed'in ehl-i İslam için örnek olan veya ders alınan sözleri ve davranışları.

s. 64/15

sür-: Kovalamak, iletmek, dokundurarak gezmek.

s. 6/10

s.-di 13/08

s.-diler 10/10

s.-düm 6/14, 8/06, 8/10, 9/21

s.-er 6/13

s.-erlerse 8/21

s.-eyim 49/01

s.-mek 6/12, 10/05

s.-meye 58/13

- s.-mez 10/03
s.-sem 26/18
sürgün : Kovalama, nefiy edilen yer.
s. 7/19
sürme çek- : Göz kenarlarına ve kirpiklere sürülen siyah boya.
s.-dim 69/20
sürü : Çok, kalabalık, evcil ve ehli hayvanlar.
s. 65/09
süz- : Bir sıvıyı süzgeç yardımıyla tortularından temizlemek.
s.-erler 31/20
- Ş-
- şād** (Far.): Sevinçli, huzurlu.
ş. 55/18
şād id- : Sevindirmek, mutlu etmek.
ş.-üb 50/14
şād it- : bk. şād id-.
ş.-diñ 47/18
şāh (Far.): Padişah, hükümdar.
ş. 10/15
ş.+a 4/21, 6/14, 12/16, 15/01, 18/18
ş.+da 12/12, 12/19
ş.+ı 34/19
ş.+ım 5/11, 7/06, 17/17, 19/18, 63/10
ş.+ımı 37/12
ş.+iñ 29/16, 32/11
ş.+ımızıñ 70/02
şāhin (Far.): Doğan kuşu.
ş.+den 25/13
- ş.+i 33/15, 33/15, 34/14, 34/15
şāh-nişin (Far.): Odanın dışarıya doğru uzanan kısmı.
ş. 7/01, 8/12
şā'ir (Ar.): Şiir söyleyen ve düzenleyen kimse.
ş. 12/07, 12/08, 12/18, 13/05, 13/11
ş.+im 12/15, 56/21
ş.+leri 61/05
şā'irlik : Şiirle uğraşma.
ş. 12/05
şā'irlik eyle- : Şiir okumak.
ş.-di 12/14
şā'irlik id- : Şiirle uğraşmak.
ş.-erdi 12/03
şāl (Far.): Omuza atılmaya veya boyuna sarılmaya yarayan yünden kumaş.
ş. 47/16
şāne (Far.): Tarak.
ş. 62/12
şarāb (Ar.): İçki, şurup, meşrup.
ş.+ını 55/03
şaşır- : Hedeften sapmak.
ş.-dı 35/12, 35/19
ş.-diñ 47/18
ş.-ub 50/20
şavķ (Ar.): Işık, parlıtı.
ş.+ı 43/10
şāyi' (Ar.): Yaygın olarak duyulmuş, herkesçe bilinmiş.
ş. 3/07, 3/09
şeb (Far.): Gece.
ş. 50/04

şedîd (Ar.): Şiddetli, sert, acımasız.	ş.+den 30/06
ş. 50/08	ş.+in 31/20
şeh-zâde (Far.): Hükümdar oğlu, prens.	ş.+ler 39/13
ş. 26/12	ş.+inden 40/16
şehr (Far.): Büyük belde, vilayet.	şevklü (Ar.): Tutkulu, istekli.
ş. 20/03, 23/05, 24/05, 25/02	ş.+dür 67/14
ş.+de 20/04, 23/05	şey : Madde, nesne.
ş.+den 6/06	ş. 30/20, 46/21, 48/10, 60/14
ş.+e+(şehre) 12/05, 12/13,	ş.+lerimi 45/09
14/05, 16/05, 16/06, 16/18,	şey' (Ar.): bk. şey.
53/03	ş. 31/12, 31/15
ş.+i+(şehri) 23/05, 23/13	şeydâ it- : Aşktan aklını yitirmiş olmak.
ş.+idir+(şehridir) 27/02	ş.-dim 60/15
ş.+im+(şehrim) 9/08	şeyh (Ar.): İhtiyar, tarikat kurucusu.
ş.+imize+(şehrimize) 12/07,	ş. 46/08
14/14	ş.+ler 24/07
ş.+in+(şehrin) 37/20	şikâr eyle- : Avlamak.
ş.+inde(şehrinden) 45/01	ş.-di 16/01
ş.+inde+(şehrinde) 27/20,	şikâr ol- : Avlanmak.
28/02, 59/10	ş.-dı 16/12
ş.+inden+(şehrinden) 20/08,	şikâr kıl- : bk. şikâr eyle-.
27/05, 34/03, 34/03	ş.-masun 18/13
ş.+inge 18/18	şimdi : Şu an.
ş.+ine+(şehrine) 53/02	ş. 10/12, 15/21, 18/10, 19/12,
ş.+lerine 15/15, 19/01	22/01, 23/04, 24/05, 24/12,
şeker (Far.): Şeker.	28/10, 30/01, 30/07, 30/19,
ş. 9/03, 31/20	32/08, 32/15, 33/12, 34/13,
şeker-leb (Far.): Tatlı dilli, tatlı dudaklı.	35/05, 35/18, 38/03, 40/11,
ş. 16/06	42/04, 44/12, 46/17, 47/18,
ş.+leri 30/17	50/13, 57/01, 58/04, 58/20,
şenlik : Eğlence, güler yüzlülük.	60/15, 60/18, 60/20, 61/19,
ş.+ler 19/14	63/17, 63/20, 64/03, 64/06,
şerbet (Ar.): Tatlandırılmış içecek,	64/21, 66/16, 69/12, 70/11,
şurup.	70/13, 70/15, 70/18, 70/21

şīrīn (Far.): Tatlı, cana yakın, sempatik.

ş. 30/15, 30/17, 36/15, 38/09,
42/15, 52/13, 64/07, 64/10
ş.+i 58/15

şīrīn-zebān (Far.): Tatlı dilli, hoş sohbet.

ş. 4/17

şirket (Ar.): Ticaret için oluşturulan
birliktelik.

ş.+i hayriyye-yi şahāfiye 1/05

şīve (Far.): Naz, eda, tavır.

ş.+mize 52/04

şīve-kār (Far.): İşveli, alımlı, cilveli.

ş.+ım 43/04

şöyle: Şöyle.

ş. 3/07, 20/03, 35/05, 51/15

şu: Bir şeyi işaret yolu ile belirtmek için
kullanılır.

ş. 5/02, 6/06, 6/10, 7/16, 11/09,
15/20, 28/19, 28/20, 30/05,
33/16, 34/05, 36/12, 41/06,
46/21, 48/17, 48/21, 54/10,
58/14, 62/14, 62/20, 71/07

ş.+dur 24/03

ş.+nlar 34/01

ş.+niñ 28/08

ş.+rda 53/14

şu'arā (Ar.): Şairler, ozanlar.

ş.+ya 12/06

şūr (Far.): Şamata, gürültü.

ş. 57/05

şübhe : Kuşku, tereddüt.

ş. 46/19

şükr ol- : Duyulan hoşnutluğu bildirmek
için kullanılır.

ş.-sun 38/11

şükür bul- : Minnettarlık bulmak.

ş.-ub 18/15

şürü' eyle- : Başlamak, bir işe girişmek.

ş.-di 6/19

-T-

ta'accüb it- : Şaşmak, hayret etmek.

t.-diler 60/17

ta'addī (Ar.): Haddini aşma, sınırı
geçme.

t. 20/05

ta'am (Ar.): Yemek yeme.

t. 11/05

ṭ.+dan 61/04

t.+lar 39/13, 56/18

t.+ları 11/06

ta'aşşuk (Ar.): Birbirine aşık olma.

t. 3/05

tabān (Far.): Ayağın altı, dip, en aşağı.

ṭ.+ımız 41/18

tab'olun- : Kitap veya süreli yayın
basma, yaradılış.

ṭ.-mışdır 1/07

tāc (Far.): Padişahların başlarına
giydikleri mücevherli başlık,

t.+ı 10/06

t.+ım 71/06

ta'ciz id-: Rahatsızlık vermek, huzursuz
etmek.

t.-erdi 11/04

tağ: Yeryüzünün yüksek kesimi, dağ.

ṭ. 32/21

- ʧ.+a 49/14, 66/18, 67/06
 ʧ.+dan 54/18, 55/12
 ʧ.+ımızdan 57/20
 ʧ.+ın 67/11
 ʧ.+ına 17/10
 ʧ.+ıñ 33/02
 ʧ.+lar 49/19, 51/03
 ʧ.+lara 50/20
 ʧ.+larda 18/05
 ʧ.+lardan 26/09, 41/06
 ʧ.+larıñ 49/02
- ʧağla-**: Dağla-
 ʧ.-ma 68/17
 ʧ.-rdı 12/04
- ʧahammül** (Ar.): Dayanma, katlanma.
 t. 63/12
 t.+leri 3/06
- ʧahrır eyle-** : Yazmak kaleme almak.
 t.-di 5/05
- ʧahşıl id-**: Elde etmek, toplamak.
 t.-üb 15/14
- ʧahşıl it-**: bk. ʧahşıl id-.
 t.-di 21/18
- ʧahsın** (Ar.): Beğenme, övme.
 t. 2/14
- ʧaht** (Far.): Padişahın oturması için özel olarak yaptırılan süslü ve görkemli koltuk.
 t.+ım 71/06
 t.+ıma 2/08
- ʧak-**: Giyinmek, komak, iliştiirmek.
 t.-ub 10/08
- ʧak-**: bk. ʧak-.
- ʧ.-dılar 42/06
 ʧ.-dığım 43/18
 ʧ.-ub 47/16, 62/12
- ʧākāt** (Ar.): Güç, zor, kuvvet.
 ʧ. 37/21
 ʧ.+im 38/17, 50/01
- ʧakdīr** (Ar.): Kader, yazgı.
 t.+i ilahīdir 7/12
 t.+de 24/18
- ʧakım**: Zümre, sınıf.
 ʧ. 15/15, 34/18, 45/12
- ʧal-**: Derin bir düşünce ve mülahaza içine girmek, dalmak.
 ʧ.-dım 32/20, 59/09
- taleb** (Ar.): İsteme, dileme, arzu, istek.
 t.+ine 45/13
- ʧaleb id-** : İstemek, arzu etmek.
 ʧ.-ersin 21/01
 ʧ.-erdi 20/08
- taʿlīm** (Ar.): Öğretme, okutma, belletme.
 t. 21/10
- tamām** (Ar.): Bitme, son bulma.
 t. 27/20, 67/21
- ʧamla**: Damla, katre.
 ʧ. 65/14
- ʧamla-** : Damlamak, katre katre akmak.
 ʧ.-dı 65/14
- ʧan**: Şafak söktüğü an, fecr.
 ʧ. 64/01
- ʧanı-**: Biriyle yakınlığı olmak, fark etmek.
 ʧ.-rım 36/15

ta'n it- : Ayıplamak, kınamak.

ṭ.-meyin 49/19

ṭaraf (Ar.): Yan, yön, cihet.

ṭ.+a 6/15, 28/06, 34/02

ṭ.+da 4/01, 12/12, 17/07, 23/11,
23/14, 23/19, 28/02, 46/16

ṭ.+dadır 16/04

ṭ.+dan 5/04, 9/14, 12/03, 14/04,
14/06, 16/03, 17/05, 17/09,
18/19, 23/04, 23/07, 24/11,
29/09, 34/02, 45/13, 47/03

ṭ.+ına 23/21, 70/20

t.+ından 5/21

ṭaran-: Tarama işini yapmak.

ṭ.-miş 39/20

ta'rif (Ar.): Etraflıca anlatma, verilere dayanarak açıklama.

t.+i 21/13

t.+ine 24/06

tārumār (Far.): Perişan, karmakarışık.

t. 66/17

ṭas: Kulplu veya kulpsuz kap, maşrapa.

ṭ.+ım 54/11

ṭaş: Sert ve katı cisim, kaya.

ṭ. 50/11

ṭ.+a 56/13, 57/17

ṭ.+dan 26/04

ṭ.+ı 47/01, 48/07

ṭ.+ına 17/02, 31/07, 47/10,
49/01

ṭ.+ıñ 47/02, 48/04

ṭaşra: Bir nesnenin dış tarafı, bir yerin dışında olan belde.

ṭ. 7/15, 7/17, 16/13, 20/08,
25/01, 34/10, 39/05, 39/07,
61/04, 63/15

ṭ.+ya 6/02

ṭatlı: Lezzetli, acı karşıtı.

ṭ. 36/15, 52/13

ṭatlı: bk. ṭatlı.

ṭ. 19/08, 19/10

ṭay : Üç yaşına kadar olan at yavrusu.

ṭ. 67/11

ta'yīn id-: Göstermek, görevlendirmek.

t.-üb 46/16

tāze (Far.): Genç, körpe, bayatlamamış.

t. 54/04

t.+den 54/04

t.+dir 68/08

tāzī < tāzī (Far.): Avda kullanılan ince yapılı köpek.

ṭ. 33/15

ṭ.+yi 33/15

ta'zīm (Ar.): Ağır lama, saygı gösterme.

t. 38/02

ta'zīm eyle-: Ululamak, büyük göstermek.

t.-di 21/02, 45/15, 56/18

te- < de-: Söylemek.

t.-miş 2/10, 20/15, 39/11

te'ālī (Ar.): Yükselme, yücelme.

t. 6/12, 21/08, 22/18, 67/20

t.+den 20/07

t.+ye 20/16

tebdil (Ar.): Değişirme, Sivil ve gizli kıyafetle ve kim olduğunu belli etmeden gezen.

t.+i cāme 61/03

tebe : bk. tepe.

t.+si 23/17

tecāvüz (Ar.): Sınırı aşma, başkasının hakkına dokunma.

t. 53/16

tecrübe (Ar.): Deneyim, başından geçme.

t. 64/19

tedārik < **tedārük** (Ar.): Elde edip hazır bulundurma.

t.+i 6/15, 46/14

t.+iñ 5/01, 29/03

t.+in 3/14

tedbîr (Ar.): Önlem almak.

t.+ini 2/14

tefekür (Ar.): Düşünme, düşünceye dalma.

t. 34/05

tek: Benzeri olmayan.

t. 17/19, 53/09

tekîn: Kişi adı.

t. 20/06, 29/13, 37/21, 69/06

teklîf (Ar.): Birinden bir iş isteme, önerme.

t.+im 46/02

teklîf buyur- : Önermek, sunmak.

t.-un 46/03

tekmîl it- : Tamamlamak, sonuca bağlamak.

t.-dikde 5/18

tekmîl ol- : Tamamlanmak, sonuca bağlanmak.

t.-dı 33/12, 60/04

t.-dıkda 19/03

tekrār (Ar.): Yineleme.

t. 28/14

tekrîm (Ar.): Saygıyla yüceltme, hürmet etme.

t. 38/02

tel: Uzun ve ince nesne.

t.+e 58/13

telef id- : Yok etmek, heba etmek.

t.-erem 10/20, 19/17

telli: Teli olan.

t. 58/09

temam (Ar.): bk. tamām.

t. 6/15

ten (Far.): Vücut, gövde, beden.

t.+den 26/04, 41/19, 42/04,

42/10, 42/16, 42/18

t.+i 40/05

tenāvül eyle-: Elde etmek, kullanmak.

t. 11/07

tenbîh buyur- : Uyarmak, nasihat etmek.

t.-uñ 5/02

tenbîh it- : bk. tenbîh buyur- .

t.-diler 22/20

tenbîh eyle- : bk. tenbîh buyur-.

t.-diler 34/11, 45/11

tenezzül id-: Basit duruma düşmek, alçalmak.

t.-ersin 53/11

tenhā (Far.): Yalnız, tek.

t. 5/05, 41/08

tepe: Tümsek yer, küçük dağ.

t. 23/16

t.+de 23/18

t.+den 33/17

t.+si 22/10

t.+sinde 44/16

t.+sindeki 33/12

t.+siniñ 33/16

t.+ye 23/17

terk: Bırakma, koyuverme.

t.+i diyār 14/20, 59/04

terk eyle-: Peşini bırakmak, Salı vermek.

t.-dim 47/16

terki: Binek hayvanlarında bulunan eğerin arka kısmı.

t.+sini 62/04

tertib (Ar.): Sıralama, dizme.

t. 18/21, 39/14

tertib id- : Sıralamak.

t.-üb 11/05

teşādūf id- : Karşılaşmak.

t.-üb 12/13

tesellī (Ar.): Avunma, rahat olma.

t. 23/10, 47/06

tesellī id- : Avutmak.

t.-erdi 23/04

teslīm eyle- : Vermek, sahibine iade etmek.

t.-di 63/18

t.-diler 66/21

teşrīf id- : Şereflendirmek, onurlandırmak.

t.-iñ 39/06

tevātır < **tevātūr** (Ar.): Bir haberin ağızdan ağıza yayılması.

t. 3/13

teveccüh kııl- : Yüzünü çevirmek, döndürmek.

t.-a 2/10

tezyīn (Ar.): Süsleme, süslendirme.

t. 6/16

tezyīn id- : Süslemek.

t.-iñ 13/18, 13/19

tırnaķ : İnsan ve hayvanın el ve ayak parmaklarının ucundaki sertve hissiz kemik.

t.+ına+(tırnağına) 66/15

tırnağ : bk. tırnaķ.

t.+ına 35/12

timār (Far.): Bir hastaya veya hayvana belirli aralıklarla bakım yapmak.

t.+a 11/19

t.+dır 40/05

tīz (Far.): Tez, çabuk, hızlı.

t. 7/16, 62/20

toğ- : Doğmak, meydana gelmek.

ṭ.-ınca 43/10

toğrı : bk. doğru.

ṭ. 10/01, 17/16, 28/18, 29/16, 32/08, 32/11, 34/13, 44/08, 53/16, 60/18, 62/21

ṭ.+dır 61/17

toğru : Doğru, düzgün.

ṭ. 42/13

toķın- : Dokunmak.

ṭ.-ur 44/19

tokuz : Sekizden sonra gelen sayı.

. 17/01, 17/08, 17/09, 18/05,
19/16, 21/15

ol- : Dolmak.

.-dı 32/05
.-muşdır 48/21
.-uyor 63/07

oldır- : Doldurmak.

.-ub 63/14

olu : İçine şeyler konup veya toplayıp boş olmayan.

. 7/14, 52/07

omrucık: Ağaların baharda filizlenmesi.

. 58/13

oprag : Toprak, evrenin üzerini kaplayan katı madde.

.+a 49/01

oyur- : Doyurmak.

.-dı 48/08

tufa : Yun. Silahlı hırsızlık, soygun.

t.+ya 50/16

ur- : Durmak, beklemek.

.-ayım 54/01
.-dı 61/01
.-dum 44/21
.-mayub 56/11
.-maz 25/11
.-sun 28/01
.-ub 44/09
.-ur 19/15, 19/16, 53/05
.-uram 52/19
.-ursun 10/10

tur- : bk. ur-.

t.-urdu 24/09

urna : Leylek türü bir kuş.

. 25/02, 25/15

.+lar 25/05, 25/05, 25/06,
25/08, 25/10, 25/12, 25/14,
25/16, 25/18, 48/17

urunc : Akdeniz bölgesinde yetişen turunçgiller familyasından bir bitki.

. 31/19

ut- : Elde bulundurmak, ele geçirmek.

.-arım 54/06

.-arlar 59/18, 65/06

.-dı 65/12, 70/16

.-mağ 7/17, 9/15

.-mışsın 26/03

.-ub 5/21, 11/02

.-ubda 25/10, 59/03

.-un 7/16

tut- : bk. ut-.

t.-dı 13/11

utuş-: Birbirini tutmak, alevlenmek.

.-urlar 23/12

uz : Suda eriyebilen billursu madde.

. 8/19

tülbenü < **tülbent** (Far.): Pamuktan dokunmuş ince ve seyrek bez.

t.+den 31/20

türāb (Ar.): Toprak, toz.

t. 67/14

türkmāne (Far.): bk. türkmen.

t. 62/14

türkmen (Far.): Türkmenistan Cumhuriyeti'nde ve Irak'ta yaşayan Türk soyundan bir halk ve bu halktan olan kimse.

t.+iñ 48/21, 59/15, 68/03

tüt- : Duman çıkarmak.

t.-er 24/20, 25/18, 50/05

-U-

u (Far.): Ve bağlacı.

u. 2/07, 6/03, 11/04, 16/11,
22/19, 23/09, 25/20, 41/18,
49/03, 49/19, 56/03, 56/09,
57/13, 70/02

uç> uç (Ar.): Bir şeyin sivri tepesi, kenar, yan.

u.+ı 49/15, 66/18

u.+ında 62/13

uç- : Havaya kalkıp gitmek.

u.-an 25/08

u.-ardım 68/20

u.-arlar 25/11

uğra- : Geçerken bir yere ilişmek, yolu düşmek.

u.-dı 17/10

u.-mı 35/15, 54/03

u.-r 65/19

uğrat- : Uğrama işini yaptırmak, kovmak.

u.-dılar 48/07, 48/09, 48/11

uğur : Kut, saadet.

u.+ına 45/09

uhde (Ar.): Yüklenme, söz verme, üzerine alma.

u. 2/11

uhuvvet (Ar.): Kardeşlik, dostluk.

u. 60/12

ulam : Sürekli, dilden dile dolaşan haber.

u. 51/09, 51/09

ulemā (Ar.): Alimler, bilginler.

u. 6/17, 24/07, 46/01

ulu : Eren, veli, büyük.

u. 20/09, 26/08, 26/09, 42/01,
49/14

u.+yı 37/13

unut- : Hatırından çıkmak.

u.-ma 27/12, 27/18, 42/07,
42/13

u.-mışam 43/13

ur- : Vurmak.

u.-alım 8/07, 10/02

u.-ar 21/03

u.-dı 11/12, 13/16, 16/02, 17/20

u.-dum 56/13

u.-mağa 35/03

u.-muşlar 8/18

u.-ub 6/02, 11/16

u.-unca 9/05

u.-ursın 69/16

usta (Far.): Bir sanatta eli uz kimse.

u. 51/05

uñan- : Bir kötü iş veya sözden mahçup olmak veya kızarmak.

u.-a 66/04

uy- : Başkasının düşüncesine ortak olmak, örnek olmak.

u.-ub 10/17

uyan- : Uykudan kalkmak, gafletten kurtulmak.

u.-dı 22/21, 40/10

u.-dım 49/03

u.-ur 40/11

uyandır- : Uyanmasına yol açmak.

u.-dı 40/18

uyku : Duyuların uyuşması ile oluşan dinlenme durumu.

u. 19/05

u.+dan 22/21, 40/10, 40/11,
40/18

u.+mda 27/14

u.+sı 39/17

uyu- : Uykuya yatmak.

u.-dı 39/18

u.-maz 19/05

uza- : Zaman bakımından daha çok sürmek, sonraya kalmak.

u.-dıkda 42/19

u.-miş 42/20

uzun : Boyu çok olan.

u. 8/19, 52/13

-Ü-

ü (Far.): Ve bağlacı.

ü. 3/13, 5/07, 25/01, 46/01,
65/15

üç : İkidenden sonra gelen sayı.

ü. 6/02, 9/11, 9/20, 11/05,
15/15, 15/21, 16/02, 21/16,
45/17, 47/06, 51/13, 52/02,
53/16, 60/09

üç yüz: Üç tane yüz sayısı.

ü. 6/02

ü+den 53/16

ümîd (Far.): Arzu edilen bir iyiliği bekleme.

ü.+im 67/18

ürün : Evcil hayvanlardan elde edilen besin ile bitki ve meyvelerden elde edilen yiyecek.

ü. 41/06

üst : Bir şeyin yukarı kısmı.

ü.+ümüze 65/19

ü.+ünde 7/01, 66/03

ü.+ündedir 60/12

ü.+ünden 65/11

ü.+üne 15/20, 50/19, 58/05,
65/08, 69/20, 69/21

ü.+üni 39/21

üyrānlu < **uryānlu** (Ar.): Çıplak.

ü. 19/08

üz- : Can sıkılmak, ıstırap vermek.

ü.-me 32/17

üzre : Üzere.

ü. 2/13, 9/13, 10/05, 14/05,
14/07, 21/13, 22/20, 24/08,
26/01, 33/11, 34/17, 35/06,
38/06, 40/15, 45/07, 46/05,
46/18, 57/01, 60/12

üzeri : Üst, her şeyin yukarısı.

ü.+nde 7/01, 8/12, 23/16, 44/15

ü.+ne 9/12, 10/18, 19/06, 28/18,
39/18, 41/02, 45/04, 59/01,
60/18, 66/13, 71/08

-V-

va'ad (Ar.): Söz verme, yapmayı veya vermeyi taahhüt etme. v.+iñ 67/21	24/09, 24/14, 24/16, 25/14, 25/15, 26/18, 27/03, 27/17, 28/03, 29/07, 29/11, 29/13, 30/09, 33/15, 35/13, 36/12, 36/12, 36/13, 36/13, 36/19, 36/19, 37/04, 37/04, 37/10, 37/10, 43/07, 43/13, 43/19, 44/04, 46/05, 49/15, 49/19, 51/03, 51/14, 51/20, 52/13, 52/13, 52/14, 53/07, 53/13, 53/14, 54/04, 55/01, 55/07, 55/13, 55/19, 56/04, 56/09, 56/10, 56/12, 57/14, 60/19, 62/09, 63/15, 64/04, 64/12, 64/13, 68/09
vah : Eyvah, yazık gibi yakınma sözü. v. 23/09, 48/02	v.+dır 3/18, 22/13, 24/05, 31/06, 45/02, 46/02, 46/04, 56/09, 58/07, 60/09, 68/05, 71/04
vākı' ol- : Vuku bulmak, oluşmak. v-ub. 2/07	var- : Gitmek, yetişmek, vasıl olmak. v.-am 4/10 v.-ayım 10/12, 33/13, 40/12, 51/16 v.-ayın 41/05 v.-dı 33/14, 47/05, 56/18 v.-iñ 16/21, 28/15, 40/18 v.-ır 29/01 v.-ırsañız 25/06 v.-mayaydım 37/04 v.-miş 11/18 v.-sam 26/18 v.-ub 8/04, 9/14, 17/03, 18/12, 30/08, 33/16
vākı' ā (Ar.): Gerçi, her ne kadar. v. 3/19	var ol- : Yaratılmak, meydana getirilmek.
vakt (Ar.): Çağ, zaman, devir. v. 22/06, 22/06, 24/10, 24/18, 28/14, 29/11, 30/02, 30/05, 46/12 v.+i seherde 20/10 v.+i 53/03, 53/13 v.+lerde 45/11 v.+dir 30/05	
vālide (Ar.): Doğuran ana, anne. v. 15/19, 16/08, 16/18, 35/20, 39/08, 53/05, 53/08, 53/09, 60/08, 60/14, 60/20 v.+i 'azizim 4/19 v.+m 10/06, 39/06 v.+ñ 60/11 v.+ñe 58/05, 58/21 v.+si 3/11, 4/13, 10/01, 16/06, 16/08, 19/02, 39/07 v.+sine 10/05 v.+leri 60/17	
var : Mevcut, vaki, hasıl bulunan. v. 2/03, 2/10, 8/06, 18/13, 18/13, 20/04, 20/08, 21/16, 22/08, 22/09, 23/05, 23/06, 23/14, 23/16, 23/21, 24/01,	

v.-sun 52/16	21/08, 21/10, 21/12, 21/18,
vaṭan (Ar.): Bir kimsenin doğup büyüdüğü ve yaşadığı ülke.	21/20, 22/02, 22/14, 22/18,
v.+a 25/06	23/03, 23/11, 23/16, 23/20,
vay : Şaşma ve hayret ifade eder, ünlem.	24/07, 24/07, 26/11, 28/05,
v. 11/08, 35/10	28/07, 28/07, 28/11, 28/14,
vazgeç- : İsteddiği bir şeyi artık istememek, feragat etmek.	28/16, 29/05, 29/10, 30/03,
v. 16/17	30/09, 30/21, 32/08, 32/13,
v.-eyim 33/04	34/02, 34/03, 34/04, 34/11,
ve : Bağlaç.	34/20, 35/03, 35/08, 35/17,
v. 2/05, 2/11, 2/13, 2/14, 2/14,	37/15, 37/20, 37/20, 38/02,
2/15, 3/03, 3/05, 3/08, 3/09,	38/04, 38/05, 38/06, 38/06,
3/10, 3/12, 3/16, 3/18, 3/18,	39/15, 39/15, 40/13, 40/14,
4/02, 4/03, 4/14, 4/17, 4/18,	40/16, 40/16, 40/17, 40/18,
6/16, 6/18, 6/19, 7/08, 7/17,	41/02, 41/03, 41/09, 44/06,
7/19, 8/03, 8/05, 8/07, 8/10,	44/09, 44/11, 44/16, 44/18,
8/11, 8/13, 8/14, 9/13, 9/15,	44/19, 45/02, 45/04, 45/04,
9/15, 9/17, 10/02, 10/07, 10/08,	45/05, 45/07, 45/07, 45/08,
10/18, 11/02, 11/04, 11/07,	45/10, 45/11, 45/14, 46/01,
11/09, 11/11, 11/15, 11/21,	46/02, 46/04, 46/05, 46/07,
12/04, 12/05, 12/11, 12/17,	46/08, 46/08, 46/09, 46/11,
12/18, 13/18, 14/01, 14/03,	46/12, 46/19, 47/14, 48/15,
14/03, 14/05, 14/08, 14/11,	49/15, 50/18, 51/13, 51/14,
14/11, 15/10, 15/15, 15/17,	53/07, 53/09, 53/14, 53/17,
16/01, 16/02, 16/02, 16/03,	54/11, 56/15, 60/09, 60/15,
16/03, 16/07, 16/07, 16/13,	60/17, 61/09, 62/04, 63/18,
16/17, 16/17, 16/19, 17/02,	66/12, 70/17, 70/18, 71/01
17/03, 17/04, 17/11, 18/01,	vech (Ar.): Sebep, neden, yüz.
18/20, 19/01, 19/06, 20/04,	v.+ile 6/14, 8/09
20/05, 20/05, 20/09, 20/10,	vedā' id- : Vedalaşmak.
20/12, 20/14, 20/15, 20/16,	v.-üb 10/13
20/17, 20/17, 21/02, 21/03,	vedā' laş- : Birbirine “elveda” diyerek ayrılmak.
21/03, 21/05, 21/06, 21/07,	v.-dılar 63/19
	vefā (Ar.): Sözünde durma, sadakat.

- v.+sı 64/03
- vefât id-** : Ölmek.
- v.-ince 28/04
- v.-üb 28/02
- vekîl** (Ar.): Bir işi vekaleten yürüten kimse.
- v.+i akçadan 46/10
- velikin** (Ar.+Far.): Ancak, fakat, ama.
- v. 46/16
- ver-** : Sunmak, iletmek.
- v.-diler 54/12
- v.-e 61/03
- vesâ'ir** (Ar.): Ve başkaları, ve bunun gibiler.
- v. 10/04
- veyâhûd** (Ar.+Far.): Veya, isterseniz.
- v. 2/12
- vezîr** (Ar.): Padişahın vekili olarak devlet işlerine bakan kimse.
- v. 6/08, 6/11, 6/12, 7/21, 8/03, 8/05, 8/08, 9/19, 9/21, 14/04
- v.+e 3/01
- v.+i icma' 6/17
- v.+i vüzerâsını 45/21
- v.+i 2/04, 2/08, 6/13, 15/10
- v.+in 9/18
- v.+ine 11/20
- v.+iñ 2/14, 6/07, 7/21, 9/18
- v.+ler 10/04
- vilâyet** (Ar.): Bir valinin idaresi altındaki yer, il.
- v.+e 12/03
- v.+imizde 56/20
- vir-** : Sunmak, iletmek, teslim etmek.
- v. 13/15, 66/10, 69/03
- v. 17/18, 26/20, 37/20
- v.-di 6/15, 11/20, 16/03, 21/06, 31/15, 35/10, 36/07, 38/20, 44/06, 46/10, 63/14, 63/17
- v.-diler 3/03, 21/17, 24/07, 29/03, 29/06, 30/08, 30/09, 30/21
- v.-digi 62/11
- v.-ecek 29/03, 43/06, 53/04
- v.-ecekleri 61/11
- v.-elim 29/02, 41/06
- v.-eme-dim 42/19
- v.-en 51/03
- v.-esin 24/15, 45/07
- v.-esiñ 56/01
- v.-esiñiz 28/12
- v.-eyim 15/05, 15/20, 34/18
- v.-iñ 28/19, 28/20
- v.-ir 16/03, 43/16
- v.-irim 45/09
- v.-irsiñiz 15/02
- v.-megi 29/02
- v.-mek 35/06, 46/18
- v.-mege 70/14
- v.-megi 29/05, 43/13
- v.-meyelim 46/15
- v.-meyiz 28/10
- v.-mezem 37/03
- v.-miş 25/11, 51/15, 57/16
- v.-üb 5/01, 7/07, 11/19, 13/04, 14/09, 17/07, 34/12, 47/10
- v.-ürler 40/14
- v.-sün 25/13, 28/16

- v.-sünler 8/19
- viril-** : Sunulmak, bağışlanmak.
v.-di 62/15
- vuḳu'āt** (Ar.): Olaylar, hadiseler.
v.+ı 7/19
- vücūd** (Ar.): Varlık, beden, ceset.
v.+ı 9/03
- vücūh** : Yüzler, çehreler, eşraf.
v.+leri 29/02
v.+lerini 28/15
- vükelā** (Ar.): Vekiller, devletin ileri gelenleri.
v. 6/17
v.+sını 46/01
- Y-
- ya** : Duygu ve düşünceyi güçlendirme veya seslenme amacıyla cümlenin başında kullanılır, pekiştirme yapmak için ikilemeli kullanılır, tasdik beyan eder.
y. 6/05, 10/20, 17/12, 17/12, 28/12, 43/15, 52/13, 67/15
- yabān** (Far.): Kır, taşra, hariç.
y.+dan 54/12
- yād** : Anma, hatıra getirme.
y. 66/10
- yādigār** (Far.): Bir şeyi hatıra getirmeye yarayan armağan, bergüzar.
y. 9/13, 13/09
- yād it-** : Anmak, hatıra getirmek.
y.-me 27/11
y.-mege 47/09
- yağ < yağı** : Düşman, hasım.
- y.+a 67/05
y.+ı 31/18
- yağma it-** : Yağmalamak, vurgun yapmak.
y.-diler 66/20
- yāhūd** (Far.): Veya, ya da.
y. 10/20
- yaḳın** : Ulaşılmamasına veya erişilmesine az bir şey kalmış olan, arası fazla olmayan.
y. 17/20, 25/02, 64/03
y.+da 58/11
y.+dır 34/07
- yaḳnam** : Yer adı.
y. 16/01
- yalan** : Asılsız söz veya iş, gerçeğe aykırı söz.
y. 8/03, 23/10
- yalñız** : Kimsesiz, tek başına, münferit.
y. 4/02, 21/11
- yalvar-**: Rica ve niyaz etmek.
y. 52/02
y.-alım 65/18
y.-dı 35/21
y.-mağa 46/20
y.-miş 51/14
- yaman** : Kötü, fena
y. 13/14, 48/18, 50/15
y.+dır 4/05, 5/15, 49/21
- yan** : Ön, arka, üst, kenar.
y.+ıma 32/21, 33/02, 33/04, 33/06, 33/08, 65/12
y.+ımdadır 15/08
y.+ımdan 64/01

- y.+ın 31/21
y.+ına 4/13, 6/05, 20/12, 21/02,
22/11, 26/11, 30/02, 34/18,
35/01, 35/07, 37/16, 40/17,
40/18, 40/20, 41/03, 41/09,
47/09
- yan-** : Tutuşmak, alevlenmek.
y.-ar 61/17, 66/19
y.-ında 9/14
y.-mağda 62/08
y.-mışım 26/17, 54/02
y.-ub 23/12, 24/09, 48/19
- yanag** : Ruhsar, yüzün her iki tarafından beheri.
y.+ı 68/08
- yandır-** : Tutuşturmak, sevdalandırmak.
y.-dı 44/04
y.-diñ 50/03
- yañıl-** : Hata etmek, uygunsuz davranışta bulunmak.
y.-dı 70/03
y.-ub 67/06
- yap-** : Etmek, kılmak, işlemek.
y.-dım 11/06
y.-dık 14/16
- yapıl-** : İşlenmek, imal olunmak.
y.-ub 39/15
- yār** (Far.): Dost, sevgili, bildik, tanıdık.
y. 4/09, 5/10, 7/11, 10/10,
16/16, 26/08, 31/02, 31/02,
31/03, 31/03, 31/05, 31/05,
31/08, 31/08, 31/10, 31/10,
38/04, 41/12, 47/05, 49/08,
49/19, 52/07, 55/16, 59/03,
- 59/04, 59/10, 59/18, 62/01,
62/10
y.+dan 12/21, 41/12, 49/18
y.+e 25/06, 25/12, 25/14, 25/16,
42/04, 50/01, 52/05, 59/16,
60/01
y.+i 41/19, 41/21, 52/04, 52/10,
57/17, 58/02, 62/13
y.+idir 59/21
y.+im 31/21, 32/02, 32/03,
32/04, 36/15, 38/08, 40/02,
41/12, 48/20, 56/10, 60/01,
63/03
y.+imden 26/18, 27/03, 48/10,
49/20
y.+imi 42/10, 49/03, 51/08,
54/06, 66/09
y.+inden 27/06, 59/06, 59/07,
59/19, 60/04
y.+ine 52/01, 52/02, 63/06
y.+iñ 50/05, 58/07
y.+iñden 59/13
y.+isiñ 54/19
- yara** : Vücutta oluşan kesik, acı, hüzn.
y. 27/15
y.+larımı 11/19
y.+na 57/13
y.+sı 13/09
- yara-** : Faydalı olmak, yaraşmak.
y.-maz 36/12
- yārab** (Ar.): Allah.
y. 17/12
- yarad-**: Yoktan var etmek, meydana koymak.

- y.-an 38/11, 38/20, 52/02
y.-ana 57/11
- yaralı** : Yarası bulunan, hüznü ,acılı.
y. 54/05
- yāren** (Far.): Dost, arkadaş.
y.+ler 31/03
- yarı** : Bütünün eşit parçası.
y.+sını 21/13
- yarın** : Bugünden sonra gelecek gün.
y. 15/17, 19/19, 41/01
- yār ol-** : Yardım etmek, yararlı olmak.
y.-dı 16/11
y.-maz 70/08
- yas** : Ölen bir kimse için zevk ve eğlenceden kaçınmak, matem.
y.+ı 54/06, 68/05
- yasak** (Moğ.): Bir işin yapılmaması için konulan engel.
y. 45/16
- yasdığ** : Yastık.
y.+a 7/07
- yaş [1]** : Ömrün yaşanılan kısmı.
y.+ı 21/20
y.+ımda 69/18
y.+ımı 68/20
y.+ına 3/03, 21/17, 21/21
y.+ında 8/13, 16/04, 21/17, 32/03, 47/04
y.+ında 5/14
- yaş [2]** : Islak, rutubetli, nemli.
y. 32/17, 44/09, 65/14, 69/14
y.+dan 25/09
y.+ı 13/11, 48/06, 51/07, 54/21, 63/10, 68/06
- y.+ın 37/06
y.+ına 48/21, 62/07
- yaşa-** : Sağ olmak, ömür sürmek.
y.+a 58/02
- yat-** : Yere uzanmak, uyumak üzere yatağa girmek.
y. 26/21
y.-dı 39/15, 52/02, 65/08
y.-dılar 21/14
y.-dıktan 39/15
y.-sam 27/09
y.-ur 6/05, 18/02, 30/12
- yatağ** : Uyumak için yapılan döşek, karyola.
y.+ı 39/15
y.+dan 40/07
- yatsu** : Yatsı, akşam sonrası.
y. 21/12, 39/13, 56/19
- yayıl-** : Açılmak, genişlemek, dağılmak.
y.-maz 62/09
- yayla** : Yazlık mera.
y. 33/20, 35/08, 47/12, 47/13, 47/15, 47/17, 47/19, 47/19, 47/20, 47/21
y.+da 46/13, 51/13
y.+dan 51/19, 51/20
y.+nın 34/05, 34/11, 34/21, 39/08, 40/13, 40/19, 40/21, 45/06, 46/10, 46/11
y.+sı 23/14
y.+sıdır 33/20
y.+sına 33/18, 34/04, 44/21
y.+sının 44/15

- y.+ya 23/15, 33/19, 34/15,
47/07, 51/12
y.+yı 34/12
- yaz-** : Kalem ve mürekkeple kağıt üzerine okunacak bir şey çizmek, telif ve tasnif etmek.
y. 36/18, 47/12
y.-ar 20/12
y.-dın 26/06
y.-mağa 30/10
y.-mış 37/03, 48/04, 48/12
y.-ub 46/21
- yazdır-** : Yazma işini yaptırmak.
y.-sunlar 17/03
- yazı** : Yazılmış olan şey, kitabet.
y. 68/02
- yazıl-** : Yazma işi yapılmak,
y.-mış 68/02
- yazu** : bk. yazı.
y. 37/03
- ye-** : Ağızda çiğneyerek yutmak.
y.-diler 53/12
y.-mekden 23/20
y.-meyüb 16/19
y.-yüb 21/13
- yedek** : Yularından çekilerek götürülen boş at.
y.+ine 16/13
- yedi** : Altıdan sonra gelen sayı.
y. 12/21, 16/15, 17/01, 22/19,
23/03, 23/06, 28/02, 29/04,
33/11, 34/02, 34/07, 37/17,
38/04, 44/17, 45/02
y.+si 32/08
- y.+sine 46/09
- yedird-**: Yemeye yönlendirmek.
y.-ir 21/07
- yel** : Hareketli hava, rüzgar.
y.+ler 9/10
- yemen** (Ar.): Arap Yarımadası'nın batı-güney tarafını oluşturan bölge.
y.+den 26/14
- yemenī**: Başa bağlanılan örtü.
y.+i 47/14
- yemīn** (Ar.): And, kase.
- y.+im 9/10
- yen-** : Üstün gelmek, muvaffak olmak.
y.-üb 39/13
- yeni** : Önceden olmayan, sonradan eyleme konan.
y. 25/09, 48/19
- yer** : Konum, mahal, mekan.
y. 12/10, 12/18, 14/01, 37/15,
70/03
y.+de 7/10, 48/04, 51/10, 53/09
y.+den 48/17, 48/20
y.+e 6/08, 10/04, 10/21, 13/16,
29/04, 32/16, 33/15, 34/08,
48/02
y.+i 64/02
y.+in 9/10
y.+inden 42/20
y.+ine 29/16, 32/17, 39/14,
44/09, 55/07, 61/01
y.+iñ 59/12
y.+ler 48/13, 49/15
y.+lerde 54/04
y.+lerinde 22/03

yerlü : Bir yerin halkından olan, yerli.

y. 39/14

yeryüzi : Arz, üzerinde yaşadığımız kara parçası.

y.+ne 51/05

yeşil : Sarı ile maviden oluşan ve genellikle bitkilerde görülen renk.

y. 9/02

yeşim tağı : Yer adı.

y. 17/10

yeter : Yeterli ,kafi.

y. 68/17, 68/18

yıkkıl- : Düşmek, devrilmek.

y.-dı 5/20, 50/09

y.-sun 9/08

y.-ub 37/07, 37/10

yıl : Zaman, sene.

y. 16/15, 17/01, 17/01, 19/16,
58/02

y.+dır 12/21, 18/05

y.+lar 51/01, 51/03

yıllık : Bir yıllık, bir yaşında olan.

y. 25/12

yırtıcı : Saldırgan.

y. 25/10

yi- : Yemek, çiğnemek.

y.-yüb 7/05

yidir- : Yeme işini yaptırmak.

y.-üb 21/14

yigen : Yeğen, kardeş çocuğu.

y.+ler 21/20

yigit : Yetişmiş, genç, mert.

y. 18/13, 51/15, 57/13

y.+i 56/14

yigit ol- : Mert ve cesur olmak.

y.-maz 68/12

yine : Tekrar, yeniden.

y. 3/10, 7/18, 8/10, 8/11, 8/12,
9/16, 9/18, 20/10, 21/03, 28/12,
30/21, 35/19, 36/19, 39/06,
42/13, 46/20, 47/03, 48/19,
49/04, 51/07, 53/15, 54/01,
62/05

yir : Yer, mekan.

y.+de 51/04

y.+e 26/11, 66/15

yitür- : Yitirmek, kaybetmek.

y.-dim 49/02, 54/06

yohsa < yoksa: İlla, yahut, ya da.

y. 6/07, 6/10, 7/20, 64/15

yohsul < yoksul : Yokluk çeken, fakir.

y. 67/11

y.+a 68/14

yok : Yok olma, bulunmama.

y. 7/12, 11/15, 16/04, 20/05,
29/02, 47/08, 49/16, 53/03,
54/14, 55/15, 60/14

y.+dan 2/10

y.+dur 5/16, 24/19, 32/16,
33/21, 43/09, 45/16, 49/20,
53/09, 65/12

y.+uña 2/08

yokla- : Arayıp taramak, teftiş etmek.

y.-dı 22/21

yol : Gidilecek yer, tarik, rah.

y. 15/16, 23/13, 25/12, 50/19,
51/06, 53/02, 53/20, 64/03,
66/03

y.+a 18/18, 42/18, 44/07, 45/10,
50/19, 51/12, 62/11, 63/19,
65/03, 66/17, 70/19

y.+da 16/01, 52/19, 67/20,
69/16

y.+dadır 68/02

y.+t1 8/16, 12/13, 17/10, 49/14,
50/20

y.+ımızı 63/21

y.+ına 18/08, 18/13

y.+ından 14/19

y.+lar 51/01

y.+lara 48/07, 48/09, 48/11,
51/07

y.+ları 52/19

y.+larını 30/16, 38/08

y.+um 54/03, 66/04, 68/09,
70/03

y.+umuz 67/06

y.+una 27/05, 55/06

y.+undan 37/10

y.+un1 46/11

y.+uñ 25/21, 42/13

yor- : Yorgunluk vermek.

y.-dı 48/20

yorul- : Yorulmak, yorgun olmak.

y.-dı 65/03, 65/05

y.-ma 16/16

yüce : Ulu, büyük, yüksek yer.

y. 49/02, 55/04

yük : Hamalın sırtına konulan şey,
ağırlık.

y.+de 70/18

y.+leri 29/06

y.+lerin 26/03

yükled- : Yükletmek, sırtına yük komak,
ağır bir yük ve görev vermek.

y.-üb 29/08, 47/02

yüklen- : Birine yük olup sıkıntı
vermek, yük almak.

y.-en 67/11

yüksek: Yüce, uzaktan işitilen ses.

y. 25/08, 25/11, 32/01

y.+den 68/20

yün- : Yıkanmak, temizlenmek.

y.-miş 39/20

yürek : Kalp, gönül.

y. 41/13

y.+de 55/15, 56/09

y.+den 63/09, 67/05

y.+im+(yüregim) 54/05

y.+imden+(yüregimden) 31/09

yürü- : Yayan gitmek, işlemek,
dolaşmak.

y.-r 43/10

yüz [1]: On kere on sayısı.

y. 66/01, 70/08

y.+e 68/20

yüz [2] : Çehre, yüzey, yön.

y.+imi 26/18, 49/01

y.+ine 43/10, 65/14

y.+ini 18/10, 35/10

y.+iñiz 25/15

y.+lerine 15/11

y.+üñ 52/17, 55/09

y.+üne 58/09

y.+üni 55/09

yüzbaşı : Subay, yüz askerden oluşan bölüğü kumanda eden zabıt.

y. 28/03, 28/04

yüzli : bk. yüzlü.

y. 41/21, 58/17

yüzlü : Saygılı, yüzü olan.

y. 50/01

yüz tut- : Giderek renk ve biçim değiştirmek, olmak üzere bulunmak.

y.-ubda 25/10, 59/03

-Z-

zāhir ol- : Görünmek, meydana çıkmak.

z.-dı 21/05

za'if (Ar.): Zayıf, kuvvetsiz.

z. 30/12

za'if ol-: Zayıf ve güçsüz olmak.

z.-dı 23/20

zālīm (Ar.): Haksızlık yapan ve zulmeden, merhametsiz.

z. 61/18, 63/07, 69/20

zamān (Ar.): Vakit, çağ, devir.

z. 10/03, 13/14, 23/17, 30/12, 30/13, 30/15, 30/17, 37/16, 41/16, 42/01, 42/07, 47/18, 63/04

z.+a 61/19

z.+da 62/01

z.+dır 4/05, 19/0438/08, 44/11, 49/19

z.+ı 2/03

zan it- : Şüphe etmek, sanmak.

z.-di 51/17

zār (Far.): Ağlama, inleme.

z. 15/07, 16/11, 25/20, 57/13

z.+ı 6/03, 41/18, 41/20

z.+ım 49/19, 56/09, 70/02

z.+ısıñ 56/03

zāt (Ar.): Sahip, malik.

z.+ı 'uliyyeñize 2/05

zāyi' ol- : Kaybetmek, yitirmek.

z.-maz 67/12

zāyi' it- : bk. zāyi' ol-.

z.-di 30/14

zemm it-: Ayıplamak, yermek.

z.-meñ 33/01

zevk id-: Eğlenmek.

z.-elim 30/05

zıkr (Ar.): Anma, hatıra getirme.

z. 42/01

zıkr eyle-: Anmak, sözünü etmek.

z.-rim 26/08

zincīr (Far.): Birbirinegeçmiş halkalardan müteşekkil demir ip veya bağ.

z. 8/18, 11/12, 16/02, 18/01

z.+e 8/07, 10/02

z.+i 11/11

zindān (Far.): Mahpus, karanlık yer.

z. 7/03

zīnetlen- : Süslenmek.

z.-üb 06/17

zīnetli : Süslü.

z. 26/04, 26/04

zīrā (Far.): Çünkü, şundan dolayı.

z. 4/17, 5/12, 22/04, 28/11, 28/21, 29/01, 37/20, 63/20

zīr-dest (Far.): Çevresindeki ve el altındaki halk.

z.+ine 28/05

ziyāde (Ar.): Artma, çoğalma, çok.

z. 17/15, 46/08

ziyādeleş-: Artmak, çoğalmak.

z.-üb 3/06

ziyāfet (Ar.): Şölen, davet.

z. 15/13

ziyāfet eyle-: Konukları yemekli ağırlamak.

z.-di 15/14

ziyān (Far.): Zarar, hasar.

z.+ımız 44/18

ziyāret et-: Birini görmeye gitmek.

z.-sünler 17/04

zorla- : Zorla işletmek, ısrar etmek.

z. 28/13

zulüm (Ar.): Haksızlık, eziyet.

z. 20/05, 70/03

zülāl (Ar.): İçilmesi güzel, tatlı.

z. 30/15

zülף (Far.): Sevgilinin saçı, yüzün iki tarafına sarkan saç bölükleri.

z.+i 58/13

z.+ine 44/01

z.+iñ 39/20

z.+leri 62/12

z.+üñ 39/21, 40/02, 40/04, 40/06, 40/08, 62/13

zülfiķār (Ar.): Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye armağan ettiği ucu çatalı kılıç.

z.+a 65/19

4.2. Özel İsimler Dizini

bānū-yı şekerleb 03/12, 03/14, 03/19, 04/21, 06/01, 06/04, 07/16,07/19, 09/15, 09/17, 10/14, 11/14, 11/16, 15/16, 16/06,16/14,16/20, 17/06, 19/03

bozķula 54/08, 56/07, 56/12

cāzu kıız 15/19, 15/20, 16/12, 17/06, 17/08, 17/14, 17/18, 17/19, 17/21, 18/13, 18/15, 18/20

cevri 03/18, 04/16, 05/01, 05/07, 05/10, 05/11, 06/15, 07/15, 08/13, 09/01, 09/14, 10/10, 10/17, 11/05, 11/08, 11/10, 11/11, 11/12, 11/15, 11/19, 15/17, 15/18, 16/07, 16/11, 18/19, 18/20, 19/04, 19/06, 19/15, 19/19

Gül 01/01, 02/02, 03/02, 03/08, 03/09, 03/12, 03/16, 04/05,04/09, 05/02, 07/02, 07/11, 07/18, 08/16, 08/17, 09/02, 09/05, 09/06, 10/04, 10/05, 10/12, 10/13, 10/19, 12/04, 12/11, 12/17, 12/19, 13/01, 13/07, 13/08, 13/09, 13/12, 13/13, 13/14, 13/15, 13/16, 14/05, 14/07, 14/16, 15/08, 15/10, 15/12, 15/17, 16/01, 16/04, 16/08, 16/12, 16/16, 17/02, 17/12, 17/14, 17/18, 17/19, 18/01, 18/07, 18/11, 18/17, 18/19, 18/21, 19/04, 19/13, 19/14, 19/17

hasret kadın 56/18, 56/20, 57/06, 57/12,
57/18, 58/04, 58/20, 59/11, 59/17,
60/02, 60/03, 60/06, 60/08

hızır 17/13, 18/06

hürşit 21/16, 21/18, 21/19, 21/21, 22/02,
22/05, 22/09, 22/10, 22/12, 22/15,
22/17, 22/21, 23/07, 23/08, 23/09,
23/11, 23/18, 23/19, 24/02, 24/04,
24/06, 24/08, 24/09, 24/12, 24/20,
25/03, 25/17, 26/02, 26/11, 26/16,
27/01, 27/04, 27/13, 27/21, 28/01,
28/09, 29/13, 29/18, 30/01, 30/02,
30/04, 30/06, 30/08, 30/10, 30/11,
30/19, 30/21, 31/01, 31/09, 31/12,
31/15, 31/17, 31/18, 32/03, 32/05,
32/09, 32/12, 32/15, 32/17, 32/19,
33/10, 33/12, 33/19, 34/13, 34/14,
34/16, 34/19, 35/01, 35/02, 35/07, 35/10,
36/05, 36/07, 36/08, 36/14, 36/20,
37/11, 37/15, 37/16, 37/17, 37/19,
37/21, 38/01, 38/02, 38/10, 38/16,
39/01, 39/02, 39/07, 39/11, 39/14,
39/16, 39/18, 39/19, 40/07, 40/10,
40/16, 40/20, 41/01, 41/19, 42/02,
42/08, 42/14, 42/16, 42/18, 42/20,
42/21, 43/08, 43/14, 43/20, 44/06,
44/07, 44/10, 44/14, 45/09, 45/13,
45/15, 45/19, 45/20, 46/04, 46/16,
46/21, 47/03, 47/05, 47/06, 47/11,
48/09, 48/13, 49/03, 49/04, 49/12,
49/15, 50/06, 50/10, 51/16, 51/17,
52/03, 52/09, 52/15, 52/16, 52/18,
53/01, 53/08, 53/11, 53/15, 54/05,
54/09, 54/11, 54/20, 55/05, 55/11,

55/17, 56/02, 56/08, 56/09, 56/16,
56/17, 56/20, 57/01, 57/03, 57/09,
57/15, 57/21, 59/01, 59/08, 59/14,
60/01, 60/07, 60/16, 60/21, 61/04,
61/05, 61/07, 61/09, 61/11, 61/12,
61/13, 61/14, 62/01, 62/05, 62/16,
62/19, 63/01, 63/09, 63/12, 63/18,
63/21, 64/08, 64/14, 64/21, 65/07,
65/14, 65/16, 66/02, 66/08, 66/09,
66/14, 66/19, 66/20, 66/21, 67/01,
67/02, 67/03, 67/10, 67/16, 68/01,
68/07, 69/06, 69/09, 69/10, 70/08,
70/15, 70/21, 71/02

ķara yüz başı (ķara ħan) 28/04, 28/12,
28/14, 29/11, 34/03, 34/06, 34/09 34/12,
39/10, 40/16, 45/03, 46/17, 53/03,
60/13, 60/18, 60/21, 61/02, 61/04,
61/07, 61/08, 61/10, 62/04, 63/13,
63/14, 66/14, 66/16

māhımihri 22/13, 25/14, 27/02, 27/15,
28/06, 28/09, 28/15, 30/13, 31/06,
31/09, 32/06, 32/10, 33/05, 34/02,
34/10, 35/04, 35/05, 35/11, 35/12,
35/14, 35/15, 35/18, 36/03, 37/06,
37/07, 37/09, 38/21, 40/01, 40/05,
41/03, 41/05, 41/08, 42/13, 42/15,
42/19, 43/01, 44/17, 46/05, 47/17,
48/03, 48/11, 50/04, 56/10, 56/13,
58/16, 58/20, 60/01, 60/04, 61/11,
61/21, 64/19, 66/06, 70/08

Sitemkār 01/01, 02/01, 03/02, 03/08,
03/11, 03/12, 03/21, 04/01, 04/05,
04/06, 04/12, 04/15, 04/19, 05/08,
05/19, 06/04, 06/16, 06/18, 06/20,

07/01, 07/07, 07/14, 08/10, 08/11, 15/12, 15/17, 16/06, 16/07, 16/09,
 08/13, 08/14, 08/20, 09/06, 09/11, 16/13, 16/15, 16/16, 16/18, 16/21,
 09/13, 10/11, 10/13, 10/15, 10/18, 17/07, 17/08, 17/09, 17/16, 17/17,
 11/02, 11/06, 11/08, 11/11, 11/13, 17/19, 17/20, 18/02, 18/08, 18/09,
 11/15, 12/04, 12/13, 12/16, 12/17, 18/12, 18/14, 18/19, 19/02, 19/11,
 13/01, 13/02, 13/04, 13/08, 13/10, 19/14, 19/15, 19/17, 19/20
 13/14, 13/15, 13/20, 14/04, 14/05, **tekīn sultān** 20/06, 29/13, 37/21, 69/06
 14/08, 14/10, 14/16, 15/05, 15/08,

4.3 Yer İsimleri Dizini

buhāriy (Buhara) 14/19

diyār-ı hūsān 2/03

genc ğara bağı 20/03, 23/13, 29/13,
45/12, 61/10, 61/11

geylān (gīlān) yaylası 23/15, 33/18,
34/04, 44/15, 44/20

hin 26/14

hindistān 59/21

içma‘ān 23/04, 23/13, 27/02, 27/05,
34/03, 45/01, 53/02, 59/10, 64/02

istanbul 20/03

murād tepesi 22/10, 33/12, 33/16, 44/16

mürdār tepesi 23/17

yağnam~yeşim tağı 16/01, 17/10

yemen 26/14

SONUÇ

İncelemiş olduğumuz “Gül ile Sitemkâr-Hurşit ile Mâhımihri Hikâyeleridir” adını taşıyan eser halk hikâyesi özelliği barındıran önemli bir eserdir. Eser taş baskısı olarak 1301 H. / 1884 M. tarihli olup İstanbul’da (Hacı Hüseyin Efendinin Matbaası) basılmıştır. Eserin tamamı 38 varak 71 sayfa olup içerisinde iki farklı halk hikâyesini barındırmaktadır. İlk 20 sayfasında Gül ile Sitemkâr adlı hikâye 21. sayfadan itibaren de Hurşit ile Mâhımihri hikâyeleri neşredilmiştir.

Eser ciltsizdir ve bazı kısımlar eserin tahrip olması sebebiyle okunamamıştır. Okunamayan kısımlar [...] işareti ile belirtilmiştir. Zengin bir kelime varlığına sahip olan eserde 11.592 sözcük yer almaktadır. Bu sözcüklerin çoğu Türkçe olmakla birlikte Farsça ve Arapça kökenli sözcüklerinde kullanıldığı görülmektedir.

Eserde yazardan veya baskı hatasından kaynaklı olabileceğini düşündüğümüz yazım hataları yer almaktadır. Biz metni çeviriyazıya aktarırken anlam bütünlüğünü korumak amacıyla yanlış yazılan kelimeleri metnin bütününden ve cümlelerin anlamlarından hareketle doğru biçimleriyle verdik. Yazım hatası bulunan kelimeleri ise “ **Eserin Yazım Özellikleri**” başlığı altında inceledik.

Eserin ses ve şekil bilgisi özelliklerini dönemin özelliklerine bağlı kalarak incelediğimiz çalışmamızda Eski Anadolu Türkçesi etkisi görülmektedir.

Eserin ses özelliği incelemesinde ulaştığımız sonuçlar şunlardır:

1. Arapça ve Farsça kelimelerde uzun ünlüler kullanılmıştır.

2. Türkçenin asli 8 ünlüsü kullanılmış ve bazı kelimelere gelen eklerde /u/ ~ /ı/ değişmesi konusunda /u/ ünlüsünün korunduğu; /ü/ ~ /i/ değişimi konusunda /ü/ ünlüsünün korunduğu; /a/, /e/ ~ /i/ değişimi konusunda /e/ ünlüsünün korunduğu sözcükler tespit edilmiş ve örnekleriyle verilmiştir.

3. Eski Anadolu Türkçesinin önemli bir özelliği olan küçük ünlü uyumunun olmayışı mevzusu 18. yy dan itibaren değişmiş ve küçük ünlü uyumuna ulaşılmıştır. Metnimiz 19. yy metni olmasına rağmen metinde küçük ünlü uyumuna uyulmadığı örnekler de yer almaktadır.

4. Eski Türkçe dönemi yazım özelliği olan /t/ ünsüzü başta, ortada, sonda olmak üzere bazı durumlarda /d/ ye dönerken bazı durumlarda korunmuştur.

5. /k/ ünsüzü kelime başında ve sonunda tonlularak /g/ ye dönmüştür.

6. /b/ ünsüzünün tonlularak /p/ ye döndüğü örneklerde kelimenin her iki şekilde kullanılmıştır. Bu yazımda tutarsızlığın olduğunu göstermektedir.

Şekil Bilgisi incelemesinde ulaştığımız sonuçlar şunlardır:

1. Eserde emir ve istek kipinin ikisi de görülür.
2. Eserde gelecek zaman çekimi için -AcAk, şimdiki zaman çekimi için -yor eki kullanılmıştır.
3. durur sözcüğü -tur şeklinde kalıplaşmıştır.
4. et- yardımcı fiilinin isim + et- şekli az olmakla beraber daha çok isim + it- ve isim + id- şekilleriyle kullanıldığı tespit edilmiştir.
5. -i ver- tezlük fiili ise metnin tamamında -i vir- şeklinde kullanılmıştır.

KAYNAKLAR

- Albayrak N. (2005). “Türk Hâlk Hikâyelerinin Genel Özellikleri Tasnifi ve Taş Baskısı Hâlk Hikâyelerine Bazı Katkılar”, *The Journal Of Ottomans Studies* XXVI, 2005/2, s.39-49.
- Alptekin A. B. (2007). *Hâlk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Arçın S. M. (2014). “ Muhtasar Tarih-i Kırgızıya I: Transkripsiyonlu Metin-Aktarma”, *Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 1/2, s. 237-295.
- Banguoğlu T. (1974). *Türkçenin Grameri*, İstanbul.
- Boratav P.N. (1946). *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, İstanbul.
- Boz E. (2003) “ Eski Anadolu Türkçesinde +IU Eki Üzerine”, *TDAY Belleten* 2001/I-II, Ankara, s. 35-44.
- Canpolat M. (1992). "Eski Anadolu Türkçesindeki Belirtme Durumu (accusativus) Ekinin Kökeni", *Türkoloji Dergisi* 10. Cilt, 1. Sayı, DTCF Yayınları, Ankara, s. 9-11.
- Devellioğlu F. (1970). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük*, Ankara.
- Dilçin C. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Duman M. (2013). “ –Up Zarf-Fiil Ekinin Eski Anadolu Türkçesindeki Fonetik Durumu” , Uluslararası Eski Anadolu Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı, 1-2 Aralık 2010, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*, İstanbul, s. 115-153.
- Duran (E.) S.(2004). *Hurşit ile Mahı Mihri Hikayesinin Varyantlarıyla Karşılaştırılması*, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı, Gaziantep.
- Elçin Ş. (1986). *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Ercilasun A. B. (2015). *Türk Dili Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Eren H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Bizim Büro Yayınları, Ankara.
- Ergin M. (1990). *Türk Dil Bilgisi* (19. Baskı), Bayrak Yayınları, İstanbul.
- Ergin M. (1997). *Dede Korkut Kitabı II. İndeks-Gramer*, TDK Yayınları, Ankara.
- Gülsevin G. (1990). “Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı”, *Türk Dili Sayı* 466, TDK Yay., Ankara.
- Karadağ M. (1984). *Erzurum ve Çevresinden Derlenen Halk Hikâyeleri Üzerinde Araştırmalar*, Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Doktora Tezi, Erzurum.
- Karadoğan A. (2001). “Eski Anadolu Türkçesinde Yuvarlaklaşan Ekler”, *TDAY Belleten*, S. 49, s. 170-180.
- Karahan L. (2011). *Türk Dili Üzerine İncelemeler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Karahan L. (1999). “Yükleme (Accusative) ve İlgi (Genetive) Hal Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler”, 3. *Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı*, Bildiriler, TDK Yayınları, Ankara.

- Karpuz H. Ö. (2013). *Türkiye Türkçesi Edebi Dilindeki Zarfların İşlevsel ve Yapısal İncelemesi*, Ege- Doğuş Yay. Denizli.
- Korkmaz Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yay. Ankara.
- Korkmaz Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, TDK Yay. Ankara.
- Koz M. S. (2005). *Türk Halk Hikayelerinde Aile, Sosyo- Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, C.11, s. 597-615, Ankara.
- Nalbant M. V. (2002). “-DUK Eki ve Divânü Lûgati’t-Türkte -DUK Ekli Görülen Geçmiş Zaman Çekimi”, *Türkoloji Dergisi*, Cilt: XV, Sayı: 1: 193-203.
- Oğuz Ö.-Ekici M. vd., (2017). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara.
- Parlatır İ. (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara.
- Sakaoğlu S.-Duymaz A. (1996). *Hurşit İle Mahmihri Hikâyesi*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Salan E. (2012). “Eski Anadolu Türkçesinde +dUK ve +Uk Eklerinin İşlevsel Denklığı”, *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 7/4, Ankara, p.2697-2708.
- Salan E. (2017). “[-IcAk] Zarf-Fiil Eki ve Varyantları Üzerine”, *Gazi Türkiyat*, Güz, C.21, s. 45-73.
- Seyidoğlu B. (1975). *Erzurum Halk Masalları Üzerine Araştırmalar*, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Ankara.
- Şahin H. (2003). *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Şener N. B. (1996). *Hurşit ile Mah Mihri Hikayesi (İnceleme-Metin)*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Timurtaş F. K. (1976). “Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri”, *Türkiyat Mecmuası*, C.18, 331-368.
- Tok T. (2009). *Muhammed bin Muhammed el-Gazali Nasayihü'l- Mülk İnceleme-Metin-Dizin*, Bilgeoğuz yayınları,İstanbul.
- Tomo B. (2001). *Gül ile Sitemkar Hikayesi Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Türk V. (1996). “Türkçede Şimdiki Zaman Kavramı, Çekimleri ve Ekleri”, *TDAY Belleten*, s. 291-340.

Elektronik Kaynaklar:

<https://turuz.com//>

<http://lugatim.com>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://pauctle.com>

EKLER

سنگار
حکایه کل ایله

زمانه واکله دیکار سانه بر یاد شاهه وار ایدی بگویند
درین دلدن برآه ایدوب وزیر سؤال ایدوب ای بادشاه
چون آه ایدوب سن جناب حق دان عبادتونه بولنومال وچونیکه
احسان بوز مشاهه ایدوب ندر دیکه با دفشاه ایدوب ای لاله
ایچون آه ایدوب کیکار ایدوب واقع اولوب انتقال دارینا
ایدوب بر اولاهه بوقه کتیمه ایچم اندن وزیر ایدوب
ایچم بادشاهه کیکار ایدوب اعتقاد ایدوب ستمکار ایدوب
الون کوجه قبله ایله لوتیمش بیک عالمی بوقدن وار ایدوب
جناب حق طبعی رواقله کیکار اولاهه ومشاق ایدوب
سنتک اولوب سن فریم اولایوب سن اولوب سنک قیزک
اولوب شه جنک ایدوب وچونیکه قول اولوب بریزنه عتد
وکنک ایله لودیدی اولاد شاهه وزیر اولوب بوی سنک کوروب
اولوب اولوب دیرک بولمه کیکار ایدوب بریزنه عتد

جناب حق بادشاهه بر اولوب وزیر بوقدن احسان ایدوب
قیزک ایدوب کل اولوب ایچم ستمکار بوقدن بولور
یاشنه قده با صدقه ایچم ستمکار بوقدن بولور
بر ایدوب مکتبه کیدوب کیکار ایچم حکمت سنک بریزنه
تعلق ایدوب بر ایدوب بولور کیکار ایچم عشق
زیاده لستوب صبر بولور فلک بوقدن بوقدن خلقه
مشاق اولوب ایدوب ستمکار بوقدن بولور بوقدن شاهه
ایفاده ایدوب بوقدن بوقدن ستمکار و ستمکار
کوله عاشق شایع فاش اولوب بوقدن بوقدن بادشاه
هسته نقصان بوقدن بوقدن اولاد شاهه کیکار ایدوب
بوقدن ایدوب کیکار همان بوقدن کیکار ستمکار اولوب
با ایدوب ستمکار ایدوب کل ستمکار و ستمکار
عاشق بوقدن بوقدن بوقدن اولوب بوقدن عتد
کنک ایدوب بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن ایدوب ستمکار
ایدوب ایچم بادشاهه بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن
کیرد بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن اولوب بوقدن
خطا در ایدوب بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن
وار ایدوب بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن
ایچم ایچم بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن
اولوب که اولوب بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن
بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن بوقدن

دعوت ابتدا بجز بوطر فله ستمکاره ادمه کون کوزد کزینی کون
کوزد کده و کندوسی لاکر قلیخه براه سوزان ایدون روی
اسمانی سیاه ایلدی و آن دن صکره بویلیکری سوزیلدی

بلیت
کوزده کما ندر سور حقی مانی
خواجه درین لشم عشق تاب کوز
ستمکاره کلمه کونک جالی مانی
ستمکاره کلمه کونک جالی مانی

بلیت
اعلی سوز سوز دره اولر کیشور
قالک بزه نالیرا ایقدر رای بویلیک
کلمه کلامه بلیک مشن اولر کوز سوز
کلمه کلامه بلیک مشن اولر کوز سوز

خادمی ستمکار ستمکاره کوز بلیک ماضاه بعضیه کون ستمکاری
والله بی زانیه کونک ای بزم او معلوم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
بوی کلامه ورم سوزی کال کال کلامه ستمکاره کوز بزم کوز بزم
سوز بیکانه کوزله اشیا سوز ای بزم او معلوم ستمکاره کوز بزم کوز بزم
قوانت الله ستمکاره ستمکاره اولان بزم بزم کوز بزم کوز بزم
زیر کوز بزم کوز بزم وافت دوران و شیرین زبان مثلی ستمکاره
کلامه ستمکاره اولان بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
ستمکاره کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
ایند کلامه بن ستمکاره کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
اولسون دیکه کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم

فریوت همان حوری نامه جازیری نکاح ایلک دویکون تدار کلام
کوزده لیرا ایا ایدیشا هر تلبه سوز کلامه کوز بزم کوز بزم
کلمسون اییدی بودون بوشلوت فرق کون دویکون ایدیه کوز بزم
بوطر قون کون نازین بوا ایملر دن خیر دار اولون ستمکاره
بزمها مکان انحصار ایدون بونامه ای ستمکاره کلام

بلیت
قلک بزم جور بلیه و فسیجا نمان
ای عهد نه دور میان ستمکار
اول نرایدی بونهد سیمان
حوری کوز بزم اولر ستمکاره

شاهه بچون فرانت ایدیکه
البت بکام سوز بلیه کلامه
صالح دلداره دار فرقت
بن ستمکاره کوز بزم کوز بزم
صکره کوز سوز ستمکاره ایلان
بلیک کوز بزم کوز بزم کوز بزم

دیوب نامیه بی تکلیل ایدیکه بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
ارسال ایلدی بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
براه بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم
بوی کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم کوز بزم

الوثق بانوئی شکرتیله شورویب انجولی میان اشد بخرادم بچاره سیه
 او جور د کلک اوروت طشتره ساند بخرادم کلون سر لیسای
 نقاشی ایلی کولک آشفندن علوی اسلم جتوت ه وزیرای براین
 ساد اولدی بولکه لیلانوی شکرله چونکه شکر کین اوغریست کالیه
 یانیه کلون کورن کرا وعلولای عقیبالانوز دوعقب یار شاهه سحر
 کدوب دیدیکه یار شاهه کرا لیکر ساد ایله شوقی شهردن دفع ایله
 یوحسه لاشیره جوقا شکر لیلان یار شاهه مد یوان ایدوب وزیر
 تکی ایضون جلاده امر ایلی وزیر ایلی مان یار شاهه لایق کیه
 کالیه کورن قاسم تیر اکیسما ان الله کدوب رحا ایلی یار شاهه لایق
 شو سیکسار وقرنی نومات سوز یوحسه سیه هلاک ایدوب
 دیججه وزیر ایلی کندی سر ایله کورن انجولایا توننه نقل ایدوب
 قوی سوز ملک مراد ایلی خله کاتون ایلی ای وزیر مسحق تعالی
 حضرت بندن شورخرد سیک هیم اندر اولایینی سوز محمد بدیکه وزیر
 بچاره ناهشون حضرت شاهه کدوب فرمانک و جهله سوز
 کدی لایق و وزیر کله لوط فر د و لولون تدارکی تمام اولوب جور
 ساری بی تمام سوز یوقه د زود لولوا سار ایله زمین و سیکان
 دخی ایچین زینلیکون جهلا وکلا وزیر جمع اولوب سرای هالیقوله
 سیکاره خصوص اولان کلین اوله سسه هودید و سیکار عماره
 شروع ایلی کولک دخی خیری اولد یغندن فی الحال خلوص کایله
 مناجات ایدوب دیدیکه لولوا سار ایله بدیکه کندی سیکار ایله
 سنده لولوا سار ایله سیکار برحق کاسنی قول ایدوب

شکر کارک او طه سی او سنده برشا هباشین اورنده کورن سیکان
 نماز قیلار جوری سخی سیک ناز ایله کورن چورن کل لولوا
 کورنجه همان لاشسته زینان اولدی ایدوب بو سیکری سوزیکه

بیت

زقیب بلیه یوت یچدک	کو کسین بدن یچدک
شاهم مراد ایله سینه	نار یچدک بندن یچدک

دیدیکه ستم کار لولوا شی یچک اوقه سنی صدره و یوت
 و سارنجی ایله الوثق جوری وطه سنده ایکن لولوا سیکری سوزیکه

بیت

بوسنه بوسنده فسیله	بلبل کی ازاره یامشله
سخطا ایتمه کن کولک یاز	اودا شک ایچون یامشله
تقدیر یلدر دروشن کل همد	لولوا سیکر جرم لولوا کاه

الذی کل

امان سیکار و مان قیلان لولوا سیکری لولوا سیکری لولوا سیکری
 دیدیکه جوری لولوا کورنجه همان لاشسته سیکری بانوی شکرینه
 خیر و بردی شکر کت دخی قیلر کیه یز شو نایک ارجا زوی سکا طونک
 دیون کرا ایلی خاد مبر و سار سکر سینه سیموت کچلو موقصد
 دوشد بولر کینه مناسبات ایدوب کندی مقامنه کدی لولوا لولان
 وقوق ای بانوی سیکری بزرگ شاهه فاره و بچاره و قوی سوز کون
 ایله یوحسه سیک لیشک خراب اولور دیدیکه یار شاهه نصبه کله
 همان دیوان ایدوب بچاره وزیر کتلی ایله امر ایلی وزیر سخی

اما نه باد شاه فرج محمد بن بيگ الله ده صخره بنی اولد ز فرمان سنکدر
 پیدی باد شاه ایدی بره کافرین سکا اول جاز و قوی دفع ایله دید
 سن سکا اولان سولیسین و قوی صفر سن دیدر که وزیر ایله امان
 پادشا هوسماعده و یز و ساعته واروب اولد قوی دفع ایله هر یک
 و اولد شاه رحمانی قبول ایروب وزیر بنی قولایعنه کلدی اولکول
 عیالنه سولیدی عیالده دیگه واروب دفعه ده سوز دمد
 خلا کرمید ز قوی بوی کوفعه حبلس ایروب ز جیره اوره کور
 یفا ایجاب بنی صورت کور سوز ددی وزیر بحاره تر جاره دینه
 اولد حضور پادشاهه کلدی مرشا هانک ز جمله اولک
 قوی سوز دمد دیدر که پادشاه امانک و ستمکار دینه کردی خاله
 کور سوز ددی و ستمکار ایدی کور دیرینه کول بودلد خبر دار
 اولوب در حال مشاطه کشیمونینه اول شاهلستان اوز زنده
 کندوسنی تولدی و ستمکاری جومینک یالنده کورنجه
 براه ایلدی و ستمکار ایدی انسیلک ستمکار اولوب نینار سولیدی

بیت

سوز کجیاغرتیلوب اولی باغرتی	نی بخون ایلدک کورنجه اباغرتی
-----------------------------	------------------------------

کول سولیدی

نی حسه قومیشار کورنجه اولمش	ترجیه اعلی دوشومدن انریش
لما جه الیل و رفن بولک ذال الله	بنی و یوسون لر طوقانک حال الله

ستمکار سولیدی

اؤکول کور قوی اولره حال الله	اگر سنی سوز دمد کورنه سره حال الله
------------------------------	------------------------------------

جوری سولیدی

اگر کلدی عقبتقدن هالاک اولن	سماق سوزد و دارکاملان یشل نو
شکره عاشق دیکسین عاشق طایفه	ارنده و سوزد کلسیه کلسیه
کس حاکم عاشق اسکا	سن سنی نینه هک اولک
دیدر که کل کندوسنی هالاک ایمک قصه ایله خجعه ال اوردنجه	ستمکار کور دیک کول کلسیه صحیح اوله رق هالاک ایچک

بیت

یفاسون شهره کورسن قیصره کور	اگر سنی سوز سکا جاتنه فیه کور
-----------------------------	-------------------------------

کول سولیدی

یلترکی ایتم سکا نصرا کورسه	یمیم برین بوسون بر ماغرتی
----------------------------	---------------------------

دینوب اولر معنی کلسی کورنجه بره ایروب و یچ
 یاز معنی برکن سوز کلک اوز دینه اندی کورنجه یاز معنی
 ستمکاره اوب و ستمکاره مقلدی بادکار اولق اوزره کندی
 دایره ایقودی بو طرفدن جوری و سولیدی کورنجه واروب بالوبی
 شکرلنه برنجه کور ایلدی و انوی شکرلنه خادیره و قورنه کل طومور
 قصه ایله امر ایلدی ایسه ده کل مناچار ایروب نینه مقامه کلدی
 و بالوبی شکرل بو اسوالک سرانجامی پادشاهه نقل ایروب
 پادشاه برخصیا ولوب نینه فقیر وزیر کقلنه فرمان ایلدی
 وزیر ایدی پادشاهم دوشلوه لاسیک ایچون بریمی بلدی صکره قلد
 ایله دیدر پادشاه مایله بره ناچار ایچا یچ دفعه حضور مده
 حال الله سولیدی قوی سوز دمد بر سمان و نعل ایونله دروز بر

بندی بادشاه طغیانی که سکا طومری سوگند فرموده و الله می بینی
اغوا اید و من جیغی اید لور و نجا به اوره لوریدی بنده کرده بوسون
الاند مر لکن اید سو بکر بوساعت سو بستر ایسم اولرمان فو لکری
قنل ایلد لوب بادشاه و سنا او وز بکر ملک جلیس اولد بغی کون
سور ملک او زره حسیدان جفا دیلر کول نازیک اندام والده
میند ایدی ای هم باشی تاجی والله سندن برقات عدال انوای
ویر سار جانیده زور کا احسان ایدون انوت حقی حال اولد
ایلد انوای و ساری لوب اردینه ناقوب کونی سو بکدی

دیت

جوری یازیلور سنان انور سکا کور دن سوور دیلر سکا زور

سکا زور دیلر

شده او ورایم بالیده جانه قبا بیر کلم بلال انون بنده می کینه بیه

کل و دای ایدون کیدی ستمکار سراسر کلوت صیونوت عدلا انوایی
کیمه ملاد ایلدی بولاشدن بانوی شکرت کاه اولوب بادشاهه
سجود وندی شاه لوا احوالی دویجه کونوب ستمکاره نصیب ایلد
ابتدی ای هم کورم نوری اولد بر فراموشمه دوشتر می کومقوله
حاذ و قریه اونوب دستار عالم اولوق لایقید راکر جوری استنار لیک
سکا دها اتا قرالیم و هنر نه ما ایلد سکا لایتم اولر نه ستمکار
باشی فالدر و ساری ایدی ای دوتلو بید کل کتد کتد کتد کتد کتد
سوامد ریا کندی لفسا بده ره لاسور عدلا انوایی کون
بنده کیمه زور نا فله تره نفسی صرفا بده بن نصیب قنول ایتمه

دخچه یاد شاه کور بیک نصیب قنول ایتم حیس ایلدی تو امر ایدی
در عفت ستمکاری طوقوت بنده کید یرو سرایک کوشه سه حس
ایشدیلر هر قدر قور شغعه غیرت ایلدی ایسه یزد لویا ر سنی
لویوب کیمه و کونداه و قنای مرای ها لسنی قنای ایدی
لویسکال ایلد ای بیج ای کیدی بر کون جوری بلز حهام ترتیب ایدوب
ستمکاره کوریدی فایه لویسکال ایدی شخصی سنک بیجون یا بده
لویوردن ساون ایله و جاری بکر کولدن کوره لم بکلی بون حجت انور
ستمکاره زور دن بیک جور بیدرو ای کور کور فایه جوری کوندک
صکره حجت سکا در غیر بی حجت ایتم لکن شویم بنده می جوری یاد
یا امامه سو لیکه بیک بر عظیم دو کون لاسون دیدی جوری تمون
و مسرور اولوب ستمکاره بنده می جوری هان ستمکاره جوری لویسکال
بر طایح جوری او بی جوری فان روان ایغنده قالوب دوشتر ایلدی
ستمکاره عدلا انوایی کونب سار سنی البته لوب کیمه کور مدن
سجود کیدی بو احوالی سراسر ایدد ویدیلر بانوی شکرت کاه خایر ایلد
ستمکاره جوری ها اولد ایتمش و کندی دمی متدا نده یوق دیدله
بانوی شکرت ایکی اللیله باشنه او زوبیا لوا اهل اولسون دیوب
قریاد فغان ایدد راک سو یلین بادشاهه کلسون دیندی بادشاه
کلدی کور د بیک ایشفنا یرو مشرد رعقب حکیم باشنه حصر
ویروب جوری بیک لاره کیمی بیمار شلادی همان بادشاه دیوان
ایدوب وزیر سار ای لاکو هر سکا ایدد مولی باشی ویردی
سکا ایدد کیمی حال ایلد و سناک ایله عدلا انوایی کون

اولا كبري بولوب برينه كاخ ايله لوركي حضرت قيامته قلمسون
ديدي فرمان سنكدر ديدك ترز قاندا مال اناوي كيوت كنديلو
توط فدن كله لوركي قنعي ولايته كيدي يسه شاعر لوركي اكد
اه ايدوب ديرايدك هول ستمكاره نرايقه وانكيوب مسكر توط فدن
بوكون برشهره كلوب شاعر لوركي ايتد اول محلكيك يادشاهه
شعر ايتايت رجايتايدوب دوما مجلسدن ايتلارا ينشوب كون
يادشاهه حتر ورميشاكر شمهره كل سمتيه برشاهه كبري بولوب
شاعر اوله مزديومدخ ايتديتريادشاهه امر ايلدي كوزكونه يم
ديدي خاد ميركي لي لوركي ستره كوز ديتلادشاهه حضوره
كل يادشاهه كورنجه ديديكه عبدالمسكا سترامده بوكر دوشه
سونلر او تورديك كول امير يادشاهه هكدر ديوت راضي اولدي و
اوتوردي هركون حضور شاهه بختيار و توردي كله لورنجه
ستمكاره لوركي بولدي اول شهره قصا دينا يدوبت قهوه خانك
بريشه كلدي اوراده شعر ايلدي بولدي دخی يادشاهه هه ملح
ايتد لوركي مسودتيم شاعر مر ايله امتحان اولسون كوزه لور
قلمشني دها اعالاد زديدي خاد مير كلوب ستمكاره حضور شا
كوز ديلو كول ستمكاردن حتر اله سلور ميم ديوصفا كلديك
ديويوشه تردى يادشاهه مجلس فورويانكي شاعر ايتايت شوقه شوقه
اوتوروب حضور شاهه بختيار سوليكه كستلديك كوكلك بلي

بلي

ديدي بيلدردن اوردوشتم
حق اراي بودر بولوبه كيشتم

بنده ايجون عاشق اولشم
كول ستمكاره نرايتري بليم
ديجه ستمكاره زبانه ايدوب سازمايته لوركي سولدي

بلي

ادين ويروب بونده قيايك صفا
ستمكاره قوت اولدورن كاب
شاعر ستمكاره ويويكاجون
عهدمان ايتدا اول ايجي عاشق
بولوب اولديغري عاشق بليدي
ايكسيكه ايجرمزاد لودي

الذي كل

كل سورك ستمكاره باا شير
ايجده ايمان بولسون كل شير
كلدك الذيك يادكار فولدي
صاخ اولدي ياره حيل يارس

الذي ستمكاره

شاعر صو روشك بولوبه صوركي
اقدى كونه لاشي فولدي اوماشي
بولنه لوركي خبر المفسسه
ايشه حيمده دركك يارمعي

الذي كل

كل صور رسك خالي يك يمان
ستمكاردن ايرلا اول ايجون
ارتق صورمه كورك بيم ستمكاره
يادشاهه يره امان ويرانان
ديكده ستمكاره زبانه ايله لوركي
سازي يره اوردى كورلك
بولوبه صا ريلوب ايكسيكه لاسقل
دوشوب بايلدي يادشاه
بو حال كورنجه جابوق بولور
حمامه كوزك وپالو لاسلر
تريين ايدك برينه كاخ ايدوب
عظيم دوكون الله بيدر
كوف رمان ايلدي ستمكاره
يادشاهه دعا ايدوب ديديك
بن بونده دوكون ايدك
لوركي خاكي شاهانكردن
رعا ايدركه ستراي
ها اورتكده

۱۵
 بزه بر کوشش او و نور الهی و شفا هائیه دعا الله لم یبق العجا بحق
 نه کوسار زبدهی بادشاه پیچوق بر سرای دوشینین در
 میوزی عظیم بر سرای دوشینین خجاده ملک و جاریه کز و کله
 او خورد بیکه لیر بفرمان ستمکارانک با نامی وزیر طه بولسری
 بلیق وزده چیمشرا ایلی بزکون بر ششم و کلوب مستکار و کله
 اولدی بی چیمه کلوب بر سر وی عاجلک آینه او توردی بیکه کورم قدران
 کل فجیه سیرا تمیل وزده پیچوق ایلی کوردی بیکه ای ستمکار
 او توردی ستمکارانک و بری کدی نیک با نامی اولدی بیکه ستمکاره
 خار و زوبید بیکه کوشتم سر وی انالی آینه ایکی ستمکار
 او توردی بیکه بیکه ایلی دیکه ستمکار سینه مدی بری ستمکار
 با نامی بری ستمکارا مادر دینی و ساری لوب چون سو بلیدی

بیست
 چوقلمندر سیرا ایلی اولدی کز
 ندر سیرا ایلی کز
 ایلیان لیا سکونی کز
 بز شش بریزه بیچون کل کز

الذی لادشاه
 ایلیان اولوب لایق بزوحای
 عزیز باشکری ایچون اولسون
 کولدن لیدی ستمکار کای
 کیمدن انشد بیکه بوسر انجای

الذی کل
 ایکی ستمکار کل کز ایلیان
 اولوب ایچون اولدی ایچون
 فاک ممتندان دوران آندن
 الذی ستمکار

۱۰
 املک ستمکار اولدی هسا
 قز بیکه کز کورده ایچون
 خجده و بر ستمکار کل قنوشه
 نه و بر ستمکار کل قنوشه

الذی لادشاه
 کونسلر جمالی کوره نیم
 مزده بها ستمکار ایلیک سن
 لیا بی ستمکارا لایق آیده
 ستمکار ستمکاره و بر بیچ

الذی کل
 اول یار شاهم ایلی کدی عاز
 یار شاهم ستمکار مزده کرا اولسون
 کیم کل کز ایلیان کز
 کیم کل کز ایلیان کز

دیکه بولور بولور ایلی ستمکار
 لایق کل کز ایلیان کز
 بولور بولور کل کز ایلیان کز
 کورده بولور کز عفت بادشاه خجده و بر دیکه کل الله ستمکار
 با بالی کز ایلیان کز
 کون ضیافت لیدی حکره با رشا هدن کز ایلیان کز
 بوطاقه ایلیان کز ایلیان کز
 قدر بول قالدی بوخرا لایق ستمکار
 دخی جور بید بیکه کل کز ایلیان کز
 الای قور بولور ایلیان کز
 ایلیان کز ایلیان کز
 و بر نیم شوکل ستمکار کز ایلیان کز
 شمعی ایلیان کز ایلیان کز

اوله کله شکر اولدی و کورده یقینم داغنده بر معادله ایچینده
 حسن یلدی و زنجیراوردی اویغ کونده بزرگه بر لارجه و انماک
 و بر بردا و صو و بر ایدی بو طرفدن ستمکار صانع اولدقه لاف
 کوردی لایقده کل یوق بکرندن سوال الموب لانا کل تر طرفه در
 دینی دایمی بلیم اوغلم بلکه شهه کیمشدردیدی اولدکن فالقور
 شهه کیمدی بکیمشکار سله کیمدی کوردیکه اولد سنی شکر کت
 و جوری و ده ایجه کاریم اولد صفا کلدیکه دینه صکار ستمکار
 ایدی اولد کل کدی می دیندکه اولد سنی اوغلم کل ستمکار بله
 بولر ایچین تلت تهور ستمکار دیندکه ستمکار زبزه ادوب

بولدی سق اولدی

انصم جوری بکاید اولدی	ایشتم کیم کله و زارا اولدی
تجابه بن عافله بولدم	قور قور خاد و نه کل شکر اولدی

دینوب همان ستمکار رفیع ایته لوب و اتی بدکنه الوب طغیره

چیقما بانوی شکر کت بولدی ستمکار

یدی بیل ستمکار غریب کیمشدرد	بولایه کدی بکجه شمان اولشد
بولد کضکو ستمکار نور فله	سنک کولک بر دیوالوب کیمشد

دیدی و دیدیکه اوغلم کل کور سولاردن و اذیم صحره کیمی و قیغنی
 چیقما دیدی ستمکار ایدی اولد عهده مکه شهه
 کدی بکجه کیمی و قیغنی قیغیا صیون صیون ایچوب بر اولد
 کیموب بر فالسه اولوب اولد کیم دیدی فانوی شکر کت رف
 ادله ایچین زور کوردیدی ستمکار خاد دهمره دیدیکه وارن

انله سولکین بیدی سول کلدی طغوز سلده ایچکسون کلدی نر اعلا
 کیم ایسم ای سزا قاز سولکین ستمکار طاشنه کلک ایسمی و بر تبه
 دخی سولکین لاری سولکین و هر ججه احشام کیمی واروب زلات
 اشونلور و روسجه بر فالسه کورد سولکین کوب خاد مولا یله
 بو خیری کوردیدی کندی سنی صیون کندی نور کوردن لادوی
 شکر کت بو خیری خاد ماردن ایشید بکجه همان ایچکاد و قویه
 سکر کتون و یزوب ستمکار تر طرفه بولور ایسه کت الوب کور و سز
 خاد و کور طغوز سنه کوردی بو ستمکار زدی بختی کله کیموب خورون
 کلدی بو کور فدن ستمکار زدی طغوز سنه کلدن بر خیر الی مدی
 بکون بولک ایشتم طاشنه او سزادی بر بکا زبا شنه کلوب بدست

الدی و ایچی زهت نماز قیلدی خاد و ص قلمه حقه مناجاتی ایدی
 دیدیکه یارب سنا ایچکیمی ایچکیمی کولی کور کدی بکجه مناجاتی
 قیلدی اولوب صحره کت ایچکیمی کلوب دیدیکه اوغلم ایچکیمی
 سنک کولک لوقعار منک ایچکیمی در لکن بر خاد و قوی کولک

همان زباده سینه اولایه حسن بکر کوبت حاجت اولدی
 ستمکار معاره تک قیوسنه طوغوز کلدی کوردی کور بکجه
 نازین ادا الله کولک ایدی شاه نوبده کر زستان کلدی ستمکار
 کولی زاریم ریدی خاد و ایدی کل بکا بر نوسه و بر کولک سکا
 کور ستمکار زامان کل ال تک بر کوی کور کیم خاد و کولک
 ایچکیمی بقیان کلفه ستمکار زنجیر اوردی
 خاد و کل حاجی حصمه اصم اولدی حقه شکر ایدی کوب مغازنک

حکایت شاه
ماه مکه ایله خورشید

شوطه نقل اولتور که خجسته باشی دیرکله ایشنا اول مسند بر شمس
عظیم اول شهرده بولار شاه اولار ایلی بیجه دیاره حکم
ایدری و حکیمده اولان جمالکده ظلم و تعدی نوق ایلی
بولار شاه ایسمه بکین سلطان دیرکله ایلی لکن بوسلطان
عادلک دینایه بیجا اولاری کلسون دایما الله تعالی دن اولاد
حکایت ایدری بولار شاه اول شهرده صفره بر سولک بیجه شمس اول
ایلی اول بیجه ده اولور اولک کلسنده هر صباح حقه عباد
ایلی اولاد بجا وینان ایدری بولون بیه وقت محده اولت
اهلک التنه کیدوب نور دیکر بویا اهل التنه کلسن
اولکنده دوات ویرالکنده ظلم اولسون بولار شاه بولک یالیه
کلوب معلوم و برون بیز مسله من الی پادشاه سواک
ایلی سن بولایه کلسه کلسه و نه ایشلایه مشغول اولور
وین کده نیلور مسک دیکر بولایه بن شمس سنه در الله
تعالیه عبادت ایله ره بکلی و کلید اولمز و عید ایلی
دسام مقبولد و سن پادشاه مسک و هر صباح بولارده حقد

اولاد صلب ایدر سن دیر بولور بولدی پادشاه بولور بولدی
ایشتا ایشتا کلسن تعظیم ایلی اولاد ایچون دعا سن بجا
وینان ایلی ایشتا زین باش اولر سنه دیوب کمال ایچدی و کلسن
قلمی لوب کاعده برای سطر اول دولدی مکره دعا ایلی و دعا
مقبول اولدقه غایب دینا کمال اظه اولدی بری بیاض و بری
قیر میز بر بولما لری لوب پادشاه و بری و بری بولک
برلی سن و بری بیجه ایله جکله عورت بولار ایشا الله
تعالی بر خوب جمال و صولک دینایه کور و اولار بکوز
کونفر متینده بوق نصیب اولور بولدی پادشاه ایلی لوب
بیره تعظیم و سراسر عودت ایلی بر اولر لقب کدر بولور
غاننا اولک پادشاه کور دیکر بولور کدی لکن سراسر
کلسی و ایختار اولدی بلسن نمازی قلد قد نصیر حقه
کیرو بولر بولور بولور لک ایلی پادشاه بولر بیجه حقه
ایله بی عورت بولور بولر پادشاه ایلی الله اولکجه ده حاکمه
اولدی طغوز ای و ن دینایه بولور علی کدی اول درجه ده
بر حسن وار که کولش کوی دینی دینی خورشید بولور ایچ درت
پادشاه کلسه مکتبه و بولر بولر دینایه مکتبه کلسه
کلسه ایکن خورشید علمی کوی بی تحصیل ایلی و
سواحه سنی دینی سستور بولدی دینی خورشید کلسی کلسی
سنه مسک سب بکلسه اولور بولر قالقصر و پادشاه اول
پادشاه ایلی لری خورشید دینایه بولور ایلی بولور بولور

چنانی دولتند که کز این سنک کی حسنه مالک کور مملکت
 خورشید کور لکنه مغرور اولوت لایما جلفور و جشماسر
 الله میویرنده کور زدی بزکون بادشاه خورشید آینه
 اوغم کل منی و لند بره میویرنده اولادها اولکوزاری
 سنک اولسون هر کیم قرنی استرسک سکا الله میویرنده
 دیدیکر باله وقتا قرنی بلوزا ایسم اولوقت لورم دیدی
 چونکه کند و حسنه مغرور ایدی کند و می ولسون دیرد
 اطرافه نقد مشهور قیلر اولار ایسه سیرای کور زدی
 بکنز ایدی ما خورشید ده عشو اثری و از ایدی بعضی ایدی
 آنتک سولیز ایدی خورشید بر کجه رؤیا مینده مراد ایسه سنی
 دیرد بچکل اول حمله چیتون کور سکر قرق دانیر ادم لانه
 کون دیرد بلکوز خورشید اول اولوم منی هسنا و سیکر
 فلان محله ماه مهتری دیرلر قرق وارد ریخت حسنه
 مالک و سنک نصیبک اولار صدق این بشفقه مینه میل این
 دیون قرنی خورشید کور ستر دیر خورشید قرنی
 کور بجه عقلی لایفندک کندی صکره عقلی یا ایسه
 ککله صکره قرق کور کور خورشیدک دورفته نقش اولد
 قرق خورشید دیدیکر ایسنه بوقری حق تعالی اسکا
 نصیبای سنک ایدی بچق ای اولنجه بوقر کلوب سنی دیون
 لکن دیون ایسنه سوله دیونکنه اتد دیر برده بوخا اولون
 ایکن خورشید اولون اولانک کور و سنی کور ایدی

ایچو سنه قله عشق جولان ایسیور برکرة اه ایتد مجیدیا
 کور بیل برکرة دها کور بیلور میویرنده صباخره قداحنه
 نیار ایددی و یکی بچق ایسه قد رکوزی بولور دیر کند و سنه
 کسلی ایددی شمدی کله لورم فدن قله حکایتیه ایجمان
 شهری دیرلر بر عظم شهر وار اینی اول شهرده بر بار کور
 بوقری ایدی و علو و از ایدی لکن قزیه اولان حسن دینایه
 بر کیش ایسه ایکنجیسی اولدر کله لورم فدن قرق خورشید قری
 فصل کور ستر دیر ایسنه بچق قزیه اولد کور ستر دیر
 خورشید فصل اه طاه ایسیور ستر قزیه اولد ایوب المتده
 بود و ناسون دیران سولیز بولور اولد کور شهور دیر کسلی
 ایددی خورشید قرق و قزیه خورشید کله طوقلا اولد بچق
 سیکر ایدی حاصل غایبان بر بولر سینه یا کون طوقلا سولیز
 ایجمان شهری ایدی قزیه باغندک از ایدی قرق کونک بول ایدی
 کله لورم فده خورشیدک بالاسینک بر سلا منی و از ایدی
 آدینه دیرلر دیرلر ایدی اولن بهار اولد قده سبایه چادر لیر
 قور بولور کور ستر کور دی و لایک اوز زک بر سته وار اند اول
 تیه سیر از سنه می دیردی هر زمان قرق اول حمله جمع
 اولور کور خورشید قرق بیز بر سته رؤیا لرنده اولن تیه ده
 عاشق اولد دیر لورم فده خورشید قزیه حسنه ستر دیر صراروب
 صولدی و کندی کور ایچکد کسلی دیک ضعف اولدی بادشاه
 ای واه بر اعظم و از ایدی اوده دیرلر اولدی دیر کله طرفه

مؤقتی حکم و اراسته جمع ایلی بود که حکیم خورشید
 در دیده در زمان بود میبوی با چارقالدیر خورشید دخی نیم
 در دیده شود زدی صلی حکیم ز یاد شاهه جوان و پروت
 دید لیکر بوسنی او غول خورشید در دیده علاج اولی
 بود که ایچو و سنده عشق علامی وارد دید لیکر شمشیر خورشید
 خورشید که دردی اولد یعنی میبوی بعضی علاج کعبه
 فالشید لیکر و حجه علم و شیخ لرا اوشوب نشین و بود لیکر اصل
 بو حال ورزه برمدت کندی عاشق خورشید کند کندن
 یانوی بو تری کن سر ایله برکل نجه سی و ارا بود خورشید
 بو نجه ده بعضی وقت کلمه ایلی بزگه بعد لیکر کول لیکر
 کلمسی ایچیشکی ده ایچمه ده بر طر قدان بلبلر او قوت فریاد
 ایله شمشیر عاشق خورشید سازنی الوت بو بیدیک سولید

بیت

غریب بلبل سکا بر منیم وار	عقلی الدی کوزی مسمانه
سوی لیکر سیرکی و بره سش خیر	عاشق اولدم دلدن دلدن کسان
امان بلبل اقدیمی کورد سن	کجا حجتی واری صوره سین
بن غریب قولنه خبر و بره سین	دوشمن ایسته بولک باغ بوستانه
بویله ایچیشکی اقدورده فرمان	میلر و نه وقت ظالما حق کروان
اوسته یوقلد در دمه در مان	باشیم الوت کسم باغ بیستانه
بیچاره خورشید حسرتل چکر	ایرلیق ایستی سنده نوت
نه اولد منه سیرانه حفسر	کدی عقلم دوشمن دستمانه

بویله سولید فریاد و فغان ایله راک بیجیدان طشره چقیدی
 کوزم بیکر شمشیر کارینه کیهان سما دن بولوک طوزن کچور عاشق
 خورشید بولوی کوزجه سازنی الینه الوت بقالیر نه سولیدی

بیت

طوزن اکر بیکر سکر بجه کوردن	کوک کوزنده غریب و تن طوزن اکر
سزده وارد سکن اولوطانه	بدنه سلام ایله یاره طوزن اکر
عقلی الدی بز کوزی مسمانه	کدی عقلم دوشمن دستمانه
ایتمک بز یلدن راک دستمانه	کوک کوزنده بوسن اکر اکر
بر سوزایه دوشمن بکی با شمد	کوز لیکر سئلر فان ایله با شمد
حق صفتسو منری برتی قوشند	یور طوزنده حقه کدن طوزن اکر
مولاهاد و بر مشر بوسنک و چکر	بز کوزده طوزن کوز ککر
بر ساعده بر بیلوق بول چکر	بزدن سلام ایله یاره طوزن اکر
مولاهاد و بر مشر بوسنک و چکر	بلبل فغان ایله بر مشر بوسنک
خیر لیکر واری ماه مهر و قدن	بزدن سلام ایله یاره طوزن اکر
عزیز طوزن اکر ایلی نازی پوزن	حجتی سکا واری صور و ککر
بن در حینه نجر و بریکن	بزدن یاره سلام ایله طوزن اکر
اکر بیکر سکر صحرایه قونار	بیچاره خورشید حسرتل چکر
ایرلیق ایستی سنده نوت	بدن دوشمن سلام ایله طوزن اکر

دیوب کسیدی

اه و زار ایکی کدر لیکر ایکنی کوز بیکر قاز شودن بر لار کان
 کوز بولک کارینه او کوز حجتی بر حجتی الیه میبوی مدم کوز کوز ایله

کوردی بارگانند سوال تیرک او زده بو تیرک او قودی
الذی خورشید

هو تیرسک توکیرن در اولی
زندی زنده حرا هر طاعت
اولی تیرسک توکیرن در اولی
بوعلی کدی کارده او کدی
توینا ساری تیره دن کورده
کام ذکر آبرو اولود کاهده
باقیم لوب کیده اولو طاعت
تیر بارگان کورس امان تیرگان
کلیه اریق بو جان ایله بوندن
تیر بارگان کورس امان تیرگان
لوسمه کلیمه طاح در یاکا
تیر عیان ایله امان تیرگان
نصیب اولدی اولار تیره رواد
تیر کارکن کلک امان تیرگان

دیوب کسندی

تومله سولوبن ساری بوه بر اولد
اما شهزاده اولدی بغی اکیوب
الذی بزرگان

ماز کلام کلیمه هندن یمندن
سولیمه بکم سولیمه کلام
الذی بزرگان

الذی خورشید

لایتمیم بنده آنک عشقت
وارستم لوزی سورتم ازیته
الذی بزرگان

الذی بزرگان

بچشم بنده عشقک باغیندن
صا رله یاشتم ایتمه بلندن
بوصور و نور بکم ایتمدن
سولیمه بکم سولیمه کلام

الذی خورشید
ایجهان شهر بندر صومردیم
یارمدن خرواری بزرگان

الذی خورشید

ایجهان شهر بندر کلبه
هر کجی سورسک خرو ویریم
بولونه بکم قران اوله یسه
سولیمه بکم خرو ویریم

الذی بزرگان

صرا زیم صولم آنک عشقت
صرا المسم با نسیم ایتمه بلندن
کیمور خیالی کوزم او کندن
عجب قسنت اولور جاتم بزرگان

الذی بزرگان

ایتمس سن دورد اولانی
صورس سن دورد اولانی
کندیته باذ ایتمه طاح
اونومه بکم بوزرگان

الذی خورشید

ز کیمجه اولقومه قرفله اولدی
تیر بوزرله ماه مهر کوردم
الذی بزرگان

الذی بزرگان

کرمستم بنده جمله جها خن
سورس سوبکم دورد اولانی
سنده وارکم دولت ششانی
اونومه بکم بوزرگان

تومله دیوب

تمام آید یاز نیده بزرگان
خورشید بزرگان برضه ارا تون
کلدی کیم خرو ویریم
ایلمدن کالهور

سرایه کلدی خورشید بر کونلری حساب ایله صورسون کله لیم
 بوطر فده شهرنده قیزیکلری و طایفه ایرویت تکی و غنور قوی
 قالدی اما بابا سیک برحمت متکرمی وار ایله عایدینه قریه یون
 باشی دیزلیدی قیزیک با باشی وفات ایله یخه قهر یوز باغی حکم
 ز تو مستنه الی و سکند و مسنه قریخان دیواد و یوردی
 هر طرفی حکم یوزیکه لشکری ماه مهر و نیک قوندا لشکری
 چاغ و نوبت و اکرا کلدی وین سوزی یوزا ییچون کانی یوز
 نیوز مسر بویه خرا و له میسوز دین سوزی شو یوزک الهون استدر
 سیک امری ایله قوندا لشکر اولان ماه مرهی معتقد یوز خور
 ایلدی شمدی کونلری یوزیه نا کونل و مریت یوز خورات و یوز دیز
 زینا بابا سیک خد متکرمی ایلی و طایفه قالموت اولک یینه
 سکد یوز قورخان یینه ستر کونلردی بکایا قوی و بر مسکر
 اولدر که طول ایله الوردی دیزی یوزلر خراب و یوز دیز کسک
 دی وری طایفه کچر ایسه اولوقت الوردی نکرال قورخان
 کیم کک و جوهری جمع ایوب دیدیکه وار ایله ما دهر نیک
 و نیا شریه مویله قوی و ترسون ملک خراب اولون و ایلی
 سمکری قوی خرج ایلوب بو یخه کانی هال ایله اولور یوز دیزی
 قورخان باغی و زینه د یوز طوی قوی قالموت قیزیک نیا شکر یینه
 کله یوز دیز کیم ایله شو قوی و یوزک سترک سیکر
 شو ملک خراب اولورسون حکم امری ایله قوندا لشکری و قیزیک
 زینا باغی خراب اولور یوزیه صیبا کونداق آلتند قالمور صکر

بیر ایل اولسا اولورالشی فایه وار یوز دیز یوزلر صور با نیا خراب
 و یوز لوم دیز یوزاما و یوز مک کوی قوی یوز الله شوهری یوز
 اشید ویت مترده ایلدی یوز و یوز حله د و کون نیا شکر کوز دیک
 لردی و یوز دیز آلتند اولان قله ایلدی فزداش بریه کلور
 مسنا و ده ایلدی یوز و یوز قور و یوز کسک کوز دیز صابر یاز
 لردی و یوز قور و یوز دیز صابر یوز لردی و یوز لردی
 اولدی سیک کویا یله بریکه تر قدرها لردی و یوز ایسه الوب
 کوهک یوز چیموت وار ایله یوز کله صفر سون یوز کله لرد
 یوز لردن یوز شیده یوز سیکر یوز شیده یوز دیز کسک حصار
 دوز لردی یوز دیزی کسسه سوز یوز اولدی یوز هر ستر مستدی
 آشا اولوقت قورخان یازنده یوز کسسه و یوز ایلی داها ایشتر
 ایلدر لردی کونلری و کونلر کسک یازنده مضمون یازنده دیز لردی
 کچ قور باعنه یمن سلطانک و غنور شیدک یوز دیزی و یوز
 ایشتر یز کید و تب ابا ایچکی یوز امدردی تالیسه یوز سوز
 یوز یوز یاز شاهه چهر و یوز یوز شکر سوزده نوقال قوی کله ییشتر
 حلوزی شاهک یوز و یوز یوز یوز ایلد یوز لردی یوز شکر
 د کله نظر که لرد شاه یوز یوز سوز ایلی ندر لردی دیز کوز
 ایلدی یاز شاه هر تر سیک و غنور شو شیده کله دیز دیزینه
 در مان ایله لوم دیز یاز شاه نصل یوز سکر یوز لردی کونلردی
 اکرو صکر اولور سه برا کسک یوز ایلدی یوز دیزی ستر ایسه
 سوز یوز برا کسک کلر سوز خیر و یوز صکر کوز شو یوز سکر

دید بجزایار شاه بفرموده و حضرت ویردی شمس بفرموده خورشید
 نامه کوی بر وقت بخت بدوب صکره بر کون خورشید
 خاص بجه دیو کون آمد بفرموده محاسنی او را به کور و
 خورشید دید بفرموده ای بستم عینا بکارم آفریدم افشته دم بودم
 وقت بود وقت را کون ذوق آید که می فریاده برافه تر شو
 شربت بر ترخ ایچ سسکه درها بفرموده خورشید عین
 چله بفرموده بفرموده بفرموده خورشید کف اولدی
 واروت خورشید سازنی کور دیگر بفرموده دها ویر
 دیگر سازنی آینه ویردی بفرموده کف و آری
 خورشید سونید بفرموده بفرموده بفرموده

الذی خورشید

هجران کوشه سننه بالون
 کور کور قولا بفرموده
 عقلم صانع اول قاسی هالا
 سوزی سوزن لیری ذلات
 کیمه کور کور لیری بفرموده
 سوزی سوزن شکر لیری بالی

دیوبت کسندی

سازنی لیدن بوقدی بفرموده خورشید بفرموده بفرموده
 آکیموت مان بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده

الذی خورشید

خورشید منعمی عینی
 سیزده دنگ ایلدی یاز اولدر
 صحنده ماری حلا یته
 بلکه بزجه برقا ودا یته
 بفرموده مایه کور کور دوشنده
 کله جک آید اون بفرموده
 چقدر کوشه ذک باشنه
 خورشید کور کور مایه
 درت کتابک قیلله کاه

دیوبت کسندی

سازنی لیدن بوقدی بفرموده خورشید بفرموده بفرموده
 آکیموت مان بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده
 بفرموده بفرموده بفرموده بفرموده

الذی خورشید

قیز لویان بفرموده بفرموده
 اق کور کسین جنت لاسی
 شکر شکر سن آرز کور
 درت لایق الشکر کور کور

بمن زبیر کسک تعلیمه خوار قوشانی تعلیمه یاره ک کوز کوله کوله بوس صا رسنه بیله خوز شیده خوار تمدن لماهی بولیم کجور تمدن	کلور طانه صالحه یاره میره اما تمدن خوز شیده یارینه بیله یاره میره اما تمدن بوسیم طولی عتمدن ماهدن سره اما تمدن
--	---

دیوبت کسک

و ساز ای تمدن بلای قوت صلواتی سرانه کیدی شندی بدیشیده
برینره کون خوز شیده کسک بی ایشو بیلر مکر ای کسک شقلا
مهره ما هان مراد کوز کوله اعلان ای لدر دند کور اوردن
بالقوت خلوصی شاهل محصورینه جیفدی کوز ادا سده سول
ایندی فصل اولدی کوز امد بکریم سننا و صلواتی خوز شیده
بیتدی ای مدح ایله ایله شقد کوز کولت ویردی کوز سول
کیتدی بیخا و کوز بکر ادا شاه کوز بکر کوز کولت دیددی کبی
شید ایله شاه خوز شیده کسک سول دیددی کوز کوزی و علم کوز
کوز بکر اولان ایله شق اولان کوز کولت چاره سنی کوز کولت کوز بکر
کیدی و زمه کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت
فان ایله کسک بیخالی فالدی بیه لالا مکی حضور زنده الدی

الذی خوز شیده

بیر لایه کوز شیده عشقک نایه کوز کولت طالع نایه کلاریه	طالاه عشقک در دایم کوز شیده کامل اولان کسکون بزم یارینه
--	--

ایکاشق دیودر اتمک بیری کوز کولت کسکون کسکون کسکون قوز کولت کوز کولت کوز کولت بیجه لایه کوز کولت کوز کولت عقله لاشده کوز کولت کوز کولت بیجاوه خوز شیده اولدی کوز کولت بروماه کسکون کوز کولت کوز کولت گرامت صلحی قوز کولت کوز کولت	کوز کولت کسکون او در کوز کولت اهل کامل اولان کسکون یارینه کوز کولت کوز کولت کوز کولت اهل کامل اولان کسکون یارینه ال فالدی بروت قوز کولت کوز کولت اهل کامل اولان کسکون یارینه نصل کوز کولت اولدی بقیه بیلدی اهل کامل اولان کسکون یارینه
---	---

دیوبت کسک

ایله کوز شیده فالقوت کیدی و زاده اولان کسکون بکر یارینه
یار مغنی ضرر مکریمه کسکون فالدی کوز کولت کوز کولت کوز کولت
کوز کولت اولدی شندی خوز شیده بقا لایه کوز کولت کوز کولت
نصل اولدی و کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت
کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت کوز کولت
بیر طاری ایله شق کسکون کوز کولت کوز کولت کوز کولت
صلح نمازی قیلوب دعا ایله کسکون کوز کولت کوز کولت
کسکون اطراف قی دولاسیم دیوبت کوز کولت کوز کولت کوز کولت
با دایم کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون
با دایم کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون
کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون
کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون
کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون کسکون

اياه حيا نيا ليله او نور ز كيه هم نوره هم شومالو كيم كور دي كوت اوله
 طره چو كه دوز سونا كه لو نور بلان ماه مهر ي ودي قهرا شهر ليله
 قور خاناك شيريدان اجمهان شهر ندين بركيه مال ايله رخصه ليله
 فرا ايلدوب قور كون ديمجه كلالن با االاسنه قوندا مبر و كور ايلر
 شويم اول صلاحي بولس قلده صانور السور دي نو يولي كفا كسر
 ايمكده ايكن برده حور كك كد بده خانا ز قور كن نو نور من
 عسكرا الله كور بفسيدان خله كله كله ايلر دنگه ادي قوراش
 برزه كورن عسكرا ي جمع ايلدوب هشا و رطا هيد يلكر كونا ايله
 خانا ايله كورن خا نور ننه ديدلر كور قور خانا الله عار به
 ايله حور ماه مهر سرك ايشلر اولسون ايلك ايشلر حشر حقيقي
 ديكون نيبه ايلد يلكر و ايلد ايلك صاحي كلور ايسه نقد روض
 ايسر سسه و زورن بولسا ايله سكر دوب عسكرا لوت قور
 خانه طوري كندلر شيد خور شيد ايشلر ايتر ايكن برك كاك
 قالعوب خور شيد حور ايلر دن شاهيني قور وور دكار قور نيكه
 كور سكر كاك با اا ايه كليمه قور تولوب شاهان كورن
 خور شيدك قولنه قوندي قولر كمش ايكن كده هم قهايم نولر
 كدرد اوب دفع ايمك وزره كلنك كور كور ايسه االامه حور
 وور هم ديون حيمه كرا كائنه كليمه ما قديله برطا قور قور حور
 خور شيدك كور حيمه چادر ايلينه كور بخر خور شيد شاهي كور ايل
 كرا ايله بوا قورن نندن ايشلر و طبع كورن چا در لوت
 اي شمسك ايشلر بونلر كور برك با اال ايلك صاحي كمش ايلر دن

حقيقه خور شيدك ايلنه جمع اولد بخر خور شيدك ايلد كرت
 اكلوب سويكوب دورلر خور شيدك حالي صلاحيون كليل
 باشنه و كمينك قولنه او رنغه بشلدي نولر كور برك با الله
 حقيقه حور ايلر كل كيدوب ماه مهر و خور و برك ديلر ك
 شويله ايد سور بوليه ايد سور ديوشمدي ماه مهر هديته
 و رنعلك اوزنه ايسه بيا لكون الله ايشلر شين سجاده الورن ايل
 ايشلر قلدينا صرا ريمر صالحه صالحه خور شيدك ايلنه كلاك
 ايم صفا كلك ديدني بولسا سوز ايشلر خورن جوجعلري و قور ايل
 د و رن سندن ايل ايل جارا سرك ايله هديته سوا اولسون ديسر ك سجاده
 خور شيدك ايله و ردي خور شيد قورن بولر كور حيمه اي قور
 ايشنه بيم رونا ده كور بيه شاهين و ايلنجه ماه مهر ديلر ايلك
 طرا ايشنه دوشك با ايلر مهر ماه شاه شري ايله سكر بيمدي
 هان جارا رينك بنيه و رن جوايه قادي چا ايشلر قورن كلسون دنگ
 خور سسه قادين كلكي كور برك او خورن ماه مهر برك عسقه
 او غلامر ماه مهر ديديكه قورن بوا و علامه او قورن كار ايشلر
 بن بوا قور شيم سندن ايلك او علون كور برك عقلي باشندن كلكي
 و بوا و علامه بوسولك دمه بكن ايشنه سندن ايشته او سر ايلر ستر
 ايت ديور حقيقت كدي شدي ماه مهر ننه ايله حيمكن
 سلسون شاه شري همان نينه خور سسه قاديته كلكي امان ساجم
 و ايله سندن بيلور سوز بوا و علامه ايلر ايل سندن سندن و سكا
 ايلر فصل ايلر سلك ايت ديون بوا و علامه قاديته

ویدیکه یون اوغرا تیر بوجاد کورون کیم بکرویت همه لری	اوغرا لیک بوز تیه خورق اولور سن عقیق با شسته بکیم بولله کلیمور
دیدی ایدی ماه مریخو هندن ایلده ایم باری دیوب چادر خوریک	خواجه قاجانیک دیدیکیم بکری اوغرا لیک بوز تیه خورق اولور
در عقیق خور شیدله عقیق با شسته کلیم مان حیوانک ایس	قائسده سازیم بیک کور کور بجا رینه نیک نیشیم
همان سازیم الویت کور دی خور شیده و شردی	
الذی خور شیده	
نازلی دلبز منی کور کور کور	لانا که بر ندره دوشور دوشور
هشلمین قاره کور لری ال	باشیق ایچون بر حور سولانا
الذی قور	
یلر من قور نیشانه ایلیک کور	وار کیم بکیم وار کیم نیشانه لری کور
کورک ایتمه مسه سورا ایلیک ایله	وار کیم بکیم وار کیم سید ایلر کور
الذی خور شیده	
بن طایر طایر شیرین سوزون	ایلیک کور سوزون طایر ایلیک کور
او هال اولور نیشدن اولور نیش	مسک عتیر لری قور کور نیش
الذی قور	
مولا ایچور سن نیشانه بیک	سیمی اسل نیشانه یاز دیر مسکا
افیره دوشد کسه فالده تیه	وار کیم بکیم وار کیم نیشانه لری کور
الذی خور شیده	
سنت سوز عاقش کور سوز اولور سن	سقا سن الی قاره بعله سن

بن جی کیم ایچون صورا سیک	یکالسیجه کور ایچون اراز سیک
الذی قور	
قار مولام یاز موش تیار زو قاره	سیمی ویر موش کیمسه قوراره
کیمده اولور ورمیا یاز بولور	وار کیم بکیم وار کیم نیشانه لری کور
الذی خور شیده	
بیم طاهر کور ییل سیدی	ایچلیجه بچیم با شین مسک
ایتمک بیا بول کاشکد ایتم	الاکور یاز ما هر یی سید کور
الذی قور	
بیم ما اولور بچیم نیش سیدی	بوز یاز بکیم سن قور کور کلیم
بیم کور و یاز نیش بولور ایتم	وار کیم بکیم وار کیم فالله بولور
الذی خور شیده	
خور شیده قور صالطه ایلی	صالد مشاهیر قور لره اولور
اولسیجه کیم سن سندن ایلی	قبول ایتمه حصاد کلانا اولور
الذی کور کور	
قور خور شیده ایچون عقیق با شیده کور کور بولور	زمانه لایحق اولدی مسک عقیق کلیمده خور شیده یاز تیه
کلور ایتمک بکیم بکیم بکیم ایچون ایتم خور شیده عاقشیم ال	سن ی کور دیر کیم عقیق با شیده نیشدن کور یی سن عقیق
باشینه کور دیر احسان ایله بکیم بکیم سن فصل خور شیده سوز	وکیم اولور سن و نیشدن کور سید بیک خور شیده سوز
حاطت اولدی بکیم خور شیده بکیم بکیم قور لاشیده بکیم	

سلطاننا او غلجور شيدم د سخته قهر بر عترت آه ايدوب بكم صفا
 كلك بگر خوش گل بگر ديوب تعظيم و تكريم الله خور شيد منا
 في ابدى شمسك اي حسرت بز بيله فاوشد بفرهنگ قول قسار
 ابدلكه بز بزرگ ايش ليوي غير بار سومه هم ديوب و بديهي
 اي مقدمه كوز دكوي روي الوي بز بيله سويلد بزر و بز بزر
 بز لامون اوزره عهد نماز ابدلكه و اوشد بفرهنگ بزر و سار

لرني الوي سويلد بزر الذي قيز

سوقه زماه روي الوي كوز بزر	بجستلي با ديم سن صفا كلك
مسور و ايش بيشترين سوز بزر	اقدوم عا شقم سن صفا كلك

الذي خور شيد

شكر و اوسون بر اذن مولايه	فاوشد بديهي حسرت نورايه
دا تمامه و ان احسن دنيايه	اقدوم سلطانم سن صفا كلك

الذي قيز

اقدوم اقدوم سكا يازي	بيل افغان ابد زكوله واري
كيم بزر ابدى فاوشد بزر	اقدوم سلطانم سن صفا كلك

الذي خور شيد

بز بيله روي الوي ابردم	طافم سويلد ضرر و ب صولدم
اقلد با فنده سمالك كوز بزر	اقدوم سلطانم سن صفا كلك

الذي قيز

قهر و خور و بديهي بكا مسوي	طافم و بزر بزر بر اذن عوف
ماه هم بزر و صا ابدلكه كوك	اقدوم سلطانم سن صفا كلك

الذي خور شيد

خور شيدم سني بقره با صدم	اول يا خن كذا نجر اهر اصدوم
سن ايشون سخته شيقاق سكرم	اقدوم سلطانم سن صفا كلك

ديوب كسدب

صار مشد و لاش اولد بزر و هدا تد نصركه في اقدوم ستر طسده
 كشر بيا ابدك والدم كيو و صكره بن سني بيه ايجر و بيه البرم بزر
 خور شيدم كشمه صيفدي والده سني كلدی قز بون كيم بزر بديهي
 قز ابدی والده نوب ابدك صاحبي ايشون بزه مسافه كشمه ديد
 اولدك ايسه قور صا ليون بزره قز بيه مسافه ايت في ندا سار
 كيو و ايشون بدي اول ايشون قز و قز ايشون كلدی قز سار
 كتش عونا ايشون بجه عسكركه كلك بزر خور شيدم خوش
 كلك ايشون صفا كلك بزر ابدك بزر عترت ايشون ابدلكه بزر و بديهي
 ديشون صفا كلك بزر بزر ايشون بديهي عده بيسوي ايشون
 هر كيم بزر بزر بديهي كيم بزر خور شيدم حوضه بزر بزر بديهي
 ابد بزر و بيا عينا بديهي ايشون بديهي و قز بديهي قز ايشون بديهي
 نصركه صبره كجالي فاللوت بزر بزر خور شيدم سجاد بزر بديهي
 بز هغه از حبه نصركه قز او بيسوي كلدی خور شيدم بديهي
 او ز بيه با شني قيو با بديهي خور شيدم الذي سار بديهي سويلد بزر

الذي خور شيد

سز كوزل بونمش طشا بيشر	مسك سكار قوفا و زلفك مسك
بليشه قوشا ايشون صفر بديهي قوشا	اوسون ايشون ايشون زلفك سنيك

لأشدن الأعمى كبر ما هم	كوت كندی با قمدن عظم
خون صید بشون منج کابال	مسك عنبر فوفاز لعلك مسك
قره كوتلكا احساند زوكون	دو قلم جفا چكسون هر كون
اولوزم اربله مسك كدوسى	مسك عنبر فوفاز لعلك مسك
هر دم خجك كرده بآن سار دى	ماهك تى قازدنه ساضه
بكيه اولديك فالور كر اندر	مسك عنبر فوفاز لعلك مسك
خوشبويه بديك سجدت	هر چقوروى بويك بنا قان
سكاري ايديرز ائتدك	ايلال يدركدر زر لعلك مسك

ديوت كسدی

صباح اولدی قرا و قیود نینک ناز ایله اولاندى خور شیده
 ائدی تم نازلی شام قوتد سئلر شیدی او قیودن اولانور
 واریم کبیه بولم انلی فاندی کونددیم مبره بلانام میلور دیگو
 صکون انلی بدر سکه کونددیم ویدر کیدی با نازلیک سئدی
 و سئدی کچر ایله بدر بتر قونلا شلمودن ایلسون ویر کومکه
 عادت اولورده کولون اولوب انشاء الله مرادیمز ایزر دلد
 و خور شیدله قره حلقه ایستدی کی و انک شرنیدن قایجوب
 کله کوری بر ناز ایله ایلدی و فالقوب قودا شلدنک لاینه
 کیدی و ایقولون اولاندر دی واریم مسان اولاننه کیدک
 یا نازلیک مسندی ایستدی بک بلکه فالقاز کیدر دیکده بونلر
 در عقب خور شیدلر لاینه کونک مهلام ویروی او قور دیکر
 قهوه لر ایچلدک کصمکه یا نازلیک مسندلری مطلق ایتدی

خور شیدر بد بکده با دفاها بکرمه افاده ایه تم لارین سرایه سوزک
 نوزده مسافر اولوب کونلرنا شرا ووز دینه دبد باز ویمقدار دها
 بخت کیدیلر وهر ماه بونلرک لاینه کلیم سه سولدی دیکوه
 سوا لایندی بونلر ایستدی بونلرک ایله ایش نیمه چک بذر کونله
 کیم نایلیک ایستدی بونلر هر ماه ایتدی چونکه اولله در لارین
 لاری شو طاعنردن بمقدار او ورون باری ویره بونوش کونددن
 ملک اولور دیک بونلرک هنا است دیر کیک برار سکر ایله او
 اولانمغه سجدت لار ماه هر کور دیکر اطراف نهاده در عفت خور
 سفیدک لاینه کلون ماه کالی بیر کتزل دها کوردم و سلا
 مشلیم بون دیکوه سجدت لایت سار لری ال دیسک

الذی خور شید

قاره کوز لور نازلی یاره	لازلار ددی بجه ایسر یلور
اویزار قانار حلال الشور	سکرین کور ک بجه ایزیلور

الذی قند

خوش کلید صفا ایله کیت	مولاد ددی بکله احسان ایت
بالاک کحللری عرض ایت	نومان الودرز ارضوانف

الذی خور شید

کلا تموز لری طلغی	بون صکره و لاری
خور شید صلا اولسون بار	حان تمدن بجه ایسر یلور

الذی قند

اقتلما کله لاری	اعلمه کول بوز لری یاری
-----------------	------------------------

ذکر آینه اولوز در کاهج	زمان اولوز از صومالی
الذی خور شید	
لوزیت باقی سوزیه صالحه	صودله کوزاندن بروسه الیه
نویان بجاری شاه سوزیه صالحه	محمد جان بوسندن بجه ابریلوز
الذی قر	
اراضه کیز مسون آنکل	بوسومه طاقد بلز چنگک
بجاولوزمه بکو کک	زمان اولوز از صومالی
الذی خور شید	
سنگ کی بزماه ناباق	بوسومه کوزاندن بروسه الیه
الذی چیقاردن اذی باکی	جان سندن بجه ابریلوز
الذی قر	
بجه ده ایلسون کولک	قیدار اذی اونسون بلبل
طوبه و اونسون قولو کولک	ماهله اونه بکویتنه کک
الذی خور شید	
بن اعلی ماهیه کولک	میرن سوز و یغرم دلک
خور شید کوز باقی دوز	جان سندن بجه ابریلوز
دیگوت کسندک	
جان سندن چیقاردن ابریلوز خور شید بولکه روان اولدی	
بمقدار اولوز ارفده ماهه مزه اناه بکجه بولک اوز بیره مدد دیون	
بوزلان صیغری باقد بیک خور شید چیقارجه اوز امتحان نیک	
بیر کسینی کولدر وین چاغری هم ان خور شید اچان باشسته	

صیغری بجهت بنیما همک باجاری ندر دیون بجه کدی بوبتی سوز	
الذی خور شید	
لارکی دلتز دلانه کله ال ایست	کوز کوز لرینه قیدان اولدی بجم
سنگ شاه شکر بی دی ایست	شیهه کاره جان قیدان اولدی بجم
الذی قر	
سکا بوز کلا رویه چک ایلر	بوسومه کول حمالی کوز کله
سسی مولایه اشتر لیه چقارم	وار اقداره مولایه سلامت و بوسون
الذی خور شید	
بوسومه دوشنه کله چمانه	دل بیکله قصور بوقدر بهانه
کول طوبه بجه شوق بوزرجه	بلدیوزینه قیدان اولدی بجم
الذی قر	
ارضولده کل جمالک کوزرک	اچلش بجه کولک دیرمک
اوقونیم بوزرک اوز بوزرک	وار اقداره مولایه سلامت و بوسون
الذی خور شید	
اب کوزرکی لبرک باج	یا نصلا کاهلدر سوز کرا باج
بلبل کی سوز بوزرک جوی	سویان دلکله قیدان اولدی بجم
الذی قر	
بوسومه طاقد بولیم عشق کندی	سنگ حشرک بکرم بولاند
بالاکه بیلر کدی بکوز کولک	وار اقداره مولایه سلامت و بوسون
الذی خور شید	
اینا مملک بوز خور شید سوزینه	قول اولدی بجم اول کسک بیدانه

صیوم جوگه فرج زنده	مناکسه لطيفه قران اولديغيم
--------------------	----------------------------

الذی قر

من ماه کوه صلا قدر موعود	سندک ایراوردی حسون کورم
جای یا ندردی سنله اولون	ولایته مولا سلامت و بوسول

ذی کسدی

خبر رشیده بر بزرگ اوروی و زیدیکه مال افریدیدر سوبله
 احوالی یی یونب خورشید سلا متله دکی کورون اولونب
 جلوعری پدربنک حضورین کوروس یا گری بوسن ایلدی
 و قر شوشه صلووت کورونون یا اشرافیه فان اقدیب
 پدردی بوجالی کوروخه امان اوغولمن اشرافین دیک خور
 سید و لکن پدیره بوشه زماندیر سیم اچون که حکم سن و کورده
 کندر کوروصه و از سنک بر سولیر ایم سندی فرمان سورسیر
 کردینک س اولدغی سیدیریم دیدی اولدوغوم در دیک
 کرایسه سولک سکا جانم قران اولدیم دیک خورشید ایلدی
 اچون پدیر سیر سیر کورده بر کوران یا بلا سید او زنده
 اولون اولد قنده سنله قرقری کوردم و یا بوقن کوردم و بیر
 اسی ماه مه در بوقر سنک نصیبکد ریکه اچقاس فلک کلوب
 اسی بولور و بولور ای کسسه سیر سولیه سنکه سکار یا مینز
 بوقر اولد ناول سیدن سولیدم و اول قسره عا شوق
 اولدیر کورون او و جیم قیدیم جانم سیددی کرزین کلون
 یا بلا سیه کلدم کوردم چادر فرور و لکش کورده طوره مکر

بولسا ایلکه ان شهردند قالقوبت قران کورده بوجله کورون قورمشار
 و کورم یکنجا اولک قوندا شرا اولون بده قوندا اشکری واردر
 مکر اول قوزیم کولامه کوریم قوردم قوندا اشکری و جمانک
 او زنده بوعوا سیر کیشلر و بن قرانله کورشاخ و اچشام اولدی
 قورداشکری سنی مسافر اولدیلر و غیرت اچکرم ما نصکره سنک
 یا ایلانک سننلر سنی مسندر لیکریم سیردیم کلاجه کلردر
 سنلری زهره مین و اول قوی حکم امری و سیر کورون قورون او زنده
 اسنیه سن یا دشاه ایتدی سنی سیر او غمور سنک و اول قور
 او غره خونه لرکی و سیریم دیدی خورشید پدردی بوشون
 مسرور اولدی و قرقری قوندا اشکری که کجگر ی بولدا ادمار
 کورند و بولک گاری و قرقرده غیرت و اکر ارام دله کوروشنیه
 ایلدی اول کورن قور قوندا اشکری بوطا قورمه یا لکن کور بوجله
 سیر طرفدن کیدیلور کور سولال ای کور کید کور خورشید کونیه
 ایلدی کور ادماره صرور دیکر بولور کور اسیدر دیو غیرت و اکر ارام اوله
 طاضیا ایتدی کور قوندا بوقر بلخور سمن کادی بولده کاضیم
 ایلدی خوش کلک کور صفا کلا بکر سیر ساق بوقر صفا
 کورده اولک دیدی بولور دخی او چ کور سن کور مسافر اولدیلر صکره
 بولور سیر کورنه دیدن کور بولور اده او زنده کور کورده کور سیر
 کورده کور کیده لردیلر بوجر رشیده بوجر بولور کور دی دیکر
 کور کور ایشتمدی بوجر ایلک کیده لردیلر بوجر رشیده بولور
 افراده ایلدی کور دی بوجر بولور ایلدی و غیرت ایشتمدی

وکل اوروکله شتی جمع ایدوب اول مسافر لری حضور بیت دعوت
ایدوب وایتدیگر کی وغلبر وبت تکفیم وارد دیر سیز سوجان شتر
دیکن اناز تکلف نوردون فرمان سنکدر دیکه پادشاه دیکه دان
دیناده سیم بر اوعلم وارد دیر خور شهید و سترک بر تر قریلا شیکر
وانا امشوماه مهتر اسمعه الهک امری و سیم بر تر قریلا ودره
تریز لرینه تکلیف ایله لوبیدی یوزلور دیکه لیکرک پادشاه هم ستر
سنک کوله کز و هم شتر حیران کور فغان منکدر دیکه لیکرک
زیاده خط ایله و شترک اول مسافر لری عظیم دما ایله کولور و محلس
اولان آدماز امین دیدیکر ویدکنسته کجی اولور سوز کورک
یکدردی وکل اقیه دن ماعلا لوبیلانک سنکدر لری دخی ویدی
و حلال صکارا و تلرینه دوشوب یا لیلانک بولوی کوشترک
حق سلامت ویه دیکوب بولوی کوندر دیکر و بولور حکیمه وقت
یا لاده ساکن اولدیلر صکر پادشاه صکر کوندر دیکر دوتوب
تبارک کور ولسون لوبکر بر ایه کلوب مشهور تا ایلدی کورق کون
حمت اقتبیه صکره قری ویریه لمد لوبقول فرا ایلدی لیکر
ولکن بولور قده بو خور شهید بر خواجه فادین تعیین ایدوب
هر کون نامه کوزون جوالی لور کوردی شهید بولور قری قوه
خانه ویریه آوره فرا زویر دیکر فربوط الحامیشی صکر عطف
یا شندن کندی و قور دن شهه ایله کور قوللری نعلدی لیکر قز
ایلور زغه بشلدی صکره بنه چون دیکر فر کوردی اوله حق
شبی دکل باری خور شهید خور کوندر هم ترا منه ناز و ج شو و حایک

طمانی لینه یزاقه چم بلکه کوروت بولوس بولور لینه ماده لیلانر
دیدی طمانی لینه فود خا حشا ماولیک لوبکر کجه آصا لری
بولکلر کور بختیور کیم لیکر بولور فودن خور شهید بنه قور ستمه
قاری کوندردی خواجه فادین کندی کوردیکه یا نشده
تیا زور لسا عیاز در عقیب خور شهید خور واردی خور شهید
بو خور لیشی صکر عطفی یا شندن کندی و شی کون سطل
ابتد لیکر کن صبه محال قالدی بولور کون ایله سوبک یا لیلانر
کندی حقیقت کور دیکر کسه کورون بشلیوب اعلای
قریلانک کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور
ارقه سینی سیکار اوله طمانینه و سیروب لدی سارنی

الدی خور شهید

باز کونده سنک صغان سورد	امان یا لیلان قی سنک مالایک
دوما کون عرشه درک اولدین کور	امان یا لیلان سنک مالایک
قورکین دوشنه سال و مسمی	یا شتر دن کور عرشه دوما کون
کوران آلوان اولدین چای بر عی	امان یا لیلان قی سنک مالایک
ترک ایله غیر دا جی قسالی	اکنه مثال هلا فوب کیم عیالی
ماده مهر نده قور مشر اولدای	امان یا لیلان قی سنک مالایک
بر زمان شادا ایلدی شهید شادا	جکر عطف اودینه دشور کور
سج یا لیلان دیان اشتر لیکر	امان یا لیلان قی سنک مالایک
بولکه ایش نره حکم قور مانی	یا لیلان سنده ایلدور دور لری
چو کور قورلا مش حلال کجرا لری	امان یا لیلان قی سنک مالایک

دیوبند کندی

آه واه ایدر که قزله چادر که اولدیغی بیره کلدی حاجت
ماهیمه نوره دهی کوردی دیوبند کندی راق دولا شو را بد
برده او حاق طاشلیک آتده بز نامه بولدی بولبله یازمشن

بلیت

کم طاره لری دو کسه فاشی کورمکن آتده فان ایله یاشی
کمانیم صغله او جان طاشی قولوم بغلوا و غرند بکر بولکده
جازو طاری کلدی بزی طوبورده قوندا سکره نولله بوزدی
آفندی خوز شید منن ایردی قولوم بغلوا و غرند بکر بولکده
تجی آری بکلیز مازلی نارعدت اصلا برشی کدی آتدک
ماه نهر بزر که بیخه کولمکن قولوم بغلوا و غرند بکر بولکده

دیوبند کندی

بویکیت خوز شیدک معنوی اولدقه غیر و کسه بویکیت
سوار اولم دیوانه بیله انار را بزینده دوشده انکلیوب
کیددی بکله جکی ورق قوناق ایلی و کیشلر سولم ایلی

بلیت

بندله فالقون شیدک اولدق شوی صولور دالر مکلور قوناز کولکده
اوردنلا کوزیم کسه بلمرک ایمان اولد غیردوشلک دلتو
منه بی با شندن دو قلدن و خدره ایچدن طوشورن لانون اعلم
نارنی با رف کوج ایلمش کوردن بوزدی طالی کوردن اندن اعلم
اوهده شو آرنکک ایشنه خولمشید کوز کور فالقی لاشنه

یوزدی سوریم و طاق طاشنه فاره طیاره بولایوب باغدی
یوجده طاعنله کفاری کوردی بنوردم ناموس طاری کوردیم
خوز شید معناده یازدی کوردی حاجت و غلندن اولاندیم اعلم

منه الدی خوز شید

نارزدن کتر آیر نیلق خا زدن کتر آیر نیلق
کاشف کله آتده بیخه اعرفقا زانیر نیلق
لمبلی خا زانغلدن حاجتی اعنا زانغلدن
بن فلکده نه ایتمه بی هر لار انغلدن
عتریم عنما ایچنده ایلکر کولر او یاز لوز
کوز کوزیم نتم ایچنده بن فالقون شید ایچنده
لمبل کل ایچون انکلیوب درتلی سینه سن لاملور
بخون کی خوز شیدک اولسون مکافی لاملور

دیوبند کندی

سولمیه رکه کیدر کین لوی ترا اولوطاعه دوشد بیچاره
خوز شیدک کوردی و بیلدی بکی بولور دکل نیا و بی وار بیچاره
کاهه انغز کاهه کولور کوردی کچا ر لوق الدی سازی ایسنه

بلیت

یار کدن نیشتم ایسم فعاندن زیده کرم تریان قدر کاندن
صغن ایمین طاعنراه و رانم اولد یار کورمسه فی جمالی دماندن
بی آردنیک مازلی یارمکن اجل برده نوقدریم ایلمدن
حجتم سیا هم الدی آتدک قسیم صلا دن کسدن مماندن

<p>خاتم کماله فالدم بجایاره مولا حسن بیاد من قاله بالیا نار حیران ایله باقر زکریا ماهین بدیاره بوییم سنی نار زکریا بجه عینه کنگر او خوز شیبیل طالی خوندلده نتر</p>	<p>حالی خیرا بدم کل نوز لوفاره ایستد بعم مستدک ماهه کالطیر ایزد کوی تاری جا نانی دوز شیا غلرم ایستد فغانده ایرلیق اشغی سینه کونستور چاک اینتره سخم عمر یا ندر</p>
--	---

کیوت کدی

ایندی صوگرنه کور کمر باجمای نیندن شد بیز روز کار
شمر نه بویله روز کار کور کیش انا جگر هیلدی حاج مقصود
کیما تحه بشلدی بیچاره خوز شد کندی دردی
دوشدی برطاش ارقه سنه صفیلوب ساز ایلدی

بیت

<p>کما عتقه داره سنی ایوردی کئی قشادا بیدوب قونوس خور کدی تیمان ایلدی بی کور ایسه چشم ایلوب انار شان طوفانی</p>	<p>شمدین اولمشه مستند بخی جماعت ایله لوز روز کار عمر ملک حاصلی کندی هوانه بخی اولدر مکده فصلده روز کار</p>
---	--

بویله کونوت

مسازی لیدن بسرائدی وروز کار دخی اشکن اولدی
اورادن فالقوب نوله روان اولدی کیده کن نول اولسونده
اعجاب وورش بولن غنا مریوب طالع و دوشمک لای مساز ایستد

بیت

<p>بیلر نوباره کندی سوزدیم میلر نوباره کندی سوزدیم بیلر نوباره کندی سوزدیم قوشلر نوباره کندی سوزدیم بیرورینه دکولمش جا کدی آمان نوباره کندی سوزدیم بیه چقم کاشی کوبک میلره آمان نوباره کندی سوزدیم ال فال لیرک قوبلا اولمش کتک آمان نوباره کندی سوزدیم</p>	<p>شمروت دلایله زرشین طایر خانه کوندی بو چشم میلری سنو سوالر اولر طایر فیالتر بیرده اولیا کر هواده قوشلر اوستا دردن دستور لکش کدی بوز خارنده آوان چیم کلره اعلیوا علیو کیردم بوللر کایو کور مشکر عزت ایستر اولام اولام اولمش کلور اولمش توده ایشلر کورده مکملر</p>
--	--

کیوت سازی

دکول لیدن برقادی بوله روان اولدی کندی قوبولنه مایله
چیمه مکر اول بایلامه مشاعر اوج کون اولمش واوراده
بیر جوان اولدی قیز اولدی کولانه یلوا دیش ورمقدار
غروش ویر مشه کله شوکله بویکت کلوریه کلا کولدر
نوعه شید حیوانی کورنده ورم بر خیر صورتیم درون جوان
قونولری بویله مک بشلده چور شید کلن ایندیم بیدن خوف

ایندی بیت

<p>چولان نوبله کالاردن مال کیدی چولان نوبله کالاردن مال کیدی</p>	<p>اکل چولان اکل خیر صورتیم بویله ورم کال ایندیم</p>
--	--

اللی حوکلر

مولا قار و شاد رسك نام با رت	سكاسلام سرا فاد كندى
بلو اچمه زى بسار دن باره	بو توده اوج كچه يا نديده كندى

الدى خور شيد

چولان سنا اولاري كوردى	بوزم شيرينه سنده ايردى
بتم احوالى باره صور كنى	امان ندي باره كندى سوردى

الدى چولان

بيرايدى كوردن اوليا كندى	عشقك لاده من طوبو اچمه
كردى ميزلرني بجا اچه نك	بكا چوقا مانت ايتديه كندى

الدى خور شيد

چولان ن اولاري بوزم	لوجان ايله سنى قدا طوبوم
بو كچه لك سنده جهان اولون	امان ندي باره كندى سوردى

الدى چولان

بلمچه كورمه اورون بولون	كردى سوزن طابى دلى وار
كر صيفد بر مشرا بچه بلى وار	عقلمى لاشندن اذلكه كندى

الدى خور شيد

خور شيد ايله بولون	سويلور د باره مزين صانع اولون
ديون خشمه بولون اقا اولون	امان ندي باره كندى سوردى

الدى چولان

بيرايدى ن بولون طوبو كندى	كندى بولون ديم ساوردى
بو كچه لك سنى قوراق اولون	بكا چوقا مانت ايتديه كندى

ديون كندى

خور شيد و كچه چولانده مسافر اولدى رسته سنى كون خور شيد
 اكلدى اجماعان شهرينه اون كون قول قالد كورلده بر كون
 قوشاق وقتي شهره داخل اولدى كوردى كشمه كر لوق مكر قوره
 خانه قري و بروسك اولمشله ادمه نيك ايجون ادمه كورده بختينه
 لاشنه كندى باقدى بر فوجه هاري طوزور اكا ديديكه واليه
 بو كچه سنى خانكده مسافر اولسته قول ايدرسنك ديدى
 قري ايتدا اولونم بوزاده قوراق قوره كور و خا قور اولور ايرايه
 ايت ديدى خور شيد ايتد واليه بن ائلى بولورم كن بتم
 بوزيره كشمه قورقونك سنى خوت و دنا واليه ايتك ايجون
 سويلدم سندن بنى قورغ سنى ديدى قري ايتدى اولم سنى
 بزه تنزك ايدرسن بوزور صفا كلكه دكون خور شيدك
 اوكنه دو شوب خا سته كوردى قورقون اتي چقار كر ديدى
 قري ديديكه اولدم دهها آخشا مة وقت وار جالك صيفله
 شورده بوزره بوسيره كاه ورا اولاده اوليه و ايدى يدا
 ايله بيه كل طاه سندر ديدى خور شيدك اكل اديوب ايتيه
 خاص عچيه صلوعرى كندى بقدريكه او خور دن جا ورف
 و كسيرا وينا ريجا در ائنده انور مش بترق وار شوسنده الكه
 قدر يا صبح اريه ديون طوزور بولور كندى دكون ادى سارى

بليت

صافين ايتدك دارني باجيد	كارون كيم قول سيار اولسون
ديكسور ايتدك كورمه كروي	سن ارا كوكيم قير سيار اولسون

كلما اشتهت طوره فبه كذا
 لا تمنع من روضه كذا
 فلا تروا من نظر العين كذا
 يتم فركه وارزاقه من شان
 خورقته من رطله اصله
 في روضه كذا

دبون كذا
 هو اولاده او ثورن ترك كذا
 لا تمنع من روضه كذا
 فلا تروا من نظر العين كذا
 يتم فركه وارزاقه من شان
 خورقته من رطله اصله
 في روضه كذا

الذي فنز
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

الذي حور شيد
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

دنياه بجاهه كذا
 الذي فنز
 عنقه كذا
 روجه كذا
 الذي حور شيد
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

الذي فنز
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

الذي فنز
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

الذي حور شيد
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

الذي فنز
 كذا كذا كذا
 كذا كذا كذا

بکاکا بر مالک ویرمیک	باشاناز آل بنی صاویز بنی
الذی خور شهید	
دو ششم عشقک دزدینه	بیلک آه و زار بنیک
قری بیله قاریسک	وار نیلجو کسرم سنی
الذی قید	
کرد ایتمده چقان حاله	روی آوارم کلزم مشاله
همه سیم نور قولسه	باشاناز آل بنی صاویز بنی
الذی خور شهید	
خور شهیدم وار ذر ما هم	بورگده وار آه و زار بنی
بسمه ما و مهری یارم	وار نیلجو کسرم سنی
دیوبن طوور میورب	
<p>ایندی نور قوله نیک بولایه سی وار ایدی اما نجامه دایه بن بالغه بی طاشه اوردم سلیم مسک ماه مهر نیم صایق آکر دو لارسه کجا طبری فالور اول ییکدی دیسا و لغوت قید افلا بله ندم کسور بر فیهو ایچسور فصل عاتق اولم هی ندره بیله ندر دوی دایه کولدی خور شهید کلده سوال ایلدی ولدی نعل ایلدی جاصلی انصام اولد خور شهید حسرت قایدیک خانه سینه وار دی نه طیم ایلدی طعمانکر بنک انسو نماز لری قاشیلد نطسره صالم انما اردن حلال لوب حسرت قایدین خور شهید دید بکلا و علم نیرف ولا تیرده عست دکدر بنده شایه سیک ایله فار شو قاز شوره او نورب سا کویز</p>	

<p>آله کوردی شهید خور شهید اولد ای مقام اوزره سیار دویب چالدی اولم بکایر ما فی سوله دیدی الذی</p>	
خور شهید	
کوز لرم نوا ایچنده	کوز لکم غم ایچنده
الکر کوز اوینار شوهر	بن فالدم غم ایچنده
حسرت قایدین	
سوزین کارا بند بکا	آفرین دین لر مسکا
کل کور الله اوغلم	در دینی سولله بکا
خور شهید	
بسمه ستم نوب اندر	جکر حکم بکر لاند
سیر می کیمه عرض اندر	سیر اذانه عبا ندر
حسرت قایدین	
ایتمه بکت آه و زار	یاره نه مهره صا
در دینه دوا اولم	سندده عاشق سوزی وار
خور شهید	
قار منکی مشه لا عاکر	یاغش لاشه و نیرمش انکار
یاری سندده بولم ستم	دویر سن طاشه لاند
حسرت قایدین	
کل بتر باغمزده	کیمینر چاغمز دکن
در دینی سولله اوغلم	نر استرسین طاشمز دکن
خور شهید	

قادر شكري مشه داغلكر	اطراف كوشه داغلكر
يلاري مشه بولورم	يوزيك ييشل ماشه داغلكر
ديوت كسلي	
شمدى حضرت قاديون يكي اوله جي دعوا دكر ديد يكي اوله والدك بر قوشه مؤطبه باش و مشه ديوت سارني الذي	
بدت	
لريار سور امي وار در ماشه	ديسم خان اولدر ديسم اولدم
كوزند خالده كجه دوشمه	ديسم خان اولدر ديسم اولدم
مخوره اچيلور كوي قيرلي	يوزونه كوكيلوز تلي قيرلي
دوداغدان اقرالي قيرلي	امسم خان اولدر امسم اولدم
ايراقده كورم يقينه فرسم	سور نصلي المسم خان كورم
قبارك كرنا دن بروس المسم	المسم خان اولدر المسم اولدم
سياه دلفي بكر ضر ميرتله	مه لري دوشم طور و جي كوله
عاشق اولدر شويجي بيله	صار سم خان اولدر صر سم اولدم
اشتلي فرهاد بيله شيريني	اندره سور مشلوري بريني
بسم ايله فاري ماهك سيني	ديسم خان اولدر ديسم اولدم
بن خورشيد اولدر دلكور	ايزدلي كوزل يوزلي دوشم
ماهك ميسه بوي كسستان	فوج سم خان اولدر فوج اولدم
ديوت سارني	
لندن اير قدي شمد حضرت قاديون ماه ديري سراسق ولدي نفي اكلد امان اولمه والدك قوشم دهامونكه	

ديدي خورشيد باشم اقدريه ديوت الذي سارني البينه	
بدت	
قوز طونكه سبرك ايله كاشمه	اطراف منه بوزار بيجون اعلمه
يكي سدن اولدر بار قله مشه	امان منه بوزار بيجون اعلمه
الذي حضرت	
صفا كلدا و غم بوزار بلوره	سؤيله اولار دن خبر و بوم
عاشق اولان دوشم اولدر	سؤيله اولار دن خبر و بوم
الذي خورشيد	
بوزلاري ليمه جار ميز فالدم	حضرت فرا قله افكاره طالبه
ايچجان شه نه خبرن ليمه	جانم منه بوزار بيجون اعلمه
الذي حضرت	
بوزلركه كوز لري حال المسم	شه بلدره لري بوي نال المسم
نمشا نك سؤيله اصل حال المسم	سؤيله اولار دن خبر و بوم
الذي خورشيد	
تركنك قولي هلال فاشليك	اير قولي سياه سبيل مشيد
كوزلي سياه انجور بيشليك	امان تنه بن اولمان اعلمه
الذي حضرت	
بوز ايله لارا طونار لرو	طونار لدره خان حاني قيرلي
اون كون اون كجه كون ابلد	سؤيله اولار دن خبر و بوم
الذي خورشيد	
بلك و تره نده سنانه ناريد	بچم چكدرم بركك قهر بيد

آدم خورشيد با رماه مهر ديدني امان نيکه بن اولياره اعلمم
 الذي حسرت
 حسرت در کد او علم بخون اعلمم اغلو به بوسيد ي دا علم سن
 دو کون کمال اولد کماه موليس سوله اولد زدن خبر و به يم
 ديجه خورشيدک
 عقلي باشيدن کيدى سولکه بحال هلك حسرت ديدک او علم
 تقلي باشنه دو شرا غله بز سى لر لاد ايدر ديدى خور
 شيد امان والده فصل ايدر سن ديدى حسرت ديدک او علم
 بسن اوج اولدور فلر درى جرم کخدا سى و بوي مده خور
 بر بسيدى قبحى باشيدر انره خور کوندار يم کسولگر برب
 کور افا ده الله يم ديدى در صفت بر فر کور ديدى والديک
 جان او مستنده در لوت صحنه جلال اتمک اوزره منى استر
 ديجک قورمخا دن رخصت اولد قوشه قوشه قوشه کلد باز
 کور ديدک بر منى نوق والده ايتد اى نيم خبر ياره لوم اولدک
 منره بر خولک الله يم دن ا و لوت بر اول سيل ايتد شيد در
 قور لاش اولد کور کور خورشيدک احوالى بر و حاکم امدى
 کور کور حجاب ايتد ياره والده لري قيدي کواشى مقرر استر يان
 اوزر نه ديون شيد کور ديدى قالمويه طومرى قور خانک
 حضور نيکه چقد بيز ديدک کور ايدر زهره مومين او کور اولد
 چوقد لدر خانکده ايتد کوش والده لکون برى سنه
 ديد کورم خان کسون کور يم ديدى خورشيدک قور خانک

حضور نيکه چقار ديدک اباب يا دها هر نيکه کورن ديون طومر
 قور خان کورن کورن ديدى بولر اقدم عا اقل قيسى برون
 يره تيد بيل جامه ايد مزر فاجون مکث بئور و نه ديدک
 خورشيد طشمه چقدى احشام اولدى صلحا مدله صکره قور
 خان شاعر لري چالغه بشلدى بياره خورشيد قور و اجا
 غنيک يور کوشه سينه المينه بوساز چيدى کشلدى چالغه
 قور خان خور و بر ديو کسون ديوا خرايتدى خورشيد کلد
 قهوه چوق ايمان لره قور خان سول اولدى سن نوره
 کور دن و زده ساکن اولدک ديدى خورشيد ديدک
 کچ قتره باشنده کور يم ديدى قور خان ايتد
 بيزه ماه مهر ي خورشيد و يره جگرى کچ قتره
 با عيدر خورشيد اوت ديدى اولد قورله قور لاش کورن
 بيلتور سولار مشر ايد بيلتور دن ميلور سين خورشيد بيلور
 ديدى بن ايدک بيلتور دن استر ديدک ادى خورشيد
 بليتب
 ايجور مري جلاله خفته
 اوزر اقا طومر ديد رخصه
 ايلور قور ايدى قاشي کانه
 ايتد شير بيلد مر اسوز مانه
 بى خورن ايتد حاکمه اهم
 المون ايدر مر او کور ما هم
 بيم عيشتم اثر اصل ناز کور اولد
 القور بى ينازا صلا منع اولد
 قور حاکم سطر ظالم کورن ايمانده
 شيد کورله دورد و ان صوز
 کور کور لوم اولد حيم
 د فلا اسم جهان

خورشیده باز از زمانه ماه
سن کوزه قبل از کرم بادشاه
کسسه لور و کوزه در زندان افلاخ
مندان مغزی بره جاق و قلمز

دیوبند کسندی

وسازی لیدن برافندی همان قوه خان ماه تو کسندی استرم
دیوبندی بجای خورشیده نیه الذي مسازی الذي الینه

بیت

کسسه رخ قلمز کوزه کاشنه
دولت مشهوره و شکر عشق لکنه
بنم در دیم و از خانه یا سینه
سکا ایلیا و کسسه بکاز اول
دوشاد فریو کسخت اولوندنه
طافون بوسومه کمال اولوندنه
باری کوزده هدا لیر کوزده
مشرقی شوق حاله لیکنده
دوست زه و زور لیک شوقه
اولوند فریو سنی کوزده

بیت

مسازی لیدن آنده همان برضا دم عرب کلدی مکر قینز
خورشیده صلا سنی شنیدر مشر مغزی صابره حجابی
فالمسوک ناز مشوقا شوق بک کوزله دیوبند کسندی کسسه لور
کسسه لور و کوزه در زندان افلاخ

بجای کوزه کار نیه اولوندی الذي مسازی لیدنه خورشیده

بیت

بیت بار نیه کار نیه
از مسله کسکا کلدی
قلندن چکمه کاشندی
انجه انصافه صاحبی
کوزله کسسه لور کاشندی
اولوند فریو کسخت اولوندنه
خورشیده نیه کسسه لور
سکا کسندی کسسه لور

بیت

فریحل ایله ایله مینور خورشیده لوب جا درنده کوزله
آخشا ما اولدی فریحان عسین بجلین فور اولدی قدحی باغی
حواله بروب و بردی فریحان لایق اولدی بجه قدحی
باغی طسیره جیفوب نیا الیدی دها لجه حاک وار میلر دیوبند
کوزله بیکه ایله کسسه لور کسسه لور کسسه لور کسسه لور
و بردی شنیدی فریحان کسسه لور کسسه لور کسسه لور
خورشیده لیدن ایله و کسسه لور کسسه لور کسسه لور
کوزله کسسه لور کسسه لور کسسه لور کسسه لور
بیت کسسه لور کسسه لور کسسه لور کسسه لور
کوزله کسسه لور کسسه لور کسسه لور کسسه لور

بن سنی یا مدد آبرو ما درین روز کدو کن صحاح اولدی طمان	
سیری غریبی کورد بیزکه ایچمه اولدی ایتر لیلک	
شمدی قورقور بقیان ایکن دماج خور شید ایسکا و فاسی	
وار سیدر دیر زک انجلیون سازنی البته اادی	
الذی قینز	
شمدی کا فیر کرد و لار لر	از ره ده انلو قولار زک
شیرین جانله قیا و لر	باشنده اچیلکیت بیک
الذی خور شید	
دکته کا فیر کرد و شوینر	از قدر دن انلی قوشونلر
بوشیرین جان قیسونلر	اندر کیمیز مسکنیز
الذی قینز	
منزل سنک المربوات	وار قینک بلسه صا
بن مسکا اولدر قینت	وار باقمندن اچیل بیک
الذی خور شید	
قر سن بزه ایتمه منت	اؤنور قرقنی قوشونلر
دلسه لیکر اینه بخت	بالله کیمیز مسکنیز
الذی قینز	
اولسا لرحقه عاصی	مسکنین بیک لخاصی
بوماه جهریک تخمیر می	فالوق بیده لرا لسا بیک
الذی خور شید	
شمدی مولد خور شید بقیان	دوشمانلری اوده کفسنه

کورد لرم دن فاندرا قشسه	
اهان قینز کیمیز مسکنیز	
بویله دیوب	
موله روان اولدی بیز درت ساحت کند یاز اتری یوز اولدی	
قوانیندی بیکر ککل سنک ایله بو چقمه تک کارینه	
قونالما اوست لوی حقه مناجات ایله لرا لری یوز اولدی	
ات اولدی بجه نری هونار زک کونوت بچشمه کدار سید کون	
ایک سنک لوی نماز هلد بیز خور شیده بر عینت کلوت قون	
دیرنی و سننه لاشنی قونوت بومقدار اادی قینز بقد بیک	
بر شور و عسکر کورد و کدی ایه ایلوب اادی سازنی البته	
الذی قینز	
دینیک اوستنک فالدر اینه	عسکر کدی صفا صفا اولدی
درت ایله بقدیم کسه لرون	عسکر کونوت نری لوی کلدن
بویله دیوب	
سازنی چلا زکن خور شیدک یوزنیه بر طمله لاش طلاق	
کوزنی آجوب کورد بیکه لار نی ایه و نه مان ایلر همان	
خور شیدک عقلی باشندن کدی اادی سازنی البته	
بیست	
کل ایکن لالورکم مولاینه	صغیر اولد سنا ره ندر سن
جوش ایلیون و شوهر کلدر	قورقه اؤنر لرا لقا رده ندر سن
الذی قینز	
اعلاه سوز بیک کیم قینر اله	صغیر لرا لایه کدر سن

بقره امير المؤمنين محمد بن علي

الذي جوردشيد

ملا اوله د نوكا و سنده دروا
صرازي كل يكره د ونگر كانه
مسي كور يدر سينه او طانه
بولور نرد و شاهانه فاله مسوديم

الذي قبز

در صلاه حريم دينه امانا نذر
حسرت فراغه صلاص صولم
آيشا والله كبره و دشمان فراغ
دوشان كازا نيم بگاليدرسن

الذي حور شيد

مولانا قلمون حور شيد
نور نور اذن الله تعالى
الله اكبر و يدر صلاه حور
حسرت قيامه فاله مسوديم

بوكده ديها

سلكه الاكبر حاضر كوني انه نبي نوره ز شوره نيك
قوتك اني بوقار يا اور زنده كوني قوتك ندي قار من
ن صيد فاشكي كسوف نيك فكر كور حان يا بمره ان حور شيد
جهه اندي قوزاره سيند ن زنده نيك انك طر ناعه دوسد
سالي حتمه كندي شيدى حتمه قوه طاهره سالي كور
جمله نبي فارما را وكون كند بقره نون ندي بوله روات
اولد بقره ندي حور شيد بقره نون ندي بقره نون ندي
قرانكش نبار حور شيد ديديك نون بقره نون ندي بقره نون ندي
بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي بقره نون ندي
حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي

بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
قوتك ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
قوتك ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

بيت

سور كازا مله حور كاند يانه
مولانا حشيقه اولد نون ندي
بولور نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي حور شيد

سني زان ايسم كيكه د و نون ندي حور شيد
سنيك ايكون نون بقره نون ندي حور شيد
جنا ايكون كور نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي حور شيد

نوني اولد نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
قوتك ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
سنيك ايكون نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي حور شيد

اللان شو كور اولد نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
سنيك ايكون نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
اصلي صومر بليليا حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي حور شيد

قوه دومان كور بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
قوتك ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
اولد نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي حور شيد

حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
سنيك ايكون نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد
اولد نون بقره نون ندي حور شيد نون بقره نون ندي حور شيد

الذي خورشيد	
صدا دن يار لسن بولده در بازي	آدامك لايامك بولده در كوري
فست دكل ايش بر كيتك قوي	كرم الله عرب قول آزا دانه
الذي عرب	
جمله خوله وار در انا لاي	او علوم قنده ديوا بد زرباي
قواز قلمك سبيلش لاي	امكان اولز بونون اولد روم
الذي خورشيد	
نم موديم كولدن شاه در	ال بناغي سياه كا كل تاره در
نم نر با لام وار بولوكوره در	كرم الله عرب اولد روم
الذي عرب	
جمله خولا و لوي بيلور ريمان	اصلي نساكني كل ايله بيان
يكيت اولز ايش صونكي صان	امكان اولز بونون اولد روم
الذي خورشيد	
مولا مرفر ايش بونوسولايه	آزا دانه سكا اولد سومايه
بر قير لام سكا بكونه ايله	كرم الله عرب اولد روم
الذي عرب	
تير نكوجون جوين اعلما	اعليو بده جكر بني طاعلمه
بكر كيدن بيلد رنجري سولمه	امكان اولز بونون اولد روم
الذي خورشيد	
نوسكدن اوچار در انا دونه	لاشي بورد روم سكا سانه بونه
كيله مست دوشيد عرب سايس	كرم الله عرب اولد روم

الذي عرب	
ساي ايش اولد بجمي سيبيلور من	سن در بار دن قندك كور سن
خبر و بيزوره لوكيله اوغلا سن	امكان اولز بونون اولد روم
الذي خورشيد	
اولد و زرسك اولد ز قوي اولد	جلازلو انا دن جكر لاي
الذي خورشيد بكر سلطان اوغلا	كرم الله عرب اولد روم
بوليله ديشجه	
بوليله ديشجه سركيك عظمي باشنه كلدي امان بكنو اهله خورشيد مر ديور باغنه دوشدي صومونو عمو الله ديور خورشيدك از قه سندن كور ملكي جفوي حيون فاشته بولكه بون حراحي باشك او سكه اندي لوشما كله بوليله او سونور د بدي شندي بچاره قير بون ك رنجه جكر ي يا رجه اندي كور كولدن بونون دانه مي كوي باش دو كور لاي ساري الينه كسكلاي	
بيت	
سن بجا ايشك بولده دور	كلن جرك بوسود او ز روم
دنيو صولادن انا بونون	اولد و ز غامي ايتله روم
كيله باشنه كلر كلدي باغنه	قل سكه اشوقاندي انمه
قاله كومقاي انا قار شمه	اولد و ز غامي تله روم
سوموه جكله لايونلار سون	طالع بجه قيدن بكر قصار
كوروي مشك او سونور	اولد و ز غامي تله روم

ایا قلوبی ویندی ویا دشناه تخی بونیک کور کورندت
 او بونیک اصل اولدیغی لولال آیلد کده خورشید
 باشنه کلدیکی کبی قیاده آیلدی مکره دیکه
 بنورد وکتلویکده سنده برجام واردر
 قبول بورد سکن کده یاد شناه
 تلجده خشم سنکدر بگه شنه
 اللهاک عمر بگه شوخه کج الله
 دیکه پاشی وز بنده دیور
 ایکسنده بونیک وق
 کون قور کجه
 دوقون ایق
 بمراد
 اولدیکر
 ک

ایک اولدور ویک بونیک کارک
 اولدورن یا شاهی تری ایلد
 کورنش دکدر بونیک برطلنه
 اولدورن اغای تری ایلد
 قدر مولا مینلورن مینلورن
 اولدورن اغای تری ایلد
 کور اولور کورنی دینالی کورن
 اولدورن خورشید تری ایلد

سنک ناموسک عارک
 کله دیکه اولد آه دیور
 بونیکه امشور کله بولور
 نالدر بونیک اول غنجه کورن
 سنورن لایمیر صوندریک
 بونیکه کجه قید بکن
 یا اولدورن دیناه اولور
 بونیکه و خهری شی دارا اولد

قور بونیکه

سن بیکت لافون لافلدی کجای لایشمه با بیکه طرح
 داغلسون شندی عکر بونیک بونیک سن کورن
 سن بیکه کجا ایله رمر ددی یک اعلای من کورن
 دیکه بونیک شنه عکر بونیک عیلاج قاتوب
 ویز مکه شندی حوام کورن دیناد بی خسر
 اولد بکر شندی عکر بونیک خور شیدک قولیدن
 طوندی امان بکنم صوره سیدر بونیک بونیک
 بجه سنی فلجدن کجور بونیک ویا لورنی جهنمه
 حاصل بونیک شندی یوسکه آز و خفیف بهاده
 اغیر مال لور بونیک بونیک روان الوب کتد بکر
 بالاسنه عکر شنه آدم کور بونیک بونیک شونکون
 مسکونه کور بونیک شندی خورشید لار شاه بونیک